ו"ג כסלו תשמ"ב, 9.12.1981 מספר 2310 שנה 46 המחיר: 20 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולמה

פרשת גנגר

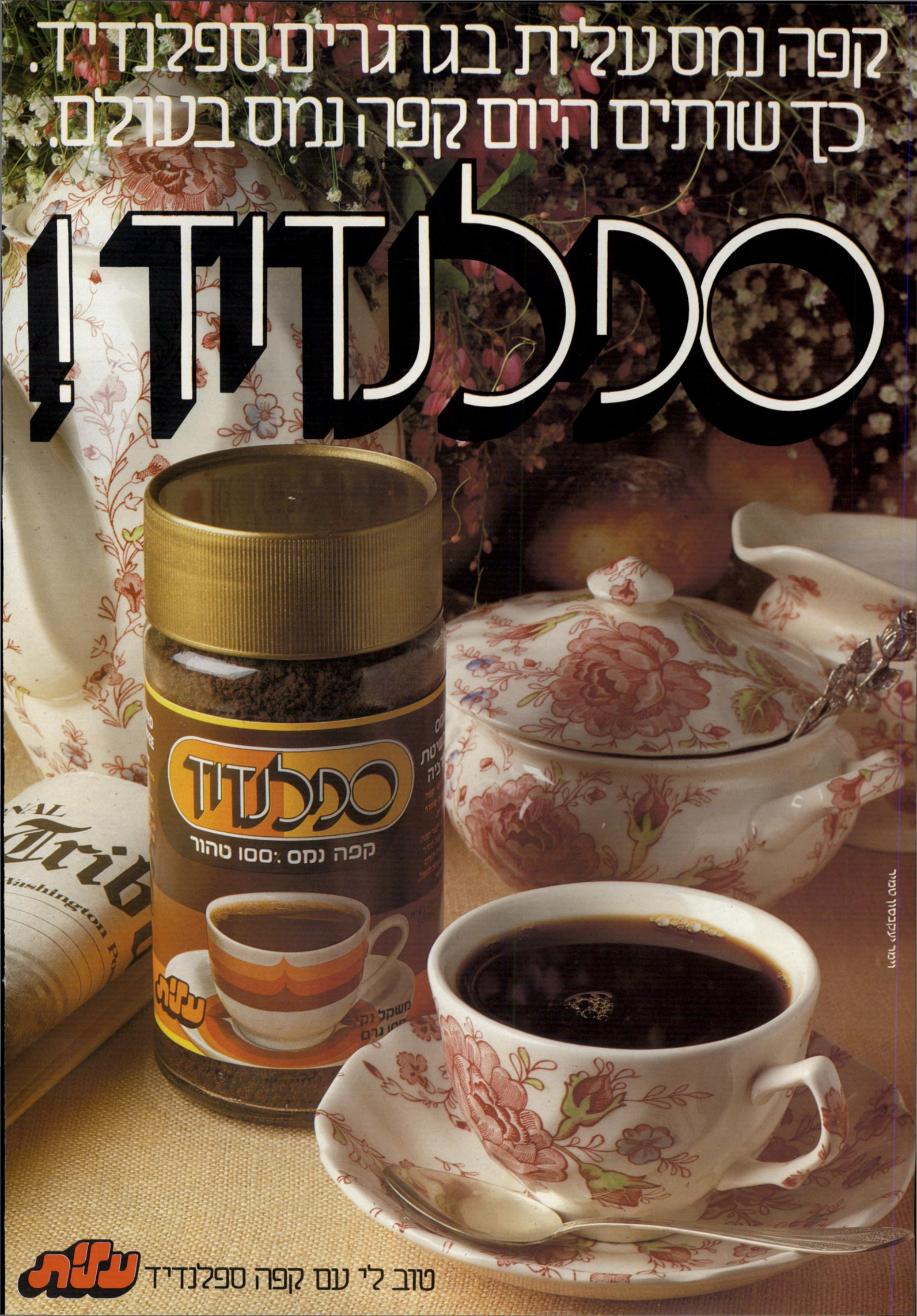

שר־הביטחון
אריאל שרון

היורד בא - אלופי צה"ל הולכים!

קפה נמס עלית בגרגרים. ספלנדיד.
כך שותים היום קפה נמס בעולם.

ספלנדיד!

טוב לי עם קפה ספלנדיד עלית

העולם הזה
בלי משוא פנים.

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 • העורך הראשי: אורי אבנרי • ראש המערכת: יוסי ינאי • עורך־תבנית: יוסי שנון • רכזי מערכת: שרית ישי־השימה פרנקל • עורכי כיתוב: תמי מוטוביץ וגיורא גוימן • צילמי מערכת: ציון צפריר וענת סרגוסטי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הסצה „גד" בע"מ • גלופות צינקוגרפיה „כספי" בע"מ.

קריאה יקרה,

„חוק העיתונות" משנת 1933 הוא חוק דיקטטורי. הוא נולד בדיקטטורה הקולוניאלית הבריטית, ואחת מטרתו: להבטיח את הדיקטטורה מפני כל ביקורת או התקפה עיתונאית. עצם המשך קיומו במדינת־ישראל הדמוקרטית הוא חרפה. מובן מאליו שאין דומה לו בשום מדינה בעולם, המתיימרת להיות דמוקרטית.

הסעיף 19 בחוק זה אומר כי הנציב העליון (ומאז 1948: שר־הפנים) יכול לסגור כל עיתון כראות־עיניו, אם פירסם חומר שנראה לו (לשר בילבד) כמסוכן ל־שלום־הציבור. אין השר זקוק לכל הליך מישפטי להוכחת טענתו, ואין עירעור על החלטתו.

מאז קום המדינה, נעשה אך שימוש מועט בסעיף דראקוני זה. פעם נסגר קול העם, ובית־המישפט העליון של המדינה אמר על כך דברים בוטים בפסק־דין היסטורי. בפעם אחרת, בשיא מילחמת העולם הזה במישטר של דויד בן־גוריון ומשה דיין, נעשה שימוש בסעיף זה כדי לסגור את ההדהורה האנגלית של העולם הזה, שהופיעה אז.

עתה נעשה שוב שימוש בסעיף זה. הפעם יומון הערבי אל־פג'ר („השחר"), המופיע בירושלים המיזרחית, והמוציא שם גם מהדורה שבועית אנגלית, נסגר על־ידי שר־הפנים למשך חודש, אחרי שמנחם בגין עצמו הודיע (וכנראה גם החליט) על כך בנאום בכנסת. יוסף בורג פשוט קפץ לדום ומילא — כפי שהוא עושה כל חייו — את הוראות בעל־השילטון.

מבחינה פורמלית, חעיתון הערבי מופיע ב„ירושלים המאוחדת, בירת־הנצח של מדינת־ישראל". כלומר: הוא עיתון יש־ראלי לכל דבר. מה שנעשה לו היום, יכול להיעשות מחר לכל עיתון ישראלי אחר, ערבי או עברי.

אחרי שהעורכים והעיתונאים דיברו גבוהה־גבוהה על חופש־העיתונות בתוך־גית דילמה בטלוויזיה, אפשר היה לקוות כי מעשה זה יקים את ציבור־העיתונאים כולו על רגליו. מול פני סכנה כזאת לחופש־העיתונות ולעצמם היו צריכים להיעלם כל הבדלי־הדיעות הפוליטיות. היה כאן מקום לפעולה מאורגנת של ציבור־העיתונאים, לאיום בשביתת־עיתונות כלית, לזעקה משותפת.

שום דבר כזה לא קרה. טלוויזיה לחוד ומציאות לחוד. העיתונות הישראלית עברה על כל העניין בשתיקה רועמת. היא כאילו אמרה: כל זמן שזה נעשה נגד ערבים, זה בסדר. מכאן רק צעד קטן לקביעה: כל זמן שזה נעשה ליהודים בעלי דיעות שאינן מקובלות על הרוב, או על הממשלה, זה בסדר.

ההפגנה בשערי „אל־פג'ר"*
שימוש מועט בסעיף דראקוני

בשבוע שעבר החליטו כמה עיתונאים שאין הם יכולים לעבור על כך בשתיקה. באופן ספונטאני התארגנה מישמרת־מחאה של עיתונאים לפני מערכת אל־פג'ר, בירושלים המיזרחית. הם קיימו שם הפגנה שקטה, כשהם נושאים שלטים שציירו בעצמם בו במקום: „עיתונאים למען חופש־העיתונות". העיתונאים הערביים של אל־פג'ר, ובראשם העורך, חנא סניורה, הצטרפו לעמיתיהם הישראליים, וכך הפכה המישמרת להפגנה משותפת.

אני שמח על כך שכמה מחברי מערכת העולם הזה מצאו לנכון להצטרף למישמרת זו, כפי שעשו בועז עברון (ידיעות אחרונות), אמנון דנקנר (הארץ) ואחרים.

תודי תבנקי

* מימין: בועז עברון, אורי אבנרי, יב"ז, חיים ברעם, חברי מערכת אל־פג'ר, שלמה פרנקל.

כתבת השער הקידמי:

שרון מפטר את מישרד־הביטחון

החלטתו של שר־הביטחון למנות את היורד אריה גנגר לתפקיד בכיר כבר גרמה לפיטורי מנכ"ל מישרד־הביטחון. העובדים מאויימים בשביתה. האם ימנה שרון את רן פקר למנכ"ל מישרד־הביטחון?

6

כתבת השער האחורי:

חווה אלברשטיין נפרדת מבעלה!

חזמרת המפורסמת נפרדת מבעלה אחרי 13 שנות נישואין. היא מכחישה שמועות על רומן עם גבר אחד. מקורביה של הזמרת טוענים שזהו משבר חד־לפי, שמקורו בחילוקי־דיעות מיקצועיים.

74

„נרצח בידי זדים"

שלושה אנשים ירו בו בפרדס ליד רעננה מטווח קצר. יהודה־אריה קוי היה איש לח"י, שהוצא להורג בידי חבריו למחתרת. על מצבתו נאמר כי נרצח בידי זדים. המישפחה ממאנת לשכוח ולסלוח. פרשת מותו של האיש, שהמציא חומר־נפץ ושקרא לאיחוד המחתרות, מתפרסמת כאן לראשונה.

13

פרקליטו של שר

שלמה תוסיה־כהן ידוע כפרקליטם של שמואל פלאטו־שרון ושר העבודה והרווחה, אהרון אבו־חצירא. מיקצוען הוא תחביבו, אך הוא טוען שעיסוקו העיקרי הוא גידול הדור. מיהו האיש שמאחרי הגלימה? שלי־מה תוסיה־כהן מספר בביתו על חייו ועל מישפחתו.

28

„נטלו מאתנו את צלם האנוש!"

בראיון עם העולם הזה אומר המוסיקאי שלמה בר דברים בוטים: „לולא הייתי אמן, הייתי הורס את הכל!" הוא מספר על ייסורי כילד מרוקאי, על התפתחות השינאה והניוון של בני־עדתו ועל דרכו אל היצירה. „אני לא בצד שלהם," הוא אומר, „אני עכשיו נמצא אמנם בפנים, אבל שייך לחוץ."

51

תלוי איך הם מבקשים!

מסחורי המין הגברי

נשים וגברים ישראליים ממשיכים להגיב על מאמרו של הגבר האוסטרלי, שטען כי הנשים אינו יודעות כיצד לענג גבר ואינן מכירות את גופו. הגברים הישראליים מסכימים עימו. פגינה רוזנבלום אומרת: „כל בקשה הנאמרת ברכות ובזמימות מתקבלת יפה!"

55

הירואין במטוס

שעה אחרי בואם הגיעה המישטרה. כיצד ידע הפקד חביב שוויקי היכן לחפש? הסיפור שמאחרי תפיסת הכנופייה שהבריחה חצי קילו־גרם הירואין, ו־80 קילוגרם חשיש.

71

זיופים במיפלגה הליברלית

העולם הזה מפרסם מיסמך שכתב עסקן המיפלגה הליברלית, שהיה קבלן־קולות. מן המיסמך עולה שקבוצת אנשים במיפלגה זייפה חתימות כדי להשתלט על אחד ממרכזי־הכוח של המיפלגה.

62

נא להכיר את מרכז רוזנטל, המספרת לאור נרות: שערות ברוח 62
ברכה שוורץ, יעקב בודו, בני אמדורסקי וישראל גוריון: מה הם עושים היום? 66
תעלומה יוצאת־דופן: את מי מעניש רחל פינקלשטיין? 72

מדורים קבועים:

תשקיף 4
במדינה 5
אתה והשקל 10
מכתבים 14
תשבץ 18
הוריסקופ — מזל קשת 20
חשבון עובר ושב 23
עולם קטן — יפאן, צרפת, ברית־המועצות 25
אנשים בעולם 26
אנשים 31
ממסיבה למסיבה 32
בילונים 35
הנדון — ישראל אינה אשה חזקית, היא לא יצאנית תוקפנית: ניימפומניה 37
יומן אישי — הסיגנון של בגין, מיזרחנים כחולי־עין, אייכמן, וה־דיפלומט הקנדי, המחדל והחישגל 38
רחל המרחלת 43
כלבוטק 44
מה הם אומרים — יואל מרקוס, סוביה צפיר ויונתן כרמון 45
שידור 46
מדריך שידורים 47
קולנוע — האחים טאוויני וסירסם פאדרה פאדרונה, אלקס פלג בסרט „זר בעיר", זהו אלביס 48
איש ממאדים 58
זה היה העולם הזה שהיה — פרשת כפר־קאסם, השבוי שחזר מדמשק ומיפקדת־השלום של יגאל אלון 61
נמר של נייר — מילן קונדרה, אלכס זהבי, ר' פינטו ושמאי גולן 64
ספורט 77

דו תשקיף

תרגיל
בבאר־שבע

בית־החולים סורוקה בבאר־שבע ערך בשבוע שעבר תרגיל חרום רחב־היקף.

במיסגרת התרגיל פונו כל החולים מבית־החולים ואת הובאו מכשירים מיוחדים ממקומות אחרים בארץ.

שרים רוגזים
על שרון

שרי־ממשלה רוגזים על כך ששר־הביטחון, אריק שרון, לא מסר דין־וחשבון לממשלה על ביקוריו בארבע ארצות אפריקה, בעוד שהוא מסר על כך לחברי ועדת־עורכי־העיתונים ולכתבים המדיניים.

מא שובו של שרון התקיימו שתי ישיבות־ממשלה, אך הוא לא השתתף בהן, בטענה שהוא עסוק בתרגילים צבאיים.

מהן סמכויות
ארליך?

חברי־הממשלה הופתעו מכך ששר־הממשלה, מנחם בגין, הסמיך את סגנו, שימחה ארליך, לשמש כראש־הממשלה בפועל, ולא רק כממלא־מקום ראש־הממשלה, כפי שהיה נהוג עד כה.

קיים הבדל בין שתי ההגדרות: כשסגן ראש־הממשלה מתמנה כראש־ממשלה בפועל, הוא מקבל את כל הסמכויות של ראש־הממשלה, בעוד שראש־הממשלה עצמו נותר ללא סמכויות, ובכללו הסמכויות הצבאיות. כשהסגן מתמנה כממלא־מקום ראש־הממשלה, הוא רק מנהל את ישיבות הממשלה ומטפל בנושאים שראש־הממשלה מטיל עליו.

לקוראי **השולם הזה**

בארצות־הברית

כעוד שבועיים תופסק חזקת „העולם הזה" בנקודות־המכירה בי־ארצות־הברית.

אנא, הכטח לעצמך את קבלת השבועון בביתך מדי שבוע על־ידי חתימה על מנוי — לשנה שלמה (90 דולר ל־52 גליונות) או לחצי שנה (51 דולר ל־26 גליונות.) כך גם תחסוך בכסף.

כל אשר עליך לעשות: שלח לנו את כתובתך באותיות־דפוס בצירוף צ'ק לתקופה שתבחר.

בישיבת־הממשלה האחרונה נשאל היועץ המישפטי לממשלה, הפרופסור יצחק זמיר, על־ידי השרים, אם אכן הוענקו לארליך כל סמכויות ראש־הממשלה, ואם סמכויות אלה ניטלו מבגין, והוא השיב בחיוב.

אריק זועם
על אלופים

שר־הביטחון, אריק שרון, זועם על כמה מאלופי צה"ל שנפגשו עם שרים ושוחחו עימם על המיזכר האסטראטגי.

באותן שיחות הביעו האלופים את דעתם שבמיזכר אין דבר של ממש, ושאינו משנה דבר לעומת המצב הקיים.

צ'יצ' יפסיק
לעצור

מפקד מחוז תל־אביב של המישטרה, ניצב אברהם תורגמן, הורה לשוטרי המחוז שלא להיענות לזהוראות ראש־עיריית תל־אביב, שלמה („צ'יצ") להט, ולא לעצור עוד אנשים על־פי הוראת צ'יצ'.

בכמה מיקרים, שבהם לווה צ'יצ' בסיוריו בשכונות, על־ידי אנשי־מישטרה, הוא התרגז על אזרחים שפנו אליו בדיבורי־ביקורת וחורה לשוטרים לעצור אותם.

התקרית האחרונה מסוג זה אירעה בשבוע שעבר, כשצ'יצ' הורה לי־ארבעה שוטרים — שהופקדו על הסדר בעת ישיבת מועצת עיריית תל־אביב, אשר דנה במינויו של ח"כ אלוף רחבעם זאבי כמנהל „מופיאון הארץ" — לסלק מכניון העיריה את כתב „הארץ" אילן שחורי, והשוטרים נענו לדרישתו.

שמיר מארגן לובי

שר־החוץ יצחק שמיר התחיל לארגן לעצמו לובי בתנועת־החרות ובליכוד. לדבריו, הוא עושה זאת כדי למנוע מאריק שרון ליטול לעצמו סמכויות לא לו.

בליכוד מעריכים כי צעדים אלה של שמיר ושל כמה מאנשיו, מקרב חברי־הכנסת של חרות, הם היריה הראשונה במיזחמת־הירושה בתוך חרות.

לשמיר צפויה תמיכה כמעט־מוחלטת של המיפלגה הליברלית בליכוד.

בורג בידי תמ"י

נראה כי גורל המאבק בין שר־הפנים, הד"ר יוסף בורג, ובין שר־החינוך, זבולון המר — מאבק המאיים לפלג את המפד"ל — יוכרע בסופו של דבר על־ידי שר־העבודה, אהרון אבו־חצירא.

הכוחות בוועד־הפועל המאוחד של המפד"ל שקולים. בוועד־הפועל יש כיום 22 נציגים, הנמנים עתה עם ראשי תמ"י, אך המפחנים עדיין רשמית כחברי הוועד־הפועל של המפד"ל. אם יותר לאנשים אלה להצביע, הם יטו את הכף נגד בורג.

רק שירים
עבריים בבוקר

על־פי הוראת מנהל הרדיו, גידעון לב־ארי, ישדר „קול ישראל" בשלת ב', החל בשבוע הבא, משעות הבוקר המוקדמות ועד לצהרי היום, רק שירים עבריים.

הוראה זו מעוררת התנגדות רבה ב„קול ישראל".

מה קרה למוזאיקה?

עורך־הדין צבי פומרק, פרקליטה של רחל דיין, פנה להעולם הזה בעיקבות הידיעה שפורסמה במדור זה בשבוע שעבר, לגבי תלונתה במישטרה על גניבת המוזאיקה.

עורך־הדין פומרק טען כי מהידיעה אפשר היה להבין כאילו הגישה רחל דיין תלונת־שווא למישטרה, מתוך מגמה לשכנע את המישטרה להחזיר את השוטרים ששמרו על בית דיין.

העולם הזה לא התכוון לרמוז לכך.

השתלשלות האירועים מדברת בעד עצמה:

שלושה ימים אחרי מותו של דיין, זימנה רחל דיין ארכיאולוג מ„מופיאון ישראל", כדי שיעריך באופן כללי את העתיקות בבית ובחצר של דיין. כעשרה ימים אחרי מותו של דיין, הגישה רחל דיין תלונה למישטרה, שלפיה נעלמה המוזאיקה.

המישטרה חקרה את השוטרים שהיו מופקדים על הבית, ואלה טענו שהמוזאיקה לא היתה בחצר חודשים רבים לפני מותו של דיין. גם הארכיאולוג־המעריך, שהיה בבית שלושה ימים אחרי מותו של דיין, טען שלא ראה את המוזאיקה.

יום אחרי הגשת התלונה במישטרה אמרה רחל דיין לאיש־מישטרה שבא לחקור בתלונה, שמאז שהוסרה השמירה מעל חצר האחורי של הבית הוא פרוץ, והעתיקות — ששוויין, לדבריה, עשרות ומאות מיליוני לירות — עלולות להיגנב.

אלבין פרש מן היקב

איש־העסקים מקבוצת אייזנברג, מיכאל („מיקי") אלבין, פרש מן השותפות במועדון היקב, המשותף לחשיבות הליברלים וחרות שבליכוד, ואשר נועד לקדם את האיחוד ביניהן.

אלבין היה בין יוזמי המועדון, יחד עם הח"כ מיכה רייסר מחרות. המועדון, שאמור היה להיות מהדורה ימנית של צוותא, קיים את פגישתו הראשונה בבית אסיה של אייזנברג לפני חודשיים.

אלבין פרש בעיקבות קשיים שבהם נתקל במהלכיו במיפלגה הליברלית.

בדעת רייסר לחדש את פעילות המועדון במלון תל־אביבי.

חוקם חברה
שלישית לריסוס

בעיקבות הקשיים שבהן נתונות שתי החברות לריסוס מן האוויר, הקיימות עתה, בודקת קבוצה של בעלי־עסקים ישראליים וזרים את האפשרות להקים חברה נוספת.

עונת הריסוס מתחילה באפריל, והערכה בענף היא, שעד אז לא יצליחו כימאוויר ומרום להתאושש מקשייהן.

חברת כימאוויר עומדת לפני פירוק, וחברת מרום עומדת להימכר עתה, ולהיות משותקת בחודשים הקרובים.

קבוצת בעלי־העסקים מעריכה, שאם תתחיל לפעול במועד, היא עשויה ללכוד חלק מן השוק, על־חשבון שתי החברות הקיימות.

במדינה

העם

חוק וסדר

לא חשוב מה אדם עושה. חשוב מי עושה זאת.

הכל שווים לפני החוק — כך אומר כלל־יסוד של הדמוקרטיה.

במציאות של ישראל, זוהי אגדה.

מבחינת החובה לשמור על ה־חוק, תושבי הארץ מסווגים לכמה וכמה סוגים. בימים האחרונים זה התברר לחלוטין לעיני כל. לא נעשה כל מאמץ להסתיר מציאות זו.

וזוהי החלוקה, שהתגבשה ב־מאורעות האחרונים:

● **סוג א',** המשוחרר מכל חו־בה שהיא לשמור על החוק: תוש־בי חבל־ימית. אלה ביצעו מעשים של הפרת־חוק לעיני הטלוויזיה, ואף התפארו בכך. הם הציתו בתים, השליטו טרור פנימי בעיר ימית, סגרו את העיר, חסמו את הדרכים הציבוריות, איימו במע־שי־אלימות כלפי חיילים ואזרחים.

כל זה נעשה למען בצע־כסף: השגת פיצויים בסכומים אסטרונו־מיים מכספי הציבור העובד, תמו־רת הסכמתם לעבור למקומות אח־רים ולסגור את העסקים שהוקמו, ברובם, בכספי אותו ציבור עצמו.

בשעה שנעשו המעשים, לא העז איש להפריע להם. הצבא והמישׂ־טרה עמדו מנגד, ביודעם כי למפי־רי־החוק יש גיבוי בדרג העליון של המדינה. לשווא פנה היועץ המישפטי למשלה בבקשה מבי־שה אל המפקח הכללי של המישׂ־טרה, כדי שימלא את חובתו. ה־מפכ"ל התעלם מן הפנייה.

בסוף נכנעה הממשלה, הבטיחה את הגדלת הפיצויים והעניקה חסי־נות גמורה בדיעבד למפירי־החוק. היה זה לקח שהובן היטב, והזמנה גלוייה להפרת־חוק בעתיד.

מעמד דומה יש למתנחלים ה־יהודיים גם בשאר השטחים הכבו־שים. הם חופשיים להפר את החוק, בייחוד כאשר הפרת־החוק מכוונת כלפי האוכלוסיה הערבית.

מעמד דומה הוענק השבוע ל־סוג נוסף: שכירי־החרב החמושים של קוויליגנים ערביים בשטחים הכבושים, אשר צוידו בנשק אח־רי הוצאתו להורג של ראש "ה־אגודה הכפרית" באיזור רמאללה. לאלה הותר עתה לפתוח באש ול־איים על ערבים אחרים, והם כבר השתמשו בזכות זו.

מעמד דומה יש למפגינים דתיים, המיידים אבנים ביריביהם ובמישׂ־טרה וההורסים עבודות שאינן מוצאות חן בעיניהם.

● **סוג ב',** המצווה לשמור על החוק מכל מישמר: פועלים שובי־תים, העורכים הפגנות כדי למ־חות על מצבם החמור. נגד אלה הופעלה בשבוע שעבר המישטרה, אך הותר להם ליידות אבנים ול־נפץ כמה חלונות בבניין הוועד־הפועל של ההסתדרות.

אחדים מהן נעצרו ושוחררו כע־בור זמן־מה.

● **סוג ג',** אשר נחת זרועו של החוק מורדת עליהם במלוא המחץ: יהודים המביעים אהדה ל־ערבים בשטחים הכבושים, או ה־מתנגדים בצורה אחרת למדיניות הממשלה. כאשר אלה ערכו הפ־גנה שקטה ברמאללה, שוסה בהם מישמר־הגבול, הופעלו נגדם גאז מדמיע ואלות ורבים מהם נעצרו.

● **סוג ד',** שנגדו מופעלים חוקי־החירום של השילטון הקולו־ניאלי הבריטי: בערבים בירושלים המיזרחית ובגדה המערבית, שב־תיהם מפוצצים כאשר יש חשד (בלתי־מוכח בצורה מישפטית כל־שהי) שאחד הילדים במישפחה יידה אבן או בקבוק בג'יפ צבאי, ושעיתוניהם נסגרים בצו של שר־הפנים. במיקרים של הפגנות מופ־עלים נגדם אלות, גאז מדמיע, וגם נשק חם כדי להרוג — כפי שקרה השבוע בעיירה הערבית רפיח, שם נהרג נער מקומי באש של חייל אשר ירה "באוויר".

יש סוג מיוחד החורג מכל ה־סוגים גם יחד: הסוג של פושעי־המילחמה.

השבוע פורסמה ידיעה שהיתה כה מהממת, עד כי אי־אפשר היה להאמין בה, לולא זכתה בפירוש באישור רישמי. היא נוגעת לאחת הדמויות האפלות ביותר בתולדות המדינה היהודית: הסגן־לשעבר דניאל פינטו, שביצע במיבצע־לי־טאני פשע מחריד, כאשר רצח במו ידיו, בצורה אכזרית ביותר (חנק בחוט ניילון) אזרחים מקו־מיים חפים־מפשע.

פינטו נידון לעונש־מאסר קל־יחסית. העונש הוחמר בעירעור, ואחר־כך הומתק על־ידי הרמטכ"ל, רפאל איתן. לאחר מכן שוחרר לפני זמנו, ונשא לאשה את בתו של האלוף דני מט, בעל "היד ה־חזקה" בשטחים הכבושים. מצא מין את מינו.

השבוע נודע כי הרמטכ"ל פתח בהליכים כדי להחזיר לפינטו את דרגת־הקצונה שנשללה ממנו, כדי שיוכל שוב לפקד על חיילי צה"ל.

מאז קום צה"ל, ביוני 1948, לא נעשה עוד מעשה המכפיש את מדי צה"ל כמו מעשה זה. אך הוא מת־אים בהחלט למישטר שבו אין שני בני־אדם שווים לפני החוק, ושבו הרמטכ"ל רואה בעצמו את מחנך הדור.

במדינת־ישראל של 1981 שוב אין זה חשוב מ ה אדם עושה — חשוב מ י עושה זאת.

הממשלה

אריק פה. אריק שם

שרי הממשלה זעמו על אריאל שרון אך הם נאלצו לכסות לו את התפקיד המרכזי.

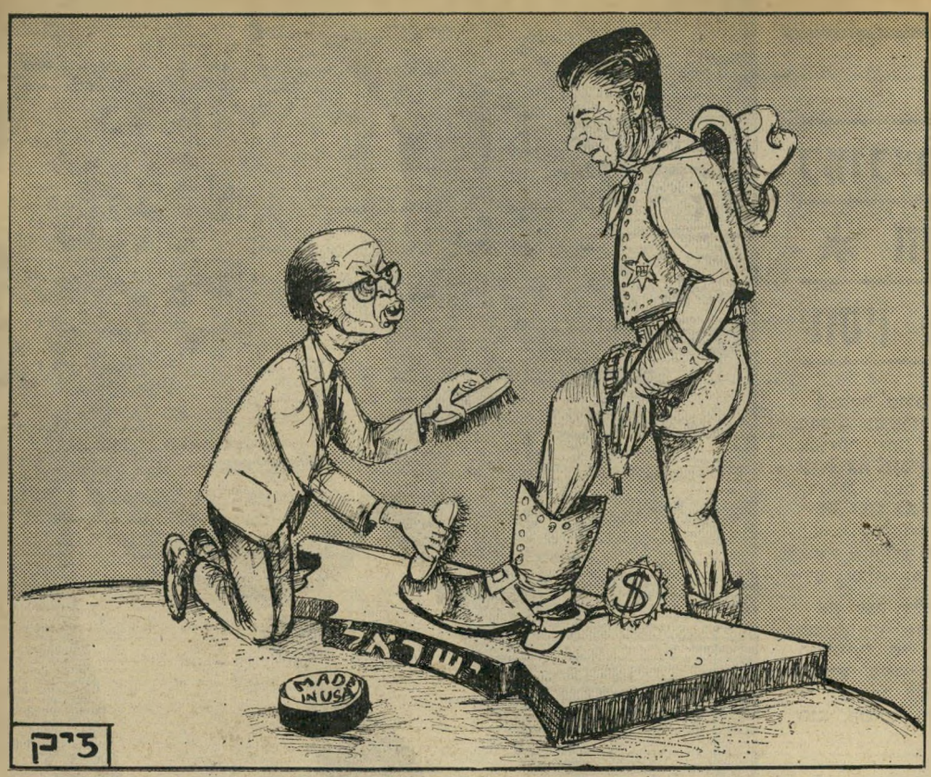
במיכתב בלתי־רגיל גילה השבוע מנחם בגין כי בישיבת־הממשלה, שנערכה ליד מיטתו ושבה התקב־לה החלטה חשובה ביותר (חתימת מיזכר־ההבנה עם האמריקאים על־ידי אריאל שרון) הוא סבל מכא־בים קשים, היה מסומם ונרדם לפ־חות פעם (ראה יומן אישי ומה הם אומרים).

מאז נאלץ בגין לוותר על ניהול ענייני המדינה, מעשית ורישמית. הוא העביר את סמכותו החוקית לסגנו, שימחה אהליך. אך לאיש לא היה ספק מי חולש עתה על ענייני המדינה: אריאל שרון.

אריק עפוס. אחרי שטס לוו־שינגטון כדי לחתום על מיזכר־ההבנה, שהוא כפה אותו על ה־ממשלה הסרבנית, חזר אריק לארץ וניצח על הוויכוח בכנסת. כאשר הגישו סיעות האופוזיציה העגומה הצעות להבעת אי־אמון (ראה ה־נדון), ייצג שרון בוויכוח את הממ־שלה, והסיגנון האישי שלו — אלי־מות מילולית תוך הימנעות מדיון רציונלי — שלט בבניין.

באותה שעה ניהל אריק קרב רצוף עם עובדי מישרדו ואלופי צבאו (ראה עמודים 7—6), והת־כונן לבצע בממלכתו טיהור יסו־די, כדי לבסס בה את אחיזתו ה־מוחלטת.

תוך כדי כך לא הסתיר אריק את הזילזול הגמור שהוא רוחש לממשלה, כשאין בה מנחם בגין.

"...ועליכם לאחסן אצלנו גם מישחת־נעליים!"
או: תפקיד אסטראטגי
או: דריסת־רגל עם שרות־חינם
או: ציחצוח־נעליים במקום ציחצוח־חרבות

הוא הביע זאת בצורה בוטה, כא־שר פשוט נעדר מישיבתה. הטע־נה המשפילה: הוא חזה בתרגיל של צה"ל בנגב.

הטענה היתה נכונה. אך מעולם לא העז שר־ביטחון להעדר מישי־בת הממשלה בשל פעולה שיגר־תית כזאת. בשל ההעדרות לא שמעה הממשלה דיווח כלשהו על המגעים שניהל אריק שרון בכמה ממדינות אפריקה, בנסיעה סודית שבה צירף אליו את היורד אריה גנגר, אך שחברי־הממשלה כלל לא ידעו עליה. הם שמעו על ה־נסיעה לראשונה מאמצעי־התיקשו־רת הזרים. גם על דיונים בוושינג־טון לא מסר שרון לחבריו בממ־שלה פרטים כלשהם, מכיוון שהיה עסוק.

לכרוע ברך. הממשלה היתה במצב של מרידה נגד אריק — אך באותה עת עצמה נאלצה לכרוע לפניו ברך. בחריקת־שיניים מס־רה לאריק תפקיד, שהבהיר לעיני כל, שהוא עתה האיש החזק במדי־נה, והאדם היחידי המסוגל לפתור את בעיותיה.

על אריק שרון הוטל להשליט סדר בחבל־ימית, שם נערכה התי־קוממות גלוייה נגד מדיניות־החוק והממשלה (ראה לעיל). כל שאר זרועות השילטון — החל בשר־הפנים, יוסף בורג, האחראי למישׂ־טרה, וכלה בסגן ראש־הממשלה, שימחה אהליך — הרימו ידיים והשתמטו מן המאבק.

אריק לא השתמט. הוא נחל בלי קושי ניצחון מזהיר: שערי ימית נפתחו לפני "אריק מלך ישראל", אחרי שהבטיח למתנחלים שוחד גדול יותר עבור הסתלקותם מה־מקום.

בראשית השבוע, כאשר דיברו השרים בינם לבין עצמם על מה שעלול להתרחש אם ייאלץ מנחם בגין לוותר על השילטון, עוד הישלו רבים את עצמם שניתן יהיה לעצור את אריק. "ההחלטה תתקבל בתנועת־החרות, ושם יש רוב ליצחק שמיר. הוא יהיה ראש־הממשלה הבאה!" הבטיח, במיז־נון הכנסת, אחד משרי־הליכוד.

בסוף השבוע התערערה גם אמו־נתו של שר זה. בצילו של אריק שרון, יצחק שמיר כימעט נעלם.

יחסים מרחביים

כישלונו של עראפאת

ממשלת בגין יכלה לנשום לרווחה. לפי שעה חלפה סכנת השלום.

ערב ועידת־הפיסגה הערבית ב־עיר המארוקאית פאס היה יאסר ערפאת אופטימי ביותר. הוא מי־לא את התפקיד שבו התמחה במ־שך שנים: לתווך בין ממשלות ערביות. הוא מיהר בין ריאד ו־דמשק, כדי להשיג הסכמה בין שתי המדינות.

לאש"ף יש עניין מיוחד בהס־כמה בין שתי מדינות אלה. האיר־גון תלוי מבחינה כספית בסעו־דיה, הממממנת את עיקר פעולותיו. ואילו מבחינה צבאית תלוי אש"ף כיום בסוריה, מפני שרק האיום של הצבא הסורי יכול למנוע פלי־שה ישראלית ללבנון, שמטרתה תהיה — כפי שמאמינה צמרת אש"ף — לכבוש את כל דרום־לבנון, עד לביירות, כדי למסרו לידי הפאלאנגות הנוצריות.

ערפאת היה בטוח כי ישיג הס־כמה סעודית־סורית, שתהפוך את תוכנית־השלום של האמיר הסעודי פאהד לתוכנית־שלום כל־ערבית. תמורת ההסכמה הסורית לכך, בי־קש ערפאת מפאהד לכלול בתוכ־ניתו סעיף אשר יבטיח מעמד ברור וחשוב לבריית־המועצות בתהליך־השלום. בתוכניתו המקורית של פאהד נאמר (בסעיף 8) כי בריית־המועצות תערוב לשלום אשר יקום, יחד עם ארצות־הברית. היה זה צעד משמעותי מצד סעודיה האנטי־סובייטית. אך ערפאת בי־קש להשיג עוד, כדי לבטל התנג־דות של סוריה ו/או של בריית־המועצות לתוכנית זו.

רוסים וסורים. מה שקרה ב־פאס הוכיח כי ערפאת נכשל בתפ־קידו זה. לא הושגה הסכמה סער־דית־סורית. הנשיא הסורי, חאפז אל־אסד, כלל לא הטריח את עצ־מו לפאס. גם שר־החוץ שלו, ש־יצא לפאס, עצר בדרך, בטריפולי, ולא המשיך בדרכו משם. ערפאת עצמו, שהביע תמיכה בתוכנית־פאהד עם פירסומה, ואף רמז אז כי הוא השתתף בחיבורה, נאלץ בפאס לדחות אותה.

התוצאה: הפיסגה התפזרה מ־בלי שתוכנית־השלום הסעודית אושרה או נדחתה.

מאז מנסים מיטב המומחים לפ־ענח את התעלומה: מה קרה? מדוע נהגו הסורים כפי שנהגו?

בין הגירסות שהועלו, והעשו־יות להיות נכונות כולן או חלקן:

● ברית־המועצות סברה כי ה־מקום שייועד לה בתהליך־השלום על פי התוכנית הסעודית אינו מס־פיק ועל כן הפעילה את כוחה ל־סיכולו.

● ברית־המועצות מסכימה ל־עיקרי התוכנית הסעודית, אך חש־שה שמא תמיכה בה תעלה לה באובדן המדינה הערבית היחידה התומכת בה כעת לחלוטין: לוב.

● ברית־המועצות מקווה כי המשך הסיכסוך במרחב, ואי־סי־פוק המאוויים של העם הפלסטיני, יביאו במוקדם או במאוחר להת־פוצצות אדירה, שתפתח את שע־רי המרחב לרווחה לפני חדירתה.

ולגבי העמדה הסורית:

● לוב הציעה ברגע האחרון לשר־החוץ הסורי תמיכה כספית גדולה יותר מזו שהובטחה לה על־ידי סעודיה, וכך קנתה את התנג־דותה לתוכנית־פאהד.

● סוריה רצתה להוכיח כי היא, ולא סעודיה, היא עתה המדינה ה־דומיננטית בעולם יהערבי, אחר פריישת מצריים ממנה.

● סוריה רוצה למנוע את גי־בושו של ציר־שלום סעודי־מצרי, בתמיכת אש"ף. כל עוד נמשכת המילחמה, וצפוייה התקפה ישר־אלית על לבנון, נשאר אש"ף תלוי בה.

סכנת־השלום חלפה. כתו־צאה מכל התימרונים האלה הנ־חילו מדינות־ערב ניצחון גדול ל־ממשלת־בגין.

בארצות־הברית גברו הקולות שקראו לממשלתו של רונלד רגן לזנוח את האוריינטציה שלה על סעודיה, אחרי שזו הוכיחה כי אין לה היכולת לכפות את רצונה על העולם הערבי.

ממשלת בגין, שחששה מאוד מפני יוזמת־השלום הסעודית, יכ־לה לנשום לרווחה. לפי שעה, חל־פה סכנת־השלום.

★ רן פקר ימונה

כמנכ"ל ★ אלופים בצה"ל יפרשו

★ היועץ המישפטי נתבע לחקור את יחסיו של שרון עם משולם ריקליס

אריק מפטר את מישרד הביטחון

"אי איש צבא ותיק. אני יודע מה פירושה של הפגזה שאין אחריה מיתקפה. צריך להוריד את הראש, לתת לפגזים לעבור, לחכות קצת ואז הכל בסדר. אז מגיע השקט." כך תיאר השבוע שר־הביטחון אריק שרון את הפרשה המסעירה בימים אלה לא רק את עובדי מישרד־הביטחון, אלא את הארץ כולה, פרשת היורד אריה גנגר, שהסתבכה כבר הרבה מעבר למה שאריך שיער מראש.

אולם למרות הביקורת הציבורית הגדולה ולמרות איומיהם של עובדי מישרד־הביטחון לפתוח בשביתה הראשונה בתולדות מישרד זה, מתעקש אריק. הוא רוצה בגנגר כעוזרו ויועצו, וימי־מה.

החלל הראשון במאבק היה מנכ"ל מישרד־הביטחון, יוסף ("יוסקה") מעיין. ביום שבו ניכנס שרון לתפקידו, הגיש לו מעיין את התפטרותו. אריק ביקש מהמנכ"ל להמתין כמה חודשים, ומאוחר יותר, כשעלו בתוהו מאמציו לשכנע את תת־אלוף אריה לוי, נספח צה"ל בארצות־הברית, לקבל את התפקיד, ביקש שרון ממעיין להמשיך בתפקידו זמן בלתי־מוגבל.

אולם לאריק שרון נדמה היה שמעיין נמצא בחזית אחת עם עובדי המישרד, המתנגדים לגנגר, והוא פיטרו מתפקידו.

למעיין היו סיבות טובות להתנגד למינוי של גנגר. כמו כל ישראלי התקומם מעיין נגד מינויו של יורד, שהשתמט מכל מילחמות־ישראל, לתפקיד כה בכיר וכה רגיש במישרד־הביטחון. מעיין גם הבין שהסמכויות הנרחבות שעומד אריק להעניק לגנגר יכרסמו בסמכויותיו שלו. אך האמת היא, שמעיין לא הסית את העובדים נגד גנגר. סיכסוך - ישן שלו עם ועד־העובדים גרם לניתוק מוחלט בינו ובין הוועד, כך שחזית משותפת בין מעיין ובין הוועד היא בלתי־אפשרית.

לאריק לא היו כל הוכחות להאשמה שבה האשים את מעיין. לכן הוא בחר לתת הסברים אחרים.

אחת התופעות המוזרות ביותר במערכת־הביטחון, מאז מינויו של אריק, היא פרשת מטוס הלביא. שרון ההליט לבטל את התוכניות לייצור מטוס־הקרב הישראלי. לתוכנית זו, שהיתה ה"תינוק" של שר־הביטחון הקודם, עזר וייצמן, יש חסידים ומתנגדים במערכת־הביטחון ובצה"ל, ולכל צד נימוקים כבדי־משקל.

במישרד־הביטחון נערך מחקר מעמיק כדי לקבוע את כדאיות יצור הלביא מהב־חינה הכספית ומהבחינות האחרות. המחקר קבע שהדבר כדאי מכל בחינה.

המחקר פורסם לפני שבועיים בצהרון מעריב, כששרון היה במטוס בדרכו ליבשת אפריקה, יחד עם גנגר. השבוע האשים שרון את מנכ"ל מישרדו בהדלפת המחקר. לדבריו, "בעת שאני הייתי בדרכי לאפ־ריקה, ועוד לא ידעתי את תוצאות המחקר, כבר ידעו עליו כל אזרחי ישראל, וזאת אחרי שמעריב ידע עליו ואחרי שהמנכ"ל ידע עליו. לכן פיטרתי את המנכ"ל."

אין ספק שלמעיין יש הרבה מה לומר בפרשה זו ובפרשות אחרות הקשורות בטענותיו של שרון. אך שליחים מיהרו למעיין מייד לאחר פיטוריו, ורמזו לו כי לטובתו עליו לשתוק, אחרת ייפגעו תנאי הפרישה שלו. מעיין אכן שותק.

שרון עומד למנות בימים הקרובים את מחליפו של מעיין. המועמד, ששמו מוזכר בחוגים המקורבים לשרון, הוא תת־אלוף (מיל') רן רונן־פקר. פקר הוא אחד מ־בכירי הטייסים בחיל־האוויר, ונאלץ לפרוש מהחיל אחרי פרשה שהסעירה את צה"ל.

פקר הואשם על־ידי חבריו בהריגת שבוי ערבי בעת מילחמת ששת־הימים. כשעמד פקר לקבל את הפיקוד על חיל־האוויר, היה מי שהעלה פרשה זו מהגיזנזך וחיל־האוויר כולו סער. פקר לא קיבל גיבוי משר־הביטחון דאז, עזר וייצמן, והתפטר מצה"ל, אחרי ששיגר מיכתבים לאישים רבים ובהם האשמות חריפות נגד מפקד חיל־האוויר, האלוף דויד עיברי, מפקד החיל לשעבר, בני פלד, ועזר וייצמן.

כל אותה עת היה לפקר ידיד נאמן: ח"כ אריק שרון. כשפרש פקר מצה"ל היה זה שרון שהפגיש אותו עם המיליונר משולם ריקליס, מעסיקו של גנגר, ועם גנגר עצמו. לריקליס ולגנגר חברות העוס־קות בסחר־נשק ובסחר במוצרי אלקטרו־ניקה. היום רן פקר עצמו הוא בעל חברה העוסקת ביבוא וביצוא נשק ואלקטרוניקה. פקר עזר לאריק שרון בבחירות, ואחר־כך היה חבר במטה הצללים שלו, בעת שמינויו של שרון לתפקיד שר־ביטחון עדיין לא היה בטוח.

חלום־חייו של פקר הוא לחזור לחיל־האוויר כמפקד החיל. שרון יודע שהקרקע אינה בשלה לכך עדיין, אך הוא מוכן לשלם בכל זאת לידידו עבור נאמנותו. התשלום יבוא ככל הנראה בצורת מישרת המנכ"ל של מישרד־הביטחון.

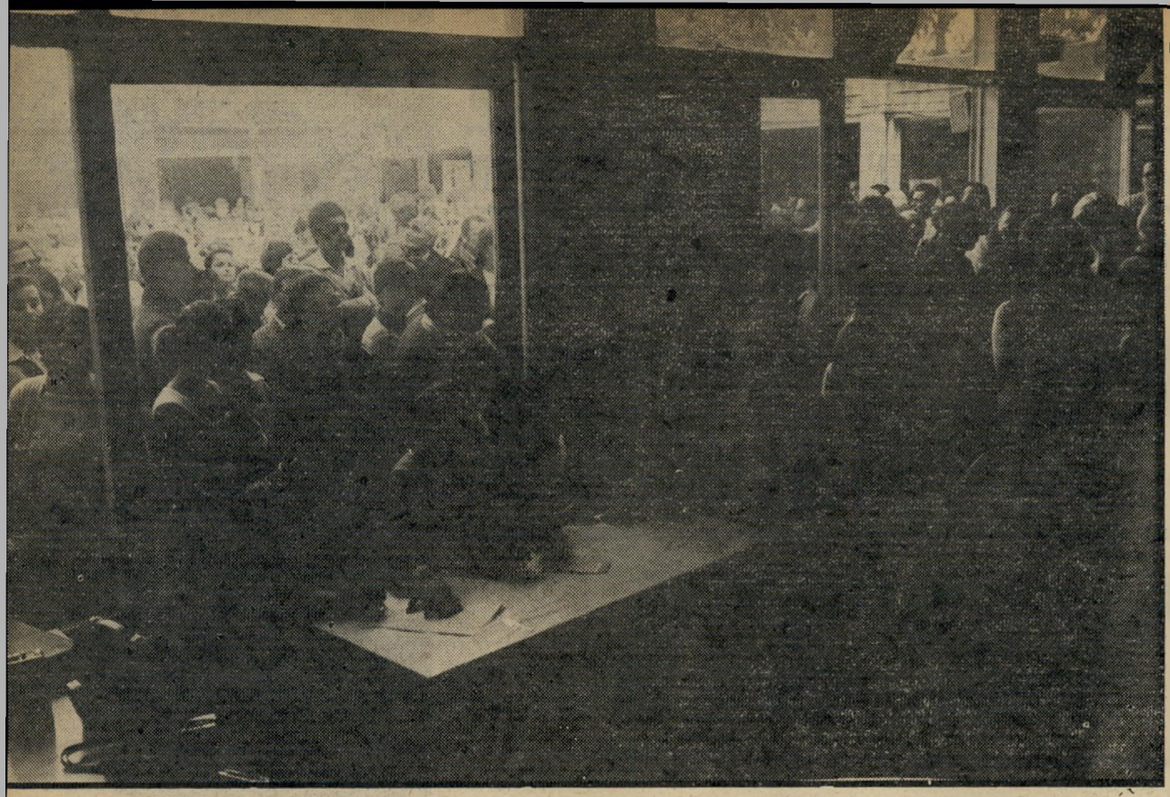
אין ספק שמנכ"ל־מישרד שיהיה מאנשיו של שרון יקל על השר לעמוד בלחץ נגד מינויו של אריה גנגר כממונה על הייצוא הביטחוני של ישראל וכממונה על תיאום היחסים בין מישרד־הביטחון וה־מטכ"ל. כוונתו של שרון היא שגנגר יהיה סוחר־הנשק הרשמי של ישראל ומעין רמטכ"ל־על.

לשם מינויו של גנגר, הצפוי כבר בשבוע הבא, מוכן שרון כימעט לכל.

ברור שגנגר לא עשה דבר נגד ביטחון־המדינה, אם כי ברור שמאז שהשתחרר משירות־החובה, כסמל־שירותים בחיל־האוויר, לא עשה מאומה למען ביטחון־המדינה. אך מה שברור הוא שגנגר, בעל האזרחות האמריקאית, נאלץ לחתום, כמו כל מי שמבקש אזרחות אמריקאית, על התחייבות של נאמנות לארצות־הברית של אמריקה ועל התחייבות לביטול נאמנותו לכל מדינה אחרת ולכל "ריבון אחר," כפי שמחייב החוק האמריקאי.

יש מקום להשערה שכאשר יסיים גנגר את שירותו במישרד־הביטחון הישראלי, הוא ישוב לעסקיו הפרטיים ולעיסקי ריקליס בארצות־הברית — ביניהם סחר־נשק. אין גם סכנה שגנגר יתאהב מחדש במולדת הישנה שלו וימשיך להתגורר בארץ.

קשה להניח שגנגר עצמו, כנציג מישרד־הביטחון הישראלי, ישכח עובדות אלה בעת שייישב במשא־ומתן עם אנשי הפנט־גון או עם נציגי חברות אמריקאיות. חל־חלה אוחזת בראשי מערך־המודיעין הישר־אלי, כשהם מתארים לעצמם סיטואציה שבה ילחצו אנשי הפנטגון, הסמייט דיפר־טמנט או אפילו הסי־איי־אי על אזרח ארצם, שהפך פיתאום מייצג ביטחון־ישראל. הם יזכירו לו את שבועת־הנאמנות, שעליה חתם, ואת העובדה שאחרי סיום תפקידו בישראל הוא יחזור ויהיה איש־עסקים אמריקאי, הנזקק לממשלתה.

עובדי מישרד־הביטחון באסיפת־מחאה
צה"ל ישבור את השביתה

שרון גם טען לפני העורכים שהיועץ המישפטי אינו מוצא פגם בהעסקתו של גנגר. הוא לא ציין לאיזה יועץ מישפטי התכוון, והעורכים הבינו שהכוונה היא ליועץ המישפטי לממשלה, הפרופסור־יצחק זמיר. האמת היא, כמובן, ששרון לא פנה כלל לזמיר בעניין גנגר. היועץ המישפטי, שעליו דיבר שרון, היה היועץ המישפטי של מישרד־הביטחון, שהוא פקיד של אריק.

אולם נראה שזמיר יאלץ בכל זאת להביע את דעתו על מינויו של גנגר. בעיקבות הכתבה של העולם הזה (2309) פנה אליו אחד מחברי־הכנסת בשאלה, אם העובדה שאריק שרון קיבל הלוואה פרטית ממעסיקו של גנגר, משולם ריקליס, אינה פוסלת אותו מלמנות את גנגר לתפקיד הבכיר. זמיר התבקש לבדוק אם ההלוואה כולה הוחזרה ואם לריקליס או לגנגר אין כל ענייניים כספיים עם מערכת־הביטחון של ישראל.

התעקשותו של אריק שרון על מינויו של גנגר מרמזת על כך, שתשובות היועץ המישפטי לממשלה, אם לא תאחרנה לבוא, כפי שקורה לעיתים קרובות בימי כהונתו של היועץ המישפטי הנוכחי, תעוררנה את הפרשה מחדש.

שרון גם סיפר לעורכי־העיתונים כי גנגר

רן רונן־פקר (עם אשתו חיותה)
המנכ"ל הבא

יפסיק לקבל משכורת מחברותיו של ריקליס — ביניהן חברת הענק מקרורי, שגנגר הוא נשיאה — יחסל את החברות האישיות שלו, ימכור את ביתו המפואר בשדרה החמישית בניו־יורק ויעלה יחד עם אשתו ושלושת ילדיו לארץ.

גם טענות אלה משוללות כל יסוד. ריקליס כבר הודיע שחברת מקרורי תמשיך לשלם את משכורתו של גנגר במשך כל עיסקי אביה, ואין ספק שלא רחוק היום שבו תהיה מנהלת היחידה של אימפריית ריקליס הגדולה.

מארשה אינה אוהבת את גנגר, והשניים כמעט אינם מדברים זה עם זה. שלוש החברות שאותן הקים לעצמו גנגר ישמשו אותו ביום סגריר, כשמארשה תצליח לגרש אותו מעיסקי אביה. על אלה לא יכול גנגר לוותר.

לחם במילחמת ששת־הימים. גנגר כלל לא הגיע לארץ במילחמה זו, אלא בא לבקר את אמו, שהמשיכה להיות ציונית ושהת־גוררה בישראל, אחרי שהמילחמה הסתיימה.

גנגר אפילו לא נרשם בצירות הישראלית בניו־יורק כשפרצה מילחמה זו, וגם לא כשפרצה מילחמת יום־הכיפורים. הוא לא צירף את שמו לרשימה של ישראלים, יורדים ויהודים אמריקאים, שהביעו את רצונם לבוא לישראל ולהילחם. למרות הידידות הרבה ביניהם נזף בו פעם ריקליס, בנוכחות אנשים אחרים, על כך שהוא לא יצא לישראל במילחמת יום־הכיפורים. גנגר לא הגיב על דבריו של ריקליס כלל.

לפני כמה חודשים אולץ תת־אלוף דב („דוביק") תמרי לפרוש מצה"ל. היה זה אחרי ששרון סירב לקיים את הבטחת קודמו, מנחם בגין, לקדם את תמרי ול־העניק לו דרגת אלוף. נימוקו של שרון היה אז: לתמרי אין עבר קרבי מספיק. לתמרי שלושה עיטורים וצל"שים משדה־הקרב. עתה מתעקש שרון על מינויו של יורד ומשתמט לתפקיד בעל השפעה רבה יותר מזה שתמרי היה מיועד לו.

להתעקשותו של אריק על מינויו של גנגר יכול להיות אחד משני ההסברים. האחד הוא הסבר ענייני — קשריו של אריק עם ריקליס. העיתונאי אמיר אורן כינה השבוע את ריקליס בתואר „הכספומט של אריק שרון". ההסבר האחר: עקשנותו של אריק. משום שהכל מתנגדים, מתעקש אריק להוכיח שהוא מנצח בסופו של דבר.

אך יתכן שאריק מתוחכם יותר מכך. יתכן שהוא מעוניין שכל מתנגדי צעדו זה יאלצו להתפטר או שיפוטרו, וכך הוא יפנה מישרות לגנגרים נוספים ולאנשי־שלומו הרבים, הממתינים לכך שהוא יפרע את החוב שהוא חב להם.

הדבר נכון גם באשר לצמרת מישרד־הביטחון וגם באשר לצמרת צה"ל. אלופים רבים, שעדיין לא החליטו אם להתפטר או להישאר בצה"ל עם בואו של שרון למישרד־הביטחון, קיבלו את זריקת־העידוד האחרונה שלהם לכיוון ההתפטרות עם המינוי המביש של גנגר.

אמר השבוע קצין בכיר, העומד לפשוט מדיו בעיקבות פרשת גנגר: „באותו זמן שאני נלחמתי, בני נלחם ושכני נלחמו, עסק גנגר בגריפת עוד מיליונים בוול־סטריט, כשכל הקשר שלו עם ישראל היה דרך העיתונים והטלוויזיה. אני לא מוכן לשרת במערכת שאחד האנשים המרכזיים המופקדים עליה הוא כזה."

בין העומדים, ככל הנראה, להקדים את פרישתם — סגן הרמטכ"ל, האלוף יקותיאל („קותי") אדם, אלוף פיקוד־הדרום, דן שומרון.

מיליארדים במזומנים

עד התעקשותו של אריה גנגר לקבל התפקיד, למרות שברור לצעיר שאפתן זה שהוא יתקל בארץ בטינה אפשר לתמוה.

על כרטיס הביקור שלו, אחרי שיפרוש ממישרד־הביטחון, הוא יוכל לכתוב שהוא היה הממונה על סחר־הנשק של מדינת־ישראל, אחת המדינות המובילות בעולם בשטח זה.

בידי גנגר יהיו תקציבי־ענק, וחלק ניכר מהם במזומנים — כפי שהדבר מקובל בעיסקות־נשק. הוא יהיה שליט בילעדי על תקציבי־מיליארדים.

הוא ילמד בבית־הספר הטוב ביותר ב־עולם ללימוד רזי המיקצוע של מכירת־הנשק, ויהפוך, ללא־ספק, תוך שנים מיס־פר, סוחר־הנשק המומחה ביותר בעולם. הוא יקשור קשרים עם מדינות הרוכשות נשק ועם מיפעלים המוכרים נשק, עם סוחרים ומתווכי־ביניים — כל זאת על חשבון משלם־המיסים הישראלי ובשמה של מדי־נת־ישראל.

אריק שרון עצמו נשאל על־ידי העולם הזה כמה שאלות על יחסיו עם גנגר ועם משולם ריקליס. בין היתר נשאל שרון מתי פגש את גנגר לראשונה וכיצד עמד על תכונותיו. שרון נשאל על מערכת היחסים האישית־כספית שלו עם משולם ריקליס ועם גנגר, ואם הוא או החוזה שלו עדיין חייבים כסף לריקליס או לגנגר.

שרון סירב לענות על שאלות בעניינים אלה בטענה: „איני מתראיין על־ידי עיתונאים." גם דובר מישרד־הביטחון, דני ויינריך, שאליו הופנו השאלות אחרי ששרון סירב לענות עליהן, סירב להגיב, בעיקבות הוראה שקיבל מאריק.

כשהתנגד ועד עובדי מישרד־הביטחון למינויו של גנגר ואיים בשביתה, הוא נתקל בתגובה אריקית טיפוסית. אריק הודיע לאלפי עובדי־המישרד, שמצידו הם יכולים לשבות. הוא יפעיל את צה"ל כדי לשבור את השביתה שלהם.

העובדים, שקיימו אסיפת־מחאה ושהכ־ריזו על סיכסוך־עבודה, יודעים שאריק אכן מתכוון לממש את איומו.

ידידיו של אריק יודעים שהוא לא יהסס לנקוט בשום צעד, מקובל ושאינו מקובל, כדי להשיג את מטרותיו. **יוסי ינאי** ■

אריק שרון סירב להשיב לשאלות אם הוא עדיין חייב כסף לריקליס ואם יש ביניו ובין גנגר עסקים פרטיים

התקופה שבה הוא יעבוד בישראל. גנגר אינו מתכוון למכור את **החברות הפרטיות** שלו — אותן הנמצאות **בבעלותו הבילעדית**, ללא קשר עם ריקליס — משום שבכך הוא יחסל את עתידו.

עוד לפני המינוי של אריק, מצא עצמו גנגר במצב לא־נוח בכל הקשור לקשריו עם ריקליס. ריקליס כימעט שאינו עוסק עוד **בעסקים**. הוא עסוק מדי **בהפקת** סירטי־קולנוע עבור כוכבנית מתחילה, שאותה נשא לאשה. בתו מנישואין קוד־מים, מארשה, משתלטת יותר ויותר על

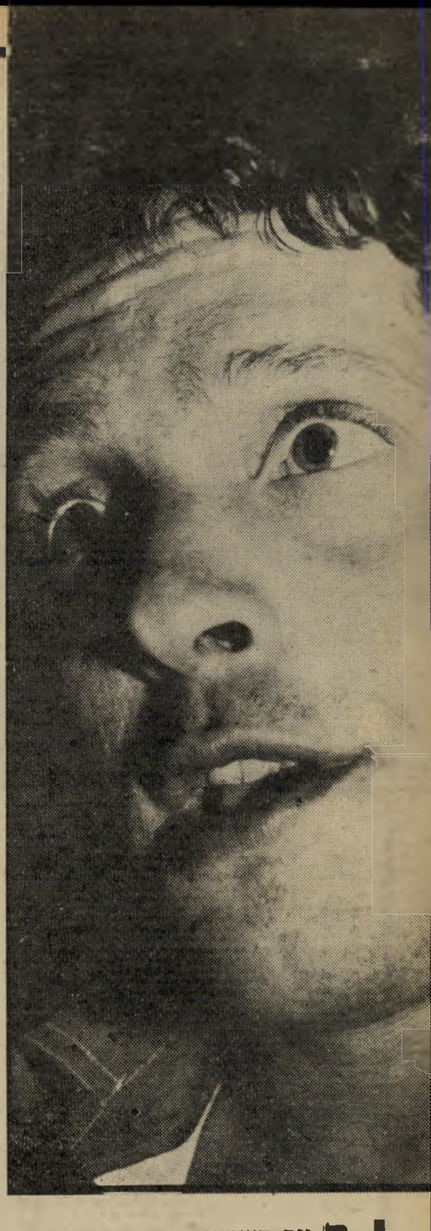
גנגר גם אינו מתכוון כלל למכור את דירת־הפאר שלו במנהטן. יתכן ששאשתו וילדיו אמנם ילוו אותו להרפתקה בארץ, אך לילדיו יהווה הדבר קושי מסויים. אף אחד מהם אינו דובר **עברית**.

בין לוחם ומשתמט

אם הטענה הציונית ביותר במערכת הטענות של אריק שרון היא זו שגנגר

משה צלה (מ'מין), האיש שהיה קבלן־קולות במיפלגה הליברלית, חושף במיסמך פנימי את שיטת הזיופים שבה ניסתה קבוצה במיפלגה להשתלט על אחד ממרכזי־הכוח בה

הקנוניה הליברלית

ב יום הששי האחרון קיבלתי מיכתב לבית־המלון שבו אני עובד, וזר מנתי למישרדו של בעל חברת־החקירות אמסל, חוקר בשם טוביה. הנ"ל היה סימפאטי ונעים־הליכות אך לא בכך קנה את אמוני, אלא בעובדה שהציג לפני עובדות בשטח, המעידות כאלף עדים, כי עשינו או עשו בשמנו מיספר טעויות מחפירות, שאת תוצאותיהן נחוש רק בעתיד, ולפי דעתי, נחוש אותן חזק.

טוביה הציג לפני תיק עמוס לעייפה של כרטיסים ורודים, וביקש את חוות־דעתי לגבי החתימות בכרטיסים אלה. חלק מהאנשים הנגי מכיר אישית זמן רב ומכיר אף את חתימתם. לא היה כל דמיון בין החתימה האמיתית שלהם ו־החתימה על הכרטיס. הסברתי לטוביה את מהות עבודתנו ואת העובדה כי אנו, ואני (דובר בעיקר על האנשים שלי) החתמנו על פינקס־החבר, וכי איני יודע כיצד הגיעו החתימות לכרטיסים הוורודים, וכי אולי נעשה מישהו טכני בלבד. ואז שלף הוא את ההפתעה, את השפן מהכובע: הוא הציג לפני את הכרטיס הוורוד שלי ושאל אותי אם חתימתי מתנוססת עליה.

טוביה טען כי טרח יומיים ואסף דוגמות חתימה שלי במקומות שונים — ואין זה קשה, בהתחשב בעובדה כי מקומות העבודה שלנו קבועים ואני קניין במלון וחותם על חשבוניות, תעודות־מישלח וכו'. הנני חותם על מיסמכים אלה בחזקה תפקידי כקניין כאמור לעיל.

כאשר התבוננתי בכרטיס אותו הציג לפני טוביה, הייתי המום. חתימתי זוייפה בצורה חובבנית, המעידה כי הזייפן הינו זייפן חובב או זייפן שמיהר לסיים את עבודתו. ולא זאת בלבד, זהו זייפן חובב טיפש ובעיקר לגבי. אפשר להבין כי בלחץ הזמן, לא ניתן היה לפעילי התנועה לעבור מאדם לאדם ולהחתימם על כרטיס ההצטרפות לאיגוד העובדים, ולכן זוייפו החתימות. אך את החתימה שלי? אני, שהחתמתי 108 איש ויותר לתנועה, ומצוי ומבקר בישיבות ובדיונים כמעט יום־יום, חתימה שלי צריך לזייף?

זהו קטע ממיסמך פנימי. מיכתב, ששיגר עסקן הליברלים משה צלה, באמצע נובמבר השנה, אל חברי מיפלגתו מיכאל אלבין, מנחם עצמון, יעקב דקל ומשה קינן, ואל השר יצחק מודעי. צלה מתאר כאן את פגישתו עם בלש פרטי, אשר נשכר כדי לחקור את פרשת הזיופים במיפלגה הליברלית, אשר נחשפה כאן לראשונה לפני חודשיים („הנפשות הליברליות המתות", העולם הזה 2301).

בכתבה, שהופיעה ב־5 באוקטובר ב־„העולם הזה", נאמר כי קבוצת עסקנים במיפלגה הליברלית ביקשה להשתלט, באמצעות גיוס חברים חדשים, על אחד ממוקדי־הכוח החשובים של מיפלגה זאת — איגוד העובדים הליברלים. חקירת „העולם הזה" העלתה, כי שני אנשי העסקים מקבוצת המיליארדר שאול אייזנברג, עמדו במרכזה של התארגנות זאת, ושני עסקנים אחרים, משה קינן ויעקב דקל, היו קבלני־הקולות העיקריים. מן החקירה התברר כי רבים מכרטיסי־החבר החדשים („הכרטיסים הוורודים"), שהועברו לאיגוד העובדים הליברליים, נשאו חתימות מזוייפות, וכי חלק מהכרטיסים הוצא על־שם אנשים מתים.

אין הכחשה

ב עיקבות פירסום הפרשה התחוללה סערה במיפלגה הליברלית. באחד מעיתוני הערב התפרסם כאילו אין אמת בגילויי „העולם הזה", והחתימות שנאספו לאיגוד העובדים הליברלים היו כשרות.

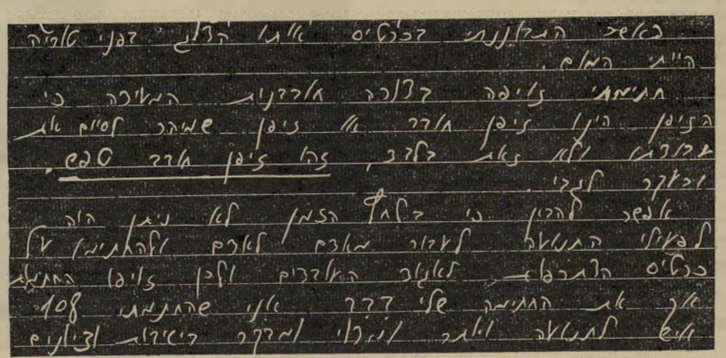
מיכאל אלבין ומשה קינן פנו ל„העולם הזה", והובטח להם, כי אם ימציאו הוכחות לטענתם כי החתימות שנאספו אכן היו כשרות, תפורסם הכחשה. הוכחות כאלה לא הובאו, אך למרות זאת הופצו שמועות כאילו התנצל „העולם הזה" לפני אלבין, עצמון וחבריהם.

משה צלה שיגר שני מיכתבים לשורה של נמענים. למעלה הובא קטע מהמיכתב הראשון.

מן המיסמך השני, שהגיע עתה לידי „העולם הזה" והמתפרסם כאן, מתברר שהגילויים היו אמת. הדברים שכתב עסקן־המיפלגה משה צלה, מובאים כמעט במלואם. המיסמך חושף את תמונת ההתארגנות כולה, מתחילתה ועד סופה, ומבהיר, כי מלבד אלבין ועצמון, היו שותפים לה גם הממונה על הכנסות־המדינה, אוריאל לין, איש הוועדים מ„אל־על" איתן רוזמן ואחרים.

להלן המיסמך, מה־4 בדצמבר 1981:

סיפורנו מתחיל לפני כמה חודשים, כאשר התארגנה קבוצת צעירים ביוזמתם של אלבין ועצמון. קבוצה זו שמה לה למטרה לצרף פעילים חברים למיפלגה הליברלית בליכוד, ומטרה ראשונה היתה לצרף את החותמים לאיגוד העובדים הליברלים.

קטע מהמיסמך של צלה
גם חתימתו זוייפה

בתוך תקופה של מיספר שבועות החתימתי למעלה ממאה איש ואשה, והכוונה היתה לזמן מדי תקופה קצרה את החברים לערב־עיון, להסביר ולהציג את עמדותינו ומטרותינו ולהפכם כך לחלק מן התנועה.

תוך כדי החתמות בוצעו שתי פעולות נוספות. האחת היתה ישיבה בבית־אסיה, שבה נכחו כמה חברים וביניהם מיספר דמויות בולטות בנוף הישראלי כגון אוריאל לין, הממונה על הכנסות המדינה, איתן רוזמן, מועד עובדי אל־על, מיקי אלבין ועוד.

באותה ישיבה החלטנו לקיים מפגשים קבועים באיזור תל־אביב, ואף מחוץ לתל־אביב, בערים ועיירות בכל רחבי הארץ, ולהפוך את פעילותינו והישגינו לעובדה קיימת.

פעולה שניה היתה אירגון מועדון היקב על־ידי מיכה אלבין, מנחם עצמון, ח"כ מיכה רייסר ואחרים, ושוב המטרה היתה גיבוש חברתי, במה להצגת רעיונות וקירוב לבבות בין חרות והליברלים, שתי החטיבות המרכזיות בליכוד.

ואז החלה הסערה. בערב הפתיחה של מועדון היקב פורסמה הכתבה הראשונה על אודות פעילותינו, בשבועון העולם הזה, והכתבה התלבשה למעשה על אנשים שאני החתמתי במקום עבודתי — מלון קרלטון פנטה בתל־אביב.

איומים ברצח

ה כתבה הציגה את העובדים בשמותיהם, בצירוף צילומי הכרטיס שעליו חתמו כאשר הצטרפו למיפלגה, והטענות היו כי החתימות זוייפו, וכי במיבדק טלפוני שעשה העולם הזה, טענו החותמים כי מעולם לא הצטרפו למיפלגה הליברלית או לשום מיפלגה אחרת כלשהי וכו'.

בד־בבד התחילו איומים טלפוניים, שאיני יודע מה מקורם, קרוב לוודאי פעילים בליברלים מחטיבה אחרת. איימו על הורי ואחותי, עלי ועל חברים נוספים. איומים ברצח, פיצוץ הבית או העסק וכו'. לאחת הפעילות הניחו שטיח עמוס בצואה לפני דלת ביתה.

בהמשך הופיעו כתבות נוספות בעיתונים אחרים, אך הכתבה המרכזית היתה, כאמור, בהעולם הזה. ואם טענו בזמנו שכתבה זו הינה שקר וכזב, הרי כיום ידוע לי כי לפחות חלק ממנה נכון, ועל כך אפרט בהמשך. כתוצאה מכתבות אלה החליטו אלבין ועצמון „להנמיך פרופיל" עד אשר יירגע המצב, וציפינו כי זה אכן מה שיקרה, אך לא כך היה הדבר. מישהו במיפלגה הליברלית פנה למישרד חקירות פרטי בשם אמסל ושכרו לביצוע פעולת בילוש ומחקר על פעילותנו ועל החותמים.

בשבועות האחרונים פנו אלי רבים וסיפרו לי כי אדם שהציג לפניהם תעודת חוקר, ביצע אצלם תחקיר ואף הציג לפניהם את הכרטיס הוורוד (כרטיס הצטרפות לאיגוד העובדים, להבדיל מפינקס ההצטרפות למיפלגה), וביקש לוודא אם החתימה המופיעה על אותו כרטיס ורוד הינה חתימתו של האיש שפרטיו מופיעים בחלקו העליון של אותו כרטיס.

חלק מן הנשאלים סירב לשוחח עם החוקרים, והיו כאלה אשר אף גירשו את החוקרים מבתיהם. אך רבים אחרים, מבוגרים בעיקר, או כאלה שאינם שולטים בשפה העברית על בוריה, החלו לחשוש שמא ביצעו עבירה פלילית והודו כי אכן לא חתמו על כרטיס מהסוג שהוצג בפניהם.

הזייפן המטומטם

ח וקר או שניים אף הופיעו בבית־המלון שבו הנני מועסק כקניין, ואף חקרו את העובדים במקום. הן הכתבות בעיתונות והן התחקירים גרמו לי בעיות רבות במקום עבודתי, עד לבירורים אישיים עם מנהלי המלון ואזהרות חוזרות ונישנות כי המלון לא יתן יד להפיכתו לתא פוליטי של כל מיפלגה שהיא. והרי איש מאיתנו החותמים, ואני המחתים, לא חשבנו לרגע להפוך את המלון לתא פוליטי. פשוט, עקב עבודתי במלון ותוך כדי שיחה עם ידידי העובדים בו, סיפרתי

איש־עסקים אלבין (עם שותף־לשעבר ח"כ מיכה רייסר)
היקב כמכשיר לליכוד הליכוד

להם על פעילותי, והללו הזדהו עם הפעולה וחתמו מרצונם ואף החתימו אחרים. המצב הגיע לידי כך שדובר על השעייתי מעבודתי במלון, או לפחות מתפקידי, עקב המהומה הרבה שנוצרה.

וכאן ברצוני לעורר מיספר פרטים.

● נגיח שבלחץ זמן היה צורך להעביר את הפעילים שלי לכרטיסי איגוד העובדים ולזייף את חתימתם. אינני מצדיק זאת, אך לשם הדוגמה. ניתן לראות בפינקס ההצטרפות למיפלגה את החתימה האמיתית של כל אחד ואחד ולזייף פחות או יותר בצורה זהה. ושוב, אינני מצדיק כל צורך בזיוף כלשהו.

● מסתובב אני במישרדי המיפלגה, במישרד של יעקב דקל ברחוב בזל בתל־אביב ובבית־אסיה, יום־יום במשך שבועות. ועל כן האם לא היה פשוט יותר לתת לי מיספר כרטיסים ורודים ואז, באותה דרך שבה החתמנו את הפינקס, הייתי מחתים את הפעילים בביתם, במקום עבודתם וכו'?

אך לא זאת נעשה. כרטיסים ורודים לא ניתנו לי, ואת חתימתם של החברים זייפו בצורה חובבנית מהירה, כמעשה חלם. ולא זאת בלבד. כנראה שהזייפן המטומטם מיהר יתר על המידה, ואף את הפרטים האישיים של כל אחד — כגון מיספר זהות, כתובת וכו' — העביר לכרטיסים בלא הבחנה, וכך נוצרו הטעויות.

מדוע היה עלינו לזייף חתימות? השגנו כוח אדם בצורה ישרה והכל נהרס ונדפק בגלל טיפש מטופש או אדם חכם, ואת משום שאינני יודע מי זייף — אדם משלנו בגלל שטות או מישהו המתנגד לנו במטרה לדפוק אותנו. אך בכל מיקרה הנזק נגרם.

הנזק הגדול ביותר נגרם לי, ואיש אינו מוכן להיפגש ולשוחח עימי על העניין, או עם החברים שחתמו, ולהסביר להם מה קרה בעצם.

התקשרתי טלפונית פעמים רבות עם אלבין או עצמון בבית־אסיה בתל־אביב, אך ללא הועיל. נאמר לי כי אין איש מהם בבניין.

בשבוע האחרון ערכתי שלוש או ארבע נסיונות כדי לבדוק אם אכן הם מתחמקים ממני ביודעין (ולא רק ממני אלא גם מדקל יעקב — על־פי דבריו הם מתחמקים גם ממנו). טילפנתי וביקשתי את מנחם עצמון או את מיקי אלבין, הזדהיתי ונאמר לי כי אינם.

טילפנתי מייד שוב, בהפרש של דקה, והצגתי עצמי כמישהו אחר — פעם כאיש ועד התעשיה האווירית, פעם כאיש ועד קופת־חולים ופעם כאיש מלון קיסריה. בכל פעם הופיעו עצמון או אלבין על הקו. ניתקתי ולא שוחחתי עימם, אך היה לי ברור לחלוטין כי הם מסרבים לשוחח עימי מכל סיבה שהיא.

אכלתי חרא

ב**ימים האחרונים** אני מתקשר ל־עשרות הפעילים, עשרות פעמים, כדי

עסקן עצמון
לא עונה לטלפון

להרגיעם וכדי למנוע נזק גדול יותר לתנועה, להם ולי. התחייבתי לפני החברים כי יגיע לביתם מיכתב הסבר על אודות פעילויותינו והתנצלות על הבלגן שהתרחש איתם, או מיפגש חברתי מאורגן באולם כלשהו, שבו יוסבר כל העניין.

אך לא דובים ולא יער. ההתכתבות היא מוחלטת, ולכן אני מתקשר על חשבוני ומוציא מיכתב התנצלות בשמי לכל הפעילים על חשבוני. יתכן שבכך יסתיימו יחסי התקינים עם אלבין ועצמון, אך לא אסתכסך עם ידידים וחברים, אשר באו לקראתי ועשו לי טובה, ושבסוף אכלו חרא.

כדוגמה לאותו חרא אציין את שיחתי עם ברטה ואברהם לוי, מרחוב יפת 215, תל־אביב. בתם שלומית החתימה עבורי את השכנים וקרובים למיפלגה הליברלית בליכוד.

בעיקבות הכתבות ובעיקבות ביקור חוקרים הפרטיים, השכנים אינם מדברים איתם וטוענים כי הכניסו אותם לבוץ. שכנים וקרובים מתקשרים ושואלים כיצד ומדוע הסתבכו בפלילים, וכי מחר עלולה המישטרה לעוצרם על זיוף והונאה. והם הרי לא עשו דבר, הם פשוט הזדהו עם כוונותינו וחתמו על הצטרפות למיפלגה הליברלית בליכוד.

מישפחת לוי אינה יודעת כיצד לעכל פרשה זו. שוחחתי עימם והסברתי להם, אך עד כמה הדבר עזר אינני יודע.

אך לא רק מישפחת לוי. כולם פונים אלי בטענות, מענות ופחדים על מה שנעשה בשמם. ואכן, לפי דעתי, עניין זה הינו פשע, אך איש מפטרוני במיפלגה אינו מגיב, וכולם מתעלמים מהעניין.

לפני שבוע או יותר התפרסמה כתבה בידיעות אחרונות, ועל פיה פרש מיקי אלבין מכל פעילות במיפלגה. דבר זה גרם לתהיות רבות ורבים שאלוני היכן הגב שלי, היכן האנשים שאיתם אני עובד והיכן מארגני קבוצתנו, שלמענם וביוזמתם טרחנו כשדים, וכעת, בהסתבכות זו הגדולים נמלטים ואנו נשארים בבוץ.

וכן ברצוני לציין את טענותי:

1. על פי הכתבה בהעולם הזה, אם נתבונן בצילומי הכרטיסים שהופיעו בכתבה, נראה כי לא צולמו הדפים של פינקס ההצטרפות למיפלגה הליברלית אלא כרטיסי איגוד העובדים. היום יודעים אנו כי אכן כרטיסים אלה זוייפו. לי בכל אופן זה ברור.

כאשר הציג לפני טוביה, ממישרד אמסל, מיספר כרטיסים — חלקם של אנשים שאני מכיר אישית — ראיתי שהחתימות אכן זוייפו.

נדמה לי שכשם שחתימתי זוייפה כן זוייפה חתימתם של הורי ואחותי. את חתימותיהם לא ראיתי, כי אמסל עבד רק באיזור תל־אביב, בתים ויפו. ומדוע היה צורך לבצע זיוף זה, אם אכן מישהו מאנשינו עשה זאת?

2. רבים מאנשי פנו אלי בתלונות בעיקבות החקירה, לאן הבאתי אותם ובמה סיבכתי אותם. רבים אף שאלוני אם לא אני הוא שזייף את חתימתם על הכרטיס הוורוד לאחר שחתמו עבורי בפינקס ה־הצטרפות למיפלגה הליברלית.

3. עשרות טלפונים מגיעים להורי ל־למלון שבו אני עובד. השאלות הפחידו את הורי וכן את אחותי. חברים שאלו באירוניה אם אינני עצור במישטרה ומתי יעצרו אותם, אחרים דרשו שאוציא את כרטיס החברות שלהם ואבטל את חברותם, אחרים רצו לפנות לעיתונות ולכל גורם אחר ולפוצץ את הפרשה.

4. אנשים במקום עבודתי באו וטענו כי עתה יפטרו אותם מעבודתם, וכי ה־אשמה היא בי. הם דרשו ממני לפנות להנהלה ולהסביר את העניין — לא כולם, היו כאלה שהסתפקו בהסברי.

5. מנהלי המלון באו אלי בטענות ל־תלונות על פעילותי, אשר עלולה לפגוע במלון.

6. אימים טלפוניים רבים עלי ועל בני־מישפחתי, ואינני יודע מי עושה זאת.

7. הון־תועפות עלה לי להסביר טלפונית, בכתב ובנסיעות ליפו, לבת־ים ולתל־אביב, להסביר, להתנצל, לתרץ ולהבטיח כי נערוך ערב הסברה מקיף לכל הפעילים, שבו יוסבר את אשר התרחש על־ידי התנועה ומסביב לה, וכי המסביר יהיה אישיות כגון שר או ח"כ.

8. הודעתו של מיקי אלבין בעיתונות על פרישתו מפעילות, יחד עם דיווחו בהתנכרות לחברים ובהטלת כתמי אשם בחפים מכל פשע. לא לזאת ציפינו מגוף המורכב מאנשים רציניים כאלבין, עצמון, אוריאל לין ואחרים, מבחירי המנהיגות הפוליטית והכלכלית בארץ.

עד כאן המיסמך שכתב משה צלה.

השיטה שבה נעשה ניסיון ההשתלטות על איגוד העובדים הליברלים ברורה: אלבין, עצמון ואנשיהם אספו חתימות של חברים חדשים למיפלגה הליברלית. אולם אדם או אנשים בקבוצה החליטו שלא להסתפק בכך, ולנצל חברים חדשים אלה לצורך השתלטות על איגוד־העובדים. הם נטלו כרטיסי־חבר של איגוד העובדים הליברלים („הכרטיס הוורוד"), העתיקו לתוכם את פרטיהם האישיים של ה־חברים החדשים במיפלגה הליברלית, ו־זייפו את חתימותיהם. לא מן הנמנע שבדרך זו מולאו גם כרטיסים כוזבים לחלוטין.

גילויי „העולם הזה" חיסלו, למעשה, התארגנות זאת, כפי שמתברר מן המיסמך של צלה.

„העולם הזה" פנה אל מיקי אלבין לקבלת תגובה על תוכן הדברים. אלבין אישר את טענותיו של צלה בדבר ההתארגנות במיפלגה וזהות האנשים שמאחריה. אך הוא מכחיש כל קשר לפרשת הזיופים. הוא אומר:

„אם מישהו עשה זאת, זה בטח לא עצמון או אני. אני כבר לא מדבר על זה שמבחינה מוסרית אסור לעשות את זה. גם פראקטית זה טיפשי."

אלבין אומר שבעיקבות הפרשה משך את ידו מפעילות במיפלגה. „עצמון ואני לא פוליטיקאים. אנחנו אנשי־עסקים, ולא חסרה לנו עבודה. רצינו לעסוק בפעילות פוליטית, אבל פיתאום תגובות כאלה? מה אני צריך את זה?"

שלמה פרנקל ובני ציטרין

עסקן ליץ (עם ח"כ־לשעבר רוני מילוא)
דמויות בנוף הישראלי

לנו על הנמכת פרופיל, עזרה אולי לו. הפרופיל שלו הונמך אך שלי הרקיע שחקים.

9. בקיצור, כל הזבל והליכלוך התנקזו אלי, ונעצרו אצלי, כי אין לי למי לפנות. הגורמים שיזמו את פעילותנו, דהיינו אלבין ושות', הנמיכו פרופיל ומתחמקים מכל פגישה ודיון בעניין.

„אנחנו אנשי־עסקים"

ב**כך מיקרה**, היו מאשימים, אני ו־חברי, את אלבין, עצמון ואולי פעילים נוספים בליברלים בטירפוד פעילות יפה,

אתה והשקל

מאת מאיר תדמור

המיליונר כהנא לשר בורג: אין כסף להתנחלויות!

ראשית חוכמה נציג את המשתתפים בשיחה. קרל כהנא, מיליארדר יהודי, אזרח אוסטרי — כחברו, הקנצלר קרייסקי — בעל מיפעלי מולט־לשעבר בנהריה, תורם למגביות וגם מתרים להן.

המשתתף השני הוא שר־הפנים־והמיש־טרה־והדתות ד"ר יוסף בורג. ההזדמנות — ביקורו החטוף של ד"ר בורג בווינה.

כהנא לבורג: „אני לא אתן פרוטה לבונדס או למגבית. לא תעשו שם דברים שלא ייעשו וגם לא התנחלויות."

בורג לכהנא: „עושים גם חי־נוך ותרבות."

כהנא לבורג: „זה מה שאתה אומר. קודם לוקחים את הכסף ו־אחר־כך עושים כו דברים שאני לא מסכים להם."

תשאלו, למה זה חשוב? כי יש היום הרבה מיליונרים ומולטי־מיליונרים, כולם יהודים טובים, שמסכימים עם כהנא. לא רק באירופה אלא גם בארצות־הברית. יש לזכור שעוד לא נמצא בן־ברית טוב יותר לישראל מהעם היהודי. מה יהיה על ההש־קעות?

שאלו מיליונר יהודי כבד מה יש לו להגיד בעניין. ענה: „אילו היה לי אח חולה והיה צורך לאשפז אותו, היו מצפים ממני שגם אשלם את החשבון."

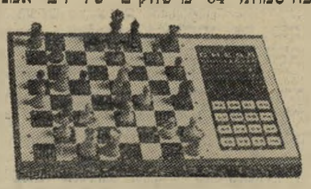
שר־הפנים בורג
עושים גם לחינוך ותרבות

שח, שש־בש בריג'ג' ודמקה עם המחשב ונגדו

מי שלא משחק שח, שש־בש, בריג', או דמקה לא יבין זאת. השיגעון האחרון המיובא מארצות־הברית (אלא מה?) הם המישחקים הממוחשבים. נניח שמתחשק לך לשחק שח, או שש־בש וכו', אך אין לך יריב לידך. אתה לוקח את המישחק הממוח־שב ומשחק נגדו. במישחק הבריג', אתה יכול לשחק עם אשתך נגד המחשב והוא, המחשב, יאמר לך באמצעות הרמקול שלו מה לעשות או איך לא לנהוג, איזה כלי או קלף להעביר, או לזרוק.

בפרוספקט של השש־בש הממוחשב כתוב: „אתה נגד המחשב." אתה, היריב האנושי, מחזיק תמיד בקוביות. המחשב משתמש בכל המהלכים האסטרטגיים וה־טקטיים, משחק בהגנה ובמיתקפה. הזיכרון שלו מאחסן כמעט את כל הטריקים הידו־עים, וכל זה על לוח עם מחשב, שגודלו 30 סנטימטרים רוחב, 20 סנטימטרים אורך וסנטימטר אחד בגובה. בכלים מוזנים על לוח השח, על־פי הוראות המחשב, המשחק נגדך. „זה חושב, זה מנצח, רואה כל מהלך ומדבר בארבע שפות. זהו השח הממוחשב.

שפות הדיבור — אנגלית, ספרדית, צרפתית וגרמנית. בזיכרון המחשב 64 פתיחות מפורסמות, 64 מישחקים של רבי־אמנים,

שח ממוחשב ואינטליגנטי
50 מילה בכל שפה

אוצר מילים בן 50 מילה ועוד כל מיני תכונות הנדרשות משחקן מן השורה. עוד משהו: לכל הכלים הממוחשבים האלה אפשר לחבר מדפסת הרושמת כל מהלך המישחק. המחירים מ־120 דולר ומעלה.

עד סוף השבוע יזוז כל התפוזים

הם צודקים, מגדלי התפוזים. הם נדפקו, אך גילו את העניין מאוחר מדי, ועכשיו הם תובעים שהממשלה תפצה אותם על העבר. האוצר אומר: נכון, אבל מעכשיו.

מגדלי ההדרים הפסידו בשתי העונות האחרונות הרבה כסף, ו־זאת מהטעם הפשוט: ההוצאות היו גדולות מההכנסות וההכנסות היו קטנות יותר, בעיקר בגלל הפ־רשי השער בין המטבעות האירו־פים לדולר. הסיפור ידוע.

אך את ה„ברוך" גילו המגדלים רק בסוף העונה, במרץ־אפריל.

ומתי אפשר ללחוץ על הממשלה לשלם פיצויים? עכשיו. כשמתחילה עונת הייצוא. כמו שהמורים לוחצים בתחילת שנת ה־לימודים.

מה אומרים מגדלי ההדרים? הם מבקשים שביטוח השער, השקל לעומת המט"ח, יהיה על בסיס דצמבר 1980. האוצר אומר — על בסיס דצמבר 1981. וזהו הבדל עצום. הפרדסנים אומרים: אנחנו רוצים הסדר. הממשלה אומרת: אנחנו מוכנים לתת פיצוי. וגם זהו הבדל גדול.

אז דאגה. כל הסיכויים הם ש־הפרשה תסתיים השבוע. העניין הועלה לסדר־היום של הכנסת, וע־דת־הכספים דנה בעניין, וארזיך חיכה שארידור יחזור מצרפת ב־יום הראשון בזיכה. העניין חייב לחסתיים מחר. גם ה„זובי" החק־לאי יודע שהפעם יכו הפרדסנים עד הסוף. כמעט שאין להם מה ל־הפסיד.

הבורסה מנהל א"ד"ב פיתוח מכרו מניות שלא היו להם

כדי להסביר מה קורה בבורסה השבוע, צריך להסביר תחילה מונח בורסאי: שורט (באנגלית — „חסר" או בעברית, „מכירה בחסר"). כדי שהסבר יהיה חלק וגם מעניין ומהימן, נזקקתי ללכסיקון לניירות־ערך, שבו כתוב בין היתר: „מכירה בחסר — מכירת מניות כאשר הן אינן בבעלות המוכר (הן חסרות לו), אך הן בבעלות חבר בורסה והוא משאיל אותן למוכר." זוהי ההגדרה המילולית. אך למעשה כוללת עיסקה זו שתי פעולות: פעולת מכירת המניה (בחסר) ולאחר מכן פעולת קניית המניה (אותה מניה עצמה).

בנקאי רקאנטי
מניות ללא אישור

המכירה בחסר נעשית, כאשר המוכר צופה את ירידת שער המניה. לדוגמה: המכירה בחסר נעשתה בשער של 1300 ולאחר מכן נעשתה הקניה בשער של 1250. מה יוצא? דבר פשוט: הציפיות של המוכר נתממשו, השער ירד והמוכר הרוויח את ההפרש (50 נקודות) שבין שני השערים. צריך גם להעיר, שלא תמיד כדאית עיסקה „סיבובית" כזו. לפעמים, אם השער עולה ולא יורד, חייב המוכר לקנות את המניה בשער הגבוה ולהפסיד כסף.

עכשיו אנחנו מתחילים להתקרב לעיקר. תקנון הבורסה מאפשר מכירה בחסר ב־מניות מסויימות, בתנאים מסויימים. ביניהם — הסכם בכתב עם המשאיל ודיווח מתאים לבורסה.

מה קורה למי שמכר בחסר, ולא עמד בכך? הוראות תקנון הי־בורסה (פרק ט"ז)? זה בדיוק מה שהוכך להתברר במשך השבוע. ובכך למה? כי אלה שעימדים מאחרי המניות של „איי־די־בי פי־תוח" מכרו ב„שורט", אך שכחו לקיים את כל הוראות התקנון. כל התירוצים של מנהלי החברה — שקשורה, כפי שאתם יודעים, קשר הדוק לקבוצת דיסקונט — לא יע־זרו. גם אם במהלך חוויכוח טענו נציגי החברה שזה לא היה פתם „שורט" אלא „שורט טכני", מושג חדש שנוצר בהזדמנות זו ואיש לא ידע על קיומו, גם לא תקנון ה־בורסה ומנהליה. גם המצאה זו לא תעזור.

זה מזכיר לי שאחד מהחבר'ה בבורסה אמר לי: „הלוואי ויכולתי להיות חכם רטרואקטיבית." הלוואי.

האינפלציה שהיתה וזו שתהיה

אחד האיצטגנינים של הבורסה החליט להקניט אותי, ושאל: „איזה מין יועץ אתה? במאי כתבת שבאוקטובר תהיה אינפלציה של 15% והיה רק 9%. הא?"

אמרתי לו שהוא יקבל תשובה, אני רק צריך לבדוק בניירות שלי מה הוא אמר אז. ובאמת מצאתי. הוא אמר שכבר בספ־טמבר מוכרחה לבוא התפוצצות, והמדד יקפוץ ל־18%. כשסיפרתי לו, הוא אמר: „אז לא ידעתי שארידור יקצץ בציפיות לאינפלציה."

גם אני לא.

למה אני מספר כל זאת? משום ששוב אמרו לי כמה מה„מתוחכמים", שבפברואר או במרץ יהיו קשיים. ההבדל הוא רק בזה, שמה שהם אומרים, אני צריך לכתוב. ואותי אפשר לתפוס על חם.

אני מציע כבר עכשיו לכל כותבי המא־מרים לכתוב מאמר בנוסח: אירידור הצליח, הוא יצליח גם להבא. וזה על מישקל העצה של „חכם" אחד: אני יכול להמציא לך תיאוריה מפוארת על מה שיהיה בעוד חצי שנה, ובעוד חצי שנה אני אוכיח לך למה זה לא קרה.

הקרנות יעשו „שרירים"

נחזור לענייני הבורסה. בשבוע שעבר קרה מה שהיה צפוי. כך גם השבוע. כל הגורמים שפעלו בשבוע שעבר פועלים גם השבוע ויפעלו גם בשבוע הבא. ההנ־פקות החדשות מוסיפות קצת למהומה, ועד סוף החודש גם הקרנות, ואולי בעיקר הקרנות, „יעשו שרירים". מי שרוצה להיות חכם, יכול לקרוא את התשקיפים של הקרנות, כמו שיעץ הברוקר צבי לובצקי. המומחה מס' 1 לאיגרות־חוב. הוא צריך לדעת. לא בכדי הוא מנהל את תיקי ההשקעות של חברת־החשמל וחברת ים־המלח.

הדירות של דרוקר ומצבה של עוז

● אומרים לי שכבר יש בעיות. גם למניה, וזה כתוב בכל העיתונים, וגם לבעל־השליטה — דרוקר זכריה. יש קשר מיידי בין מיספר הדירות שמוכר דרוקר ובין המצב של עוז. ועל זה לא חלם אפילו היועץ החכם של דרוקר. החכמים האח־רונים הם תמיד הבנקים, המחכים לראות איך יפול דבר. רמזו לי שהם הציעו לו גם כמה הצעות לא כל־כך נוחות.

● **איך נראית לכם השישיה של „לודזיה" — „אתא" — „של־רינה"? טוב? גם לרוזוב היא נראית כך. יש רק בעיה קטנה של מחיר.**

● ערד — תנועה חשודה בסביבה. אפילו ריכוז כוחות. מה יקרה?

● התחלתי בעוד, אסיים בעוד. אחד מבכירי המבצעים בבורסה אמר לי שזו מגיה טובה במיוחד לגשים. למה? כי אפשר להישאר עם האות האחרונה ביד.

סוף סוף אבקת כביסה קלה שגם מורידה כתמים וגם שומרת על הבד.

פיתרון לכביסה לבנה מוכתמת בבגדים צבעוניים
1) הבריגרים הללו מנקים היטב את הבד ומפסיקים אותו לנקי ובמהר 2) הבריגרים בכתמים - מרפים את הצבעוניות בבגדים.
רן 2 תוקף ומעט

רן 2 מאפשר לך לכבס גם בגדי מורלי. (הקפד על הוראות הכביסה שעל התיבה.) הבריגרים הכחולים מלטפים את הבריח ושומרים על רכותו וריחות בגדיו. הבריגרים הללו מסירים את הלכלוך וריחות הגוף.
רן 2 תוקף ומעט

רן 2 עושה שתי פעולות בעזרת הג'ינס. 1) המומר הפנוי תוקף את הלכלוך והכתמים. 2) המומר המעטף שומר על הבד ומרפין את הצבע המקורי הנפלא של ג'ינס כחול אמיתי.
רן 2 תוקף ומעט

רן 2 - אבקת כביסה קלה מתאימה לכביסה של בגדים צבעוניים. הבריגרים הללו מסירים את הלכלוך. הבריגרים הכחולים מרפינים את הצבעים ושומרים על הבד.
רן 2 תוקף ומעט

חדש
מבצע היכרות 20% הנחה
על חפיסת הקרטון
עד 31.12.81

הבעון לבריים.
אביזר לבוש הכיש מאוד.
(הקפד על הוראות הכביסה שעל התיבה.)
רן 2 תוקף ומעט גם את הבריים - ובם באמת נקיים לגמרי.
רן 2 תוקף ומעט

רן 2 תוקף ומעט

אבקת כביסה מהפכנית המכילה 2 סוגי גרגרים.

"יש לי 2 ילדים בבית ו־50 באוטובוס"

בכל בוקר אותו סיפור. 50 בני אדם קטנים, מאושרים, עם ברק בעיניים עולים לאוטובוס שלי. מרגע זה גם הם הופכים להיות "הילדים שלי".
למענם אני דורש מעצמי הקפדה ודאגה כמו אבא אמיתי. זה לא בא ביום אחד. מאחורי 13 שנים של נסיון–נהיגה ב"אגד", בכל כבישי הארץ ובסוגי רכב שונים. להיות נהג ב"אגד תיור" זוהי זכות השמורה רק למי שכבר הוכיח את עצמו בעשרות אלפי קילומטרים של נהיגה ולמי שמשפר את יכולתו בהשתלמויות חוזרות, ברענון הידע, בנהיגה מונעת, במכונאות, ביחסי אנוש וביידיעת הארץ.
לפעמים הם פוגשים בי ברחוב "הילדים שלי" מהאוטובוס. הם מזהים אותי ואנחנו נזכרים בחויות משותפות וצוחקים יחד. וכשזה קורה, אין סיפוק גדול מזה.

עמיר גל, נהג ב"אגד תיור"

דרך יפה לגלות ארץ יפה

אגד תיור

שלושה אנשים כתבו את ההיסטוריה של לח"י - ושלושתם נמנעו מלספר על פרשת הריגתו של יהודה אריה לוי - האיש שנהרג בנסיבות מיסתוריות

הוצאה להורג בפרדס

ההרוג יהודה־אריה (ליאון) לוי הוצא להורג על־ידי שלושה מחברי בלח"י כשהיה בן 31.

בונה תקומת המדינה
יהודה אריה לוי
בן משה
נולד ביום החמשה תרע"ז
נרצח ביום ד' שבט תש"ח
בידי זדים על הגנת המולדת
לטובת עמו
תבוא נשמתו בצרור החיים
עם גבורי המולדת

הקבר מישפחתו של לוי ממאנת לסלוח. במצבה שעל קיברו נאמר שנרצח בידי זדים, על הגנת המולדת.

ב צריף שבתוך הפרדס, ליד המושבה רעננה, ישבה קבוצת אנשים מסביב לשולחן. הם אכלו ארוחת־צוהריים, שוחחו והתלוצצו. לכולם היה ברור שהפרשה עומדת להסתיים בכי טוב. פיתאום נפתחה דלתו של הצריף. הגיע מפקד הקבוצה, מתל־אביב. הוא הורה לאחד הסועדים, גבר רזה ומשופם בן 31, לקום. הוא הורה לשני גברים נוספים, חמושים, להתלוות אליו.

הארבעה פסעו בין העצים, מתרחקים מהצריף, אל תוך הפרדס. המפקד הורה לפתע לעצור. הוא ניגש אל הגבר המשופם, הסיר מעל אפו את משקפי־הראייה שלו, עגולי המיסגרת, והשליך אותם אל אדמת הפרדס. הוא שאל את האיש המשופם אם רצונו שעיניו יכוסו. הנדון השיב בשלילה. המפקד התרחק. הוא נתן פקודת אש, ומטווח קרוב נורה הגבר המשופם, כשקליעים רבים מנקבים את גופו. ככל הנראה הוא מת במקום.

האיש שנורה לפני 34 שנים, ב־15 בינואר 1934, היה יהודה־אריה לוי. הוא עצמו והאנשים שירו בו, היו חברי מחתרת לח"י. יהודה־אריה לוי לא היה מרגל, ולא היה בוגד. מדוע נורה למוות?

על כך אין עד היום תשובה מוסכמת. הסיפור במלואו לא התפרסם מעולם. שלושה אנשים כתבו את ההיסטוריה של לח"י: נתן (פרידמן) ילין־מור וישראל אלדד־שייב, שהיו באותה תקופה שניים משלושת חברי הטריאומווירט שהנהיג את הלח"י, ויעקב („מזל") בנאי, שהיה קצין המיבצעים של האירגון. הפרשה אינה מוזכרת בסיפוריהם. הפרשה אינה מוזכרת גם בסיפרה האוטוביוגרפי של גאולה כהן על תקופה זו.

לפני כמה שנים פירסם העיתונאי ה־ישראלי לשעבר, ברוך נאדל, סיפרון בשם פרשת הלוחם יונתן, שם התייחס לפרשה. אך נאדל לא ניסה להיצמד לעובדות, ו־לגבי כל מי שלא היה חבר לח"י, נראה סיפרו כתשבץ חסר־פיתרון. כל השמות בספרו של נאדל בדויים ואנשי לח"י טוענים שמטרתו היתה לחסל חשבונות, ולא לחשוף את האמת.

„נרצח בידי זדים"

צורך הכנת כתבה זו היה צורך לדבר עם יותר מתריסר אנשים. אף אחד מחברי לח"י, שהיו מוכנים למסור עדות, לא הסכים להזדהות. לכולם יש עדיין חברים מימי המחתרת. הם נפגשים, כמעט כולם, לפחות פעם בשנה, בטקס האזכרה שנערך למפקד לח"י הראשון, אברהם („יאיר") שטרן.

קיברו של יהודה־אריה לוי נמצא לא הרחק מקיברו של „יאיר". המצבה שעל הקבר בוטה וזועקת: ללא כל פשרות, נכתב עליה כי „בונה תקומת המדינה, יהודה אריה בן־משה לוי, נולד ביום ה' חשוון תרע"ז, נרצח ביום ד' שבט תש"ח בידי זדים, על הגנת המולדת לטובת עמו."

חברי לח"י, אשר דנו את לוי למוות והוציאו את גזר־הדין אל הפועל, הם ה־נקראים כאן זדים. מישפחתו של יהודה־אריה לוי ממאנת לסלוח ומסרבת להתנחם.

מוצאה של המישפחה בעיר היוונית יאנינה. יהודי יאנינה מאמינים שמוצאם מגולים שהגיעו ליוון עוד לפני חורבן בית שני. ליאון נולד ב־1916. המישפחה עתירת־הנכסים עקרה ב־1920 לאיטליה, והשתכנה בעיר התעשייתית מילנו. ליאון — מאוחר יותר שינה את שמו ליהודה־אריה — הצטרף בשנת 1934 לאירגון ציוני־רי־ויזיוניסטי שהוקם במילנו. כאשר סיים את לימודיו וקיבל תואר של מנהל־חשבונות, עלה לארץ, עם מישפחתו.

בני מישפחתו צפו לו עתיד גדול. יהודה־אריה לוי היה נער ברוך־כישרונות. הוא היה יכול לתפוס מקום של־כבוד בעיסקי המישפחה. אך הוא סירב. הוא הצטרף לפלוגת בית"ר ששכנה בראש־פינה.

חבר ששירת עימו שם באותה תקופה, זוכר שלוי היה בחור מעשי מאוד, וידע לנצל את זמנו. הוא הירבה לקרוא ספרים ומחקרים על לחימת גרילה ומילחמה סדירה, על כלי־נשק וחומרי־נפץ. לימודים אלה הוכחו כרבי־תועלת מאוחר יותר.

לוי לא החזיק בחומר זה במקום שהותו בראש־פינה, אלא בבית הוריו בתל־אביב. אחרי שנתפס איש בית"ר שלמה בן־יוסף, שהתנקש באוטובוס ערבי, מיהר לוי לתל־אביב, כדי להשמיד את החומר שבבית הוריו. הוא היה זהיר מאוד, ולא רצה לסכן את מישפחתו. חברו מתקופת ראש־פינה זוכר שלוי לא היה שלם עם מעשהו של בן־יוסף, וזו היתה אחת הסיבות לכך שהחליט לעזוב את פלוגת בית"ר.

בשנים שבהן היה בפלוגת בית"ר, למד לוי כלכלה בהתכתבות, באוניברי־

(המשך בעמוד 54)

מחוז בין התפוזים שיחזור הוצאתו להורג של לוי. הוא ישב בין חבריו בצריף, כאשר הגיעה הפקודה מתל־אביב. שלושה אנשים יצאו עימו אל הפרדס. משקפיו הושלכו לאדמה, והוא נורה מטווח קצר. גווייתו נמצאה אחרי זמן רב, נקובת כדורים. מחברי ההיסטוריה של לח"י לא סיפרו על הוצאתו להורג.

אין שום סיבה שלא יהיה לך וידיאו מץ

בשיטת VIDEO 2000, VHS או BETAMAX

במחיר של _____ בלבד.

כ- 25,000 שקל!
כ- 30,000 שקל!
כ- 35,000 שקל!

אתה תחליט! אנו יכולים לאמר לך שמחירי הוידיאו נעים בין 35,000.- שקל ל- 48,000.- שקל. אולם תוכל לרכוש את ה"וידיאו מץ" שלך

גם בפחות, במחיר ובתנאים הנוחים לך.

בחר את הוידיאו המתאים לך ביותר ונציג "מץ" ירכיב עבורך תכנית שתתחשב באפשרויותיך הכספיות ובשיטת תשלומים הנוחה לך. למשל: חלק במזומן וחלק בתשלומים, הכל בתשלומים, "טרייד-אין", "שכר-מכר" וכדומה. שלח עוד היום את התלוש המצורף ואנו נמצא את הדרך שתאפשר לך להנות מוידיאו מעולה וגם לגמור את החודש בלי "לחץ".

וידיאו מץ"- איכות, אמינות ושירות מהטובים בישראל.

לפניך 3 אפשרויות:
1. לפנות לאחד הסוכנים המורשים של "מץ" ברחבי הארץ.
2. לשלוח אלינו את התלוש המצורף למודעה זאת.
3. לגשת אלינו ל"בית מץ" מודיעין 19 בני-ברק.

תלוש שי

כל המזמין את נציג "מץ" לביתו, יזכה מידיו במצית כיס-חינם!

לכבוד "בית מץ" מודיעין 19 בני-ברק 51263
אני מעונין לרכוש "וידיאו מץ" בהתאם לאפשרויות שלי:
ברשותי מזומנים בסך .....שקלים
באפשרות לשלם סך .....שקלים מידי חודש
☐ אני מעונין לקבל מידע נוסף על סוגי הוידיאו שלכם
עם פירוט מלא של כל תכניות הרכישה.
☐ נא לשלוח אלי את נציגכם.
שם ומשפחה .....
כתובת .....
טל. בעבודה ..... טל. בבית .....

מץ 82

תעריפון המנויים של העולם הזה החל מ-1.12.81

	לשנה בשקל					לחצי שנה	
	מחיר העיתון		חוצאות משלוח		סה"כ	בשקל	ב-$
בארץ	605	+ 45	+ 78	=	728	415	
לארצות תבל דואר רגיל	605	+ 145	+ 90	=	840	470	
מי המנוי לארצות חוץ בדואר אויר							
אירופה	605	+ 240	+ 101	=	946	520	35
ארה"ב, קנדה, מקסיקו ונצואלה, ברזיל פרו	605	+ 607	+ 145	=	1357	760	51
ארגנטינה קולומביה, אוסטרליה, ניו זילנד דרום-אפריקה, טוגו, חבש, קניה	605	+ 1252	+ 223	=	2080	1100	73
פנמה, טאיוון, יפן	605	+ 723	+ 160	=	1488	800	53
תאילנד, הונג קונג, סינגפור, קוריאה	605	+ 910	+ 182	=	1697	940	63
	605	+ 741	+ 161	=	1507	830	55

מכתבים

גז גזי

המאורעות האחרונים ב-רמאללה מעלים רעיון.

אמנם כואב וחמור הדבר ש-פצצות גז מדמיע הושלכו על מפ-גינים ישראליים, אך ראוי לזכור

היטב-היטב שהשימוש בגז זה כבר נעשה בעבר נגד תלמידים בגדה המערבית. כשם שאנו גדלנו על ספר הילדים „גן-גני", כך גדלים הם על „גן-גזי" מתוצרת ישראל.

דניה ארצי, תל-אביב

הגיע הזמן שהמפגינים הישרא-ליים ילמדו אף הם את הלקח ש-למדו זה מכבר מפגינים בחו"ל. להפגנות אסור לקחת כרוזים בל-בד — יש לקחת גם קסדות, מגי-נים ומסיכות-גז. ואולי ראוי גם להציץ שוב בספר שכתב, כך נד-מה לי, אייבי הופמן — או אולי היה זה ג'רי רובין? — שבו מס-לשכר העובדים המשתכ-רים מתחת לממוצע, ובכך רואה החמשירן תוספת גרגיר מלח לצלחת העובד.

והרי עוד בדיחה ממולחת / בש-עה טובה ומוצלחת / הוחלט לצמ-צם הפערים / והמוראל הירוד להה-רים / בפיזור קורט מלח בצלחת.

אם, תל-אביב

● ● ●

ענווה וכישרון

הקוראת צפתה בתכנית הטלוויזיה „שעה טובה" ויש לה ביקורת על ה-מנחה.

משנקלע אדם בעל שיעור-קומה כמו הפסל יעקב אגם לתוכנית, על המראיין הנבון לשאול שאלות, ר-לא להפריע לו להשיב. מאוד עניין אותי לשמוע מה יש ליעקב אגם לומר, ולו אני במקומו, נוכח הפ-רעות חוזרות ונישנות כאלה, הייי-תי קמה ועוזבת.

וכאן אנו לומדים דבר נוסף. אצל אגם, צניעותו וענוותו גדולים ככישרונו.

ציפי קנובי, תל-אביב

● ● ●

כישלון או הצלחה

הקורא אינו מרוצה מה-דיווח על כנס בית"ר („העולם הזה" 2304).

כרגיל, במגמה ברורה להשחית כל חלקה טובה — במיקרה הזה „חלקה" חינוכית — נמסרו חצאי ורבעי אמיתות. בכתבה צויין שה-אולם היה ריק בחציו, כאשר למע-שה הוא היה מלא מפה לפה, וה-בירים כיצד לא להסתפק בהגנה פאסיבית נגד אלימות המימסד.

אבינועם קרן, רמת-גן

● ● ●

בדיחת היום

במיסגרת חדיונים בצימ-צום הפערים בחברה ה-ישראלית הוחלט על „תו-ספת שחיקה" בסך 5%

בית"רים אף ישבו במעברים מחר-סר מקום. (הצילום המופיע בכתבה נעשה, כמובן, כ-30 דקות לפני תחילת הכנס).

ברור לי כי כעיתון מגמתי, ה-שואף לספק תאוות קוראיו, קשה לעיתים לדבוק באמת (ובמיקרה זה הדבר קשה משום שהאירוע היה חיובי, בניגוד לתיקותיכם), אולם זו כדאית למען ספק אינ-

(המשך בעמוד 16)

ההלכה היהודית והסבל של הבהמות

בעיקבות תוכנית הטלוויזיה, מיום רביעי, 18 בנובמבר 81', שדנה בשחיטה היהודית לפי ההלכה.

הדת מצדיקה ומשבחת הכל על בסיס דתי, אבל אם נשקיף, או נתייחס לבהמה המובלת לשחיטה, נגיע למסקנה שחייבים לגרום תחילה לאובדן ההכרה של בעל-החיים לפני השחיטה, כדי שייגרם לו סבל מינימלי.

עובדות אלה בדוקות על-ידי רופאים וטריגריים מוסמכים הלומדים ומכירים את הפיסיולוגיה ואת מערכת הרגשות של בעלי-החיים, והם שחייבים לקבוע מה הן השיטות ההומניטריות לביצוע ההריגה.

קיים קונסנזוס בינלאומי של אנשי המיקצוע וחברי אגודות הומניטריות שונות הקובע עובדות אלה, וזו גם דעתנו שלנו — אוהבי ומגיני בעלי-החיים בישראל.

אם, אומנם, חייבים לבצע הריגות בעלי-חיים לצורכי מאכל, יש לדאוג למניעת סבל מיותר.

ועוד:

בחקלאות המודרנית הפכו את הבהמה והעוף למיצרך נושא-רווחים. החקלאי משתדל להוציא את מקסימום הרווחים בתקופה הקצרה ביותר ובמינימום ההוצאות. כתוצאה מכך מגדלים את בעלי-החיים בתנאי-סבל כאלה, שאפילו בעלי לבבות-אבן מזדע-זעים ממראה עיניהם.

כוונתי כאן לדוגמה אחת, שראיתי בשבוע שעבר בטלוויזיה, בשידור אודות המשבר בענף פיטום-האווזים. בדרך-אגב הראו כיצד נוהגים לפטם אצלנו אווזים — צינור ארוך מושחל לגרונו של האווז, המוחזק בכוח על הברכיים והאוכל נדחס פנימה ע"י מדחס. המזון נדחס ונדחס, לעתים עד אבדן ההכרה.

במדינה נאורה תישאל השאלה אם יש הצדקה לאכזריות כזאת למען צבירת-רווחים. יש מדינות שבהן אוסר החוק את פיטום האווזים, ומן הראוי היה, לפי דעתנו, לחוקק חוק כזה גם במדינתנו.

הילדה פרידשטיין, תל-אביב

מתאים לי... BROADWAY 80

מוכר

תמיד חשבתי שיש רק סיגריה אחת -
עד שגיליתי את BROADWAY 80

אריק סינה

תערובת אמריקאית 80 מ"מ

יוצאים ל-

THE VILLAGE

גריל

כמו בימים הטובים!

„הוילאג" · בית הגריל · טל' 475550

תחנת הדלק פז, ליד הכפר הירוק.

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת

פרסום אידיאל

אבן גבירול 110 תל-אביב

(פינת אנטוקולסקי)

טלפון 227117, 772118

לוחות פלסטיים

שוטף, מהמלאי, גלינונות, פילמים במידות עוביים, צבעים ודוגמאות שונות, קשיחים או רכים (כולל כסף וזהב) עם או בלי דבק. וגם תחליף לזכוכית וכן פלטות רובקס.

רבי טרידינג

טל. 827315, 822926.

בעיות ולבטים בחיי המין

מאת

ד"ר מרדכי זידמן

הוצאת רשפים

מועדון 5 לתרבות חדשה

רח' הס 5, תל-אביב

טל' 297263

יום שלישי, 15.12.81

בשעה 9.00.

ראיון החודש עם

ח"כ מאיר וילנר

מזכ"ל המפלגה

הקומוניסטית הישראלית

מנחה: יוסף גלילי

המועדון פתוח בימי שלישי משעה 8.30 בערב. התוכניות מתחילות בשעה 9.00 בערב.

לוחות פלסטיים

לאופסט משי, דקורציה, גרפיקה, שלוט + חריטה, פרסום, תערוכות וקישוטים, תחליף לזכוכית, תעשיית משחקים, ואקום, הלחמה, אריזה, מדבקות, רהיטים ואהלים.

רבי טרידינג

טל. 827315, 822926

רובקס

מעודפי יבוא

למוסדות, מסעדות, ועדי עובדים וקיבוצים.

קערות, מגשים וצלחות במחירים מיוחדים. אפשרות ייצור מגשים בהזמנות מיוחדות.

קיבוץ גלויות 26, ת"א

טל. 822926, 830141

מכתבים

(המשך מעמוד 14)

פורמציה מהימנה ומדוייקת, שלא כהרגלכם.

מצורפת תמונה שצולמה כ־30 דקות אחרי שצלמכם הנציח את ה־אירוע.

יואב בלום, קרית־אונו

● הכתבה צולמה אחרי שהכנס התחיל. צלם **העולם הזה** לא ריכז את כל המשתתפים באיזור אחד כדי ליצור רושם של המון גדול ורב. התמונה שנשלחה על־ידי יו"ר אב בלום: ראה גלופה.

● ● ●

זרע פורענות

המסייר ברחבי הגדה ה־מערבית, אומר הקורא, אינו יכול שלא להתפעל מיפי הנוף. אך אליה ו־קוץ בה...

... יוצאי דופן הם היישובים ה־יהודיים, ההתנחלויות והגרעינים העירוניים. ראשית, מיקומם אינו עומד לפני שום ביקורת תיכנו־נית, וגם לא לפני שום ביקורת של התאמה לנוף ושיקולים של איכות־הסביבה.

היישובים ממוקמים מעל לקווי־רכס, צורת־הבתים אינה תואמת את הנוף, ורובם נראים כמתריסים ומחציפי־פנים נוכח פני האיזור. יישובים אלה הם בכיה לדורות ו־זרע־פורענות לעתיד לבוא.

התוכניות הפנסטטיות, ליישב מיליון יהודים בגדה המערבית, הן תוכניות בידיוניות.

מירון זהב, תל־אביב

● ● ●

אשמת בגין

הרבה נכתב על הריסת הכור העיראקי, אבל עדיין יש מי שמבקש להוסיף.

עיתוי הריסת הכור לא היה מיקרי, למרות כל ההכחשות. הוא מוכיח שבגין התכוון להוסיף קו־לות לליכוד ולהגביר את יוקרתו האישית כראש־הממשלה.

כנס בית"ר

כפי שצולם על ידי הצלם מטעם

אומנם, כבר היה תקדים למע־שים כאלה. אשכול שלח חיילים לפוצץ בארות־מים בלבנון כדי להוכיח שאינו אקטיביסט קטן מבן־גוריון, אך מעשה הכור העיראקי חמור לאין שיעור. בגין הימר הימור מסוכן מאוד, שאילו ניכשל היה בלתי־נסלח.

בגין ניסה לשווא לעצור את גל־גל הזמן. במוקדם או במאוחר תהיה פצצת־אטום בידי הערבים, ו־הם לא יהססו להטיל אותה על ישראל, אם לא נפתח אנו ביוזמת־שלום עם כל מדינות־ערב.

באין מדיניות ארוכת־טווח נגי־ררת ישראל אחרי המאורעות ר־מפסידה את מעט התמיכה שיש לה עדיין.

ישי נאור,

קיבוץ שער־העמקים

● ● ●

ירידה וגאולה

ככל שתהיה הארץ „של־מה" יותר, כן תהיה ריקה יותר.

גוש־אמונים אינו מבוסס על שיקולים שכליים, אלא כפי ששמו עלייה ולא ירידה, והיה ל„ישראל השלמה" יסוד הגיוני — היינו מסוגלים למלא את האימפריה של „הרב" כהנא־קליגולה. אבל במצב הנוכחי הוא ירוקן את הארץ מכל תושביה, אם יצליח במזימתו לג־רש את הערבים.

משונה: דווקא כל אלה הזוע־קים „מילחמה בשער" גורמים ל־ירידה ולחוסר עלייה.

אם נבדוק את סיבות הירידה נמצא, שהיא נגרמת ע"י המצב ה־ביטחוני של המדינה. גם אלה, ש־

מביאת גאולה כהן

וגם ירידה

אינם מודים בזה אלא מצביעים על סיבות אחרות, אינם משנים מאו־מה. כי סיבות אלה הן תולדה של הנטל הכספי, האירגוני והנפשי על ישראל.

אם ימשיכו גאולה כהן ואנשיה בתעמולת־הזוועה שלהם, אולי ה־ארץ תהיה שלמה, אבל העם יהיה חסר, ואז ח"כ כהן תהיה גאולה והרב לוינגר עם עדר מאמיניו ישכון בה לבדו.

שלום ויינשטיין, הרצליה

● ● ●

אל יאוש

הזמן עושה את שלו, ו־דווקא משום כך צריך אל־טרנטיבה.

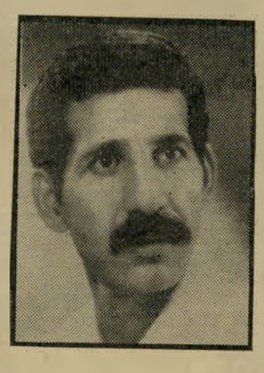
תוצאות הבחירות לכנסת העשי־רית הותירו תחושת דיכדוך בקרב מחנה־השלום הישראלי. הסכנה ה־עיקרית שאני רואה בכך היא ש־מחנה זה יתייאש מנסיון להשיג ייצוג פרלמנטארי בכנסת ה־11, או שלא ייגש במלוא המרץ למשימה זו.

הסכנה להמשך תהליך־השלום היא קטנה, כל עוד בגין עומד בראש ממשלת ישראל. אין ספק שרק מנהיג בעל כוח היפנוטי כ־בגין יכל להביא להחזרת יתרת סיני. יתר על כן, אני מאמינה ש־

(המשך בעמוד 18)

כמה מידידי הטובים...

לקורא יש ביקורת על תוכן מחקרה של אי־רית שנקרי על חיי ה־הומוסכסואלים, כפי שהתפרסם כאן („ה־הומו חי בפחד מת־מיד, „העולם הזה" 2306).

קורא סופר

כל השכבות

היא מתיימרת להוציא מתחת ידיה מיסמך שייסלק את הדי־עות הקדומות המקובלות ביחס להומוסכסואלים, אך למעשה היא מבססת חלק לא מבוטל של אותן דיעות. היא רוצה לעשות עם ההומוסכסואלים חסד, אך היא חסרה את האומץ הנפשי והאינטלטואלי לתת להם „תעודת־כשרות".

לאידית שנקרי יש צורך להדגיש שוב ושוב שאינה לס־בית, מתוך חשש שהתווית ה־הומוסכסואלית תחול גם עליה. מדוע זה חשוב כל־כך שהקורא ידע שהיא לא „משתייכת"? מי שבאמת חושב שלהיות הו־מוסכסואל זה בסדר, אינו צריך להדגיש את ההטרוסכסואליות שלו.

היא נוטלת קבוצה מוגדרת מאוד של חברים לעבודה, ו־מוציאה מסקנות לגבי כולם. למה הדבר דומה? כאילו בי־קש מישהו לכתוב מחקר על העיר תל־אביב על־פי מידגם של ארבעה בתים ברחוב שב־זי.

הומוסכסואלים ולסביות אי־נם „מתרכזים לרוב בבתי־קפה ובמיסעדות", אלא נמצאים ב־כל שיכבות האוכלוסיה ובכל ענפי־המשק. הם גרים בכל ה־ערים, וגם בכפרים.

כאן ראוי להזכיר כי חבר־הכנסת־לשעבר אורי אבנרי נכנס להיסטוריה של ההומו־סכסואלים בישראל כמי שהיה הראשון שעמד מול כנסת בל־תי־נאורה, בנסותו לשנות את החוק שעושה עוול גדול כל־כך להומוסכסואלים בישראל.

יהודה סופר, אמסטרדם

מעיד, מקורו באמונה. מדובר בסך הכל בקובץ מאמינים, אשר פעם מקפצים על הרי יהודה כהמון מת־יישבים, ופעם מפגינים ברוב עם נגד הנסיגה בחבל־ימית.

אילו מיספר התושבים היהודיים בישראל היה בקו עלייה, היתה

לקח ל"טמפקס" 50 שנה כדי להגיע למסקנה כי "... נערות צעירות מאד מעדיפות להתחיל עם טמפון ללא מוליך"

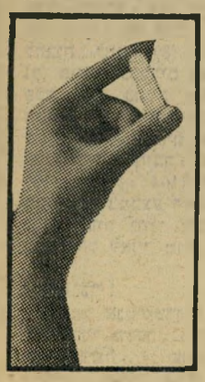
אך מה עם הטמפון עצמו?

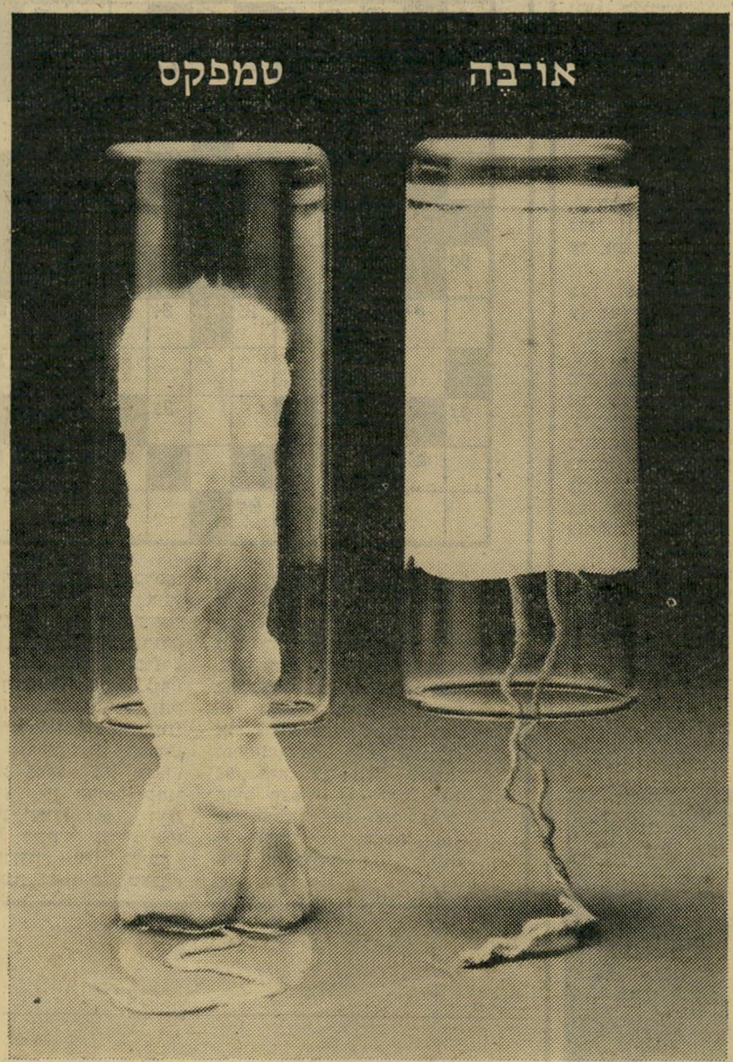
מאז ומתמיד יודעים באו־בֵּה כי המוליך הינו גוף זר ומיותר העלול לפגוע ולהזיק וכי המוליך הטוב ביותר נמצא בקצות אצבעותייך. באו־בֵּה גם יודעים כי טמפון ללא מוליך עדיף לכל הנשים בדיוק כמו לנערות צעירות. לאחרונה "טמפקס" יצאו לשוק עם טמפון ללא מוליך. אך ויתור על המוליך עדיין אינו מעיד על איכותו של הטמפון — ובאשר לאיכות היה או־בֵּה ונשאר הטמפון הראשון בין כולם.

או־בֵּה הינו הטמפון בעל כושר הספיגה הטוב בעולם.

לפניכן מבחן הכוסות המראה את אופן פעולתו וספיגתו של טמפון או־בֵּה לעומת "טמפקס". המסקנה הינה ברורה וחד־משמעית: טמפון או־בֵּה מתרחב בעת הספיגה ואוטם לחלוטין ובכך הוא מונע אפשרות דליפה. לעומת זאת, "טמפקס" מתארך ומתדלדל. (עשי את המבחן בעצמך ותווכחי בהבדל).

לטמפון או־בֵּה ראש מעוגל — המעוצב במיוחד כדי לאפשר חדירה קלה ונוחה למקום המיועד לו. **רק לאו־בֵּה יש טמפון מעולה ללא מוליך בגודל מיני,** המיועד במיוחד לנערות צעירות. יתרונותיו הבולטים של טמפון או־בֵּה מעניקים לך בטחון, מאפשרים לך להרגיש משוחררת, לנוע בחופשיות ולתפקד כרגיל בימי המחזור החודשי בדיוק כבשאר הימים.

לא מספיק לותר על המוליך - צריך גם טמפון המתרחב עם הספיגה.

לכ' או־בה מח' ההסברה ת.ד. 2115, חיפה 31020
נא לשלוח לי את חוברת ההדרכה והשי: 3 טמפונים בנרתיק

שם _____

כתובת _____

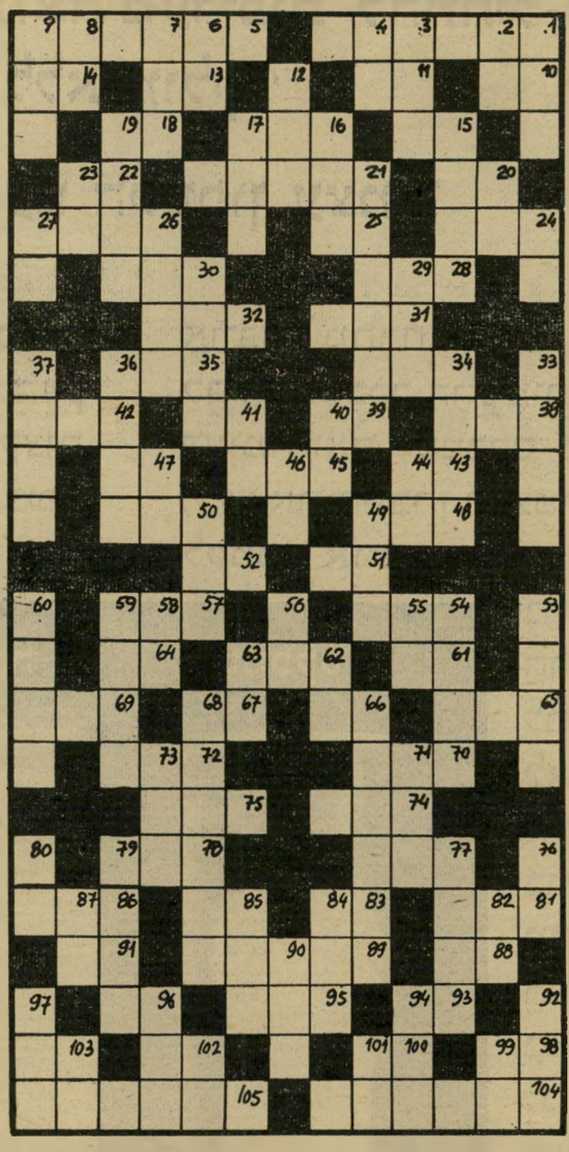
_____ גיל _____

□ משתמשת בטמפונים □ לא משתמשת

טמפון או־בֵּה ב־3 גדלים:
מיני - לבתולה ולנערה המתבגרת. נורמל - למרבית הנשים. אקסטרה - לנשים עם דימום רב.

או־בֵּה טבעי ובטוח

תשבץ העולם הזה 2310

מאוזן:

1) אחת מחמש ערי פלשתים; 5) סרט חדש לפי ספר של ק. מאן; 10) שם נועדה הוועידה שלא נסתיימה; 11) בסולם התווים; 13) כנף־עוף; 14) בלל קמח לבצק; 15) איזה דבר? 16) זבל; 18) חדרון; 20) מראשי האלים בבבל הקדומה; 21) היערכות צבאית להכנסת טריז בין קווי האויב (3, 2); 22) סופר; 24) מסעקים על מצרכים; 25) טיפה? 26) יחידת משקל עתיקה בארצנו; 28) נאד; 30) תנועת האוויר בטבע; 31) מזרח; 32) כלי נגינה מזרחי; 34) נמצאו, נתקיימו; 35) עב; 38) ירד מאניה או מטוס; 39) אמונה; 41) עוף טרף; 42) "עם הארץ"; 43) תפקיד בצה"ל; 45) מפקד צבא לבנון החופשית; 47) צופן; 48) קפיטל; 50) נרפה; 51) אחוריים; 52) בעל־חיים שמוטב לוותר על שירותו; 54) כינוי לבית המלך וסביבתו; 57) אבן גרניט; 61) שמן העצמות; 62) מספק את תאוות הבשרים שלנו; 64) דינמי; 65) זכות לבטל החלטה; 66) חזר; 67) לא רק; 69) עיר בחבל שבט דן בצפון; 70) שתי נקודות דקדוקיות; 72) קול נכאים; 74) מבצע במלחמת העצמאות; 75) מידת אורך קדומה; 77) לולאה בסריגה; 78) שושן; 81) בעל־חיים ארך קרניים; 83) סוף התור; 85) שוכן; 86) עמל; 88) התאהבות, להט; 89) אומץ לב; 91) תואר לנכבדים בארץ השפלה; 93) בהמת משאות בהרים; 95) לשון רעה; 96) כינוי מליצי לשמים; 98) עצם; 100) תשלום חובה; 102) עלה; 103) מספיק; 104) שם גלש רב ראשי במבצע ראווה (3, 3); 105) גיבור יווני שהועלה לדרגת אל לאחר מותו.

מאונך:

1) תל אנטיפטרוס; 2) שיחה סדרי משנה; 3) מין גמל חסר דבשת; 4) אוי; 6) פרי בוסר; 7) צעיר בניו של נח; 8) אדי בוקר; 9) הצינור שמאחורי קנה הרגרגת; 12) מקום בגוף בין הצלעות לירך; 15) שיח־בר; 16) שמה הקדום של טנטורה; 17) התחרט; 19) עץ יער אורני המשמש לקישוט; 20) נשף ריקודים; 21) קיבוץ בעמק יזרעאל ע"ש לויד ג'ורג'; 23) שן חותכת; 24) מלת בקשה; 26) פסל צרפתי גדול; 27) אמצע; 29) גיבור מחזה של ברטולד ברכט; 30) מכשול, תקלה; 3) איסטניס; 34) מחזה חדש בתיאטרון חיפה; 36) מצב בכדורגל; 37) רוזן; 40) טבעת ברזל; 41) עמוד גוזלים; 44) גוף; 46) שד; 47) תכלית; 49) נתק ממקום חיבורו ונפל; 50) מיני פטריות הגדלות על רקבון; 53) מנות בצנע; 54) מוזין; 55) לבן; 56) החומר ממנו עשוי גזע האילן; 58) ר"ת שמו של משורר גדול; 59) יחידת מדידה; 60) כלימה; 62) משענת; 63) פת מאכל; 66) שלוה; 68) חפירה עמוקה; 71) נחל אכזב; 73) מחיצה; 76) אביו של אבנר; 77) פיפולרי; 79) הקפדה. על דבר שייעשה כראוי; 80) פה פעור; 82) בן משפחה חמים; 84) כפן; 85) קבוצת בני־אדם ממוצא אחד; 87) מקום צמיחת עצים ופרחים; 90) תינוק שנולד; 92) הוא שר מעל שרשרת הרים בצפון; 94) לחם, מזון; 95) פולס; 97) פתק גורל; 99) אחרון לדור המבול; 101) איש בא בימים; 102) פניגה; 103) עני.

מכתבים

(המשך מעמוד 16)

הוא חותר לסיום הכיבוש ולהקמת מדינה פלסטינית.

הבעיה היא שהזמן עושה את שלו וכן הביולוגיה. גם סיכויי־התפוררות הקואליציה כבר נראים באופק. נתאר לעצמנו כיצד היה תהליך השלום נמשך אילו בראש ממשלת ישראל עמד לא מנחם בגין אלא שימעון ("האופציה הירדנית") פרס, כשמימינו הליכוד והתחיה ומשמאלו כמה חברי מפ"ם נכנעים וסתגלנים.

בתחומי פנים, המערך איננו אופוזיציה כלכלית. צדקה אסתר אלכסנדר (העולם הזה 2303) כי דווקא בן־שחר מייצג כיוון ימני מובהק בתחומי הפנים והכלכלה. כישלונו של המערך כאופוזיציה, גם בתחומי החוץ וגם בתחומי הפנים והכלכלה, פותחת פתח לכוחות חדשים. גם נציג אחד או שניים של מחנה־השלום יכול להשיג תהודה עצומה על רקע השממה של שתי המיפלגות הגדולות.

חשוב שמחנה־השלום יכין מצע כלכלי מפורט, שיציב אלטרנטיבה למצעי הליכוד והמערך גם יחד. ובכן, קדימה!

עדנה שטדלר, ניו־יורק

● ● ●

אין מה להפסיד

תקורא מבקש להודיע לכל מאן־דבעי על צעד קיצוני.

כתוצאה מתאונה שאירעה לי לפני 11 וחצי שנים הפכתי נכה, אך איני מקבל כל קיצבה או גימלה — לא מהביטוח הלאומי, ולא מכל גורם אחר. איני רואה כל מוצא ממצוקה זו, ואין לי מה להפסיד.

בימים הקרובים אני עומד לשלוח לשר־הביטחון ולשר־הפנים מיכתב בעניין ביטול שבועת־האמונים שנשבעתי בעת גיוסי לצבא, וביטול האזרחות הישראלית. במיכתבים אלה אני מודיע להם על כוונתי "לפגוע בביטחון־המדינה" כביכול, ועל פניה לבג"ץ כאמצעי אחרון לביטול השבועה והאזרחות.

אני נאלץ לנקוט בצעד לא־מקובל זה משום שכל בקשותי עד כה לביטול נענו בשלילה, ומהחשש שבג"ץ ידחה את פנייתי על הסף, או שיפסוק שאין מבטלים שבועת אמונים ואזרחות.

ידועה לי היטב החשיבות המוגזמת והרגישות החולנית בעניין ביטחון־המדינה, הגובלת בפרנויה סכיזופרנית ובטירוף. כוונתי "לפגוע בביטחון המדינה" כביכול, תחריד מרבצה האוליגרכיה מוכתמת השיגעון הביטחוני.

שבתאי לוי, רמת־גן

● ● ●

אהב את הציבור

בעיתונים התפרסם שראש־הממשלה דיבר עם רופאיו ואתלוצץ עימם בעת ניתוח ירכו.

לא יאומן! האיש הזה לא מסוגל

מנותח בגין
מדבר

לסתום את הפה! היא כנראה מאמין גדול באימרה: אהב את הדיבור ושנא את המלאכה.

ג. מזן, רמת־השרון

● ● ●

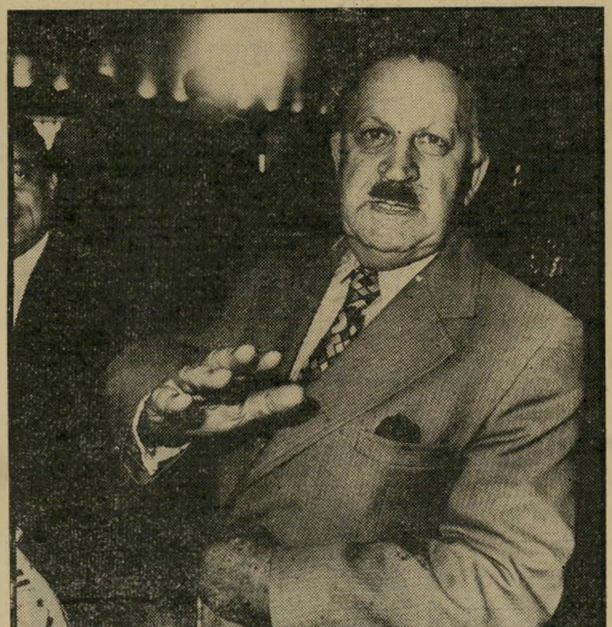
פני הדור כפני השור

המצב הכלכלי במדינת מזכיר לקורא מילחמת שוורים.

הציבור (השור) מסתער על הטוריאדור־מרידור, שמנפנף בטלית אדומה לעינינו (המצאת האנרגיה שתיפתור את בעיותינו הכלכליות), כהכנה לשחיטתנו בעתיד על־ידי המטאדור־ארידור.

ולמדל־המחירים לא נותר אלא לקרוא: עולה! עולה!

משה כנען, רמת־השרון

טוריאדור מרידור
עולה!

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

קורסים מקצועיים נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שער בחשמל (אפילציה)
* סלון ומכון יופי

תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעה, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער בשעווה
* מכון גלות *
- מחירים עממיים - שרות מעולה -

תל-אביב יהודת 4 ליד דיזנגוף 190 226066 229388
רמת-גן הקצב 86 מול בנין אואזים "סלון אוה"

לרגל המבצע יהיה משרדנו בראשון־לציון פתוח במוצאי־שבת החל משעה 6.00 בערב

אברהם גינדי

עכשיו הזמן לרכוש דירה,
לזכות בהנחת ענק ובריהוט מלא חינם.*

אברהם גינדי מציע 15 דירות איכות בשלבי בניה שונים
במחירי חודש אוגוסט 1981

	מחירון דצמבר 1981	מחירון אוגוסט 1981
בראשון לציון		
דירות פאר בנות 3 חדרים במרכז השקט (3 דירות)	785,000.- שקל	**630,000.- שקל**
דירות פאר בנות 4 חדרים (2 דירות)	895,000.- שקל	**725,000.- שקל**
דירות יוקרה דו־מפלסיות עם שכלולים לרוב כגון: טלויזיה במעגל סגול, 2 חדרי רחצה ועוד (2 דירות)	1,089,000.- שקל	**899,000.- שקל**
בגבעת לוינסון, אזור מגורים יוקרתי במערב העיר: דירות יוקרה בנות 4 חדרים, 2 חדרי רחצה ועוד (2 דירות)	1,060,000.- שקל	**860,000.- שקל**
דירת יוקרה מפוארת בת 5 חדרים (חדר עבודה עם כניסה נפרדת)	$ 82,000.-	**$ 72,000.-**
לכניסה מיידית: פנטהאוז ענק בקומה 8 על שטח גג של כ־400 מ״ר	$ 120,000.-	**$ 99,000.-**

כל הדירות בראשון לציון כוללות ריהוט מלא חינם: סלון, פינת אוכל, חדר־שינה, חדר־ילדים וכורסת טלויזיה

ברמת השרון		
בפרוייקט חדש ברחוב אוסישקין, דירות בנות 3 חדרים עם מירב השכלולים (2 דירות בלבד)	1,065,000.- שקל	**890,000.- שקל**
דירת פאר בת 3½ חדרים	1,245,000.- שקל	**1,025,000.- שקל**
דירת 5 חדרים	$ 109,000.-	**$ 97,000.-**
מבחר דירות + חדר על הגג במחירי מבצע		
בפתח־תקוה		
מבחר פנטהאוזים במקומות היפים ביותר בעיר	$ 130,000.-	**$ 105,000.-**

תנאי רכישה למבצע:
- ★ **10,000 שקל בהרשמה**
- ★ **30% בחוזה**
- ★ **משכנתא 400,000 שקל**
- ★ **היתרה בתשלומים נוחים.**

המחירים אינם כוללים מע״מ.

*ריהוט מלא חינם לדירות בראשון לציון בלבד.

לעולים חדשים ולזוגות צעירים:
הלוואות משלימות ומשכנתאות מוגדלות לזכאים במסגרת תוכניות משרד השיכון

בטחון מלא לכספי הרוכשים.

אברהם גינדי

תל-אביב	רמת השרון	פתח-תקוה	ראשון-לציון
כיכר המדינה ה' באייר 10	סוקולוב 84	חיים עוזר 28	הרצל 62

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

מרים בנימיני

מזל החודש: קשת - ליאוניד ברז'נייב

ליאוניד ברז'נ"ייב ורונלד רגן מתאימים האחד לשני. הם שיירים, נועזים, לא מסובכים וחסרי פשרות

נולד ב־19 בדצמבר 1906. השמש ב־מזל קשת, הירח במזל דלי. ונוס, יופיטר נפטון ופלוטו נמצאים בהילוך אחורי.

מפת הלידה שלו מראה אדם, המייצג היטב את המזל שבו נמצאת השמש — קשת. הוא פשוט, נחמד ולא מסובך, אוהב לגשת ישר לעניין מבלי ליצור סביבו סיבוכים מיותרים. הוא טוב־לב, חברותי ואוהב אדם, אופטימי ומאמין בדרכו. אדם חזק בעל כוח לתרגם את אמונתו למעשים. הוא אינו פוליטיקאי ערום. הוא בעל חוש הומור ונהנה מבדיחותיו. הוא לא יתבדח על־מנת לבדר את האחרים, אלא מתוך רצון ליהנות את עצמו ויחד עימו את כולם.

למרות התכונות ההומניטריות, והידידותיות, הוא בעל קפריזות, מצבי־רוח ומוזרויות. הוא יכול להפתיע את הסביבה בשינויים קיצוניים חריפים ובלתי נעימים. הוא אינו תמים, ויודע בדיוק עם מי הוא מדבר. הוא מאוד עקשן, וכשהוא קובע דיעה, הוא לא יסטה ממנה במשך שנים.

ליאוניד ברז'נייב
להפתיע בשינויים קיצוניים

הוא אדם אינטלגנטי, מחשבתו מהירה ובהירה ובעלת מטרה ברורה והחלטית. הוא אינו משאיר שום נושא פתוח. הוא פותר את הבעיה בשלבים, כשכל שלב מהווה לגביו מטרה נפרדת בדרך למטרה הסופית.

הוא מחזיק מעמד במשך שנים, בזכות היותו מקובל על אנשים רבים, ובזכות התכונות החיוביות והנקיות שלו, ולא ביגלל היותו איש־תככים רומס ורוצח נוסח סטאלין. אם יש בו אכזריות (והיא אכן קיימת), היא באה מתוך חוסר רגישות ואמונה בצידקת העיקרון: אם על־ידי פעולה מסויימת, שהוא חושב אותה לנחוצה, ייגרם סבל לאנשים רבים — הוא לא יתרגש מכך, יחד עם זאת לא ניכרת אצלו אכזריות לשמה.

לעצמו הוא אדם צנוע שאינו דורש הרבה. ביחסים קרובים הוא אינו נותן הרגשה של אווירה משוחררת. הקרובים אליו נמצאים במתח תמידי, ומוכרחים להסתגל אליו. הוא אינו חש את הזולת ואינו יודע כיצד להתייחס אליו.

במפת הלידה הוא נראה בר־מזל. ב־רגעים מסוכנים בחייו, הוא החזיק מעמד והתקדם רק בזכות שפע המזל שניתן לו ביום לידתו.

הוא אינו איש־חזון, אלא כלי שמשרת את החזון בנאמנות, מכיוון שבעצם טיבו הוא אידיאליסט ונאמן.

הוא מכיר בעיקרון של כוח כאמצעי לשליטה. מטרתו, שהיא חיובית בעיניו, מצדיקה לגביו את השימוש בכוח, וזה נראה לו לגיטימי לגמרי.

מענין לציין, שכאשר משווים את מפת הלידה של ליאוניד ברז'נייב עם זו של רונאלד רגן, נראה שהם מתאימים האחד לשני. שניהם מוכנים לצחוק ולסלוח. הם דומים בדרכם הישירה, הנועזת, הלא מסובכת וחסרת הפשרות. ברז'נייב הוא פטריוט ואוהב את העם הפשוט. הוא בעד שוויון, והרעיון הקומוניסטי מתאים לאופיו. אם היה גדל בחברה קפיטליסטית, גם אז היה מתנהג לאנשים מתוך תחושת שוויון והערכה לאדם באשר הוא אדם.

מתיחות במקום העבודה עלולה להיגרם השבוע ביגלל חוסר נכונותם של עמיתים לעבודה לקבל את תוכניותיכם ורעיונותיכם החדשים. לא כדאי ל־התעקש. חוסר פשרה בתקופה זו לא יעזור, ויביא לאי־שקט מיותר. רצוי לבצע כעת תוכניות כספיות חדשות, מכיוון שמאוחר יותר מראה מצב הכוכבים על בעיות בתחום זה. ידידויות חדשות עשויות להתפתח בקרוב. לפתע תחושו עצמכם מבוקשים.

סרטנים חשים מתיחות בבית ובקרב ה־מישפחה. אפשר להקל על המצב ולהת־מסר לתחומים אחרים שבהם המצב הרבה יותר מעודד. אהבות חדשות מעסיקות את־כם, ואיתן הזדמנויות לבילויים שונים מאלה המוכרים לכם. אלה שעדיין לא מצאו בני־זוג, צפויים לפגישות רומנטיות משעשעות. הודים בני מזל סרטן, יהנו השבוע מהשבחים שיקבלו ילדיהם, אם בבית־הספר או בתחום ספורטיבי אחר.

כמיהתכם האין־סופית לאהבה תקבל מענה השבוע, שכן קשרים חדשים עומדים להתחיל, במקום ובזמן בלתי צפויים ל־חלוטין. הדבר יהיה קשור, כנראה, במקרה מות לימודים, או ב־נסיעה קצרה עם אדם כימעט זר. נטייתכם לפנק את עצמכם תהיה בעוכריכם ה־שבוע. לכן רצוי למלא את ההתחייבויות ב־עבודה, ולא להתחמק על־ידי מילים יפות שאין בהן אמת. מצבכם הכספי משתפר.

מתיחות בעבודה תיפתר על־ידי ידידים ועמיתים לעבודה. אלה מאמינים בצידקת־כם ויהיו נכונים לתי־לחם למענכם. קשיים כספיים ייפתרו לפתע על־ידי הישגים כספיים בלתי צפויים. היכרות חדשה בעבודה תביא לרעיון מקורי וחדש, שבו תעסקו בעתיד. למרות מצב־הרוח הכבד והרצון להתבודד, רצוי להיענות להזמנות ל־מסיבות. צפוייה שם הפתעה. בני מזל גדי — התאמצו קצת יותר בעבודתכם.

* * *

תקופה מוזרה ולא קלה. מצד אחד מרגישים השוורים כבדות וחוסר־מרץ לבצע דברים שיגרתיים. מצד שני מצב־הרוח המתחלף במהירות עצומה, וגורם לאי־בהירות. רגע חשים התלהבות עצומה והרגשה שהכל מסתדר כרצונכם. אך רגע לאחר מכן עלולים ל־חוש תחושת דיכאון ויאוש, אל בהלה, תחושות אלה זמניות בל־בד. יש להתאזר בסבלנות ולחכות שהתקופה תעבור. היזהרו מנטייתכם לבזבזנות.

החברים והידידים שציפיתם מהם לעזרה מאכזבים השבוע. לעומת זאת תוכלו למצוא עזרה ועידוד ב־בית. אפשרות טובה לשיפוצים או רכישות חדשות לבית. כמו־כן יתכנו מעברים למקומות מגורים חדשים. נטייתכם להיסחף אחר הרפתקות תהיה בעוכריכם. נסו לא להגזים בבילויים פרועים. קשרים רומנטיים חדשים עומדים בפתח, גם קשרים ישנים ייזכרו לטוב, ויגבירו את שימחת החיים שלכם.

לעקרבים נמשכת התקופה הטובה. בכל מקום שבו הם מצויים חשים בהקלה במצב. אפשרויות כספיות מעניינות נפתחות לפניכם השבוע. רצוי לנצל זאת ולהעיז לפעול בצורה בלתי שיגרתית. היחסים עם בני המישפחה משתפרים. אתם חשים בסלחנות ובוותרנות כלפיכם. גם אתם נוטים ללכת לקראת הקרובים אליכם. תרגישו צורך להתפנק עם בני־הזוג בבית ולא לצאת לבילויים. התאמצו קצת.

תקופה חדשה וטובה עומדת בפתח. ה־אהבה שהחלה לא מזמן מקבלת מיפנה מעניין. ההתלהבות ה־רבה שבה תהיו שרויים, עלולה לגרום ל־טעויות בשיפוט. עמיתיכם לעבודה מצפים לעידוד ועזרה מכם — אל תתעלמו מציפיותיהם. מבחינה כספית מסתמן שינוי לטובה, ובעיות זמניות שנוצרו ייפתרו. החודש רצוי לסיים עיסקות חשובות ומסובכות, שכן דחייתן עלולה להביא להפסדים ניכרים.

* * *

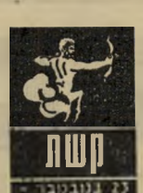
השינויים שעוברים עליכם בתקופה זו מביאים עימם רעיונות חדשים ותוכניות מעניינות לעתיד. רבים יתחילו לתכנן נסיעות לחו"ל־לארץ. קשרים עם ארצות חרות יהיו במרכז העניינים ה־שבוע, ביניהם גם קשרים רומנטיים. השבוע אתם עשויים לעבור נסיונות מוזרים ובלתי שיגרתיים, אך יש ל־הזהר מלהיסחף אחרי שגיונות של אחרים. בעיות בריאותיות שהדאיגו אותכם תחלופנה כלעומת שבאו.

בעיות הקשורות למקום המגורים מדאיגות אתכם וגורמות לחסרון־כיס. פעילות חברתית מתעוררת לאחרונה, ואתם מחדשים קשרים שנותקו. נסיעות קצרות יוסיפו הנאה. במקום העבודה עשוי להתפתח רומן מפתיע עם בן מזל דלי, או עם אדם יוצא־דופן באישיותו. למרות כל הפיתויים החיצוניים, תרגישו צורך לשבת בבית ולסיים עבודות והתחייבויות שהצטברו. בני בתולה — עיסקו בספורט.

תקופה של מתח וחוסר־ודאות, שינויים פיתאומיים. אתם חשים כאילו איננכם יכולים לשלוט במצב. בן־הזוג גורם לבילבול בתביעותיו ובדרישותיו הבלתי יציבות. הוא מפתח תלות, ובורח בעת ובעונה אחת. תיגעו והתרכזו יותר ב־פיתוח שיטחי לימודים המושכים אתכם. בקרוב תפתחו קשר עם אדם בן ארץ אחרת. תוכניות העבודה משתבשות ואינן יוצאות כמתוכנן. יש להמתין עד שהמצב יתבהר.

התעניינותכם העיקרית בתקופה זו סבה סביב הקאריירה, שם אתם חשים בשר־נויים חשובים ומשביעי־רצון. כעת נפתחות בפניכם אפשרויות ל־לימודים בשטחים מעניינים הקשורים לתיירות, מישפטים ומדיניות־חוץ. לסטודנטים בני דגים צפויות הצלחות רבות בתקופה זו, ואל להם לחשוש מתוצאות של בחינות. בשטח הרומנטי צפוי קשר סודי ומרתק, שעשוי לעודד אתכם ולהוסיף אנרגיה לתקופה.

הכניסה מגיל 16 ומעלה!

נוערשיו הכספומט פתוח גם לצעירים!
הכרטיס המגנטי המיוחד המופעל ע"י קוד אישי מאפשר לכל צעיר וצעירה מגיל 16 ומעלה למשוך בכספומט עד 100 שקל ביממה.
כספומט לצעירים הוא שרות מיוחד הניתן לחברי מועדון **„חצב"** של בנק לאומי ולחברי חוג הצעירים **„עד 18"** של בנק דיסקונט.
פנה עוד היום לסניף הבנק שלך* ודרוש את כרטיס כספומט האישי שלך

*אם אין לך עדיין חשבון עובר ושב לצעירים, כדאי לך לפתוח חשבון עו"ש וליהנות מכל ההטבות.

כספומט לצעירים

לחברי מועדון **„חצב"** בנק לאומי ולחברי חוג הצעירים **„עד 18"** - בנק דיסקונט.

צילום: יעקב ומשה שער

כספומט - שרות משותף של
בנק לאומי · בנק דיסקונט

גב שוק הגרוש • קק"ל בת-ים • 03-8202222

חמימות מלטפת
מסביב לעולם

אין צורך לטוס ללונדון או ניו יורק
כדי להנות מן החמימות המלטפת של:
סריגי האנגורה של "ליידי לנה",
הסוודרים והז'קטים של "אומן",
ומן הרכות של צמר הטלאים באפודות "דקו".
הם כאן, לידך, במבחר מסגוני מרהיב,
בחנויות ובבתי האפנה המובחרים!

אומן-לנה-דקו ממפעלי תשלובת פולגת

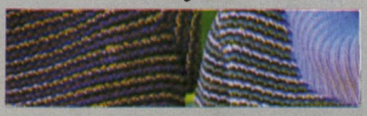

Lady Ouman

אומן

ouman

חשבון עובר ושב

מאת שלמה פרנקל

הלכה המדינה

מדינת־ישראל נמשכה באמצעים שונים, ולעתים גם משונים, מיום ה־15 במאי 1948, שאז הוכרז באופן רישמי שהמדינה מוקמת, ועד ליום ה־2 בדצמבר 1981, שאז החליטה הכנסת למעשה על אישור מיזכר־ההבנה האסטראטגי עם ארצות־הברית.

זו היתה תקופה נחמדה. הרבה מאוד עבר עלינו. היו כמה וכמה מילחמות, כמה וכמה הפסקות־אש ושביתות־נשק, והיה גם שלום אחד. היו עליות והיו ירידות, היו תקופות פריחה כלכליות והיו גם תקופות שפל, שהישראלים קראו להן „מיתון", וקודם־לכן „צנע".

אסור להכחיש: לא הכל היה טוב ויפה במדינת־ישראל, בעת קיומה. היו תופעות מכוערות של אפליה עדתית ושל פרוטקציוניזם, היו שחיתויות מבחילות, וכמה אי־סדרים פה וגם שם.

גם בשטח יחסי־החוץ של אותה מדינה לא תמיד הלך הכל למישרין. היו אמנם כמה תקופות נאות, אך בשנים האחרונות, לקראת סוף המדינה, היא התחברה עם הגרועות שבאומות, ובהר־בה עסקי־נשק אפלים שלחה את ידה. בתקופה ההיא גם השתלטה המדינה על עם אחר, ושלטה בו שילטון מדכא.

ועם זאת, אין להכחיש גם שבחלקים רחבים של המדינה שררו דימוקרטיה וחרויות מסויימות. החקלאות התפתחה עד מאוד, וגם ענף המיסחר צמח לתל־פיות, במיוחד מה שנקרא כאן „גילגול כספים". למדינה גם הוקם צבא חזק, והיסטוריונים טוענים עד היום שאילו השכילה מדינת־ישראל לראות נכוחה את המצב הבינלאומי בכלל, והאזורי בפרט, כי אז היו נשקפים לה סיכויים מזהירים.

אלא שכל זה תם ונשלם בשבוע שעבר, לטוב או לרע. מדינת־ישראל פשוט חדלה להתקיים בתור מדינה עצמאית וריבונית. ברור שזה נשמע קצת מפוצץ וקיצוני בפעם הראשונה, אבל נדמה לי, שאחרי מחשבה שניה אין מנוס מהמסקנה העגומה הזאת.

למה שהיה מדינת־ישראל אפשר לקרוא עכשיו גטו או קולוניה, ואפשר לקרוא לה נושאת־מטוסים או מחסן־חירום. אפשר לקרוא לה קהילה, ואפשר לקרוא לה טרללה. אפשר לכנות את השטח הזה בכל שם שרוצים, רק לא בשם מדינה עצמאית וריבונית.

למדינה ריבונית יש סימן־היכר אחד ויחיד, ואין זה משנה בכלל אם אותה מדינה היא דיקטטורה או דימוקרטיה, ממלכה או ריפובליקה. סימן־היכר זה הוא האינטרס העצמאי שלה, שממשלתה של אותה מדינה פועלת בשמו. ברגע שלשתי מדינות יש אינטרסים זהים, מתבטלת ההפרדה שביניהן. שתי המדינות האלה יכולות להיות מדינה אחת. זו הדרך היחידה הפתוחה בפניהן.

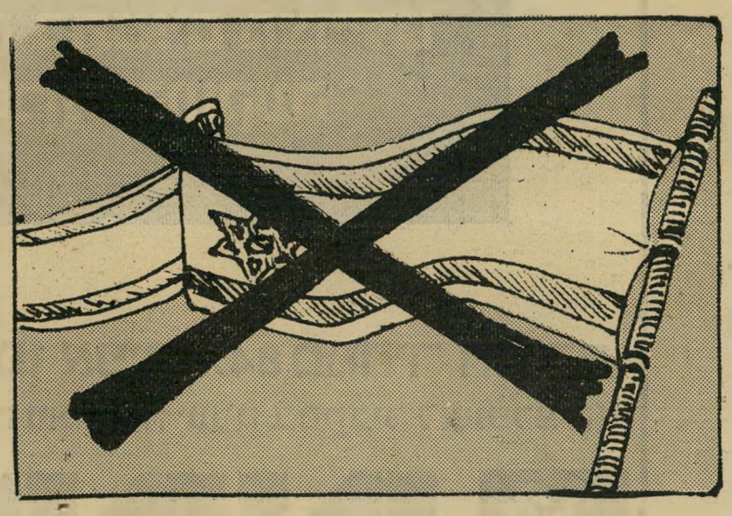
זה אינו אומר שבתקופות מסויימות ובמיגזרים מסויימים, לא יהיו למדינות שונות אינטרסים דומים ואף זהים. זהו הבסיס לבריתות ולהסכמים מסוגים שונים. אך כאשר מדינות ריבוניות ועצמאיות חותמות על הסכמים כאלה, ברור מן ההסכם עצמו, מרוח־ההסכם או מהנסיבות שבהן הוא נחתם, שהוא נועד לשרת את שני הצדדים בצורה שווה, או פחות־או־יותר שווה. שאף אחת מהמדינות אינה מבטלת את האינטרס העצמאי שלה לפני האינטרס של האחרת.

כל התנאים האלה אינם קיימים באשר להסכם שחתמה ישראל עם ארצות־הברית, ולכן חדלה ישראל להתקיים כמדינה עצמאית מרגע שדחתה הכנסת את הצעת אי־האמון בממשלה. מיזכר־ההבנה, שנחתם בין ישראל וארצות־הברית, מבהיר לכל מי שרוצה לשמוע וגם לכל מי שלא רוצה, שכל האינטרסים של ישראל כפופים באופן מוחלט לאינטרסים של ארצות־הברית. מן המיזכר הזה ברור שהאוייבים של ישראל אינם אוייביה של ארצות־הברית, בעוד שאוייביה של ארצות־הברית הם אוייביה של ישראל. ברור מן המיזכר שכל יעודה של ישראל מעתה הוא לשמש בסיס־התקפה של ארצות־הברית במיזרח התיכון, נגד ברית־המועצות ובעלות בריתה.

בזה מתחיל העניין ובזה הוא גם נגמר. שום פילפולים לא יעזרו. הדרכון הישראלי הוא מעתה לא ביטוי של ריבונות, אלא תעודת־תיירות. הדגל הישראלי הפך לפיסת בד נטולת כל ערך סימלי. הצבא הישראלי אינו צבא „הגנה" וגם אינו „לישראל". השקל הישראלי — עד כמה שהוא קיים — אינו יותר מתרגום לעברית של 15 ל"י הדולר (נכון לשעה זאת).

רק מטומטמים יכולים להיות מופתעים מכך שדווקא אבירי הלאומנות, כמו מנחם בגין, יצחק שמיר ואריאל שרון, הם שחתמו על ביטול קיומה של מדינת־ישראל. לאורך כל ההיסטוריה חתמו לאומנים מסוגם על הסכמים מבישים מסוג זה, והגנרל שרון אינו מארשל פטן רק משום שרונלד רגן אינו אדולף היטלר. לבגין נדמה, שכל עוד מצויירים על פיסת־הבד שני פסים ומגן־דויד, זהו דגל. אבל הדגל של בגין אינו תלוי על מוט הריבונות. ליצחק שמיר נדמה שכל עוד הוא מטייל בעולם עם התואר „שר־החוץ", הוא אכן שר. אבל שמיר כבר אינו שר אלא פקיד של הסטייט־דיפרטמנט. לא כדאי לתרגם לעברית את המונח הזה, וביכלל, אולי, כדאי לוותר על העברית. למה לעשות הצגות?

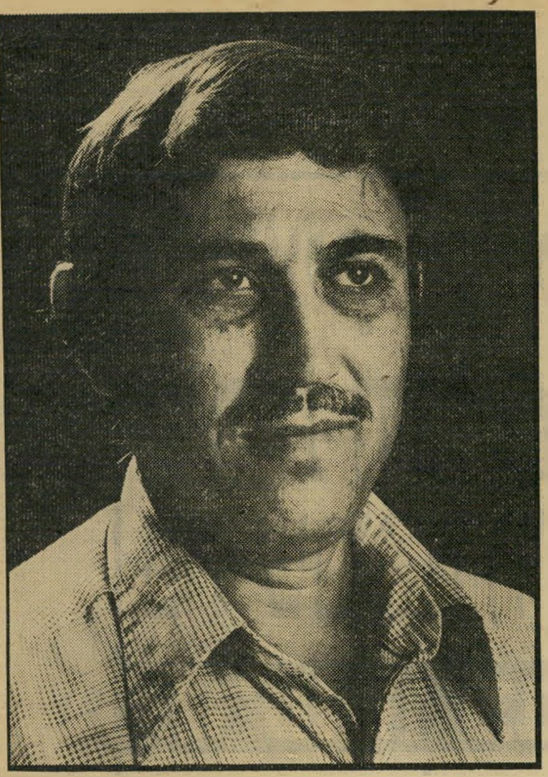
מדינה שואפת ליחסי־ידידות ושלום עם כל המדינות והעמים, כמו שנאמר פחות־או־יותר, במגילת־העצמאות, שנחתמה בירח מאי 1948. מדינת־ישראל אינה מדינה לפי ההגדרה הזאת. מדינה היא של עם חופשי בארצו, כפי שנאמר פחות־או־יותר, במגילת־העצמאות. מדינת־ישראל כבר אינה מדינה לפי ההגדרה שהיא עצמה בחרה בה. אין מדינת־ישראל. אין. יש גרורה אמריקאית. זה מה שיש.

היתה מדינה
איננה עוד

ממתק השבוע:

ליברל שליטא

ליברל שליטא
גייבל לעניים

עברו כבר כמה חודשים מאז הבחירות, והכנסת שלנו נראית, סליחה על הביטוי, בדיוק כמו שהיא נמצאת בעולם — וזו הכללה עם אחריות — עוד לא ישב שם, בהיכל ההוא, אוסף כזה של מחוללי סערות בכוס, אנשים שמשאת־חייהם היא כותרת ברוחב שלושה טורים בעיתון ערב, או פינה בשעתיים משתיים. זה אמנם לא גרוע יותר מהפרלמנט של רישון, אבל גם לא יותר טוב.

נו, אז על הרקע האפור הזה קשה שלא להבחין בדמותו הסטגונית של הליברל ח"כ בני שליטא. קודם כל, איך שהוא נראה: בכל העולם אפשר להבחין בגברים כאלה, בני גיל משויים, שבימי נעוריהם רצו, כשיהיו גדולים, להיראות כמו קלארק גייבל, אליל הנשים. בני שליטא הוא אחד מאלה שהצליחו, והוא נראה ממש גייבל.

אבל זה כלום לעומת מה שהוא אומר ועושה, הליברל שליטא. הוא עוד לא הספיק לחמם את הכיסא, וכבר התחיל תיק „השוחד המיני" שלו לנדוד מהמישטרה ליועץ המישפטי ובחזרה, כשח"כ שלנו טוען שהכל מעשה־ידי „בחורה זולה". אם הוא אומר, הוא בטח יודע.

ואחר־כך, בעוד התיק עובר ידיים ועיניים, פתח הליברל שליטא במסכת גידופים שהנייר אינו סובלם נגד כמה מאנשי קריית־שמונה, שכל חטאם היה שלא רצו להיות טרף לפגזים ולקטיושות, כאילו שכל אזרח במדינת־ישראל צריך להקריב את גופו למען יהיה לממשלת־ישראל תירוץ להפציץ את ביירות.

ועכשיו, ממש עכשיו, הגיע הסיפור האחרון. באחת מוועדות הכנסת היה דיון בעניין החזרת דרגות הקצונה לרוצח דניאל פינטו, מי שחנק אנשים בחוטי ניילון והשליכם לבאר, ואחר־כך נשא לאשה את בתו של האלוף, שהיה לו יד וגם רגל בהקלת עונשו של החתן הצעיר. באותו דיון התנפל הליברל שליטא על תוקפי פינטו, תמך בהחזרת דרגות הקצין לאיש, ואמר שצריך להתחשב בעובדה שלצה"ל עולה אימונו של קצין בכסף רב.

הסכיתו ושימעו!

זה נשמע לי קו־הגנה טוב מאוד, למיקרה שמישהו יבקש לבטל את חסינותו של הליברל שליטא מאיזו סיבה שהיא. האם אתם יודעים בכמה זה עולה להכניס חבר לכנסת? חבר־כנסת, להבדיל מבחורה, זה לא זול כל־כך.

לא עברה בשלום

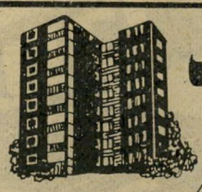
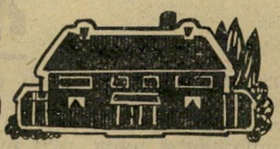
חתימת מיזכר־ההבנה האסטראטגי בין ישראל ובין ארצות־הברית לא עברה בשלום, משתבר, בשוקי־הכספים בעולם. כתבנו הכלכלי, העוקב בעירנות אחרי המתרחש שם, בשווקים ובבורסות, יודע למסור שעד־כדי כך השפיעה חתימת המיזכר הזה, המכוון נגד הסובייטים,

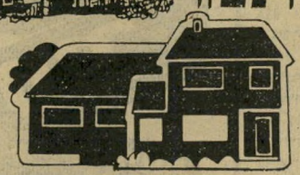
התנהגות המטבעות בבורסות
עד כדי כך

שבועם ההתימה נרשמו ירידות תלולות בשערי הרובל! עד כדי כך!

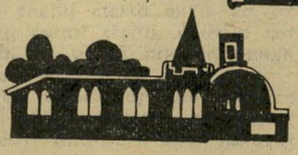
וזה עוד כלום לעומת התגלית הבאה, של מר תדמור: ממש באותו יום עצמו, כשנודע שארצות־הברית הצליחה לחתום על מיזכר־הבנה כל־כך טוב, קפץ הדולר לשוקים במיטב הבורסות בעולם! עד כדי כך!

שלומית ויצחק אמנון ותמר

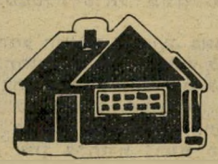

עירית ודני אורית ויגאל

בת שבע ודוד שושנה וחיים

נרשמו כבר ל"טפחות לדיור"★

למה אתם מחכים?

"טפחות לדיור"

התכנית המשלבת את כל ההטבות
הניתנות בתכניות החסכון המעולות:

★ חסכון צמוד
★ ריבית צמודה
★ משכנתא גדולה בתנאים מצויינים
★ לבחירתך-2 מסלולי השקעה
נושאי רווחים

★התוכנית שבבוא העת תממן אפילו 84% ממחיר הדירה
(דירה שמחירה היום 80000 ש ובהנחה שמחירה יעלה במקביל לאינפלציה)

בנק טפחות

זה אומר הרבה!

יפאן: מיזכר אסטראטגי כפוי

מאז 1946 איבדה יפאן את תדמיתה המיליטאריסטית. כל ילד יפאני זוכה במידה גדושה של חינוך מכוון, אנטי־מילחמתי. החינוך הזה אינו מילולי בלבד, והוא כולל גם עליה לרגל למוסיאון בהירושימה, המציג מוצגים מרשימים ומעוררי־זוועה, הממחישים את מוראותיה של המילחמה הגרעינית.

הרתיעה מנשק גרעיני אינה מוגבלת למערכת החינוך. ביפאן קיים שמאל חזק ומאורגן, אינטלקטואלים מיקצועיים ואירגוני סטודנטים, המתנגדים בכל תוקף למיליטאריזציה ולחימוש בנשק מתוחכם. אפילו המיפלגה השלטת, הלי־ברלית־דמוקרטית, אינה יכולה להתעלם מהלך־רוח זה. היא נמצאת, אומנם, תחת השפעת ההון הגדול, אבל יחסה לחימוש בקנה מידה גדול הוא זהיר. לממשלת יפאן יש מדיניות מוצהרת וברורה בנושא הגרעיני: נשק כזה לא מיוצר ולא מוחזק על אדמת יפאן.

לחץ אמריקאי. קשה לדעת אם היפאנים יצליחו להתמיד במדיניות כזו. גורמים פוליטיים וכלכליים חברו יחד ללחוץ על ממשלת יפאן לשנות את מדיניות החוץ־והביטחון־שלה.

הגורם הכלכלי הוא ברור מאליו. יפאן מוציאה רק כחצי אחוז מהתוצר הלאומי הגולמי שלה לצרכי חימוש. מומחים כלכליים רואים בעובדה זו את הסיבה העיקרית לצמיחה הכלכלית המרשימה ביפאן. לכך נוסף מאזן התשלומים החיובי מדי עם ארצות־הברית, בבחינת עושר השמור לבעליו לרעתו. עודף היצוא על היבוא של היפאנים לארצות־הברית מגיע ל־15 מיליארד דולר! סכום מדהים זה נזקף בעיקר לזכות שתי חברות־הענק ליצוא מכוניות, טויוטה וניסאן.

העיתונאי הבריטי דניס מקשיין מדווח על הקשר הישיר בין הצלחה יפאנית זו לבין גל הפיטורים העובר על פועלי פורד וג'נראל מוטורס בארצות־הברית. הימין האמריקאי מנצל את העוינות נגד יפאן ביעילות רבה. הסנאטור ג'סי הלמס קרא למו"מ אמריקאי־יפאני בנושא הביטחון ההדדי.

הלמס לא הסתיר שמטרתו העיקרית היא להכניס לאמנה החדשה סעיף שיחייב את יפאן להגדיל את רכישות הנשק שלה בארצות־הברית. ראש ועדת בית־הנבחרים ליחסי־חוץ, קלמנט זאבולסקי, וחבר הקונגרס הרפובליקאי סטיבן גיל, דרשו מיפאן להוציא לפחות שני אחוזים מהתוצר הגולמי שלה לצורכי ביטחון. דרישה צנועה זו פירושה הגדלת תקציב הרכש היפאני פי ארבעה!

היפאנים לא גילו, כמובן, התלהבות יתרה מהצעות אלה. הם למדו במהירות רבה, ומפיו של שר־החוץ אלכסנדר הייג עצמו, שאין להם, בעצם, ברירה. אם לא יחול שיפור במאזן התשלומים בין שתי הארצות, באמצעות רכישות נשק יפאניות מוגברות, יטילו האמריקאים הגבלות יבוא חמורות על סחורות מיפאן, כולל מכוניות.

ארצות־הברית מפעילה גם לחץ צבאי. מפקד הכוחות האמריקאיים ביפאן, גנראל צ'ארלס דונלי, הודיע שכוחותיו באי היפאני אוקינאווה עשויים להישלח לפעילות צבאית במיזרח התיכון. הוא דרש מהיפאנים להכין צבא־מילואים מקומי, שיחליף את הצבא האמריקאי בשעת חרום במרחב. האמריקאים דורשים מיפאן לתגבר את הצי ולדאוג לביטחון מיכליות־הנפט בכל נתיבי הים המוליכים מהמיפרץ הפרסי אל המיזרח הרחוק.

רגשות אנטי־סובייטיים. הממשלה השמרנית ביפאן איננה ניטראליסטית. היא נקרעת עתה בין המסורת האנטי־מילחמתית שנוצרה ביפאן מאז הירושימה, לבין מדיניותה הפרו־אמריקאית המסורתית. השיפור הרב ביחסים עם סין תורם אף הוא להרעה ניכרת של היחסים עם ברית־המועצות. הממשלה מיטיבה לשחק על הרגשות האנטי־סובייטיים ביפאן. ברית־המועצות עדיין מחזיקה באיי קוריל בצפון המדינה — עוד דוגמה קלאסית לטיפשות אופיינית של מעצמת־כיבוש. אחזקת האיים, עם כל חשיבותם האסטראטגית, גורמת לסובייטים נזק מדיני עצום. אבל, כפי שאמר ח"כ שמואל תמיר באחד מגילגוליו הקודמים, שטח משוחרר לא יוחזר.

דניס מקשיין סבור שקיים גם לחץ פנימי על הממשלה להקצבה מוגדלת לחימוש. חברת הענק מיטסיבושי, המממנת חלק ניכר מתקציבה של מיפלגת השילטון, מוכנה מכל הבחינות לייצוא מוגבר של נשק. מנהלי־החברה מעוניינים בנתח גדול מתקציב־הביטחון שיוגדל בהתאם, ויש להם סיכוי לקבלו.

מחנה השלום היפאני תולה, בכל־זאת, תיקוות רבות במחאה המקיפה של הציבור ביפאן. מנהל הסוכנות האמריקאית לפירוק החימוש, יוג'ין רוסטוב, הצהיר בטוקיו שאם האירופים יסרבו להציב טילים גרעיניים חדשים על אדמתם, יופנו הטילים ליפאן ולארצות אחרות באסיה.

הצהרה חסרת־תאקט זו גרמה למחאה חריפה של ממשלת יפאן ולגל מחאות בקרב הציבור הרחב. הכיסוי העצום בטלוויזיה היפאנית להפגנות האנטי־אמריקאיות באירופה, הביא את הנושא לתודעת הציבור באורח חסר־תקדים. מומחים לענייני יפאן סבורים ששנת 1982 תתאפיין במיצעדי־מחאה אנטי־אמריקאיים המוניים, ו־בעליית כוחו של המחנה הניטראליסטי ביפאן.

צרפת: אמנה חברתית חדשה

קרוב לוודאי שהוגה־הדעות הצרפתי ז'אן ז'אק רוסו, שהאמין בכוחה של התבונה הטהורה, לא ראה בחזונו את חברי הכת המיסטית הרי קרישנה מאכלסים את מעונו. אבל זה בדיוק מה שקרה החודש בצרפת. אנשי הרי קרישנה רכשו את מעונו העתיק, בן 50 החדרים, של רוסו. הם שילמו עבורו מיליון דולר בכסף מזומן.

חברי הכת סיפרו לעיתונאים שאת הכסף הם השיגו ממפירת עציצים, ריבה, גרות וסיפרי־קודש. אויבי הכת טוענים, שחלק ניכר מסכום־העתק נובע מסחר־בסמים. תושבי־האיזור מגלים עויינות רבה כלפיהם. האיזור מלא כתובות נגד הכת, המוצגת כחבורת קנאים שוטפי־מוחות. צרפתים רבים מוחים על מכירת בית רוסו לכת ורואים בכך חילול־זיכרו.

חברי הכת ערים לבעיית יחסי־הציבור שלהם. הם הסכימו לחתום חוזה עם המוכרים, שאסר על העובדים ועל "המשתלמים" בתורת קרישנה להסתובב באזור בראשים מגולחים. כל החברים לובשים פיאות נוכריות, לפחות לפי שעה. מנהיגי הכת הצהירו, שהם מבינים את ריגשות התושבים ומבקשים להשתלב בקרב האוכ־לוסיה המקומית באורח הדרגתי, מבלי להרגיז איש.

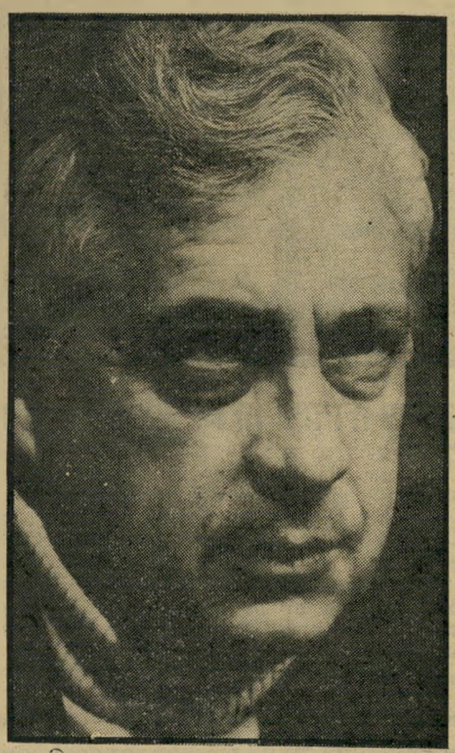
לפי שעה הם לא הצליחו כל־כך. השבוע נעשה הנסיון הראשון להצית את הבניין. בשיחות טלפון איימו המצי־תים שהמשך יבוא.

חבר כת הרי קרישנה בישראל
פיאות נוכריות בבית ז'אן ז'אק רוסו

בהלה בקרמלין

קריין הבי־בי־סי וורלד סרוויס לא הצליח להסתיר את נימת האירוניה החריפה בקולו. „קשה להאמין שהתוכניות הסובייטיות להקטנת כמות

שר־ביטחון שרון
מוסקווה 1812

הטילים הגרעיניים באירופה יושפעו באורח משמעו־תי כתוצאה מהאיום החדש הנשקף למוסקווה מירושלים. עם זאת ברור שישראל יזמה, משום־מה, את מיסודם של יחסי העויינות שלה עם ברית־המועצות. לחתפתחות זאת יהיו השלכות מרחיקות־לכת לא רק במערכת יחסי־החוץ של המדינה היהודית הקטנה, אלא לעצם הלגיטימא־ציה שלה כישות ריבונית. לטווח ארוך עלולים ה־סובייטים לבטל את הכרתם בישראל. צעד כזה עלול לערער את מעמדה של ישראל לא רק בקרב המדינות הפרו־סובייטיות. הוא מסוגל גם לשנות את גישתם של הפלסטינים אזרחי ישראל, המצויים בחלקם הגדול בתחום השפעתה של המיפלגה הקומוניסטית הפרו־סובייטית, למדינתם."

קשה לחלוק על הערכה שנונה ומיומנת זו. אבל לאזרחי ישראל קשה לצחוק. לפני שנים אחדות עוררו הצהרותיו המדיניות של אריק שרון, חולה שיגעון הגדלות המעצמתית, חיוכים. השבוע הוא הצליח למשכן את עתידם של אזרחי ישראל כדי לנסות ולהציל את החזון המטורף של ישראל הגדולה.

אנשים בעולם

ליזה מארי פרסלי: בתו היחידה של המלך

כשנטלה **פריסיליה פרסלי** את בתה בת ה־13, **ליזה־מארי**, לארוחת ערב במיסעדה הניו־יורקית המפוארת ג'ואנה, לא היה זה אירוע השמור לאם ולבתה המתבגרת בלבד. היתה זו הפעם הראשונה, מזה שנים רבות, שהעולם יכול היה להזין את עיניו בבתו היחידה של **אלוויס פרסלי**.

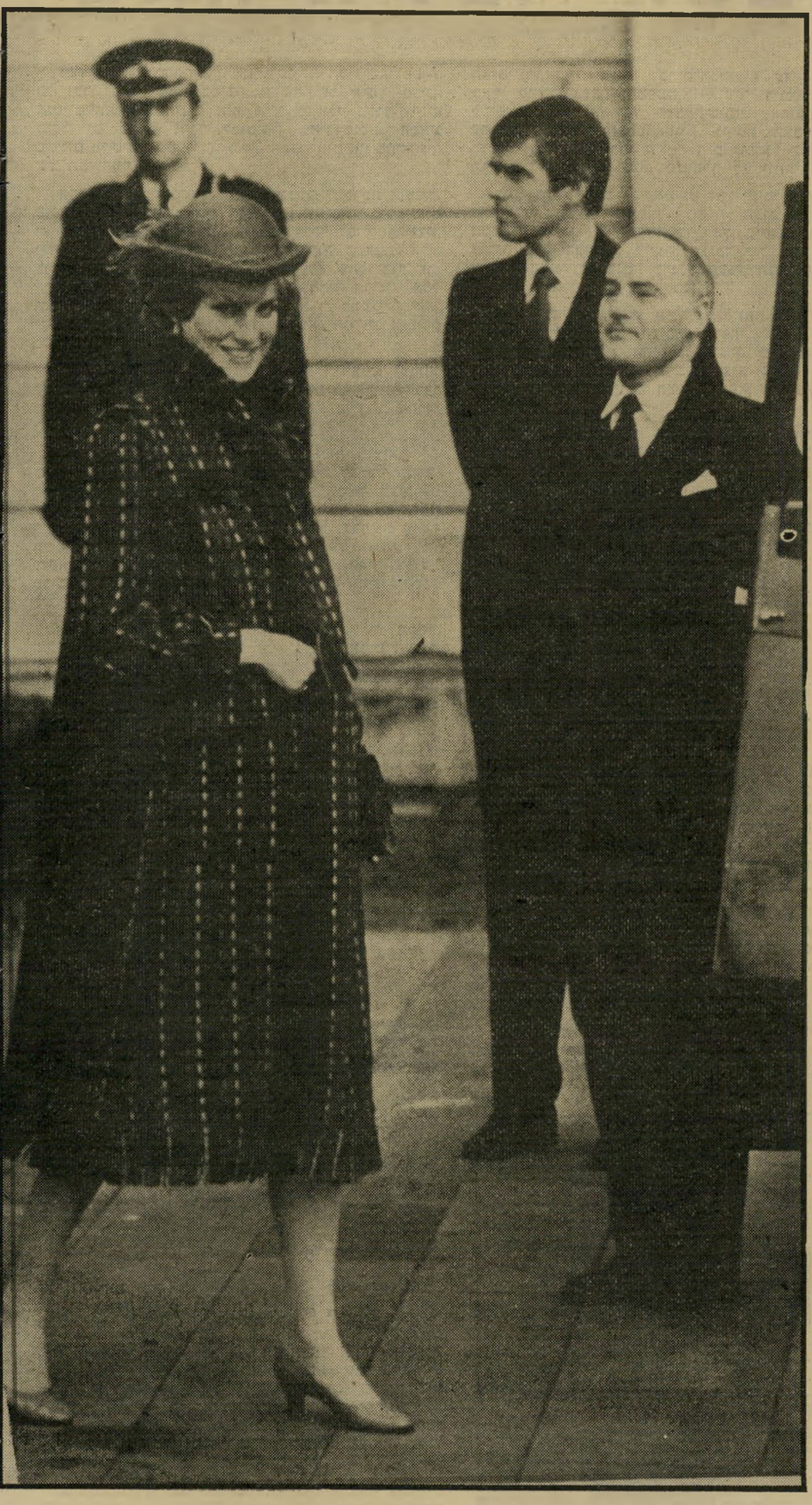
למראה הצילום של השתיים באותו ערב אפשר להודות: לא רק שהבת ירשה מאביה אחוזה המוערכת בשמונה מיליוני דולרים, כי אם גם תווי פניה המיוחדים, מזכירים לא במעט את פניו של מלך הרוק, מימי נעוריו, עם עורו השחום וריסי עיניו הארוכים. מבט נוסף באמה של ליזה מארי משלים את התמונה: הבת ירשה גם משהו מפריסילה, ויש להניח שבעוד זמן קצר הן תיראנה כאחיות.

קארי גראנט: סוד הנשואים בנישואין

מי היה מאמין שהג'נטלמן הסכסי שבתמונה הוא כבר בן 77? ובכן, אם **קארי גראנט** מצהיר על כך בעצמו — יש להאמין לו. כשהוא מציג בגאווה את אשתו בת ה־30, **בארברה האריס**, הוא שובר את שיא הפרשי הגילים של הוליווד.

רבים מאמינים שהוא עוד יחזור אל הבד בחגיגה גדולה, לאחר שפרש ממנו ב־1966, זמנית כמובן.

הנסיכה דיאנה: בן או בת - העיקר שיהיה לפי הפרוטוקול

זהו המעיל שכל אופנאי קארנבי סטריט (הידוע כמרכז האופנאים הצעירים בלונדון) מעתיקים היום. המעיל העוטף את ההריון המלכותי.

אין ספק, תושבי בריטניה עדיין חיים את כבוד מלכיהם ואת חלומות הכתר. לפני שהתגלה לממלכה כולה הסוד האחרון של הכנת היורש, ידע זאת **הד"ר פינקר**, גינקולוג החצר. רק באישורו פורסמה ההודעה הרשמית מארמון באקינגהם.

עתה מתכננים את הלידה לכל פרטיה, על־פי הפרוטוקול ניתן דיווח מיידי לאומה כולה. כך למשל נודע כי הנסיכה דיאנה מתאוה ללדת את ילדה הראשון בבית־החולים נס מרי שבלונדון, אך **צ'ארלס** רוצה כי הלידה תהיה בחבל ארץ הגאלים, כיאה לנסיך שלה. לעומת שניהם יש גם לפרוטוקול רצון משלו: רצוי, ממליץ הפרוטוקול, שהורים שהם צאצאים ישירים למלך ולמלכה יביאו את ילדיהם לאוויר העולם בבאקינגהם.

אם להתחשב במהפיכות האחרונות שחוללה דיאנה בסדרי החצר (היא פיטרה את שרתו האישי של בעלה) אפשר לצפות שרצונה הוא שיכריע בעניין.

המלכה נור: אימהות לדוגמה גם רחוק מהבית

בשעה שביקר המלך חוסיין בארצות־הברית כדי לשוחח עם מנהיגיה על עתיד המיזרח־התיכון, המשיכה רעייתו, **המלכה נור**, לשחק את תפקיד האם המסורה, גם כשהיתה רחוק מן הבית. בחצר שגרירות ירדן בוושינגטון, היא יצאה לטייל עם שני בניה **האמה והאשם**, שאותם התעקשה ליטול עימה במסעה אל מעבר לאוקיאנוס. הצמד המלכותי מירדן היו אורחיהם הרשמיים של הזוג הנשיאותי **נאנסי ורונאלד רגן** במשך כל ביקורם בארצות־הברית.

פיה זאדורה: הלוליסה המוגנת של המיליונר־הסוחר משולם ריקלים

הגברת הצעירה שבתמונה למעלה, קוראת לעצמה **פיה זאדורה** והיא משוכנעת מעל ומעבר לכל ספק, כי ניחנה בכישרונות מישחק, זימרה ווחור. רבים היא לא הצליחה לשכנע, עד היום, אבל לפחות אחד קנה את החבילה כולה, ושמו **משולם ריקלים** — המיליונר־סוחר שיש החוששים שיזכה בדריסת־רגל במישרד־הביטחון הישראלי. מדוע לא יתרום, אם־כן, כמה מיליונים פעוטים גם לגברת הצעירה, הבראית כמו קטינה שנחטפה מן העריסה כדי לפתות סבים טובים. לה יש דרישות וצרכים, וכדי לספק אותם, מימן ריקליס סרט עלילתי בשם פרפר, המחפש עדיין מבקר אשר יכתיר אותו כיצירת־מופת. הוא גם רכש חברת־תקליטים, כדי שלזמיר הפרטי שלו יהיה מקום לחשוף את מיתרי גרונו באין־מפריע. היד עוד נטויה והכיס פתוח, כדי למלא את כל משאלותיה של הגברת, שלמרות מראיה הבתולי והתמים עברה כבר את גיל ה־25, ורשמה בפינקסה הפרטי יותר מפרשיית־אהבה סוערת אחת, בתקופה של טרם ריקליס.

לעיתונאים היא מספרת, שהיתה כל־כך ביישנית כשהיתה קטנה, עד שהנזירות, שבמחיצתן התחנכה, קראו להוריה והמליצו לדחוף את הפעוטה לקורסים של מישחק, ריקוד ואמנויות הבימה, כדי שתתגבר.

החינוך הזה הצליח מעל לכל המשוער. כל מי שעוקב בשנה האחרונה אחר המתרחש בעולם הבידור, מתקשה לפתוח טור רכילות מבלי להיתקל בפני התינוקת שלה.

היא מכריזה השכם והערב כי משולם ריקליס הוא הכל בשבילה — אב ומאהב, יועץ וממון. מה הפלא שהיא סבורה כי הוא התשובה לכל משאלותיה? השאלה היא רק כמה זמן זה יוכל להימשך כי המלאך המושיע הכל־יכול הוא כבר בן 57.

שילה קלאף: אלילת הדיאטה של קליפורניה

שילה קלאף (בתמונה מ־ימין) ראוייה בהחלט לתואר של מאמנת־אלופים. הגברת בת ה־45 טוענת שגוף האדם הוא מכונה מורכבת ומושלמת ויש לטפל בה בזהירות מירבית. היא מזהירה מתירגולים מוג־זמים, שניתן בקלות להתמכר להם, ומדיאטות־בזק שבהן אפ־שר להוריד אולי קילוגרם או שניים בין־לילה, אך גם חוזר באותה מהירות.

השיטות שלה עולות לקליינ־טים 500 דולר לשבוע, וב־רשימת לקוחותיה אפשר למ־צוא את **בארברה סטרייס־סנד, מרי טיילור מור, כט מידלר** ורבים אחרים. הם נאמנים מאוד למטעמיה המר־זים, כפי שמוכיח חשבון־הבנק הטופח שלה. „אין כל רע ב־כסף," היא מתנצלת, „זה מאפשר לי גמישות בתיכנון חיי." ללמדנו, שלא רק הגוף צריך להיות גמיש.

להבדיל מן המטיפים שכל דבריהם מן השפה אל החוץ, אצל שילה קלאף כל הבית מאמין בסיסמה „נפש בריאה בגוף בריא." בעלה רק, מחליק על סקי ומשחק טניס. בגה הבכור הוא רוכב אופניים. בתה האמצעית משחקת טניס ובתה הקטנה החלה לאחרונה להש־תתף בתחרויות התעמלות.

האיש ידוע בעיקר כפרקליטם של פלאטו, אבו־חצירא

ונאשמים מפורסמים אחרים, אך הוא טוען שעיסוקו העיקרי הוא גידול הדור בישראל

התושיה של תוסייה

אריסטוקראט ספרדי שלמה "תוסייה" כהן אינו מחליף בגדיו כשהוא בא בשעות הערב המאוחרות לביתו. רק בשבתות או בחגים, כשבני־המשפחה יוצאים לטייל או לאכול, אין שלמה לובש חליפה ועניבה, אלא בגדים ספורטיביים.

האשכנזיה בבית אלקה, המעידה על עצמה ש־היא אשכנזיה אמיתית, התחי־לה לפתח את כישרון הציור שלה. כעת היא מציירת בביתה.

פינג־פונג בחצר ביתו של עורך־הדין עומד שולחן פינג־פונג מיותם ועליו שיכבת אבק. בימים אלה אין מרבים בני־המשפחה לנצל שולחן זה וליהנות מן המישחק.

"עד לפני שהייתי אשתו של עורך־דין גדול, הייתי אשתו של אדם מקסים, שבמינימום זמן נותן מקסימום תשומת־לב." עורך־הדין הירושלמי, שלמה תוסייה־כהן, מחייך חיוך קטן, ב־עוד אשתו, אלקה, מהללת ומשבחת אותו.

הצניעות היא אחת התכונות הבולטות באופיו של אחד מגדולי עורכי־הדין ומן הוותיקים שבהם, העוסק רבות בתחום הפלילי.

64 שנותיו אינן ניכרות לעין. חיוניותו ומירצו מפליאים. עורך־הדין המשופם, המלמד בימים אלה סניגוריה על שר העבודה, הרווחה והקליטה אהרון אבו־חצירא, יחד עם עורך־הדין רם כספי — בנו של חברו הטוב, מיכאל כספי — מעיד על עצמו כי מיקצועו הוא גם תחביבו העיקרי. "נכון שאם רוצים, אז מוצאים זמן," מחייך שלמה כשהוא יושב בביתו המטופח להפליא, השוכן ברחוב שמריהו לוין בירושלים, "אולם העבודה והמישפחה ממלאים את יומי ואת חיי."

למישפחתו העניפה של שלמה

סבא בירושלים

שרה ושמואל עדן, הוריה של אלקה, לא הביעו התנגדות לני־שואי־התערובת סיבה למריבה.

זהות עד היום שומר שלמה תוסיה־כהן תעודת־הזהות המנדטורית שלו, שהוצ־את בירושלים באוקטובר 1938.

מקום חשוב מאוד בחייו. בני־המישפחה מקפידים להיפגש בשב־תות. „כל הילדים מתכנסים," מספ־רת אלקה, „אוכלים אצלנו או ש־אנחנו יוצאים לאכול בחוץ."

שלמה אוהב מאוד הן את המיפ־גשים המישפחתיים האלה, הן את המאכלים הטעימים לחיך, שאותם מבשלת אלקה בכל ארוחה כזו, והוא מקפיד על קיומם.

חמישה מתוך ששת ילדיו של תוסייה־כהן גרים בירושלים. אר־נון הוא הבן היחידי שאינו גר בירושלים. ארנון, או נוני, כפי שקוראים לו בני־המישפחה, נשוי למיכל, בתו של חבר הכנסת דב זכין, והשניים חיים בקיבוץ לה־בות־השבשן. „אבל רק לשנה," מס־ביר שלמה. „משום שמיכל למדה באקדמיה למוסיקה על חשבון ה־קיבוץ, והרגישה חובה ללמד שנה בקיבוץ."

תוסייה־כהן, בן למישפחה ספר־דית בת עשרה נפשות, אינו עורך־הדין היחידי במישפחה. אחיו, יצחק תוסייה־כהן, גם הוא עורך־דין ואף הוא חי ועובד בירוש־לים. אחיו אליהו, שנהרג לפני 14 שנה בתאונת־דרכים יחד עם ה־אחות לאה, שעה שהיו בדרכם להשתתף באזכרת אביהם, גם הוא היה עורך־דין.

מזכירתו של חיים כוהן

ב שנת 1919 עלתה מישפחת תוסייה־כהן מארם־צובא — שמה העברי של חלב אשר ב־סוריה. שלמה, שהיה אז בן שנ־

ברמיצווה

„כבר אז," מעיד על עצמו תוסייה־כהן, „הרגשתי נוח כשלבשתי חליפה." מאז שעלה ארצה מתגורר שלמה בירושלים, וגם את טקס בר־המיצווה שלו ערכו בירושלים.

תיים, אינו זוכר את העלייה אר־צה. זיכרונותיו מתחילים בגיל מאוחר יותר.

אביו של שלמה היה יבואן של טכסטיל, שאותו ייבא מאנגליה ל־עיר העתיקה „ואת החנויות שהיו בבעלותו אני כבר זוכר."

את לימודי בית־הספר היסודי עשה שלמה בבית־הספר הירושל־מי תחכמוני ומשם המשיך הלאה את לימודיו בקולג' האנגלי טרה סנטה, שבו למד עד שנת 1935.

בין השנים 1935 ו־1943 עבד ו־

נישואין בירושלים

במרץ 1945 נישאו השניים. ב־אותו יום עבד שלמה עד ה־שעה 11, הלך לטקס החופה, נשא לאשה את אלקה וחזר למישרדו.

למד עורך־הדין, שעליו מספרים חבריו לעבודה, כי הוא אחד מעור־כי־הדין ההגונים ובעלי ההופעה ה־מכובדת בבית־המישפט, בעת וב־עונה אחת.

תוסייה־כהן למד מישפטים ב־בית־הספר למישפטים בירושלים („אז עוד לא היו מעילים וכוב־עים כמו שלובשים היום בטקס הסיום") ועבד כמתורגמן וכמזכיר בבית־המישפט.

בשנת 1943 התחיל שלמה לעבוד וזמן קצר אחר־כך, תוך כדי עבו־דה, הכיר את מי שעתידה היתה להיות אשתו, אלקה עדן.

שלמה התחיל לעבוד במישרדו של עורך־הדין הירושלמי אשר לגוויצקי, וכשנערך המישפט הצבאי הראשון נגד חברי הגנה, שגנבו נשק מהצבא הבריטי, הופיע עו־רך־הדין המתחיל במישפט. חיים כהן, מי שהיה עד לפני חודשים ספורים שופט בבית־המישפט ה־עליון, קיבל מטעם הסוכנות מינוי להשקיף במישפט, והוא הביא עימו

(המשך בעמוד 78)

בבריגדה

שלמה (מ־שמאל), ב־דצמבר 1943 עת שירת בצבא. שלמה השתחרר בדרגת רב־סרן.

4 הבנים

יוסף תוסייה (במרכז) וארבעת בניו בשנת 1946. כיום חיים רק שלושה בנים. אליהו נהרג יחד עם אחותם לאה לפני 14 שנה, בתאונת דרכים בדרכם מירושלים לחיפה, לשם נסעו כדי להשתתף באזכרה לאבי המישפחה.

חופשה מצה"ל

שלמה תוסייה־כהן יחד עם אלקה, עת שירת בצבא בתקופה זו היו השניים חברים והשתדלו לבלות את כל זמנם החופשי יחדיו. את אלקה הכיר בעת מישפט שנערך לחברי ההגנה

לבני הכותנה המעולים

סרוגאים

לא הגדולים ביותר–אבל הטובים ביותר

פרסום שלומי

Roberto
Italy-Style
יצרני ויבואני
חולצות לגברים
בסטייל
איטלקי
עשרות דגמים
לבעלי חנויות בלבד
ת"א, רח' לוינסקי 24
טל. 820635

אלביס, הגבעתרון וכל החברה הישנים והטובים מחכים לכם ב„פופ־רקורד".
אז ככה, ב„דיזנגוף סנטר" תיפתח חנות מדליקה לתקליטים.
תוכלו להזיל דמעה נוסטלגית עם כל הגדולים: האחים אברלי, רוי אורבינסון, פטר וגורדון, אלביס, קליף ועוד הרבה כמותם שתמיד נעים להיזכר.
למציאות תנחית אתכם בחזרה מוזיקת רוק „קסח" של שנות ה־80 כך שבלאגן מוסיקאלי בטוח שיהיה.

JORDACHE®
תל־אביב, רח' יהודה המכבי 57 טל. 456351
סופר ג'ינס
יבוא ושווק
הגיעו המקורי
תוצרת ארצות הברית סוג א'
JORDACHE LEE LEVIS
מכנסי ג'ינס וקורדרוי
סרבלים וחצי סרבל בשלל צבעים
חולצות ומכנסי ג'ורדאש
חנויות סופר ג'ינס:
תל־אביב: רח' יהודה המכבי 57 טל 456351
רחובות: רח' הרצל 181 טל. 054-76274
רמת־גן: רח' ד"ר כהן 2, פינת ביאליק 66, טל 734730
ירושלים: רח' יפו 50 בנין העמודים טל. 02-233559
פרסום רם
הגיעו מגפי בוקרים
COWBOY BOOTS
תוצרת ארצות־הברית

תן טרמפ לחייל

אנשים

מדוע אין מציעים שוחד מיני למנחם בגין, ומדוע סירבה פנינה רוזנבלום להצטלם

■ ח"כ הליברלים, **בני שלויטא**, גילה שראש־הממשלה, **מנחם בגין**, דיבר עימו בפעם נוספת ביום שבו פורסמה בעיתונות הידיעה על החקירה נגדו. בתחילה, בלי מליאה, אמר לו בגין בקול רם, כדי שכל הנוכחים ישמעו: „בני, אני לא מאמין לאף מילה שנאמרה עליך." אחר־כך, במיסדרון, הוא ניגש אליו ושאל אותו: „בני, למה שלא יציעו גם לי פעם שוחד מיני?"

■ שליטא סיפר למראיינו, **איתן דנציג**, שבאחד הפירסומים עליו, בעיתונות, פנו אליו, טלפונית, אפילו שופטים, כדי לעודד אותו ולומר לו מה דעתם על החקירה.

■ כשהתבקשה **פנינה רוזנבלום**, שהופיעה באותו ערב, ללחוץ את ידו של שליטא, לצורך תמונה משותפת, ביקשה לדעת מיהו. אחרי שהוסבר לה במה הוא זכה לפירסום, ענתה: „זה לא בשבילי להצטלם איתו!"

■ התחרות בין רופאים לגבי ראשוניות המידע על התקפי־לב של נבחרי־ציבור באה לידי ביטוי כש**שימעון פרס** הועבר מהמטוס, שנחת בנמל־התעופה בלוד, לבית־החולים שיבא בתל־השומר. הראשון שקיבל את ההודעה היה דווקא הפרופסור **שלמה לניאדו**, מנהל המחלקה לקרדיאולוגית בבית־החולים איכילוב. כל הקרדיאולוגים היו באותו ערב במלון הילטון בירושלים, שם נפתח כנס הקרדיאולוגים, והרופא התורן של שירות־חולי־לב, הד"ר **סטפן אלכסנדר ינדם**, רופא בכיר באיכילוב, בשעות היום, מצא לנכון לדווח על אישפוזו של פרס קודם־כל לבוס שלו. לניאדו, שנקרא מחוץ לאולם וקיבל את ההודעה הטלפונית, לא סיפר זאת לאיש, והפרופסור **הנרי נויפלד**, מנהל מכון־הלב של בית־החולים בתל־השומר, שלא קיבל דיווח מרופאיו, נודע לו על האישפוז רק למחרת בבוקר.

■ העצה שקיבל פרס לפני שעזב את בית־החולים היתה שיפסיק לעשן. נראה שהתעלפותו במטוס באה כתוצאה מהתקפה של הרעלת־ניקוטין.

■ אחרי 35 שנות־עישון הפסיקה רעייתו של ראש־הממשלה, **עליזה בגין**, לעשן. עליזה, הסובלת מאסטמה חזקה כבר מזה 30 שנה, נהגה לעשן שתיים־שלוש חפיסות ביום, למרות שבאחרונה היא אושפזה על רקע זה בבית־חולים. בעלה ניסה להעמיד אותה על חומרת המצב, שבו היא נזקקה לבלוני־חמצן גם בביתם אחרי עישון של סיגריה, אך לשווא. מי שהצליח לגרום לה להפסיק לעשן הוא הפרופסור **מרווין גוטסמן**, ששוחח עימה על־כך במשך כמה חודשים. לדבריו, עשה זאת בדרכי שיכנוע ולא באיומים.

■ „מדוע אתם לא עובדים?" שאל עובר־אורח נועם את המפגינים, שהתקבצו לפני מישרד־הביטחון, בשעות שלפני־הצהריים, כדי למחות על השימוש באלימות ובגאזים מדמיע נגד מרצים וסטודנטים שבאו בשבת שלפני כן לרמאללה, כדי למחות על סגירת האוניברסיטה של בירזית. אחד המפגינים, הבימאי **אברהם הפנר**, השיב: „אני לא צריך לעבוד. אני משקיע בבורסה." עובר־האורח נדהם והלך לדרכו.

■ שוטרת חמורת־סבר, שרשמה דו"חות חנייה, נקראה על־ידי שתי צעירות להגן עליהן. „השתיים החנו את המכונית שלהן ברחוב גורדון בתל־אביב, כאשר הגיח נהג כחול־עיניים ומפצח־גרעינים, טען שמקום־החנייה מגיע לו, הלם במכונית הצעירות ואיים עליהן באיומים שונים. השוטרת ניגשה אל האיש והזהירה אותו. היא לא ידעה כי אחת הצעירות היא **ענת סבידור**, בתו של יו"ר הכנסת. השניה היתה **לינדה רמבאום**, מי שהיתה אחראית לעיתונאי־החוץ בלישכת־העיתונות הממשלתית.

זאב חפץ מנהל לישכת־העיתונות הממשלתית יצא מבית־אגרון בירושלים, שבו שוכן מישרדו, ושבו מצוי גם מועדון העיתונאים. באותו זמן התאספו שם עיתונאים שהתכוונו לצאת משם למערכת „אל־פג'ר" בירושלים המיזרחית, כדי להפגין נגד סגירתו. בעודם משוחחים בפתח הבניין עם עורך העיתון הערבי, חנא סניורה, הבחינו המפגינים בחפץ, והציעו לו להפגין גם הוא. בתמונה עומד חפץ (באמצע) ליד עורך „אל־פג'ר".

מנחם סבידור בבגדי־ים, חבוש בכובע־ים ועטוף במגבת גדולה, צולם בבוקר היום השישי האחרון בבריכת גורדון בתל־אביב. למרות הקור, השתתף יושב־ראש הכנסת, יחד עם משכימי־קום אחרים, בטבילת־בוקר במי־הבריכה הצוננים. לפי מראה פניו, קשה לדעת אם נהנה מכך.

יי גאל מוסינזון עבר מול מישרד־הביטחון בתל־אביב, בשעה שנערכה שם הפגנה של פרופסורים וסטודנטים, אשר מחו על התנהגותם הברוטאלית של כוחות־הביטחון בשעת פיזור הפגנה של ישראלים שבאו לרמאללה כדי להביע התנגדות לסגירת אוניברסיטת ביר־זית. המפגינים סברו כי מוסינזון בא להצטרף אליהם, אך הוא מיהר להסתלק מהמקום.

המושל של בנסון

כך שיכלה להציץ בשעת הריקוד מעבר לכתפו ולראות מה מתרחש באולם־המסיבות של מלון דן. ●●● המלון נתן לאיש־הקונגרס הנחה גדולה, והגיש לאורחים כי־בוד ביד נדיבה. ●●● „כשהייתי בארצות־הברית," סיפרה גילה אל־מגור, „צ'רלי עשה לי הפתעה ו־הקרין את הסרט מצור בארכיון הלאומי, כשאורח הכבוד היה ג'וזף סיסקו". לכן, כשהיתה עכשיו אלמגור בארצות־הברית, ביחד עם בעלה, המפיק יעקוב („יענקל'ה") אגמון ושמעה כי וילסון רוצה לעשות מסיבה לחב־ריו בארץ, נטלה על עצמה את המלאכה ואירגנה למענו מסיבה לתיפארת ●●● חיים בנאי, אחיו של הקריין יעקוב בנאי, של הזמר יפי בנאי ושל הגשש גברי בנאי, עשה זאת שוב — הוא פתח מיסעדה השוכנת בתח־נת הרכבת בירושלים, ובהתאם לצו־האופנה האחרון הוא קרא ל־מקום בשם העברי: התחנה. „גם את שמות המשקאות תירגמו לעב־רית. כאן לא ידברו בדולרים, אלא בשקלים. אני לא מבין מה קורה במדינה הזו, אפילו בגין לא מד־בר יותר בשקלים" ●●● אודי־ריה, בתו של חיים, המשרתת ב־גלי־צה"ל והתחילה בימים אלה את תקופת שירות הקבע שלה ב־תחנה, פגשה במסיבה את תת־אלוף (מיל') בנימין („פואד") בן־אליעזר. „אולי אתה יכול למ־

על הגובה

חבר הקונגרס צ'ארלס וילסון רוקד בחברתה של ידידתו הטובה, השחקנית גילה אלמגור. וילסון, שהוא חבר־קונגרס מזה תשע שנים, וחבר בוועדה לענייני רכש, בא לארץ יחד עם שישה חברי־קונגרס נוספים. מכאן המשיכו חברי המישלחת לריאד.

כמו בובה

נראית ידידתו של חבר הקונגרס צ'ארלס וילסון. ידידתו האמריקאית באה עימו למסיבה, אולם חיא לא הפריעה לו ליהנות מן הפגישה עם חבריו הישראלים.

לית שניה, שרקדה עם איש־הקונגרס, מיודדת עימו גם היא מזה זמן רב: שרה סלע, אשתו של נשיא מכון־וייצמן הפרופסור מיכאל סלע. אך שרה העדיפה לרקוד עם בעלה, שאינו גבוה מדי,

בנאים בשפע

חיים בנאי (מימין) יעקב בנאי (ב־מרכז) וגברי בנאי, במסיבה לכבוד פתיחת המיסעדה של חיים. יוסי בנאי האח הרביעי, לא בא למסיבה.

מבט סוקר

שרה סלע, שרקדה עם בע־לה, מיכאל סלע, נשיא מכון וייצמן, סוקרת במבטה את שאר הרוקדים ואת השולחנות העמוסים בכל טוב. שרה הכירה את וילסון בהפסקת האש הראשונה במילחמת יום הכיפורים. ומאז נשארו השניים ידידים.

חבר־הקונגרס ארוך־הקומה מ־טכסאס, צ'ארלס וילסון, הוא חתיך לא־נורמלי, המזכיר את ה־מושל בסידרה בנסון. אין הוא ה־חבר החשוב ביותר בקונגרס, אך הוא חבר בוועדה החולשת על ענ־ייני הרכש, ומשום כך באו למסי־בה לכבודו שר־הביטחון, אריק שרון, אשתו לילי, והרבה יש־ראלים אחרים ●●● האורחים התחלקו לשני סוגים: ידידיה של גילה אלמגור, שהתבקשה על־ידי וילסון, לארגן את המסיבה למענו ועל חשבונו, ואנשים הק־שורים בעיסקי־רכש, כמו דויד קוריץ גבה־הקומה, ידידו ושות־פו־לשעבר של עזר ויצמן, שגי־לה כי וילסון עולה עליו בגובהו בעשרה סנטימטרים ●●● לער־מתו גילה נמוכת־הקומה כימעט שנעלמה בזרועותיו של וילסון, כאשר רקדה עימו ●●● ישרא־

משני הצדדים

המנשקת היא לילי שרון, אשתו של שר־הביטחון אריאל (אריק) שרון, שרקדה עם בעלה ונישקה אותו בהתלהבות רבה. אריק מיודד עם צ'ארלס וילסון עקב קישרי העבודה שביניהם. אורח אחר שהיה במסיבה, הוא תת־אלוף (מיל') אהרון („יאלו") שביט, שהכיר את וילסון כשהיה חנס האווירי בשגרירות ישראל בוושינגטון. אל המסיבה שערך וילסון הגיעו שני סוגי אנשי ידידים של גילה אלמגור ושל צ'ארלס וילסון ואנשים הקשורים בעיקר בענייני ר

ממסיבה למסיבה

צוא לי עבודה?" שאלה אודליה את פואד. „אוכל להיות אשת יח־סי־הציבור שלך," היא הציעה. „את חושבת שאני צריך עזרה בנושא זה?" „אולי אתה לא צריך, אבל אני צריכה בוס" ●●● חב־רי המחזמר ברנשים וחלומות או־הבים להיפגש האחד עם השני ב־נוסף לפגישותיהם מאחרי הקלעים, והם מוצאים מידי כמה שבועות סיבה למסיבה וסיבה לפגישה. ב־ימים אלה יצא לאור תקליט המח־זמר, ומשתתפיו ערכו ארוחת־ערב עליזה ●●● למרות שלחלק מ־שחקני המחזמר יש סיבות טובות שלא לחגוג ולהפגין מצב־רוח ירוד, התגברו כולם על כאביהם ונתנו לשימחה לגבור על העצב ●●● שולה חן, שידה עדיין חבושה בגבס, התגברה על הכאב הפיסי, ואילו איקי גורדיצקי ו־אשתו, רותי לרמן, רקדנית ב־מיקצוע, התגברו על כאב־הלב שלהם. השניים איבדו, לפני כשבו־עיים, את בתם הפעוטה שנולדה כפג ולא הצליחה, למרות מאמצי הרופאים, להמשיך לחיות ●●● מסמר המסיבה היתה העוגה הענ־קית, העשוייה ברובה קרם משמין. כל היפהפיות, השומרות בדרך־בדרך־כלל על מישטר דיאטה, שכחו בערב זה את עקרונותיהן, הסתערו על העוגה במהירות, וב־תוך רגעים היא נעלמה כאילו ולא היתה.

טיבי זכרוני ■

השגחה עליונה

רותי לרמן, אשתו של איקי ליצקי, משגיחה על בעלה ה

תולל בתמונה (מימין) מסביב לעוגה. שולה חן (מימין) וחנה ל

מדוע החליט מפיק „בלבוטק" לחפוף את ראש

המדינה, ואיך הצילה הכתבת לענייני־רפואה חיי־אדם

■ עורך־הדין שייצג את המערך בעתירה לבית־המישפט העליון, לפני הדיון על הצעת אי האמון, הוא **אמנון זורך**, בנו של מזכיר־הכנסת, **נתנאל זורך**.

■ לדיון בכנסת שהחל אחר־הצהריים, הופיעה הטלוויזיה בהרכב מוגבר. מילבד טה ורואה נהגים הנוהגים ב־חוסר־זהירות, אני בטוח שזה קורה להם משום שהם קראו בבוקר את הארץ."

■ אחת מעדות־התביעה ב־מישפטו של צלם־הפורנו **דניאל גרנות** היתה **עדה כנר**, אמו של קריין הטלוויזיה, **דן כנר**. היא עבדה אצל וויזיה עלה במוחו אחרי ש־בתו חזרה בפעם הרביעית מ־בית־הספר כשיש לה כינים. „אז החלטתי שאני אחפוף לא רק לה את הראש, אלא לכל המדינה."

■ המיבצע הבא שגינת מכין לצופי כלבוטק הוא מב־צע סימון מכשירי־חשמל וח־

■ הכתבת לענייני רפואה של ידיעות אחרונות, **דבורה נמיר**, לא תיארה לעצמה ש־אחרי שתעבור קורס מזורז להחייאה במגן דויד אדום, הכולל הנשמה ועיסוי־לב, היא תציל אדם שלקה בהתקף־לב. לפני שלושה שבועות היא שהתה במספרה ברמת־גן, ו־

אמנון רובינשטיין

בן ה־17, תלמיד גימנסיה הרצליה בתל־אביב, חבר ב־חוג התיכוניסטים של תנועת שינוי, מכחיש כל קשר עם ח"כ שינוי בעל אותו שם. רובינשטיין הצעיר צולם בכניסה לבניין עיריית תל־אביב, שם קיימו צעיר התנועה מישמרת־מחאה נגד מינויו של רחבעם זאבי לתפקיד מנכ"ל מוסיאון הארץ. בתמונה השמאלית: **שאול ביבר (משמאל) עבר במקום, וטען שהוא לא מבין מה הרעש ושאין לו עמדה בנושא. השחקן שלמה וישינסקי (מימינו) עצר את הטוסטוס שלו, ניגש למפגינים וטען שהוא מתנגד לרצח האופי שעושים לגנדי. „לי יש חברים ערבים. מחר יגידו שזה לא חינוכי שאני אופיע בקאמרי, ואולי יוסיפו שאני מרגל. כשמאלני, אני בעדו." בלישכת ראש־העיריה נערכה באותה שעה ההצבעה למינוי.**

חיים יבין, הכתב הפרלמנטרי, היו במקום **יאיר שטרן** ומנהל מחלקת־החדשות של הטלוויזיה, **טוביה סער**. שטרן לא התלהב מהרעיון ש־הדיון יימשך עשר שעות, משום שהוא „חייב להישאר במקום עד שיפרקו את הכבל האחרון," כדבריו. הרגיע או־תו **יוסי ברון**, דובר חרות: „כבר בעשר אתה תהיה ב־מיטה."

■ הכתב הפרלמנטרי של מערי"ב, **יוסף וקסמן**, היה מוטרד מאוד מקיום הדיון. ל־דבריו, זהו זמן לא טוב, משום שהוא עובר לדירה חדשה. אמרו לו: „מי עובר דירה ב־חורף בירושלים?" ענה וקס־מן: „מי שעוזב את החברה שלו." אמרו לו: „עוזב בחו־רף?" ענה: „עוזב מי שיש לו כבר אחרת."

■ „אני מחרים את עיתון הארץ," אמר הפרופסור **צבי יעבץ** לעיתונאי **איזן שחו־רי**, שביקש לראיין אותו ל־מוסף השבועי של העיתון. שחורי, שהאזין להרצאה מאל־פת של יעבץ על הברית ש־חתם יהודה המכבי עם רומא, ביקש לראיין את ראש החוג להיסטוריה כללית באוניברסי־טת תל־אביב על הנושא, ה־מתקשר עם חג־החנוכה והן עם חתימת המיזכר האסטרט־גי עם ארצות־הברית. יעבץ, המתמחה בהיסטוריה של רו־מא, טען שהארץ השמיץ אר־תו לפני כ־15 שנה, ומאז אין הוא קורא אותו. לפני שני־תק הוסיף יעבץ: „בכל בו־קר, כשאני נוסע לאוניברסי־

גרנות במשך כמה חודשים כמזכירה־כתבנית, שהדפיסה עבורו חומר בשפות זרות. היא התפטרה, לטענתה, משום שראתה שהיא עובדת במקום לא־מכובד.

■ מפיק תוכנית הצרכנות כלבוטק, **רפי גינת**, סיפר שהרעיון למיבצע חפיף בטל־פצים יקרי־ערך בבתים על־ידי עיפרון אלקטרוני, שיסמן את מיספר תעודת־הזהות של בעל החפץ על החפץ עצמו, כך שאם ייגנב, ניתן יהיה ל־זהות את בעליו. המיבצע יכוסה על־ידי בני־נוער מכל הארץ, ועל כל בית שיסומן תודבק תווית־זיהוי מתאימה.

ראתה שאחד הלקוחות שם כדור מתחת ללשונו, והיה ברור לה שהוא חולה־לב ש־חש ברע. לפתע הוא צנח ב־מרכז המיספרה. כולם התק־הלו סביבו ורצו להזיז אותו. נמיר התקרבה אליו וראתה שהוא אינו נושם. היא ביק־שה שלא ימשכו אותו, אלא

מישאל נזק

„מיסמך בגין: פטפטת!"

ראש־הממשלה מנחם בגין כתב ליואל מרקוס מהארץ מיכתב מפורט על נפילתו באמבטיה, וטען שהוא אינו מסתיר את מחלותיו מהציבור, אך הוא הוסיף שבעניין זה כל אחד נוהג לפי הכרתו. במישאל־נזק של העולם הזה נשאלו אנשי־ציבור מה דעתם על המיסמך, ואם הם היו מוכנים לחשוף את מחלתם לציבור, אילו חלילה אושפזו, והם השיבו:

● **אורה נמיר**, ח"כ המערך: „אני מעריכה את אומץ־הלב וגילוי־הלב שלו. העניין נתון לשיקול דעתו של כל אחד. לא הייתי מסכימה לפרם כל פרט ופרט."

● **אריהו שפייזר**, ח"כ המערך: „מיסמך אנושי. אין שום ספק בכך. זה ודאי נגע ללב רבים. מאידך, זוהי חשיפת־יתר, ניגון־יתר על המיתר הזה, כימעט עד כדי ניצולו. הייתי מניח את ההודעות לרופאים, אך שלא תהיינה כדי לעורר רחמים או התחשבות־יתר."

● **שושנה ארבלי־אלמוזלינו**, ח"כ המערך: „לא קראתי את זה. לא הייתי בבית. ישנם אנשי־ציבור שהציבור לא כל־כך מעוניין לדעת על מחלתם. יש סיווג גם בעניין של מחלות."

● **אהרון הראל**, ח"כ המערך: „ראשי־ציבור צריכים להיות יותר חשופים, אך לא כמו הפט־פטת של בגין. אני בהחלט בעד."

● **זבולון המר**, שר־החינוך־והתרבות: „לא קראתי עוד. לא יודע מה לענות לך על זה. השאלה היא אישית, ואדם יכול לענות רק כשזה קורה לו."

● **יוסי שריד**, ח"כ המערך: „קראתי את זה בעניין. אני לא יכול לומר שזה לא דיבר אל ליבי. לגבי, הייתי עומד על כך שהרופאים יפר־סמו את כל המידע עלי."

● **חיים קורפו**, שר־התחבורה: „לא אוכל להגיב על שאלתך."

● **מרדכי נור** („מוטה"), ח"כ המערך: „לא קראתי את זה. שמעתי על המיסמך ברדיו, וזה הספיק לי. לדעתי אין מה להסתיר ואין מה להת־בייש כשמתאשפזים בבית־חולים."

● **פינחס גודשטיין**, ח"כ הליברלים: „לא בטוח שעם ישראל היה צריך לשמוע בדיוק בה אירע לו. אני לא הייתי מוכן שיפרסמו עלי מידע רפואי, כל עוד אין למחלתי קשר לתפקידי הציבורי."

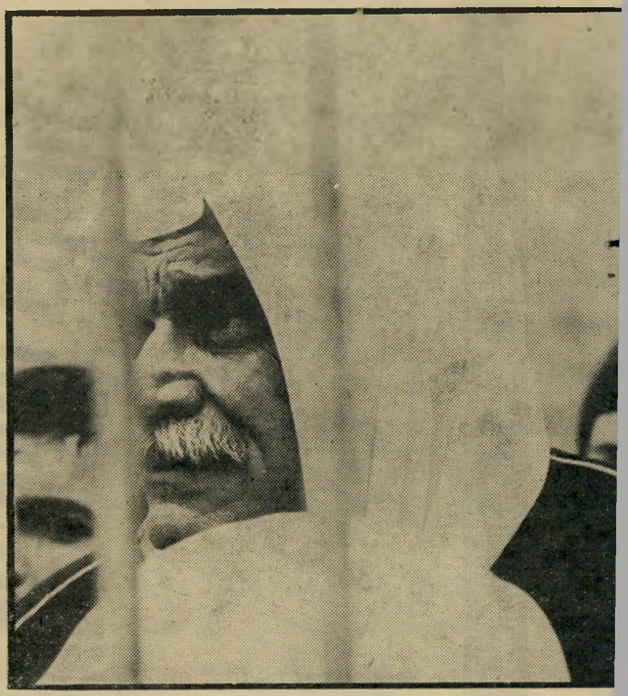
● **מיכה רייסר**, ח"כ חרות: „לא בכדי עיתון הארץ נתן לו את הכותרת ‚מיסמך חסר תקדים'. קשה לי לשפוט, כי אני לא בגיל שמת־אשפזים. אך לא הייתי רוצה שיפרסמו עלי הכל."

● **שרה דורון**, ח"כ הליברלים: „דעתי על המיסמך טובה מאוד. מצד אחד הציבור רוצה לדעת, ומצד שני יש לו טענות? אילו הייתי ראש־ממשלה — מה שאני רחוקה מאוד — הציבור היה צריך לדעת. אך אם הפאציינט מבקש שלא, זה חייב להיות בתיאום עם הרופא."

בקבוק
מלא
רעיונות...
AMERICANO
APERIT
יין אפריטיף
אדום, על בסיס
של יין בתוספת
מצוי של
שורשים וצמחים
שונים.
מריר, מעורר
תיאבון
טבעי – Natural
אמריקנו, מקורר היטב, עם
פלח לימון.
על הקרח On The Rocks
אמריקנו מעל קוביות קרח
בתוספת 1/2 כפית מיץ לימון
עם פלח לימון,
לערבב היטב.
Long-Drink
חלק אחד של
אמריקנו עם 2
חלקים מי סודה
מעל קוביות
קרח ועם
פלח לימון
להוגיש
בכוס גבוהה.
אמריקנו
אמרטו
רום
וודקה לימון
הרביעיה
החדשה
של "כרמל"
שקה ראשון. אצלכם בבאר
כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

אנשים

שיתקשרו עם מגן דויד אדום וימסרו שמישהו לקה בהתקף־לב. אחר־כך פתחה את אי־שוניו וגילתה שהם מורחבים. כתלמידה טובה היא זכרה ש־זהו סימן לכך שנגרמה חסי־מה והופסק זרם־הדם למוח. היא שכבה עליו ועשתה לו עיסוי־לב. כשהגיעו החובשים, כעבור חמש דקות, כבר פתח האיש את עיניו. הוא הובהל לבית־חולים ושם התברר שה־עיסוי על ריצפת המספרה הציל אותו מפגיעה מוחית. כשיצא האיש מבית־החולים הוא שב למספרה וביקש למ־סור לזו שטיפלה בו ביעילות במקום, שהיא הצילה את חייו.

ג'אבר מועדי לא צולם כפי שנדמה מאחורי סור־גים, אלא בשערי בית־המישפט בירו־שלים, כשבא לשמוע את המשך מישפטם של שלושת בניו הנאשמים ברצח ח"כ הבדואי חמיד אבו־רביע. מועדי האב לא יבקר במקום עוד פעמים רבות, משום שהמישפט עומד להסתיים בימים הקרובים, אחרי שהתברר ששלושת הנאשמים אינם מתכוונים להעיד.

■ ח"כ המערך **מיכה חריש** עוסק בזמנו החופשי בחלוקת סחורה לחנויות מוב־חרות לחפצי־נוי בירושלים. אין זאת שחריש, המשמש גם כיועץ כלכלי פרטי, זקוק ל־משכורת נוספת. הוא מפיץ את מוצרי־הקרמיקה של אש־תו, **עידית**, שתחביבה הפך מיקצוע.

■ עיתונאי ידיעות אחרו־נות, **מרדכי גילת**, סיפר בערב־ראיונות עם **מני פאר** שבשלב מסויים, כאשר חקר את טענותיו של שוטר כאילו נתן כשוחד שני מציתים ל־מפקד מישטרת מחוז תל־אביב, **אברהם תורגמן**, סו־פר לו ששר מסויים בממש־לה רמז שכדאי להוריד פרו־פיל בעניין, כדי "שלא תהיה פה פרשה שניה של (אה־רון) **אבו־חצירא**." מני שאל את גילת מיהו השר, אך גילת שתק. מני המשיך: "מו־תר לי לנחש שהוא אשכנזי?" גילת: "אין תגובה." מני: "מכיוון שאין שר מיוחד ל־ענייני מישטרה, מותר לי לנ־חש שזה שר־הפנים?" גילת חייך ושתק.

■ **סגן שר החקלאות, פסח** ("פייסי") **גרופר**, ישב במיז־נון־הכנסת וסיפר שהוא הוז־מן להשתתף בתוכנית־הטלווי־זיה מהון להון. הוא נשאל מי יראיין אותו. "מה זה משנה? בין כה וכה הם יקרעו אותי בעניין הפרדסים והתפוזים."

פסוקי השבוע

● **רזפאיו שץ מנחם בגין** לבגין: "השבר הוא טוב."

● **בגין**: "הפכו אותי ה־אחיות, האחים, והרופאים וגם הפרופסורים."

● **הנ"ל**: "כל זמן הישי־בה (ישיבת ממשלה) היתה לי בחילה נוראה."

● **הנ"ל**: "בבוא היום אודיע אם אני מסוגל למלא את תפקידי."

● **הנ"ל**: "אני רואה כ־כל אדם, בשתי עיניים, גם באלכסונים."

● **ח"כ חירות מיכה ריסר**, על מינוי רחבעם ("גנדי") זאבי כמנהל מוסיאון הארץ: "מה, רק שילטון־החוק חשוב? יש עוד נורמות. חברות, למשל."

● **הבדרן דודו דותן**, על מגיפת הכינמת: "כל ה־מדינה מגרדת, וזה לא מחיש־גד."

● **ח"כ המערך, הרב מנחם הכהן**, על דברי ארי־אל שרון, שבתולדות ישראל לא נתחתם הסכם, כפי שהוא חתם עם ארצות־הברית: "אוי, כמה שזה נכון!"

● **ח"כ המפד"ץ, הרב חיים דרוקמן**: "איני מת־נגד לטלוויזיה. רק הדמויות שמופיעות בה מפריעות לי לפעמים."

● **ח"כ יצחק רבין**, על השאלה הקלאסית אם הוא יתמודד שוב: "אילו הייתי אומר לא, היו מאמינים לי?"

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

הבדרן ספי ריבלין

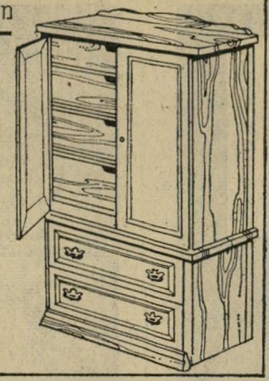
האמריקאים של דניש:

מרכיבים, צובעים, נהנים וחוסכים המון...

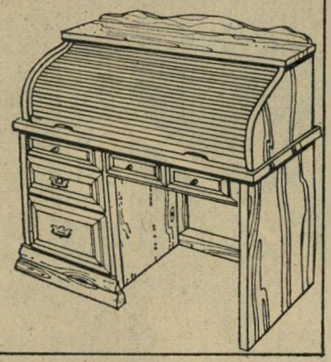
חגיגה לאוהבי הריהוט להרכבה עצמית: "דניש" הביאה לישראל את רהיטי האורן הידועים של "אמריקן פורסט" בסגנון כפרי—קלאסי.
אתה קונה אותם בקלות, לוקח אותם בקלות לביתך—ומרכיב אותם "בכיף" בהתאם להוראות ברורות ופשוטות, המיועדות לכל אחד (גם לחסרי כשרון בנגרות...). אינך זקוק אלא למברג ופטיש; כל השאר נמצא עם הרהיט בתוך ה"קיט".

דניש

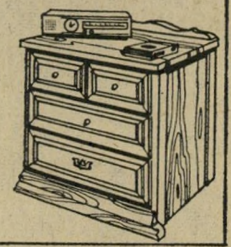
1. דגם 984: ארון עם 2 מגירות גדולות + 4 מגירות פנימיות.
מחיר הכרות: **4,620.– ש"ח.**

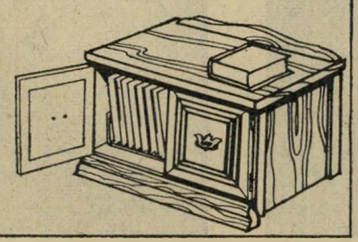
2. דגם 991: מכתביה עם תריס + 4 מגירות.
מחיר הכרות: **5,840.– ש"ח.**

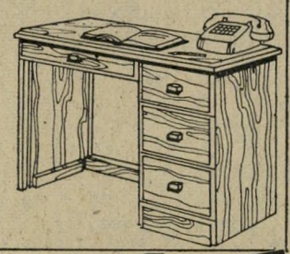
3. דגם 975: שידה רב—שימושית, 3 מגירות.
מחיר הכרות: **1,885.– ש"ח.**

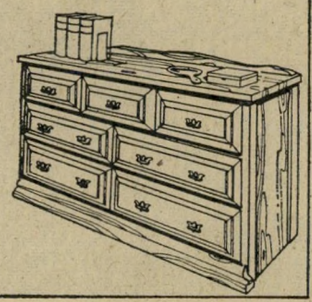
4. דגם 982: ארונית, 2 דלתות.
מחיר הכרות: **1,580.– ש"ח.**

5. דגם 9435: שולחן כתיבה, 4 מגירות.
מחיר הכרות: **1,720.– ש"ח.**

6. דגם 970: שידה לשניים, 7 מגירות.
מחיר הכרות: **4,650.– ש"ח.**

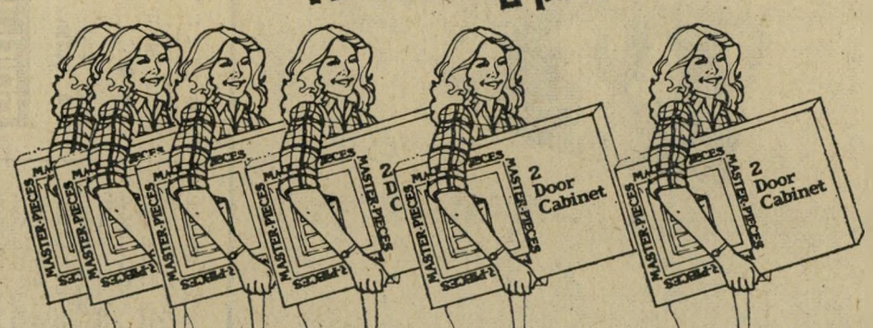

לאחר שסיימת את מעשה המרכבה, ניצב לפניך רהיט יפה ומושלם עד הפרט האחרון (ואיש לא ימחש שהרכבת אותו בעצמך...).
כל שנותר לך לעשות הוא לבחור איזה מראה יהיה לרהיט החדש שלך—טבעי (לכה) או בגוון כלשהו!... לצבוע!

בוא לקנות את האמריקאים של "דניש"—החודש במחיר הכרות. המחירים במזומן בשיטת "שלם וקח". אפשרות ל—3 או 6 תשלומים בתוספת קטנה למחיר.

קח אותם בקלות!

כל הרהיט בתוך הקיט

YOUNG DANISH

מחסני דניש: **תל-אביב:** דרך פ"ת, צומת גהה קרית—אריה. **חיפה:** כביש עכו חיפה מול צומת קרית אתא בנין 3. **ירושלים:** רח' ירמיהו 19, רוממה.
רמת-גן: דרך ז'בוטינסקי 104. **חיפה:** ככר סטלה מאריס, הכרמל הצרפתי. **באר-שבע:** רח' החלוץ 124.

ורשבסקי-פריליך

לא אשה חוקית, לא יצאנית חוקפנית

ניפוחניה

„מ תי אמרת לאשתך בפעם האחרונה שאתה אוהב אותה?" — בשאלה זו השיב פקיד אמריקאי בכיר משבוע, כאשר נשאל מה החידוש במיזכר־ההבנה הישראלי־אמריקאי על שיתוף־הפעולה האסטרטגי.

היתה זו תשובה אדיבה, מכיוון שהיא התייחסה אל ישראל כאל אשה חוקית, שיש ללחוש באוזניה מדי פעם מילות־חיבה. מיזכר־ההבנה נועד להביע לה אהבה מחודשת, גם אם אין בו תוכן ממשי.

אחרים לא סברו כי המיסמך הזה מבטא יחסים בין בעל ואשה דווקא. הם ראו בו מעשה של זנות, כשהאשה מגדלת את הגבר, וזה השתכנע אחרי מאמץ רב להזדקק לשרותיה.

יש אומרים שגם דימוי זה אופטימי מדי. שהריי היצ־אנית היא אשה הגונה, הנהגת ביושר. היא מוכרת שרות מסויים תמורת אחוז מסויים.

לפי תפיסה זו, ישראל דומה עתה יותר לי־נימפומנית מזדקנת, המבקשת לכפות את חסדיה בחינם על מאהב זקן, המואס בה, ושכוודאי אינו מעוניין להופיע בחברתה בפומבי.

רבים מוצאים עניין בבחירת דימויים מסוג זה. זה פיקאנטי. זה מתאים לאווירה של ישראל, שבה כל החיים המדיניים ירדו מזמן לרמה של רכילות פוליטית ואישית.

האם התעקש אריק שרון לחתום על „מיסמך היסטורי" זה מפני שיש בו חיזוק למעמדו כאישיות בינלאומית וכמועמד לתפקיד ראש־הממשלה?

האם ביקש לרמוז לאמריקאים כי הוא יהיה, בבוא העת, משתף־פעולה נוח יותר מאשר ישראליים אחרים?

כל זה מעניין, כדי ספק. אך האם זה חשוב?

■ ■ ■

ש המבקשים לנהל את הוויכוח ברמה גבוהה יותר.

הנה, הם אומרים, חתמה ישראל על המיסמך הראשון בעולם המגדיר את ברית־המועצות רשמית כאוייבת. אין איזכור כזה אף במיסמכי נאט"ו ובהסכמים של ארצות־הברית עם שיפחותיה הנכנעות ביותר.

בוודאי, זה מעשה חיובי ושיפשי. בימים מכים בינלאומיים אין אומרים את אשר חוש־בים. לעיתים קרובות מאוד אומרים בהם את החיפך.

איזה עניין יש לנו בהכרזת מילחמה על ברית־המועצות? האין זה מעשה אנטי־ציוני מובהק, ההופך את יהודי ברית־המועצות בכלל, ואת הציונים שביניהם בפרט, לאויבים רשמיים של מולדתם הנוכחית?

אך גם כמענות מסוג זה אין להפריז.

כמו מנחם בגין (שעיר־מולדתו, ברסט־ליטובסק, שייכת עתה לברית־המועצות) מייחסים גם הסובייטים חשיבות למלים, לאותיות, לנקודות ולפסיקים. אך שלא כמהזו, הם מייחסים ערך רב יותר למציאות.

לא מנחם בגין ולא אריק שרון צירפו את ישראל לימערך האמריקאי. הדבר נעשה עוד בראשית ימי המדינה, כאשר צה"ל היה עדיין מצוייד בעיקרו בנשק שקיבלנו מברית־המועצות או בחסותה.

■ ■ ■

מ זה שלושים שנה אין לאיש ספק בכך שישראל היא גרורה אמריקאית, וכי במיקרה של מילחמה אמריקאית־סובייטית היא עומדת כולה לרשות המערך האמריקאי.

ישראל לא השתתפה במילחמות קוריאה וויאט־נאם רק מפני שהלחץ האמריקאי בכיוון זה לא היה חזק. האמריקאים לא היו זקוקים אז לישראל, אלא כקישוט, והדבר לא היה די חשוב להם כדי להפעיל לחץ מאסיווי.

מזה שנים תובעים מנהיגי ישראל — אנשי המערך והליכוד כאחד — לקבל מעמד של „קובה אמריקאית במיזרח התיכון".

הדבר לא התגשם, עד כה, מפני שהאינטרסים האמרי־קאיים הם מגוונים, ובריתה גלוייה עם ישראל עלולה להזיק להם בעולם הערבי. לעומת זאת קיים מזה שנים רבות שיתוף־פעולה אמיץ בין ארצות־הברית וישראל ברחבי אפריקה. ישראל פועלת שם כקבלן־מישנה אמרי־קאי, לא אריק שרון המציא את זה, אלא ראשי המדינה וההסתדרות בימי המערך.

אם כן, מה משנה מיזכר־ההבנה הזה בפועל? מעט מאוד.

אם הסובייטים כי לא כדאי לבזבז טיל גרעיני על תל־אביב או חיפה במיקרה של מילחמה גרעינית, הם לא שינו את דעתם מפני שאריק שרון חתם על נייר בבניין נידח בוושינגטון, שלא בנוכחות העיתונאים וצלמי־הטלוויזיה. ואם מכוון טיל סובייטי לעבר ליכר־דיזנגוף, **הוא משוחח כבר מזמן.**

משום כך לא היה תוכן ממשי לוויכוח ה„סוער" בכנסת, בשעה שהוגשו ההצעות להבעת אי־אמון לממשלה. הטענות שהושמעו היו שיטחיות, מישניות, ובמיקרה הגרוע גם צבועות ומתחסדות.

הוויכוח לא היה על העיקר, מפני שאיש לא רצה לדבר על העיקר.

כי לגבי העיקר, אין כל הבדל בין מנחם בגין ושימעון פרס, כשם שאין כל הבדל בין אריק שרון ואבא אבן, יצחק שמיר ויצחק רבין.

ודווקא על העיקר יש להתווכח, כי הוא נוגע לקיומנו הלאומי והממלכתי.

■ ■ ■

ע ם קום המדינה עמדו לפניה ארבע אפשרויות בזירה העולמית. הן סתרו זו את זו.

ואלה הן:

● **אוריינטציה אמריקאית:** שילוב ישראל ב־מערך המדיני־הביטחוני של ארצות־הברית, הזדקקות

לעזרה המאסיווית בימי שלום ומילחמה, חסות תחת המיטריה הגרעינית שלה.

לאוריינטציה זו היה מחיר ברור היטב: ביטול הברית הישראלית־סובייטית, שקמה במפתיע ערב מילחמת־העצמאות, ושבלעדיה יתכן כי המדינה לא היתה יכולה לקום.

הנציג העיקרי של גישה זו היה דויד בן־גוריון, וכימעט כל המיפלגות הציוניות, ובכללן גם תנועת־החרות, תמכו בה.

● **האוריינטציה הסובייטית:** זו דמתה להפליא לאוריינטציה הקודמת, ורק זהותה של מעצמת־העל הש־תנתה.

לפי גישה זו היתה ישראל צריכה להכיר בעובדה (כפי שנראתה אז לבעליה) שברית־המועצות היא הכוח העולה בעולם ובמרחב שלנו, ולקבל עליה מרצון או מאונס את חסותה.

נציגי הגישה הזאת היו ראשי מפ"ם (כאשר הכריז יעקוב חזן כי ברית־המועצות היא לו „מולדת שניה"), ולאחר מכן משה סנה.

● **האוריינטציה הניטרלית:** זו גרסה שאל לה לישראל להסתבך בכלל בעימות בין מעצמות־העל. עליה להיות מעין „שווייץ של המיזרח התיכון".

ישראל היא מדינה יהודית, והיא נועדה לשמש מרכז ומגן ליהודי העולם. יש ריכוז גדול של יהודים בארצות־הברית, ויש ריכוז גדול בברית־המועצות. מדיניות־החוץ של ישראל צריכה להיות ערוכה כך ששתי המעצמות הגדולות יכולות לראות בה ידידה, או שלפחות לא תראינה בה אוייבת. ואין היא צריכה להיות חברה באו"ם.

זו היתה הקונספציה של הד"ר נחום גולדמן, אז נשיא ההסתדרות הציונית. הוא נותר בה, כמעט, לבדו.

● **האוריינטציה על העולם השלישי:** תפיסה זו, שדגלתי בה עוד מלפני קום המדינה, יצאה מנקודת־מוצא שונה לגמרי.

לפיה, ישראל היא מדינה אסיאתית, לא שלוחה של אירופה, מיקומה הגיאוגרפי והאינטרס הקיומי שלה משייך אותה לעולם המדינות של מדינות אסיה, אפריקה ואמריקה הלאטינית, המדינות ש„אין להן", המנוצלות בימינו, נושאות המהפכה האנטי־קולוניאלית הגדולה של המאה ה־20. מילחמת־השיחרור העברית נגד הקולוניאליזם ה־בריטי היתה, לפי תפיסה זו, חלק מן המהפכה האנטי־אימפריאליסטית הגדולה. אנטי־אימפריאליזם פירושו — אנטי־ש ו־ה־אימפריאליזמים, האמריאקאי והסובייטי כאחד.

המרחב הערבי הוא חלק מן העולם השלישי. כדי להתקיים ולשגשג, על ישראל להשתלב במרחב הזה ולמלא תפקיד מרכזי בליכודו המדיני והכלכלי. הדבר יתכן רק אם תתייחס באחדה טיבעית לכל מילחמות־השיחרור של העולם השלישי. ההשתלבות במרחב וההש־תלבות בעולם השלישי הן שתי שלוחות בתהליך אחד, והן כרוכות זו בזו.

זאת היתה הבריירה ב־1948. זוהי גם ה־ברירה כיום.

■ ■ ■

ה מדינה בחרה, כידוע, באפשרות הראשונה. דויד בן־גוריון היה אדריכל המדינה, והוא גם גם אדריכל התפיסה הגלובלית של ישראל החדשה.

למען האמת, קשה לדבר על „בחירה". אמנם, בניגוד לכל יורשיו, עד עצם היום הזה, ידע בן־גוריון את אשר הוא עושה. היתה לו פרספקטיבה היסטורית. אך הבחירה נעשתה כמעט מאליה, בלא הכרעה מודעת. עם־ישראל בוודאי לא היה שותף לה. אז, כמו היום, הוא קיבל את מעשי ממשלתו בלי הירהור ועיעור, בלי ויכוח. אז היה עסוק במילחמה, כיום הוא עסוק בספורט ובבורסה.

בן־גוריון לא המציא את הגישה הזאת. היא היתה טבועה בגוף של התנועה הציונית מאז ימיה הראשונים־הראשונים.

עוד לפני קום התנועה, קבע הד"ר תיאודור הרצל כי מדינת־היהודים תהיה חלק מן החומה של אירופה מול הברבריות האסיאתית. אמריקה לא היתה אז עדיין מעצמה עולמית מוכרת. על המעמד הזה התחרו גרמניה הקיסרית והאימפריה הבריטית. הרצל חיזר על פיתחי שתיהן, כשם שחיזר על פיתחי הצאר הרוסי והסולטאן התורכי. כאשר השיב הקיסר את פניו ריקם, בשערי ירושלים, פנה אל בריטניה.

כאשר היתה בריטניה המעצמה מס' 1 של העולם המערבי, לא עירער כימעט אף ציוני אחד על דבקותם של התנועה הציונית והיישוב העברי במעצמה זו. שני היריבים הגדולים, חיים וייצמן וולאדימיר ז'בוטינסקי, היו תמימי־דעים בנקודה מכרעת זו.

במיתחמת־העולם השניה עברה הככורה מ־לונדון לוושינגטון. יחד עימה עברה האורייני־טציה של התנועה הציונית.

ההגיון היה פשוט: הערבים הם האוייב. מי שמתנגד לתנועה הלאומית הערבית, הוא ידיד. מכיוון שהתנועה הלאומית הערבית היתה חלק מן המהפכה האנטי־קולוניאלית של העולם השלישי, וזו איימה על זכויות־היתר של העולם הראשון, המערבי, הצטרפה ישראל אוטומטית למחנה האמריקאי.

חוקרי הנפש של העמים יסבירו כי לא היתה כאן רק הכרעה מודעת, שמקורה בשיקולים מדיניים, כלכליים וצבאיים, אלא גם הכרעה נפשית בלתי־מודעת. היהודים האשכנזיים, ששלטו במדינה־בדרך, ראו בעצמם חלק מן העולם המערבי. בני־עדות־המיזרח רצו להיות אשכנזים, ועל כן הפכו גם סופר־מערביים.

בן־גוריון אימץ לעצמו גישה זו. אחרי אינטרמצו קצר, שבו הצביע סטאלין בעד הקמת המדינה וסיפק לנו את רוביו, מיקלעיו ומטוסיו (תוצרת צ'כוסלובקיה), חזרנו אל חיק המעצמה הגדולה, האמריקאית.

כיום שתולה ישראל כעין בגן המערבי, וכל שורשיה אוחזים כאדמתו. „מיזכר־ההבנה" אינו אלא עלה נידף ברוח.

■ ■ ■

ה רצל, ז'בוטינסקי ווייצמן יצרו את הגישה. בן־גוריון יישם אותה במציאות המדינה החדשה. כל יורשיו לא חידשו דבר. בגין הוא יורשו של בן־גוריון, ואריק שרון הוא היורש של היורש.

משום־כך אין כל ויכוח של ממש בין בגין ושימעון פרס, בין אריק ורבין. איש מהם אינו מהפכן, אינן חדשן, אינו מערער על מוסכמות. כדי להיות כאלה, היו צריכים להיות הוגי־דיעות. אך הם רק טכנאים פוליטים.

משום כך נטוש כיום הוויכוח כולו על עניינים טכניים. האם היה צורך בנייר זה? האם היו צריכים לחתום עליו, או לשנות את ניסוחו, או להשמיט ממנו שתי מילים, או להוסיף בו שלוש.

אפשר להתווכח על כך. בתנאי שכבור לכך שזוהו ויכוח עקר, על עניינים של מה־בכך.

העובדה המכרעת היא שאנו מהווים עתה גרורה אמריקאית, עם מיסמך ובלי מיסמך (ויכול אריק שרון לטעון כי בהעדר מיסמך אנחנו מהווים גרורה נרצעת עוד יותר.) בעזרתם של יהודי אמריקה אנחנו יכולים להשפיע על וושינגטון, אך הדבר אינו משנה את עובדת־היסוד. לא אמריקה היא גרורת ישראל. ישראל היא גרורת אמריקה.

כל עוד נמשיך בדרך זו, לא תיתכן עצמאות לאומית — לא עצמאות מדינית, לא עצמאות צבאית, לא עצמאות כלכלית. זה לא הוחלט ב־1981. זה הוחלט ב־1948. ואולי עוד קודם.

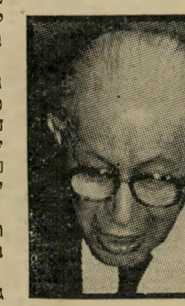
שום דבר „היסטורי" לא קרה השבוע. בסך הכל נוסף עוד דף, ולא חשוב, לרבבות העמודים הקודמים.

הסיגנון הוא האיש

כל הארץ מדברת על המיכתב שכתב מנחם בגין, ממיטת חוליו, ליואל מרקוס מהארץ. איך אוכל לשבת מנגד?

קראתי את המיכתב, כפי שקראוהו הכל. הייתי מרוטק, אך היתה לי הרגשה של אי־נוחות. והיא גברה ככל שהמשכתי לקרוא. מה גרם לה? לא הייתי בטוח מהי התשובה.

האיש פירט את תאונתו בפרטי הפרטים. כל שעה, כל דקה, כל שניה. הוא ניתח את עצמו בתשומת־לב מרוטקת, כאילו תיאר את קורות האדם החשוב ביותר בעולם.

בגין

אז מה? האם לא כולנו נוהגים כך? וכי מישהו מאיתנו אינו משוכנע כי הוא חשוב מכל? (ומי אני שאלין? בספרי בשדות פלשת · הקדשתי פרק שלם לתיאור פציעתי.)

הוא חשף את עצמו ואת תהליכיו הגופניים הזעירים ביותר.

אז מה? הנשיא לינדון ג'ונסון הרים את הפיג'מה שלו כדי להראות למצלמות את צלקת הניתוח שבוצע בו. אנחנו, אנשי העיתונות, משוכנעים שיש לחשוף את כל הפרטים הגופניים הנוגעים לכושר־התיפקוד של איש־ציבור. אם כן, מדוע אסור הדבר על איש־הציבור עצמו?

ברור כי בגין אוהב לדבר על התאונות והמחלות שלו.

אז מה? מי מאיתנו אינו אוהב לעשות זאת?

אבל איך אנחנו עושים זאת. וזהו, אולי, העניין.

חונכנו שלא לגלות בפומבי את הרצינות הרבה שבה מתייחסים אנחנו אל עצמנו. אמרו לנו שאין זה נאה, שאין זה תרבותי. ואם אתה מדבר על עצמך, עשה זאת לפחות בהומור, בנימה של ליגלוג־עצמי.

כך עשה וינסטון צ'רצ'יל, שהיה סופר גדול, ושכל דבר שכתב הפך אוטומטית יצירה ספרותית. כך לא עשה בגין. ואולי זהו המקור של הרגשת האי־נוחות.

יש הטוענים כי בגין כתב את הכל כבדיחה סמוייה, כדי להתל ביואל מרקוס המיסכן. אם כן, הרי כישרונו של בגין להצניע את ההומור שלו גובל בגאונות. לא הבחנתי בו.

בגין תיאר את תאונתו ברצינות רבה, כמי שמתאר שואה טיבעית או תאונה היסטורית. וזה, כנראה, מפריע למי שחונך לראות בתיאורים כאלה נימוס לקוי. זהו עניין של סיגנון. על סיגנון אי־אפשר להתווכח. וכפי שאמר הצרפתי זרוז־לואי דה־בופון: הסיגנון הוא האדם עצמו LE STYLE EST L'HOMME MEME.

התיאור עצמו נאמן עלי. עד כמה שידוע לי, מתואר כאן מיקרה שיגרתי מאוד של שבר. אך יש בו נקודה אחת, שיש לעמוד עליה.

הפירסום הראשון, אחרי התאונה, אמר כי בגין החליק במיקלחת. נוצר כאן במכתון הרושם שהוא הלך להתקלח, וכי בעומדו במיקלחת מעד. זה יכול לקרות לכל אחד, אלא אם הוא בחדרי־אמבטיה מודרניים מאוד, שבהם עמדו מהנדסי־ביטחון על גורמי־התאונות וסילקו אותם.

העולם הזה גילה בשבוע שעבר שזה היה תיאור כוזב. בגין לא התקלח. הוא היה לבוש, והוא נפל מפני שאיבד את הכרתו במשך שעה קלה. הסיבה לעילפון עדיין לא היתה ידועה.

והנה בא בגין ומאשר בעקיפין את גילוי העולם הזה. הוא נכנס לחדר־האמבטיה כדי ליטול את ידיו, והנה „לפתע משהו התבלבל לרגלי."

מה התבלבל? איך התבלבל? כאן מעלים בגין משהו, והדבר פוגם בשלמות יצירתו. מן התיאור עולה בבירור כי אכן לקה, במשך אלפית של שניה, בהתקף של עילפון, BLACK OUT. אך יתכן מאוד שבגין אינו מעלים דבר — מי שמאבד את הכרתו בצורה זו, אינו חש בכך.

עיניים כחולות

במיזרח

בבוקר ביליתי כמה שעות בבית־המישפט הירושלמי, כדי לשמוע את עדותם של ח"כים שבאו לתרום את תרומתם במישפט שהגיש נגדי שר־התחבורה, חיים קורפו. זה היה ביזבוז זמן.

בצהריים הלכתי להפגין בשערי העיתון אל־פג'ר, שנסגר בפקודת מנחם בגין. המערכת שוכנת במיזרח ירושלים, מול אתר־הקבורה של יושע הנוצרי. מעולם לא אהבו בארץ זו אנשים שדיברו וכתבו יותר מדי.

בערב היתה לי פגישה עם עיתונאי אמריקאי, המתעניין במצב המדיני בישראל. אכלנו קוסקוס במיסעדה של קאתי.

אחרי צהריים היה חור בלוח־הזמנים. נזכרתי שנערך במכון ואן־ליר יום־עיון על מצריים, והלכתי לשם.

האולם היה מלא. ישבו בו מיטב הפרופסורים והסטו־דנטים העוסקים בעולם הערבי. ישבתי, הקשבתי, השקפתי סביבי.

ההתרשמות הראשונה היתה חזותית. חשבתי שיש כאן משהו מוזר. עברו כמה דקות עד שתפסתי מהו הדבר: הכנס נראה כאסיפה של יוצאי־אשכנז. הרבה עיניים כחולות. הרבה פנים אירופיות. בקהילת המומחים לעניני־ערב יש מחסור משווע בפרופסורים ובסטודנטים מיוצאי ארצות־ערב.

מוזר? מוזר.

ההתרשמות השניה היתה מן הדברים המלומדים שהוש־מעו. אחרי שעתיים לא היתה לי ההרגשה שלמדתי משהו. איש לא אמר דבר אווילי. איש לא אמר דבר מרגיז. מגו עובדות נכונות, הסיקו מסקנות זהירות וסבירות. ובכל זאת.

זה נשמע כספירת־מלאי אקדמית. זה לא נשמע כמלאכת־יצירה. ספרו ורשמו את הלבנים, שקי־המלט, המרצפות והרעפים באתר־הבנייה. לא הציגו תוכנית של אדריכל.

זוהי הצרה של הקהילה האקדמית. היא מורכבת מאנשים מלומדים וסבירים. הם קראו את כל הספרים, עברו על כל המאמרים, יודעים את כל התאריכים והשמות.

הם יודעים להסביר מדוע קרה מה שקרה. אין להם הרבה מה להגיד לגבי ההווה. ולעולם אינם צודקים בחיזוי העתיד.

וגרוע מכל: כל שילטון יכול למצוא בקהילה זו בנקל פרופסורים מלומדים שיצדיקו את מדיניותו — תהיה כאשר תהיה. אחרי הצעת־השלום הראשונה של אנוור אל־סאדאת, ב־1971, באו הפרופסורים המלומדים והסבירו כי אל־סאדאת מאחז את עיניהו, מפני שהוא משתמש במילה „סלאם", ולא במילה „צולח". לפני מילחמת יום־הכיפורים היו פרופסורים מוכנים להישבע כי אין טעם ביוזמת־שלום ישראלית, מפני שכל הערבים הם אנטי־שמים על פי טיבעם ודתם. מאז רקדו הפרו־פסורים לפי חלילו של מנחם בגין. והנה נמצא גם הפרופסור מפוצץ־הבתים, המנצח על המימשל ה„אזרחי" של אריאל שרון.

בצאתי מן האולם היתה לי ההרגשה שהייתי לומד יותר, אילו ביליתי שעתיים אלה בחברת אחד מידידי בקאהיר, ואף אילו טיילתי שם שעתיים בחאן אל־חלילי, ושוחחתי עם הזאטוטים בשוק.

מצפון תיפתח

הטובה

האם יש קשר בין כפור ובין הומאניות? או בין הקירבה לקוטב הצפוני ובין אומץ־לב להסתכן למען הצדק? האם הצפון „אנושי" יותר מאשר הדרום.

השאלה עלתה בדעתי בימי מישפט אייכמן, כאשר שמעתי עדות אחרי עדות על יחסם של עמי־אירופה ליהודים בימי השואה. הזרקור עבר מארץ לארץ, ובאורו חסר־הרחמים נחשפו תמונות נוראות של חוסר־אנושיות, אכזריות ואדישות. הפולנים השתפרו בהרג, הצרפתים הסגירו את היהודים במו ידיהם. בהולנד הגנו רבים על היהודים, כמו בפרשת אנה פראנק, אך היתה גם יחידה הולנדית של הס"ס, והיו בה נאצים לרוב. השווייצים התנהגו כפי שנראה בסרט המוצג עתה בארץ, הסירה מלאה.

עמדתי לאבד את שרידי אמונתי במין האנושי, כאשר הגיעה תורה של דנמארק. הדנים הצילו את כל יהודיהם במיבצע נועז, שאין לו דוגמה בהיסטוריה. הם היו כה אנושיים, עד שגם קציני המימשל הצבאי הגרמני נדבקו מהם, ואלה הודיעו למחתרת הדנית על המועד שבו עמדו הנאצים לגרש את יהודי דנמארק למחנות־המוות. המחתרת הקדימה אותם.

גם בנורווגיה הצילה המחתרת את היהודים, והעבירה אותם לשוודיה הסמוכה. והשוודים, בניגוד לשווייצים, נהגו ביהודים יפה וקלטו מי שהיה מסוגל להימלט אליהם. ואל נשכח: ראול ואלנברג האגדתי, גדול הגיבורים של המאה ה־20, היה שוודי.

מהו ההבדל בין שווייץ ושוודיה? שתיהן היו ניט־רליות. שתיהן היו נתונות בסכנה. שתיהן היו עשירות. המוצא האתני של שני העמים דומה. שתי הארצות משופעות בשלג. רק המרחק לקוטב הצפוני שונה.

הרהרתי בכך מחדש כאשר ראיתי השבוע סרט שהזכיר לי־מעט את השואה, אף כי לא היה לו כל קשר ליהודים. כוונתי לסרט התיעודי, שהוקרן בטלוויזיה, ושהראה את פעולתם של הקנדים להצלת כמה מן הדיפלומטים האמריקאים בטהראן. באיזו טיבעיות מובנת־מאליה הודיע הדיפלומט הקנדי לאמריקאי הנרדף: „בוא מייד לביתי!" באיזו טיבעיות סיכן את חיי אשתו המקומית, שלא היה לה מעמד דיפלומטי (ואיזה ערך יש למעמד דיפלומטי באיראן של האיית־אללה?) באיזו טיבעיות הסכים השגריר הקנדי לשתף פעולה, ובאיזו טיבעיות זכה בגיבוי מצד שרת־החוץ שלו?

שאלתי את עצמי שוב: האם אנשים הכלואים במשך חודשים ארוכים בשנה בבתיהם, מפאת הקור, הופכים אנשים טובים יותר?

אלא שאז נזכרתי כי במישפט אייכמן התרשמתי עד לעומק נישמתי מן מהתנהגותם של הבולגרים. גם הם הצילו את היהודים שלהם. מלכם עמד באומץ־לב רב בפני היטלר, כאשר זה תבע את השמדת היהודים. ובולגריה היא, דווקא, ארץ דרומית.

משמע שיש לנו תיקווה.

מחדל, מישגל,

אומלל

בהרצאה לפני המועדון הכלכלי בירושלים נאות האלוף (מיל') בני פלד להביע את דעתו על העולם הזה. „זהו שבועון המחדל והמישגל," אמר. „בשערו הקידמי יש תמיד תמונה של מחדל, ואילו בשערו האחורי יש מישגל."

זה נחמד. אך אין זה לענייו.

לפני שלושה שבועות פירסם שבועון זה גילוי היסטורי מדהים. חקירתנו גילתה כי בשיא מילחמת יום־הכיפורים הגיש פלד, אז מפקד חיל־האוויר, תביעה אולטימטי־בית לממשלת גולדה מאיר: להשיג מייד הפסקת־אש, בכל מחיר.

פלד

באותו זמן שלטו המצרים על כל הגדה המיזרחית של תעלת־סואץ. ישראל לא יכ־לה להשיג הפסקת־אש אלא תוך כריעה על ביריכיים, בתחנונים, בדרך של כני־עה. אילו הופסקה אז האש, היתה המילחמה מסתיימת במפלה מוחצת. פלד הודיע כי תוך יומיים יגיע חיל־האוויר למצב של אפיסת־כוחות, ולא יוכל עוד להגן על כוחות־צה"ל בחזיתות.

גולדה מאיר נכנעה ל־תביעה, והורתה לשר־החוץ אבא אבן להשיג הפסקת־אש. רב סירובו של אנוור אל־סאדאת מנע את סיום המילחמה בדרך זו.

ההערכה של פלד היתה כוזבת לחלוטין, כפי שהוכח בעליל בימים שלאחר־מכן. חיל־האוויר לא התמוטט, וצה"ל עבר להתקפה נגדית ששיבתה את מהלך המילחמה.

פלד פעל מתוך אובדן־עשתונות, פאניקה, הלם־קרב. אלה הן תכונות אנושיות, אך לאו דווקא תכונות מומלצות למי שרואה עצמו כפירר הבא של ישראל.

פלא לא הכחיש את הגילוי. הוא לא יכול היה להכחיש. אמנם, שלושה מן הנוכחים באותה ישיבה היסטורית הלכו לעולמם — גולדה מאיר, דויד אלעזר ומשה דיין. אך הדברים רשומים בפרוטוקולים, שחור על גבי לבן, והזכרנו מאז לא־פעם בניתוחים צבאיים סודיים.

על כן לא הכחיש. תחת זאת הוא מניח סביבו מסך־עשן של אימרות־שפר.

זה לא מחדל. זה לא מישגל. זה די אומלל.

קמיל בְּלוּ עושה לך
כל מה שהטבע עושה לתינוק.

קמיל בלו אל סבון בתחליב מן הטבע – מכיל אזולן שמקורו בפרחי הקמומילה הידועים מזה שנים רבות בתכונותיהם המועילות לעור.
אל סבון **קמיל בלו** – מותאם במיוחד לחומציותו הטבעית של העור, הוא אינו מסיים פעילותו בגמר הרחצה ושומר על העור בפני יובש וגירויים, יוצר שכבה מגינה על העור ומקנה לו רכות וריעננות.
קמיל בלו – הינו ממשפחת מוצרי הקמיל אשר פותחו ויוצרו במעבדות דר' פישר המתמחות במיוחד בייצור תכשירים קוסמטיים טבעיים בידע רפואי.
קמיל בלו טבעי...כל מה שעורך מבקש.

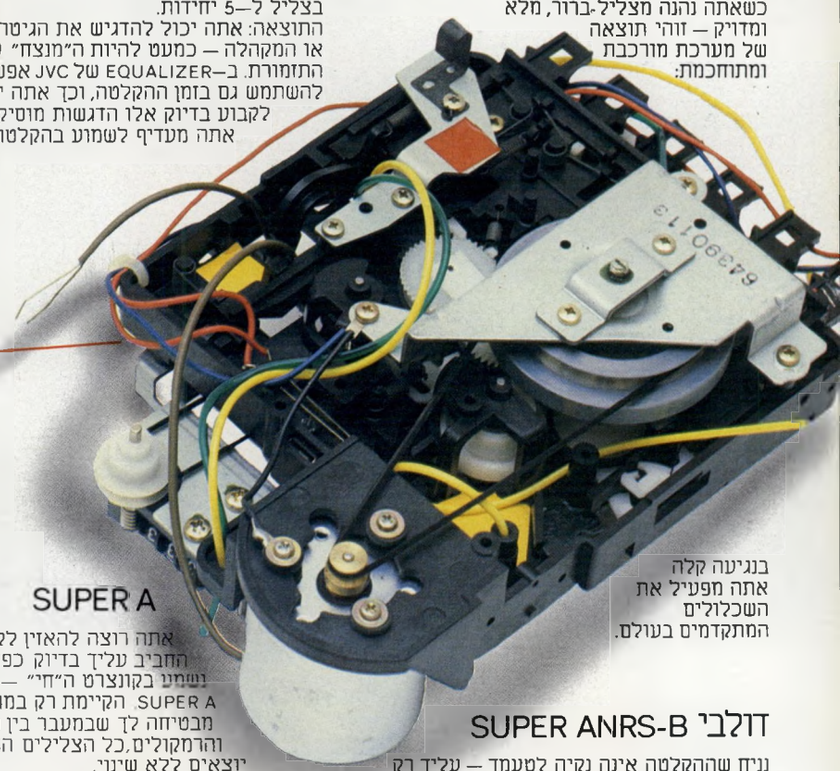
אל סבון בתחליב – יש לו טבע לפנק.

Kamil blue

פרסום מלינק/בן לם/דיגי-לוין

סטריאו JVC לגברים בלבד

מערכות הסטריאו של JVC מייצגות כיום את העידן החדש בבידור האלקטרוני. כשאתה נהנה מצליל-ברור, מלא ומדויק — זוהי תוצאה של מערכת מורכבת ומתוחכמת:

בנגיעה קלה אתה מפעיל את השכלולים המתקדמים בעולם.

דולבי SUPER ANRS-B

נניח שההקלטה אינה נקיה לטעמך — עליך רק ללחוץ על דולבי SUPER ANRS-B, זוהי שיטת דולבי מיוחדת שפותחה ע"י JVC ואשר, בניגוד לשיטה המקובלת, אינה "קוצצת" צלילים כשהיא קוצצת רעשים בלתי רצויים.
התוצאה: אתה שומע באמינות ובדיקנות את כל טווח הצלילים המוקלט. אגב, ב—JVC אתה יכול להפעיל את ה— SUPER ANRS-B לנקות רעשים גם תוך כדי הקלטה (ולא רק בהשמעה).

EQUALIZER

אתה מעונין לחזק את הכלי המוסיקלי או לתת משקל רב יותר לזמר — ברסיברים הרגילים יכולת להשתמש ב"בס" וב"טרבל". לעומת זאת ברסיבר של JVC. חילקו את השליטה שלך בצליל ל—5 יחידות.
התוצאה: אתה יכול להדגיש את הגיטרה, ה- או המקהלה — כמעט להיות ה"מנצח" על התזמורת. ב—EQUALIZER של JVC אפשר להשתמש גם בזמן ההקלטה, וכך אתה יכול לקבוע בדיוק אלו הדגשות מוסיקליות אתה מעדיף לשמוע בהקלטות שלך.

הגבוהים בצורה מדויקת יותר ואינך מאבד איכות בתחום ה"בעייתי" של צלילים (בנמוכים מאוד ובגבוהים מאוד).

לכל מערכות הסטריאו של JVC תצוגת עוצמה אלקטרונית, כפתורי TOUCH סורק תחנות בשיטת הקוואדץ ושכלולים רבים נוספים שאת כולם אתה מפעיל בנגיעה קלה.

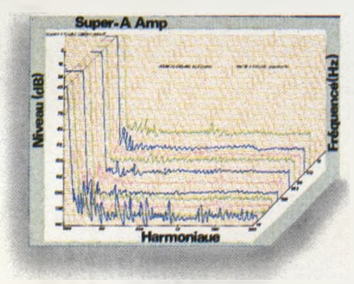
יבוא ושרות

"אמפא אלקטרוניקה"

כל מערכות הבידור של JVC מיובאות לישראל ע"י "אמפא אלקטרוניקה", דבר המבטיח לך כתובת אמינה ויעילה. לשרותך מעבדות, אנשי מקצוע מעולים ומומחים, עמם תוכל להתייעץ בכל בעיה. לנוחותך סניפים ברחבי הארץ.

SUPER A

אתה רוצה להאזין לקונצרט החביב עליך בדיוק כפי שהוא נשמע בקונצרט ה"חי" — שיטת SUPER A הקיימת רק במגברי JVC. מבטיחה לך שבמעבר בין הפטיפון והרמקולים, כל הצלילים הנכנסים — יוצאים ללא שינוי.
התוצאה: העיוותים ההרמוניים אפסיים והצלילים נשמעים בדיוק כפי שהוקלטו.

אחריות לשנה על כל מערכות הבידור של JVC. המיובאות ע"י "אמפא אלקטרוניקה".

METAL TAPE

כל הטייפים של JVC מותאמים לקסטות "מטליות". ההרכב הכימי של קסטות אלה הוא מתכתי.
התוצאה: אפילו הצלילים הגבוהים ביותר "עולים" על הסרט ושומרים על אמינותם גם לאחר השמעות חוזרות ונישנות.

זרוע ישרה

לא, זה לא ביטוי מהתעמלות הבוקר. זהו השכלול המתקדם ביותר בפטיפונים. ה"זרוע" היא ישרה לכל אורכה ובעלת מסה נמוכה. זרוע מיוחדת זו מאפשרת לך שימוש בראשים מתוחכמים וקלים ופותרת את הבעיה של "החלקת" המחט על התקליט.
התוצאה: אתה מקבל גם את הצלילים

JVC

לגברים בלבד

וידיאו - סטריאו - טלוויזיות

ערב טרופי נפלא

הגנים הטרופיים, הופכים כל אירוע
לחויה בלתי נשכחת, חויה של
סעודה משובחת ושירות מעולה.
החורף בא. ליד כוסית
המחממת את הלב,
נושמים ניחוח צמיחה
רעננה.
בוא אלינו
למקום שעושה את החורף
אביב מתמשך.

גן אורנים
הקרוב אצלכם

ניהם מערכות תדמית

גן אורנים לחגיגות משפחתיות, ימי עיון, כנסים וארועים חגיגיים. ת"א, גני התערוכה, שד' רוקח, טל. 479324, 472164

רחל מרחלת על כל העולם

שיר לאוהבים הנבונים

בשירו הכניסיני שאל **ביאליק** „מה זאת אהבה?" **טשרניחובסקי** הקדיש שירים לאילאיל, **נתן זך** כתב את אחד השירים היפים ביותר בזמר העברי — שיר לאוהבים הנבונים.

תמיד הסבירו לנו שלהיות משורר ואדם אוהב זה בדרך־כלל לא הולך ביחד, ולכן משתקפים הכאב והערגה בשיריהם של משוררינו המיוסרים.

אבל נתן זך, שהוא מבכירי המשוררים — אם לא הגדול שבהם — שחיים ופועלים היום, יודע כנראה ליישם במציאות את שהוא כותב לנו בשיריו.

המשורר, וחוקר הספרות, העורך והמתרגם, הגרוש בן ה־51, חזר ארצה אחרי עשר שנות גלות בלונדון. בשבועות האחרונים

נתן זך
אהבה בפראק

הוא נראה, בימי השישי, יושב בקפה פראק בחברת עלמה מתולתלת, שחורת שיער ועיניים. שאלתי אם יש דברים בגו.

חברים שלו סיפרו לי, ששמה של העלמה הוא **אורית אדרת**, שהיא בת 25, ושלמדה אמנות באוניברסיטה בירושלים. אורית, שכל השנים העריצה את שירתו של זך, פגשה אותו באחד מימי השישי בקפה פראק התל־אביבי, שהוא אחד ממקומות הכינוס של הבוהמה הספרותית. מאז עברו כבר יותר משישה חודשים.

אורית עבדה קצת בגלריה לאמנות במלון הילטון, והיום היא מזכירת־מערכת של הירחון הספרותי פרוזה.

כשרואים אותם ביחד, מייד ברור שזהו שיר של האוהבים הנבונים, שבודאי יתן השראה לשירי־אהבה מעולים נוספים.

מדוקטור לקונטסה

יש לי הפעם סיפור עם ריח של חוץ־לארץ, עם תארים של רוזנים ונסיכות. קונטסה **כריסטינה פאלוצ'י בליני**, היפה והסוערת, אוהבת את עם־ישראל. עכשיו זה בטוח לגמרי. עד היום זה הסתכם

קונטסה כריסטינה פאלוצ'י בליני
מרופא לרופא —

בהרבה ביקורים שלה בארץ, כשבכל פעם היא אימצה אל ליבה מקרבנו גבר תורן אחר. הכי־מפורסם מביניהם היה **שאולי וייצמן**.

אך היום זה כבר לא עוד פלירט חולף אלא חתונה — יש כבר תאריך ומקום — והיא עומדת לעשות זאת עם אחד מבניי־ישראל.

השבוע קיבלתי ממנה גלויה מרהיבה, מודפסת באותיות־זהב — בת אצולה או לא בת אצולה? — שבה התבשרתי שקונטסה כריסטינה וד"ר **עמי ויזאנסקי**, רופא־שיניים יפה־תואר מתל־אביב, עומדים להינשא.

השניים נפגשו לפני שנה כשהוד־נסיכותה ביקרה בארץ. על פגישתה איתו היא סיפרה: „ביום השלישי הוא שאל אותי: ,דרך אגב, מה שמך?' וככה זה התחיל."

כריסטינה, שבדיוק אז התגרשה מבעלה ואבי ילדיה, **הווארד**, שהוא מנתח פלאסטי ידוע, הצהירה אז שהיא גרושה מאושרת מאוד, ושהיא ובעלה לשעבר נשארו חברים מצויינים.

חודש אחרי הפגישה חיסל עמי — שאם הוא נראה במציאות כמו שהוא נראה בתמונה, אז הוא יפה־תואר מאין כמוהו — את עסקיו בתל־אביב. הוא עבר לגור עם כריסטינה בדירתו של בעלה־לשעבר, הממוקמת בפארק אבניו, המקום הכי־טוב בניו־יורק. עמי וכריסטינה גרים בחלק אחד של הדירה, ואילו הווארד, הבעל־לשעבר, גר בחלק השני של הדירה הענקית.

כריסטינה סיפרה שהווארד לא רק שלא מקנא, להיפך, השניים דווקא גילו שהם „בראש אחד".

החתונה של הצמד נקבעה לאפריל 82'. עד אז כריסטינה לא מבטלת את זמנה לריק — למרות שהיא נסיכה, היא עובדת כנציגת מכירות של מעצב־פנים ניו־יורקי ידוע. אבל יש לה הסכם איתו, שהיא יכולה לקפוץ לסקי מתי שמתחשק לה — מה שנקרא מישרה מכובדת ותנאים טובים.

החתן המיועד עמי, גם הוא לא הולך בטל, ורק השבוע התקיימה לכבודו מסיבה ענקית במאג'יק, מועדון־לילה אכסקלוסיבי,

דוקטור עמי ויזנסקי
— כוחנו עולה

שכל מי שהוא משהוא משתדל להפגין בו נוכחות. על מה השימחה? על כך שעמי קיבל את התואר „רופא־השיניים הזר הטוב ביותר."

עוד פרטים על החתן: הוא בן 34, גרוש ואב לילד.

כריסטינה, אמנם, מבוגרת ממנו כמעט בעשור שלם, אבל אצל רוזנים ונסיכות הכל מותר, וכשזה קורה בעיר ניו־יורק, אז הכל גם אפשרי.

אלישבע באה מעכו

אלישבע דושניצקי הגיעה לתל־אביב. היא — וכמוה כל מי שמכיר אותה — מתפלאת על כך שלא זעו ולא נעו אמות הסיפים.

ממרומי 180 הסנטימטרים שלה תוקעת אלישבע באנשי תל־אביב עיניים גדולות ויפות. החתיכה המפוצצת הזאת — מי שלא ראה אותה בביקיני הפסיד חוויה אמיתית — יודעת בדיוק מאיפה היא באה ולאן היא הולכת, ומה שהכי־חשוב: מה היא רוצה.

הסיפור הוא שהיא פנויה עכשיו, ככה פיתאום. עד לפני זמן קצר מאוד היתה לה פרשה סוערת וארוכה עם **איש טל־וויזיה** מסויים שהמרחק בין ירושלים ועכו לא הפריע לו, כמו שהטבעת המסויימת שעל אצבעו לא הפריעה לה.

אבל זה לא אומר, כמובן, שבראש של אלישבע יש רק נישואין. הי, לא! היא רק בת 21, וכל החיים לפניה, ובתל־אביב יש, כידוע, גם גרושים, רווקים, ואפילו אלמנים. כל מה שאלישבע רוצה, שזה יהיה מישהו מסעיר.

בינתיים, כדי שהמועמד יוכל להבחין בה, היא עובדת לה אצל **יהודה ברקן** ביום, ואצל **שמיר**, במיסעדה, בלילה. כל מי שמכיר את שני האישים האלה בוודאי מרים עכשיו גבות, אבל אלישבע מבטיחה שאצלה עבודה זה עבודה, ובאשר לכל היתר, היא מוכנה לשמוע הצעות.

אהבת הטניסאי והדוגמנית

שמתם לב שהמרוקאים מצליחים בצרפת יותר מאשר בארץ?

אחת המרוקאיות היפות שאני מכירה היא **רונית כספי**, בת ה־24. שם המישפחה הזה לא בא לה מהבית. אלא אומץ לצורך הקאריירה. על רונית אפשר להגיד שהיא גם יפה, גם חתיכה, גם פראית, כשצריך וגם עדינה, כשצריך. הכל לפי התנאים ולפי המצב.

אחרי **שקובי**, הספר שלה, עיצב לה את הצמות האינדיאניות האלה, היא התחילה לשגע את העיר. בעיקר את הזרים, שבאו אלינו מבחוץ, הם, כידוע, אוהבים אותן, בדרך־כלל, שחומות ואקזוטיות.

רונית אמנם פגשה אותו כשהיתה ב־פאריס, אבל אז זו היתה היכרות חפוזה וחטופה. אבל בביקור האחרון של **איליה נאסטאסה** היה לה זמן להעמיק את הקשר.

אלה מכם שלא יודעים מי זה נאסטאסה, אז מילבד העובדה שהוא טניסאי בעל שם עולמי, הוא גם גבר נאה מאוד, גבה־קומה ורחב־כתפיים וגם גרוש.

הספורטאי, המרבה לנסוע בגלל העבודה וגם בגלל הכיף, דאג להבטיח לעצמו „אשה בכל נמל". וככה, בכל ארץ שהוא מגיע

רונית כספי
סיפור מהאגדות

אליה, מראה לו חתיכה מקומית את יפי המקום וגם את חמודותיה.

בארץ היתה זו רונית כספי. אבל אני לא צריכה לספר לכם שהישראליות, מילבד העובדה שהן יפות, הן גם חכמות. רונית הבהירה לו מהר מאוד שהיא לא עוגן זמני. וכך, כשהוא נסע מהארץ, לקח נאסטאסה את רונית איתו לפאריס. אז היא כבר חודש שם, ואני שומעת שהיא מכה את הצרפתים בסנוורים.

רונית התאקלמה שם מהר מאוד, והיא כבר עובדת אצל אופנאי־הצמרת **זואי פארו**. חוץ מזה היא כותבת שהיא מבלה במקומות הכי IN בפאריס, כשנאסטאסה מפנק ומטפח אותה „כמו מלכה". אז מי אמר שמה שקורה באגדות לא קורה גם בחיים?

פנים חדשות בעיר

בדרך־כלל אני נמנעת מלכתוב על עיתונאים, כי זה לא חברי. אבל כשאשה צעירה, נאה ומוכשרת, כמו **סימה אדה**, מצטרפת לשוק הרווקים והרווקות, אני לא יכולה להתאפק ולא לדווח על כך לזאבי־העיר.

סימה, היא עיתונאית קצוצת שיער וחמודה, שנישאה לפני ארבע שנים ל**גד שושני**, סגן (מיל') בחיל הקשר.

כשגד השתחרר מהצבא הוא ניהל את אחד מבתי־הדפוס הגדולים בארץ. אבל לא תמיד מה שהבן־אדם לומד בצבא, מספיק כדי לנהל עסק בחיים האזרחיים, ובית־הדפוס נסגר.

לא ברור אם זה קשור לחוסר־ההצלחה בעסקים, אבל גם היחסים בין בני־הזוג הגיעו לפשיטת־רגל. הם התגרשו, כי החליטו שכך יהיה לשניהם יותר טוב, בפרט כשאין להם ילדים שיקשו על הפרידה.

סימה אדה
עכשיו יותר טוב

פנפוטק

מאת

ד"ר יקותיאל שרעבי

ועדנה פיינרו

איפה את, דבי?

אין ילד בשכונה שאינו מכיר את דבי. היא אומנם בת 10 כבר, אבל עדיין ידי־דותית לכל אדם — אפילו ידידותית מדי. ושובבה גדולה, שכן אחרת אי־אפשר להבין את התעלומה: ביום הרביעי, ה־25 בנו־במבר, נעלמה דבי, ממש מתחת לאף.

איך זה קרה? מישפחת גרינשפן, ש־גידלה את דבי, מתקשה להבין: היא היתה בדרך לווטרינר שלה, ד"ר שיינר, כדי

הלכו לשק"ם, והאיש החורט לא היה. הלכו בפעם שנייה, ושוב לא היה במקום. הבעלים של דבי גם עובדים, ויש להם גם תינוק בן שמונה חודשים בבית, בינתיים צצה גם הבליטה המדאיגה, ועניין הדיסקיות נדחה.

מישפחת גרינשפן מנסה להעלות את כל האפשרויות הסבירות: אולי רצתה להיעלם? היא היתה חסרת־מנוחה בזמן האחרון. אולי קינאה בתינוק? אולי מצאה ידידות לשעה קלה ואחר־כך פשוט איבדה כיוון? חוש ההתמצאות שלה ירד ביותר בשעות הערב. אולי, אולי, אולי.

לפני כמה ימים התעוררה תיקווה חיוורת, כשנערה בשם טלי צילצלה לבית גרינשפן וטענה שראתה את דבי מסתובבת באיזור

דבי, עדה וטל גרינשפן
הכלבה נעדרת

לבדוק אם יש צורך לנתח בליטה מוזרה שצמחה לה בחזה (ואפשר לראותה ב־צילום). דבי, בעליצות האופיינית לה, ירדה מהבית ורצה אחרי חתול. היא אהבה מאוד לשחק עם החתולים שבשתי החצרות הסמו־כות לביתה ברחוב ליפסקי, וערכה איתם תחרויות־מירוצים קבועות.

גם הפעם, היא רצה. פתאום נשמע רחש מאחרי העצים, והופ — איננה. קראו בשמה, שרקו, חיפשו, אך את דבי כמו בלעה האדמה. התחולה שהשתתפה במירדף חזרה מייד, אך דבי נעלמה לחלוטין.

המרגיז בדבר, בנוסף לכאב העמוק שאין להביעו במילים, היא העובדה שדבי איבדה את הקולר המקורי שלה, יחד עם הדיס־קיות, לפני כחודשיים. הלכו לעיריה כדי לעשות לה דיסקיות חדשות, ושם נענו: אין דבר, לכו לשק"ם, שם ישנו חרט שיעשה לה עותק של הדיסקיות המקוריות.

נווה־עוז, שליד בית־החולים בילינסון. אבל, קשה לדעת, הנערה צילצלה בשעות הערב המאוחרות, ונשמעה לא בטוחה בעצמה כשציינה כי ראתה את דבי בשעות הבוקר.

למרבה הצער, במיקרים של אובדן בעלי־חיים, ישנם עדיין טרדנים קשי־לב העורכים מתיחות חסרות־טעם בטלפון, ומוסיפים כאב על פגע.

אם ראה או יראה מישהו את דבי, שיתקשר־נא אל מישפחת גרינשפן לטלפון 440701. מחכים לכך בקוצר־רוח.

סימני זיהוי לדבי: כלבת דוברמן מעורב. שחורה לגמרי עם רגליים חומות וכתם לבן גדול על החזה. פנים חומים. ציפורן שבורה אחת. בליטה גדולה הנראית כהצ־טברות שומן על הבטן. קולר אדום מרשת־ניילון.

אם ישנה כלבה כזו לידכם, עיזרו לה להגיע הביתה.

השכנים רבים על גב הכלב

איש אחד נחמד שביקש להישאר בעילום שם מסיבה של „סוב־יודיצה", סיפר לכל־בוטק במרירות:

„לשכנים שלי ולי סיכסוך מסויים ואיננו מצליחים לפתור אותו ולכן הם נטפלים אל הכלבים שלי וטופלים עליהם דברים שלא היו ולא נבראו."

ואומנם, הסיכסוך בין המתלונן ובין שכניו אינו נוגע כלל וכלל לחיות הבית כי אם לתנור ולארובה. מסתבר שהשכנים התקינו להם תנור לחימום על גז, הפולט את אדיו הרעילים הישר לתוך חדר־השינה שלו. לא עזרו תחנוניו שיזיזו או שיבטלו את הארובה.

משהלך להתלונן ברשויות המתאימות, הגישו נגדו השכנים תלונה, שאינה קשורה בתנור כלל־וכלל. הם טוענים שהכלבים שלו הם מיטרד.

לאיש זה בית־גידול של כלבי בוקסר, מן המעולים שבבתי־הגידול בישראל. הוא נשיא מועדון כלבי הבוקסר בישראל ולפני כמה שבועות זכה באות הגבוה

ראשו של כלב בוקסר
למה נטפלים אליו?

לכלבנות בגרמניה, על תרומתו ליחסי הכלבנות בין ישראל וגרמניה. קשה לתאר שכלבי הבוקסר החביבים והביתיים שלו, שאינם יוצאים כלל מן החצר הפרטית וישנים בבית פנימה בלילה, אכן מטרידים מישהו.

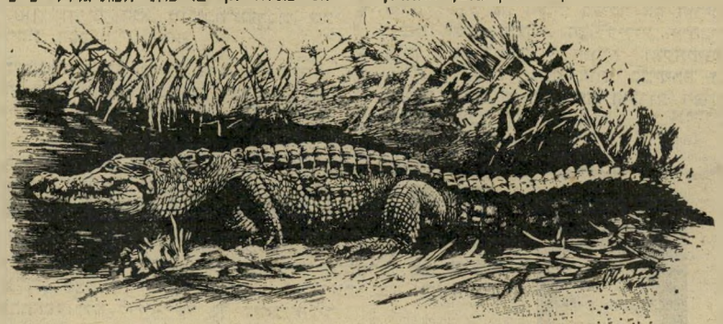
לעומת זאת, מבט אחד בתיקים הנמצאים בכל מטה מישטרתי בישראל במדור „סיכסוכי־שכנים", מגלה דברים מעניינים מאוד על אופיו של השכן הישראלי המצוי. החלק הארי של סיכסוכי השכנים מבוסס על המצאות פרועות של אנשים שכל רצונם הוא לריב. אותם מחפשי מדון נטפלים בדרך כלל לשני נושאים עיקריים: ילדים וחיות־בית. בדרך־כלל מתלוננים אנשים חסרי־ילדים על ילדי השכנים. הדופ־קים, מרעישים, מלכלכים, מתעללים והופ־כים את חייהם לגיהינום. אנשים חסרי־חיות טוענים שכלבם של השכן עושה את צרכיו בחדר־המדרגות, הורס את ה־גינה, מייבב ביום ונובח בלילה, ו/או מתקיף את האורחים ומפחיד את השליח מן הסופרמרקט.

כדאי היה לאנשים המשתעממים בגפם להיעזר בכלבי־ידיד ולא להתנקם בו על לא עוול בכפו.

עוד מילה על התנין

מאז ראו על הבד את ג'יימס בונד מול מלתעותיהם הפעורים של כמה תנינים לא ידידותיים, זרמו מים רבים בכינרת. עד עתה בלי תנינים. אבל — מסתבר שיש מקום לדאגה, ואם בונד חושש לשחות בחברת תנינים — אולי יש דברים בגו.

ראשית דבר, כדאי לברר מהו תנין, או תימסח, בעברית, או קרוקודיל בלעז. חוץ מן העובדה שבאמצעות הרג אכזרי אפשר לעשות מעורו ארנקים. ורק בזמן האחרון

גופו של תנין
לשמורה סגורה לחלוטין

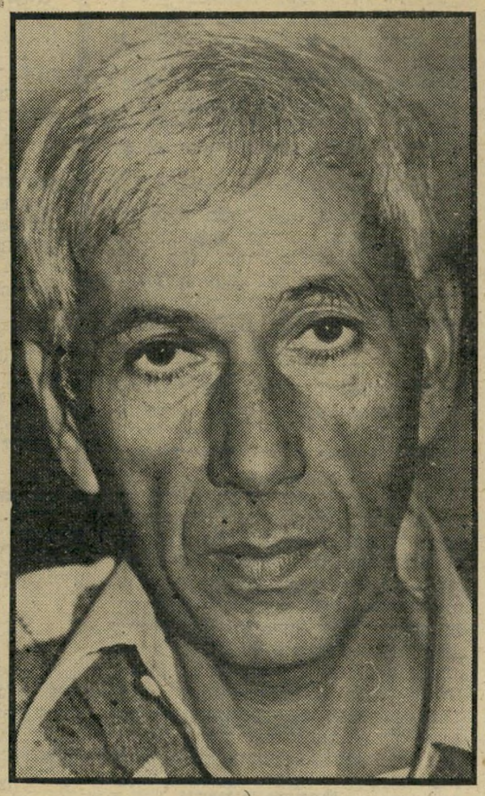
התחילו מגינים עליו בשמורות, וארצות רבות אוסרות את השימוש בעורו.

ובכן, התנין שייך למישפחת הזוחלים. המייחד אותו הוא מיבנה השיניים שלו. בלסת העליונה מגיע מיספר שיניו עד 19 ובלסת התחתונה — עד 15. אורך גופו עשוי להגיע לכדי חמישה מטרים. כל מזונו מן החי.

הנקבה מטילה עשרות ביצים על שפת הנהר, או האגם, בעומק של כחמישים סנטימטרים, והדגירה נמשכת כחודשיים. לקראת סיום הדגירה, עם הישמע קולות הצעירים מן הביצים, חופרת האם וחושפת את הביצים מן הגומות. הוולדות הבוקעים מן הביצים הם באורך של כ־25 סנטימטרים וכל שנה הם מוסיפים לאורכם כ־20 סנטי־מטרים. הם חיים כמה עשרות שנים.

מקום תפוצתם הטבעי הוא מרכז אפריקה. ללא השגחה מתאימה, עלול התנין להוות סכנה לאדם, והוא, כך אומרים טורף יותר בני־אדם מכל חיה אחרת באפריקה. לכן, מקומו הטבעי בשמורת טבע סגורה.

לא כאלה הן בריכות חמת־גדר, שיש מהן פתחים למקורות המים שאנו שותים, דוגמת הירמוך, הנשפך לכינרת. לא נעים אם ישפכו לשם גם כמה תנינים צעירים ושובבים. האם גם הם יודעים שסופרים אותם מדי בוקר?

יואל מרקוס:

„מצאתי את מיכתבו של בגין אנושי!"

כתב „הארץ", יואל מרקוס, עשה היסטוריה. ראש־הממשלה, מנחם בגין, שלח לו מיכתב בן 22 עמודים, ובו תיאר את נפילתו באמבטיה ואת השתלשלות ח־עניינים לאחר מכן. המיכתב הפך שיחת היום, ויואל מרקוס, שפירסם ביום הקודם מאמר בשם „התבונה גם היא התחלקה באמבטיה", הפך בן־לילה גיבור־היום. שאלתי אותו:

● איך הגבת כשקיבלת את מיכתבו של ראש־הממשלה?

יחיאל קדישאי טילפן, ואמר שהוא מגיע לביתי. הוא בא בתשע וחצי בערב, וכשהושיט לי את החבילה פשוט נדהמתי. 22 עמודי פוליו כתובים בכתב־יד. שאלתי אותו מה זה. הוא אמר שזהו מיכתב מראש־הממשלה.

לא האמנתי. קראתי את המיכתב, לא את כולו אלא חלקים מתוכו, והבנתי שיש בידי מיסמך ממדרגה ראשונה. כל המיכתב היה כתוב בכתב־ידו של קדישאי. רק בסופו היתה חתימתו של בגין בכתב־ידו.

● מה עשית אחרי שקראת את המיכתב?

לא ציפיתי למיכתב כזה. אני מותח הרבה ביקורת על ראש־הממשלה, אבל במיקרה הזה, ברשימה שהגיעה אותי לכתוב את המיכתב, לא היתה לי ביקורת נגדו. התייחסתי אל הדברים שמסר דוברו. ובאמת, באותו בוקר טילפן אלי אורי פורת. הוא היה נרגז מאוד. הוא כעס על הרשימה ואמר לי, שלמרות שאני לא מאמין, מצבו של ראש־הממשלה מצויין. והנה בערב מגיע המיכתב ממר בגין, שסותר את דבריו של פורת.

● האם המיכתב נגע ללבך?

כן. מצאתי את המיכתב מאוד אנושי. התגובה הרא־שונה שלי היתה לשלוח לו מיכתב ולאחל לו שיהיה בריא.

● מה עשית?

טילפנתי לעורך שלי, גרשום שוקן, הביתה והקראתי לו קטעים מהמיכתב. תגובתו היתה: „מפליא".

היה ברור ממיכתבו של בגין שאני רשאי להחליט אם לפרסם אותו אם לאו. קראתי את הקטע הזה כמה פעמים, ונטייתי העיתונאית היתה לפרסם. שוקן נתן את הסכמתו.

רציתי להבטיח שראש־הממשלה לא יתחרט. במיכתב היו חסרים מיספר שמות, בהם שמה של הרופאה המרדימה. בגין כתב דוקטור והשאיר מקום ריק. ביקשתי מקדישאי למצוא את שמה. הוא עשה כן ואני ראיתי בזה אישור ופירסמתי.

● עם בגין דיברת מאז?

לא.

● מה תעשה עם המיכתב?

אני שומר אותו כ„סובניר" ביחד עם מיכתבים רבים אחרים שקיבלתי מאנשים כמו דויד בן־גוריון ומשה דיין.

טוביה צפיר:

„לא האמנתי שהקטע ישודר בטלוויזיה!"

ביום השישי פתחתי את הטלוויזיה ב„שעה טובה", ולא האמנתי למראה עיניי: הימים הטובים והמצחיקים של „ניקוי ראש" חזרו אל המסך. שוב, בווירטואוזיות בלתי־רגילה, מצליח טוביה צפיר לחקות באופן מושלם את הרב שלמה („עצמות יבשות") גורן, את השר יעקב („איינשטיין") מרידור ואת מוכ"ל ההסתדרות ירוחם („אני יותר חזק") משל. באותה הזדמנות התגלה כוכב חדש, נתן דטנר, שהילדים מכירים אותו כהחתול שמיל. פגשתי את טוביה ושאלתי אותו:

● האם הקטע הסאטירי „בשעה טובה" הוא פתיח לתוכנית סאטירית שהטלוויזיה מתכוננת לחפיק?

לא מניה ולא מקצתיה.

● איך אם כן, איפשרו לך להציג קטע חריף שכזה?

אותי, אני מנהל כעת משא־ומתן עם איציק קול. אולי ואני מסרב. אבל משום שאני אוהב טלוויזיה, הסכמתי הפעם, בתנאי שיאפשרו לאפרים סידון לכתוב את המילים ובתנאי שיעזו ללכת עם הרעיון עד הסוף. ויאפשרו לנו לדקור ולא רק ללטף, כמו שהם תמיד עושים. האמת היא שלא האמנתי שהקטע ישודר בטלוויזיה.

● לפיך צפה כו?

אין לי מושג. אני רק יכול להגיד לך שמנהל מחלקת־הבידור, חנוך חסון, ביקש לעדן קצת את התנהגותו של הרב גורן.

● מי החליט שנתן דטנר יופיע איתך?

אני בחרתי אותו, בגלל דמיונו לדויד לוי. אני עוקב אחריו. שמעתי שהוא בחור כישרוני.

● מה אתה עושה עכשיו?

אני בתקופת מעבר. מציעים לי הרבה הצעות, וזה מחניף לי. אולי אלך לתיאטרון להופיע במחזה מקורי של יוסי בר. אולי אשתתף בהצגת־ילדים שכתב אפרים סידון ושנפסלה על־ידי התיאטרון־לילדים־ולנוער, בטענה שהיא פוליטית מדי. את ההצגה יפיק המישרד החדש של אשתי ושל אשתו של מוטי קירשנבוים. אני גם עובד כעת על מחזמר סאטירי־פוליטי.

● ומה עם הטלוויזיה?

האמת היא, שאני מופתע. חשבתי שלא יתנו לי להת־בטא בחופשיות. שלא יאפשרו לשדר שום דבר שמזכיר את ניקוי ראש. הפגישה הזאת עם הטלוויזיה הדליקה אותי אני מנהל כעת משא־ומתן עם איציק קול. אולי אנחה תוכנית מישחקים חדשה, המיובאת מארצות־הברית. זוהי תוכנית שבה יתחרו שתי מישפחות האחת נגד השנייה.

יונתן כרמון:

ראש־עיריית תל־אביב מתנכל לי!"

יונתן כרמון חזר ארצה לפני שלוש שנים, אחרי שנים ארוכות בחוץ־לארץ. במהלכן ערך גיחות קצרות ארצה, וחקים את לחקת המחול של ירושלים. זוהי להקה בת מאת רקדנים וזמרים, חמצליחה למלא אולמות וסוחפת את הקהל על גלי פטריוטיזם וזיקה לאומית. אבל זיקה לאומית וקהל הממלא אולמות אינם מספקים את יונתן כרמון. הוא מרגיש את עצמו „כדפוק".

● יונתן, מה מרגיז אותך?

מרגיז אותי, שכל להקה הנתמכת על־ידי גורמים רישמיים משוחררת בתל־אביב מהיטל עינוגים, ורק הלהקה שלי לא.

● למה לא?

צ'יצ' לא מוכן לשחרר את הלהקה שלי ממיסי עינו־גים. הוא משחרר מועדוני סטריפטיז ביפו, הוא משחרר הופעות של האמרגן פשנל ושל הגשש החיוור. אבל את הלהקה שלי לא.

● ממה נובעת האפליה?

מקינאת ערים.

● דיברת אתו?

מיליון פעם. טדי קולק סנה אליו, אבל הוא לא ענה. זה לא עניין של עיקרון, אלא של פרנסה. אני לא יודע למה צ'יצ' מתנכל לי. אולי מפני שירושלים גונבות מתל־אביב את ההצגה.

עידור

צל"ש

חובת הדיווח

● למערכת מבט לחדשות ולעורך מבט של מוצאי־שבת לפני שבוע, **יעקוב אחימאיר**, על מילוי חובת־הדיווח על האירועים בפרשות אוניברסיטת בירזית.

מנחה אטינגר
מרפי פרטי

התנגלות חיילי צה"ל לאנשי־אוניברסיטה ישראליים, שהגיעו לרמאללה כדי להזדהות עם הסטודנטים מהגדה המערבית. עמידתה של מערכת מבט לחדשות בקיום חובת־הדיווח על אירועים אלה, ובעיקר על הראיון שערך יעקוב אחימאיר עם המרצה יצחק ("איציק") לאור, שבמהלכו סופר סיפור המרצים הישראליים המוכים והנאסרים. אחרי דממה ארוכה על המתרחש בשטחים הכבושים, לא נותרה למערכת מבט ברירה, והדיווח העניני גבר שוב על הכתבת שיקולים פוליטיים מלמעלה (ראה להלן).

צל"ג

מנחים שכאלה

● **לעמוס** ("רבע אחרי המילחמה") **אטינגר**, עורך ומנחה חיים שכאלה, שהצליח להפוך מישדר־נוסטלגיה לתשדיר־שירות לעסקיו היומיומיים של גיבור־הערב, **איצ'ה ממבוש**. גירגורי וחירחורי הצחוק של המנחה, במהלך הערב הארוך והמייגע, למישמע בדיחותיו של המרואיין, הפכו את המישדר הזה לטרפ פרטי של אטינגר, אשר נכפה על קהל צופי־הטלוויזיה הר כגיגית. המישדר חיים שכאלה, במהדורתו הצבועה והחדשה, מדגים את קונספציית־שימעוני: מה שהיה טוב פעם — טוב גם היום. האיש שהשיב למסך את מחפשים את המטמון בתיקווה להצלחה־חוזרת, שהנס־תיימה בכישלון מחפיר ומרדים, עשה זאת שוב בחיים שכאלה.

מאחרי הקלעים

פורום השטחים

הדיון המרכזי שהועלה בשבוע שעבר במיסגרת פורום החדשות, גוף־הדיונים

הסקופ הצפוני

אל אגדות העיתונות העברית המודפסת והאלקטרונית הצטרפה בשבועיים האחרונים אגדה חדשה. היא עוסקת בכתב־הרדיו לאיזור הצפון, **חיים הכטן**, הכתב שפוצץ את שערוריית בית־החולים הממשלתי פוריה בטבריה, אשר זיעזעה את מערכת הבריאות.

כניסתו של הכטן לרדיו, ככתב, היתה מיקרית בהחלט. הכל החל כאשר שיגר הכטן, לפני יותר משנה, מיכתב למנהל הרדיו **גידעון לב־ארי**. במיכתבו העיר הכטן, ששימש כמורה בטבריה, סידרה של הערות ענייניות על דיווח־הרדיו הלקוי מצפון הארץ. לב־ארי זימן את הכטן אליו לפגישה, וכתוצאה מאותה פגישה התחיל הכטן לשמש ככתב־הרדיו בצפון.

פרשת בית־החולים פוריה של הכטן החלה לפני כמה חודשים. ראשית הסיפור בשמועה שהתפשטה ביישובי הצפון על היחסים המעוררים בתוככי בית־החולים, ובעיקר העובדה כי ועדי־העובדים בו פוגעים בפעילות הרפואית השוטפת.

הכטן פתח בתחקיר מקיף ברוב יישובי הצפון, תוך גביית עשרות עדויות. במיסגרת התחקיר ביויימה התקפת־לב של עיתונאי מסויים, אשר הובהל לבית־החולים. עם הגיעו לחדר־המיון לא ניגש איש לטפל בו. לולא היה זה ביום, היה החולה מת לפני שנבדק.

במהלך התחקיר התגלה כי רופאים בבית־החולים חיים באווירה של טרור. הם פוחדים לשוחח בטלפון, מחשש של האזנה מצד חברי ועד־העובדים. יו"ר ועד־העובדים הפך את אולמי־ההמתנה של בית־החולים לשוק למכירת בגדים.

כתוצאה מתחקיריו של הכטן הובאו חמש כתבות, ששודרו ברדיו, ושהביאו למינויה של ועדת־חקירה ממשלתית בראשותו של פרופ' דן מיכאלי. היא עשוייה לחשוף את מיכלול השחיתויות בבית־חולים זה, שהיוו את הסיבה למחדליו הרפואיים.

החשוב של צמרת רשות־השידור, התמקד שוב בנושא הדיווח מהשטחים הכבושים.

ראשי מחלקות־החדשות (טלוויזיה, רדיו) העלו את בעיות הדיווח מהשטחים, והקשיים ששילטונות צה"ל מעוררים על כתבי הטלוויזיה והרדיו. הדיווח על המתרחש באוניברסיטת בירזית, מאסר מרצים יש־ראליים ברמאללה על־ידי שילטונות ה־ביטחון (ראה לעיל) והדיווח על סגירת היומון הערבי אל־פג'ר, הוצגו כדיווח ישיר מהשטח. מערכת־הביטחון נמנעת מלהגיב עליו.

מנכ"ל רשות־השידור הינחה את המש־תתפים בפורום החדשות, להמשיך לדווח, ורק לדווח על ההתרחשויות בשטחים המוחזקים. במיקרה של אי־תגובה מצידה של מערכת־הביטחון, קבע לפיד, שעל הטלוויזיה והרדיו למסור את המידע המובא על־ידי הכתבים, תוך ציון ש"מערכת־הביטחון סירבה להגיב".

הרימון והציצרה

ברשות־השידור פועל באחרונה עיקרון טכני מעניין. עיקרון "הרימון הושלך, הניצרה עפה, הזמן תם, וכולם ממתינים לרימון שיתפוצץ" — במילים אלה הגדיר אחד העובדים הבכירים של הטלוויזיה את פרשת פתיחתו של המיכרז על מישרת מנהל־מחלקת־התוכניות כמיכרז־חיצוני.

החלטתה של צמרת רשות־השידור שלא להחליט על כך, והניסיון להרוויח זמן על־ידי פתיחת המיכרז לאנשים נוספים, מקורה במילכוד שאליו נקלעה הנהלת־הרשות. בישיבת הוועד־המנהל של הרשות, שנערכה יום לפני המיכרז, השתתף נציגו האישי של שר־התיחוך זבולון המר, המחזיק תיק רשות־השידור, **בן־ציון דך** (שאינו נוהג להיות נוכח בישיבות הוועד־המנהל ומליאת רשות־השידור). דל הבהיר לנוכחים שלא יתכן כי מועמדים למישרה זו יפעילו לחצים פוליטיים על הנהלת רשות־השידור באמצעות "לובי" של חברי־כנסת ונציגי עיתונות.

בו־זמנית טען ח"כ **שימעון שיטרית**, מטעם הליכוד, "פוליטיזציה" של המישרות הבכירות ברשות־השידור, והציע לשנות את תנאי המיכרזים למישרות אלה. שיטרית דרש שאת ועדת־המיכרזים, המתמנה ב־התאם לתקש"ר (תקנון שירות לעובדי המדינה), תחליף ועדה, שבה יישבו כל חברי הוועד־המנהל יחד עם נציג אחד של אגודת העיתונאים. חברי הוועד־המנהל, המייצגים מיפלגות, תמכו בכל לב בהצעה זו, אך הסתייגו מהחלטה על המיכרז ל־מישרת מנהל־מחלקת־התוכניות.

במיסדרונות רשות־השידור רווחת דיעה כי הפיתרון לבעיית המיכרז הוא אחד משניים: או שידולה של מנהלת המחלקה לשעבר, **אסתר סופר**, להגיש מחדש את מועמדותה לתפקיד, או קבלתו של מפקד גלי צה"ל, **צבי** ("צביקה") **שפירא**, למישרה זו. אם יבואו לחצים מצד ועדי־העובדים בטלוויזיה נגד הבאת שפירא, ואם אסתר סופר תסרב להגיש את מועמדותה, עדיין טובים סיכוייו של מנהל מחלקת סרטי־תעודה, **יאיר אלוני**, היחיד מהמועמדים שלא הפעיל "לובי" חיצוני למינויו למישרה. שני המועמדים הנוספים: **יוסי צמח** ו**אביטל מזפיזוק**.

מעניין כיצד ומתי יתפוצץ רימון המינויים הבכירים ברשות־השידור.

סרט צה"לית

גורם־הפקה חדש הצטרף בימים אלה למפיקי־הסרטים וסרטי־הטלוויזיה בישר־אל. הגורם: דובר צה"ל, באמצעות יחידת־ההסרטה שלו.

בחודש שעבר השלים דובר צה"ל את הפקת סירטו הראשון באורך מלא ושמו בן יקר. את התסריט חיבר **ערן פריים**, והבימאי הוא **אורי ברבש** (שניהם עשו בעבר את הסרט המעולה חתום לכל ה־חיים, שהוקרן בטלוויזיה הישראלית).

בן יקר דן בצעיר השייך לנוער־השו־ליים, שצה"ל, ובמיוחד הרמטכ"ל, מבק־שים באחרונה להביאו למיסגרת החינוך של צה"ל. בסרט משתתפים שחקנים מיק־צועיים — **אלי דנקר, משה איבגי** ו־אחרים.

הצופה הראשון בהקרנת הסרט יהיה הרמטכ"ל, רב־אלוף **רפאל איתן**, ואחרי שהוא ייאשר אותו, יתחילו בהקרנתו ב־מחנות צה"ל. בכוונת דובר צה"ל להקרין את הסרט גם באולמות־הקולנוע שבערים הגדולות ובעיירות־הפיתוח, ולבסוף במיס־גרת הטלוויזיה הישראלית.

פסקול

חיים אבודים שכאלה

עורך מוקד, **יעקוב אחימאיר**, סיפר התוכנית חיים שכאלה (ראה לעיל) נזכר מי שנזכר במיסדרונות הטלוויזיה, כי לפני כמה שנים הובא **יעקוב** ("יענקלה") **אג־מון** להחיות ולהנחות תוכנית זו. אגמון ריאיין במיסגרת תוכנית זו את נשיא ההסתדרות הציונית לשעבר, **הד"ר נחום גולדמן**. התוכנית, שהיתה מרתקת, לא שודרה מעולם. כאשר נשאלו השבוע ראשי הטלוויזיה ורשות־השידור על גורלה של תוכנית זו, לא ידע איש על קיומה. מלישכת המנכ"ל, **יוסף לפיד**, אף נאמר ש"לא זכור לנו דבר כזה. מוטב שתפנו אל המנכ"ל־לשעבר, **יצחק ליבני**, או אל **יעקוב אגמון**. הם צריכים לדעת מה עלה בגורל חיים שכאלה עם נחום גולדמן ●● פרשיה, המהדהדת בימים אלה בחצר הרדיו בירושלים, היא ברוח קיצוצי התקציב. בשבוע שעבר ננזפו שניים מעובדי־הרדיו הבכירים, **אמנון אחינעמי** ו**אסתר ברוז**, על הגשת טפסי אש"ל וקמ"ז מרקיעי־שחקים. אחינעמי על הגש־תם, וברזל על אישורם (מדובר בסכום של 120 אלף ל"י). את הפרשה הסביר אחינעמי באורח ברור: "כתוצאה מקי־צוצי־תקציב נפגמה יכולת־התיפקוד שלי בעבודה. היתה לי ברירה: או להפסיק לתפקד או לחרוג מהתקציב בצורה עקיפה. זה מעשה מקובל בשירות הציבורי. כל מישרד ממשלתי מעביר כספים מסעיף למישנהו. על כל פנים, איני מוכן להתמקח עם הרשות על כסף, ומיד שלחתי המחאה על־חשבון הסכום האמור לרשות־השידור, ובזה תמה הפרשיה" ●● בימים אלה עומד לראות־אור סיפרו של עורך־החדשות ברדיו, **משה נגבי**, כבלים של צדק, העוסק בנושא הבג"ץ והשטחים הכבושים. מאחר והחוק מחייב את מנכ"ל רשות־השידור לאשר כל ספר שמפרסם עובד־הרשות, דרך הדרגים שמתחתיו, היו ספקות לגבי אישור פירסומו של ספר זה. נגבי מסר את הספר למנהל מחלקת־החדשות ברדיו, **עמנואל הפרין**, שאישרו. ה־תחנה השניה של הספר היתה בוועדה שבה ישבו היועץ המישפטי של רשות־השידור, עורך־הדין **נתן כהן**, ויועץ המנכ"ל **נקי־דימון רוגל**. שניהם המליצו למנכ"ל שלא לאשר את פירסום הספר. טענתו של היועץ המישפטי כהן: "אסור לעובד הרשות להשמיץ את הממשלה..." טענתו הנגדית של נגבי: "אני לא משמיץ את הממשלה. אני מצטט רק את דיברי בית־המישפט העליון, ואתה כמישפטן חייב לדעת זאת..." נגבי הבהיר לכהן שכך או אחרת, עם אישור ובלעדיו, יפרסם את הספר, ושהוא מוכן להיות נתוף על־ידי המכ"ל. אלא שהמנכ"ל, **יוסף לפיד**, שהוא גם מישפטן בהכשרתו, לא מצא פגם בסיפרו של נגבי, ובניגוד לעצת יועציו אישר את פירסומו ●● כאשר נערך, לפני כשלושת רבעי השנה, המיכרז למישרת מנהל מחלקת־החדשות בטלוויזיה, העמיד הוועד־המנהל של הרשות תנאי למועמדים. הוא כרך את התפקיד באי־הופעה על המירקע בהגשת מהדורות מבט. הסיבה לתנאי: למנוע את מועמדותו של **יעקוב אחימאיר** לתפקיד. באחרונה נעשו גישושים מצד כמה מחברי

"חיים שכאלה" עם הד"ר נחום גולדמן*
תוכנית אבודה

בתוכנית שעתיים משתיים בגלי צה"ל, שב־הנחיית העיתונאי **תום שגב**, על השגותיו על אישפוזיהם המרובים של שרים וחברי־כנסת באחרונה. אחימאיר הביא פרפרזה של פסוקו של דקארט, ואמר: "אני מאושפז — משמע אני קיים" ●● עם הקרנת הוועד־המנהל, החותרים לשינוי הגבלה זו, כדי להחזיר למסך את המנהל הנוכחי של המחלקה, **טוביה סער**.

* משמאל: מנחה יעקוב אגמון.

יום רביעי

9. 12

● **מדע בידיוני: חיצוני החלל (6.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** החללית ארגו מתרחקת מכוכב־השבים.

● **סידרה: ציפה של לואיזה (6.32 — שידור**

או'שוט: ששת
יום רביעי, שעה 10.05

בצבע, מדבר אנגלית). בפרק הרכיבה מתכננת לואיזה לפגוע באלגרה, כאשר היא מציעה לרכב על סוס הפוני שלה, אחרי שהיא מחבלת בקישורי האוכף — אך במקום אלגרה, נפגע הפוני עצמו ונאלצים להורגו.

● **סידרה: רודה (8.03 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).**

● **מגזין: תצפית (8.30 — שחור־לבן).** מגזין דו־שבועי בענייני טבע, מדע וטכנולוגיה, אשר אינו מצליח להתמודד עם המגזין התאום, המוקרן בשידורים הערביים.

● **סרט טלוויזיה: ששת (10.05 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** עיבוד טלוויזיוני מעולה, שאותו הכין המשורר והתסריטאי הבריטי השמאלן אדריאן מיטשל לסיפורו הישן של דניאל דפו רובינזון קרוזו. הפעם העלילה מתמקדת בקוביליקט שבין קרוזו וששת, כאשר הקונפליקט שבין שני הם מוצגים דרך עיניהם של בני־זמננו. בגירסתו של מיטשל מפגין האדם השחור פיקחות ותבונה וקורא תגר על תחושת ההתנשאות של ה'אדון' הלבן ויוצא כאשר ידו על העליונה. השחקן פיטר או'שול מגלם את תפקיד רובינזון קרוזו, כיצור מעורר רחמים, בעוד ריצ'רד ראונדטרי מתעלה מעל לערכי הציביליזציה המערבית.

יום חמישי

10. 12

● **סרטים מצויירים: מיקי ודונאלד (5.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סרטים מצויירים בצבעים בכיכובן של הדמויות המוכרות מעולמו של וולט דיסני.

● **תעודה: השומרים על הנחלת (10.10 — שידור בצבע, מדבר עברית ורומנית).** אחד מתוך סידרת סרטים תיעודיים, שהטלוויזיה הישראלית ייצרה על רומניה — כמשמרת התרבות היהודית במיזרח אירופה — על חשבון ממשלת רומניה, שאירחה את צוות הטלוויזיה הישראלי.

יום שישי

11. 12

● **סידרה: היידי בת ההרים (3.00 — שידור בצבע, דיבוב עברי).** בפרק רוח רפאים חוששים דיירי הבית בפרנקפורט שרוח־רפאים חודרת לביתם. הדיבוב (דאבינג — מלל עברי בתנועות שפתיים בלועזית) הוא מתחת לכל ביקורת.

● **סרט ערבי: נערה המחפשת אחרי האהבה (5.32 — שידור בצבע, מדבר ערבית).** ג'יאן, הרולד פינטר עיבד את הרומן לתסריט והשתדל להעניק לכל אחת מהדמויות (נער בן המעמד הנמוך, בת מפונקת לבושפחה אצילית) עומק קולנועי משלה. הסרט זכה בפרס הגדול בפסטיבל קאן, 1972.

שבת

12. 12

● **סידרה: הממון של פולטי (8.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** פרק נוסף בסידרה הבריטית המעולה, שבה משתתפים גיבורי התוכנית הסאטירה הבריטית מונטי פייטון.

● **סידרה: ספינת האהבה (10.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** גופר מסכים להחליף בדרן חולה וסבור שדרכו לכוכבות סלולה לפניו, אך הוא מגלה כי מיתרי־הקול שלו אינם הגורם המבדר ביותר במופע שתי אחיות, היוצאות בדרך־כלל לשיט יחדיו, מגיעות הפעם בלוויית בעלה של אחת מהן. כשנודע לו על הרפתקאותיהן במסעות קודמים, הוא חושד באשתו שהיא מנהלת רומן בסתר. על הסיפון עולה גם אלמנה, הלומדת על האהבה ועל החיים אחרי שהיא זוכה בהפתעה רומנטית.

● **מותחן: עזם המיסתורין של אורסון וולס (11.20 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** שונאי סדרות הרומנטיקה, שספינת האהבה אינם מעניקים להם דבר, והאוהבים סרטי מתח, ימצאו עניין רב בעוד אחד מסרטי האנתולוגיה של אורסון וולס. הפעם — מותחן קצר המובסס על סיפור מאת הסופר או' הנרי.

סופיה לורן וגרגורי פק
יום שישי (18.12)

לקראת שידור: ערבסקה

ביום שישי (18.12) יוקרן הסרט „ערבסקה", בכיכובם של סופיה לורן וגריגורי פק. בסרט הופך פק, מרצה באוכספורד, לסוכן־חשאי בפרשת ריגול מיזרח תיכונית, במהלכה הוא פוגש את סופיה לורן.

אש: חיציו של קופידון
יום ראשון, שעה 9.30

יום ראשון

13. 12

● **סידרה: בית קטן בערבה (5.40 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** בפרק המגיפה מנסים הנערים צ'ארלס וג'ונתן לעזור לעיירה שנספגעה במגיפה.

● **מוזדת: ארץ אהבתי (8.03 — שחור־לבן).** תוכנית פטריוטית בהנחיית מאיר שלו, עם חיצים המופנים כלפי הממשלה, בהערות אגב של המנחה ומרואייניו.

● **סרט טלוויזיה: חיציו של קופידון (9.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סרט המטפל באשה ובגבר הנפגשים ברכבת, והגבר מזמין את האשה לארוחה. בסרט מככבים: רובין בייליי, ג'וליאן הולוואי, מרג'ורי בלנד ולסלי אש. אורכו של הסרט 52 דקות.

● **תוכנית אוכלן: דיומה (10.25 — שחור־לבן).** המעולה בתוכנית־האוכלן של הטלוויזיה הישראלית, בהנחייתו של ירון לונדון.

● **סידרה: בנסון**

בייטס: המקשר
יום שישי, שעה 10.05

(11.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). בפרק הדיון, מערב אחד מיועצי הציתונות של המושל גטלינג את בנסון בפרשה של טיפול בנוער ממישפחות הרוסות, ביחד עם קטי, בתו של המושל.

יום שני

14. 12

● **שעשוען: צא מזה (8.03 — שידור בצבע, מנסה לבדר בעברית).** שעשוען בידורי בהנחיית יהודה ברקן, שאת מקומו עומד לתפוס שוב דודו („צ'חצ'ח") טופז. עובדי הטלוויזיה החליטו לכנות את השעשוען בעגתם „צ'ח־צ'ח מזה..."

● **קולנוע: שמונה ו־חצי (8.30 — שידור בצבע, מדבר עברית).** התוכנית תוקדש הפעם לעניני קולנוע. המנחה הוא ארי קליין, ולידו תתחנתן מגישת התוכנית הקבועה, טל נתיב.

● **סידרה: דאלאס (10.10 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** מיס אלי נתקפת בעצב לרגל יום־הולדתו של גארי, בן יואינג הגולה, ומחליפה את עצבונה כאשר היא מגלה כי גארי ורושתו מתגוררים בדאלאס, ועומדים להינשא מחדש. מיס אלי שומרת את הדבר בסוד מפניו של ג'יי אר, הנמצא בנסיעת־עסקים ביחד עם קריסטין.

● **תוכנית אירוח: זה הזמן (11.00 — שחור־לבן).** זה הזמן לעבור לירדן.

יום שלישי

15. 2

● **בידור: פאנם ותעלם (8.03 — שחור־לבן, מדבר ערבית ועברית).** שייקה אופיר עסוק בחיפוש אחר שורשים מישפחתיים.

● **בידור: החבובות מארחות (8.28 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** החבובות מארחות את השחקן רוג'ר („המלאך") מור, כוכב סרטי ג'יימס בונד.

● **חדשות: מבט (9.00 — שחור־לבן).** מהדורת חדשות יומית בהגשתו של יעקוב אחימאיר ושרי רז.

● **צרכנות: כולכוטק (9.30 — שחור־לבן).** מגזין שבועי לענייני צרכנות, איכות־חיים וכיוצ.

● **דראמה: הדיבוק — שידור חוזר (10.20 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** גירסה בריטית מעולה של המחזה היהודי הדיבוק, אשר הוקרנה לפני כשנה בטלוויזיה הישראלית. בגירסת הבי־בי־סי מככבים לואיס מרקס וג'יזל וולף.

קולנוע

סרטים

אבי, אדוני

אבי אדוני, או פאדרה פאדרונה הסרט, שישא בישראל את שמו האיטלקי (זה עושה יותר רושם, סבורים המפיצים, הוא המוצלח והשלם שבין כל הסרטים של האחים טאוויאני (ראה מיסגרת). הוא מש־לב בתוכו את תמצית הביטוי הקולנועי עם סיגנון סיפורי המובן לכל אדם. הוא מדבר על מיקרה ספציפי אחד, אבל יש לו השלכות למצב כלל אנושי. הוא ניתן בפיכחון פוליטי וחברתי, אך אינו גולש

שחקן אומרו אנטונוטי בתפקיד האב מחזיק בזרועותיו את בנו כ„פאדרה פאדרונה" („אבי, אדוני")
אני צריך את בני כדי שיהיה לחם למישפחה!

הילד גאווינו עם אמו
חברה פטריארכלית

להטפה, ואינו שוכח כי הוא עוסק באנ־שים בשר ודם, ולא בכלי שח־מת, המו־זזים לצורך אסטראטגיה פוליטית כלשהי.

זהו סיפורו האמיתי של גאווינו לדה, בן איכרים מסרדיניה — אחד החלקים ה־נכשלים ביותר של איטליה — שלא ידע קרוא וכתוב עד גיל 20. בתוך־כדי שירו־תו הצבאי עבר את בחינות־הבגרות, המ־שיך בלימודיו והפך לבלשן בעל־שם ב־איטליה, לימד במוסדות אקדמיים, אבל לא הצליח להינתק ממקום מוצאו.

עולם אילם. הסיפור מתחיל, בהיותו בן 7. אביו של גאווינו מוציא את הילד מבית־הספר. למרות מחאות המורה, הוא לוקח אותו אל ההרים ומפקיד אותו על שמירת עדר העזים, שהוא פרנסת המיש־פחה. הוא מלמד אותו להאזין לנהל הרו־חש רחוק, בצד אחד, ולעלי עץ־האלון

האב ובנו מכים זה את זה
התנגשות בלתי נמנעת

המתנפנפים ברוח, בקצה השני של שטח האדמה שעליו הוא מופקד. הוא מכה אותו ללא רחמים, בכל פעם שהנער המבוהל מנסה להימלט מן הבדידות שעל ההר, או למצוא לעצמו חברה כלשהי להפגת ה־בדידות.

זהו עולם אילם, שבו נרקמים היחסי־רים אשר אינם מעיזים להגיע אל השפ־תיים, עולם שבו הקשר עם החיות הוא אמיץ לא פחות מן הקשר עם בני־האדם. ולרוב זהו קשר של עימות ואיבה. הנער הצעיר חי בחברה פטריארכלית שבה האב הוא השליט היחיד, והמקל הוא אמצעי החינוך המקובל. אהבה אסור לגלות כלפי חוץ, כי זו חולשה, ושיגאה נוטרים לעו־לם, כי זהו כבוד המישפחה. אדמת הסל־עים הקשה משתקפת בבני האדם, וקשה שלא להבין לרוח האב הצועק על מורת־בנו: „באיזה רשות מכריח אותי השיל־טון לשלוח את בני ללימודים, כאשר אני צריך אותו לעבודה, כדי שיהיה לחם ל־מישפחה." אפשר להבין, גם אם קשה להסכים.

להרוויח יותר. לראשונה חודר ה־

מיהם האחים החתרנים?

אחים פאולו וויטוריו טאוויאני שמור מקום מיוחד בקולנוע האיטלקי החדש. פאולו בן ה־50 וויטוריו בן ה־52 מספקים כבר עשרים שנה סרטים שאינם קלים לעיכול. סרטיהם עוסקים כולם במצב החברתי והפוליטי של איטליה, כשלעתים הם מתבוננים בעבר כדי ללמוד ממנו על ההווה.

למרות היותם קומוניסטים מוצהרים, הם שייכים לאותו גזע ספקני של אינטלקטו־אלים אירופיים, שאינם חוששים מהוקעת הליקויים של התורה שבה הם מאמינים, להבדיל מן הקומוניסט השרוף (או מכל פעיל מיפלגתי שרוף אחר), הסבור שהודאה בליקוי מחזקת את האוייב.

מאז החלו עושים סרטים, תקפו על המסך הן את המאפיה, והן את הכנסייה, והצביעו על עימותים בצמרת השמאלנית באיטליה; בין אם היה זה בסרט על מותו של פאל־מירו טוליאטי, גביא הקומוניזם באיטליה, או בסיפורים היסטוריים על התקוממויות שנכשלו במאה הקודמת. הם מדברים בשפה קולנועית מורכבת מאוד, הדורשת מן ה־צופה עירנות מתמדת, כדי להבין את המשמעות של כל שורה בדיאלוג, ולקלוט את החשיבות המכרעת של המוסיקה בפס־קול. רק לעתים רחוקות מתפנק הצופה בסצינות־ראווה, ואילו העלילה, במובן המקובל של המילה, אינה תמיד ברורה לעין.

מובן שסרטים כאלה, במידה והם מופצים, מוצאים את הקהל שלהם רק

כמאים־אחים פאולו וויטוריו טאוויאני
גזע ספקני של אינטלקטואלים

בין שכבות מצומצמות, וסיכוייהם המיס־חריים בשוק הפתוח צנועים ביותר. היה סביר להניח שלא יימצא שום גורם ממוסד שיהיה מעוניין לעזור בכל דרך שהיא לשני האחים החתרנים (דרך אגב, הסרט על טוליאטי נקרא החתרנים). אבל, הפלא־ופלא, כל סרטיהם, ללא יוצא מן הכלל, זכו לעיקר המימון מן הטלוויזיה האיטלקית.

הפרס הגדול

לא ייפלא איפה שאף אחד מסרטיהם לא הופץ עד עתה בישראל. מי המפיץ שיביא סרט למשכיל בלבד, ועוד מין סרט שמאלני העשוי להרגיז את הציבור הצועד עם הימין בלב? פעם אחת אומנם הציגו הסינמטקים את למיכאל הקדוש היה תרנגול ונדמה היה שבכך מיצו את הקהל הפוטנציאלי לסוג זה של סרטים.

אבל, למרבה המזל, זכו האחים בשנת 1977 בפרס הגדול של פסטיבל קאן, על סירטם פאדרה פאדרונה (אבי, אדוני). אחרי היסוסים רבים נמצא ישראלי אחד שהיה מוכן לרכוש אותו, אולי משום שאינו קרוב כל־כך למציאות הישראלית — הבימאי רפאל רביבו, שחי בשנים האחרו־נות בשווייץ. עד מהרה גם הוא התפכח. פרס או לא פרס, הוא לא הצליח למצוא אף בית־קולנוע אחד שיציג את הסרט בישראל. אחרי שנים של המתנה התייאש, ומי שגאל את הסרט, ועומד להקרין אותו בקרוב, הוא מנהל קולנוע גורדון בתל־אביב, ראובן קצוביץ', המתעקש להאמין כי ימצא את הקהל הטוב שיבוא לראות את הסרט.

יקום לתוך העולם הסגור של גאווינו דרך צלילי אקורדיאון, המנגן ואלס מתוך ה־עטלף של יוהאן שטראוס. כל־כך מופלא הצליל, שבאוזני גאווינו הוא מקבל מימ־דים של התפרצות שימחה אדירה, המק־פיצה אותו בין הרים וגבעות. זהו קול של חדווה, שבעקבותיו הופך הדיאלוג האילם של ההרים לדיאלוג של צלילים, כאשר כל אחד מן הרועים המבודדים, שו־פך את מר־ליבו דרך כלי נגינה.

הפירצה השניה נפרצת כאשר אחד מ־קרובי המישפחה נרצח בניקמת־דם. אביו של גאווינו משקיע את כל חסכונותיו ה־דלים ברכישת כרם־זיתים מאלמנה, והוא עולה בדרגה אחת בסולם החברתי. עכשיו, בסוף כל עונה, הוא כבר סוחר בשמן המו־פק מפרי הזית, ולומד על בשרו את תר־גילי הרמאות של המיסחר. זאת גם תחי־לת ההדרדרות של יוקרתו בעיני בנו.

האב מכה את בנו הקטן

המקל כאמצעי חינוכי

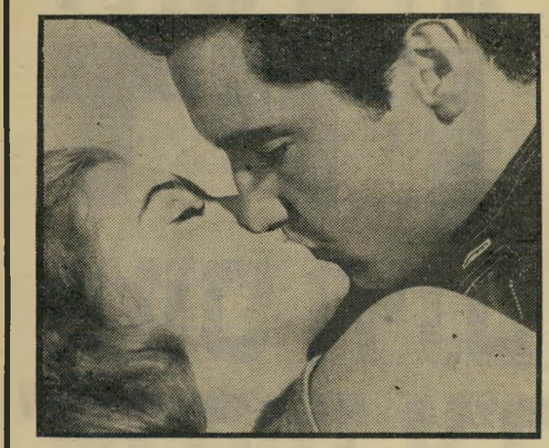
הרואה אותו ניצב מבוייש וחסר־אונים, מול הקישקושים הנישאים של הספסר ה־עומד לקנות את תנובתו, ושל בן הספ־סר, המשתמש במילים נפוחות וחסרות משמעות, הנשמעות באוזני איכר פשוט כתורה מסיני.

הקרע החמור הבא, נגרם על־ידי מכת־כפור ההורסת את עצי הזית. המישפחה חוזרת אל התחלה. גאווינו המיואש רו־צה להצטרף לכמה מבני הכפר, היוצאים לגרמניה כדי להרוויח יותר. בשעה שה־צעירים נושאים על כתפיהם פסל של קדוש נוצרי בתהלוכה דתית, הם נאבקים בינם ובין עצמם עם ההחלטה הגורלית, לנסוע או לא, שעה שבפסקול הסרט מת־גשים זה בזה שיר־עם סרדיני ושיר־יין גרמני.

עוים חדש. הנסיעה לגרמניה היא בלתי־אפשרית. גאווינו עדיין קטין ואין לו היתר מאביו. הוא חוזר הביתה ושם מגלה שהאב עשה עוד צעד אחד קדימה, והחליט לעבור לשלב הבא. אחרי שהיה עובד אדמה, פיאודל בקנה־מידה קטן, הוא הפך עתה לקאפיטליסט. הוא מוכר את כל רכושו, מכניס את הכסף לבנק, מח־ליט לחיות מן הריבית ומצווה על היל־דים לעבוד אצל זרים, לשלוח את שכרם הביתה. גאווינו עצמו נשלח לצבא, שם יוכל, כבן בכור, לזכות במעמד, כבוד והכלכה יסודית. על־מנת שיתקבל, מלמד אותו האב קרוא וכתוב ואת לוח־הכפל.

הצבא פותח שערים לעולם חדש. לפתע מסתבר לגאווינו שהוא שונה מכל השאר. הוא מדבר בניב מקומי, ומתקשה לעקוב אחרי קורסים טכניים. הכל עולה לו ב־מאמץ כפול. אבל עקשנות־האיכרים שאו־תה ירש מאביו, משתלמת. הוא מצליח להתגבר על החומר בעזרת חבר לחדר.

במקום הקאריירה הצבאית שהועיד לו אביו, שב גאווינו הביתה. הוא רוצה להמ־שיך וללמוד. האב מסרב להאכיל פה, ש־

אלביס פרסלי בפעולה: דף פירסום

הפנים הנפוחים

זהו אלביס (אסתר, תל־אביב, ארצות־הברית) — **את הסרט הזה אפשר לכנות „הגירסה הרישמית של חיי אלביס פרסלי.“ משהו שדומה ביותר למה שאלביס בעצמו היה רוצה לראות.**

זה, כמובן, בדיוק מה שמעריציו הרבים של מי שהיה המלך הבלתי־מעורער של הרוקנ'רול מצפים לראות על המסך. באיזו מידה זה משקף את המציאות, ובמיוחד את כל השאלות שהתעוררו סביב חייו ומותו — זהו כבר סיפור אחר, שנוגע כנראה לסרט אחר.

כאן מציגים לפני קהל החסידים בצורה מסודרת ומאורגנת את השלבים השונים בחייו של האליל, החל מילדותו בעיירה נידחת, וכלה בשיירות של מכוניות־הקאדילק ומאות החליפות שליוו אותו בכל מקום. בכל פעם שהיה חסר חומר תיעודי, הוזמנו שחקנים ששיחזרו לפני המצלמה את הרגעים שבהם, משום־מה, לא היתה המצלמה מכוונת אליו.

התוצאה הסופית היא אוסף של אינפורמציה רשמית מלווה בעדויות מפי חברים וידידים, הרבה חומר, שלא נראה קודם מחוץ לאמריקה — כמו הופעותיו הראשונות בטלוויזיה — ובסך־הכל אינפורמציה שנזהרת מלגעת בכל נושא העשוי לעורר פולמוס. ברור מן הסרט שאלביס העריץ את אמו, אבל לא אומרים מאומה על יחסו לאביו, למרות שהוא נראה פעמים רבות על המסך. סיפור הנישואין והגירושין והאהבות הצדדיות מוזכר אומנם, אבל מה בדיוק לא הסתדר בכל הסיפורים הללו, לא ברור אפילו ברמז.

מערכת היחיזים שלו עם קולונל פארקר, אמרגנו הנצחי, יכולה בוודאי לספק חומר לא פחות מרתק מן הסיפור של סוונגאלי, אבל הסרט מתייחס לנושא כמו דף פירסום ממישרדו של האמרגן. ואילו שערוריות הסמים, שעדיין לא נרגעו באמריקה, מובאות מפי שומרי־ראש מפוטרים, אשר כך נרמז, רצו להתנקם באלביס ומשום כך חשפו את הסיפור. מה האמת מאחריו, אין הסרט מוכן להתחייב כלל. נדמה כאילו זה בכלל לא מעניין אותו.

אבל למרות כל הזהירות והנימוס, אי־אפשר להסתיר את עוצמת התמונה; פניו הנפוחים וגו הכבד של אלביס בהופעותיו האחרונות, הזיעה המכסה אותו בלי הרף, המבט הנרדף. ברגעים אלה, גם מי שלא התרשם במיוחד מקטעי הסרטים שנכללים כאן, או מן הכאריזמה שצריכה להשתפך מן האליל, מרותק למסך. כאן אין צורך במילים. התמונה אומרת הכל.

ידיו אינן מייצרות די הצורך. ההתנגשות בין השניים בלתי־נמנעת ומביאה בסופו של דבר לעצמאותו של גאווינו. הוא מר־ציא את המקל מידי אביו, וכאשר זה הו־רס את מקלט הרדיו המשמיע מוצארט, ממשיך הבן לשרוק את הנעימה, בעקש־נות שלא היה מעז להפגינה לפני־כן.

המנצח האמיתי. סוף הסרט חוזר לתחילתו. גאווינו לדה, שהופיע בצילום הראשון בעצמו, כשהוא נותן מקל בידיו של השחקן המגלם את אביו, חוזר ומו־פיע על המסך. כיום כבלשן ידוע, הוא הצליח לכאורה, מכל הבחינות. אך למ־עשה, הוא מודה, הוא אינו מוצא את מקו־מו. „באיטליה הייתי בוודאי זוכה בכבוד ויקר. הייתי יכול לנצל את מעמדי החדש, בדיוק כפי שאבי ניצל את מעמדו כלפי, ובכך היה יוצא המנצח האמיתי ביניינו. עם זאת, יתכן מאד שאני נשאר בסרדיניה מתוך שיקול אנוכי לגמרי: הפחד שהרחק ממלונתי, מקרובי, מן הריחות שבהם הור־גלתי, אחזור ואהיה אילם כבתחילה.“

להקשיב לקולות. אפשר להפליג ב־שיבחי פאדרה פאדרונה במשך שעה ארו־כה. זהו סרט שצריך להקשיב לקולותיו באותו עניין שבו רואים את תמונותיו. זהו שימוש בלתי־רגיל רק במה שחיוני להעברת רעיונות, ואין בו שום תנועת מצלמה, שום קול, שום רגע מיותרים. שימוש בשחקנים לא ידועים מונע כל אפ־שרות של זיהוי פנים עם אופי או עם תפקיד קודם. יחד עם זאת, בחירת הטיפו־סים נעשתה לפי המראה, צורת ההליכה, המבט בעיניים, ושקשה להחליט היכן נגמר השחקן ומתחיל התפקיד.

גם אם במבט ראשון נראה הסרט כריאליסטי לחלוטין, יש בו מימד סוריא־ליסטי, כאשר ילד מתנצח עם עז העושה צרכיה בכד החלב, או כאשר אקורדיאון מפיק צליל כמו תיזמורת שלמה.

זה סרט יוצא־דופן, שמעטים כמותו הוצ־גו בישראל ואל לו, למי שאהב קולנוע, להחמיצו.

ישראל

מהבכת קונפורטי

זר בעיר הוא סרט מתפכני בנוף הקול־נוע הישראלי. סרט קצר זה, הנמשך 23 דקות, יהיה ראשון מסוגו שיוצג בהצגות מיסחריות. מדי יום, במשך שבוע זה, הוא יוקרן בשעה 6 בערב בסינמטק של תל־אביב. מי שירצה לראות אותו, יצטרך לקנות לשם כך כרטיס בניפרד.

במציאות הישראלית סרט קצר הוא סרט אבוד מבחינה כלכלית, משום שאין איפה להציג אותו ואין מי שישלם עבור ההקרנה, מלבד מאותן הזדמנויות בודדות, כאשר קיבוצים או בתי־תרבות מזמינים תוכנית של סרטים קצרים, מתוך שיקולים ציוניים. אם בכל־זאת עושים סרטים קצרים, הרי זה משום שלבימאים הצעירים

שחקן אלכס פיג כ„זר בעיר“

מפתיע ומיקצועי

יש צורך בכרטיס־כניסה לעולם הקולנוע, וזוהי דרך להראות מה הם מסוגלים לעשות.

יש להניח שגם ג'קי קונפורטי, בימאי הסרט, יצא תחילה מאותה ההנחה. אבל כאשר עשה לעצמו את החשבון הסופי, וראה שבמשך שלוש השנים שהיו דרושות לו כדי להשלים את העבודה, הוציא מכיסו הפרטי כ־6000 דולר, הוא החליט בכל־זאת לנסות משהו אחר. באיזו מידה יצליח, זאת אפשר יהיה לדעת רק עם השלמת ההקרנות.

ערפד עירי. אבל אם יש בסרט הזה תכונות מהפכניות, אין זה רק בשל שיטת ההפצה שלו. להיפך, זהו הצד השולי יותר. כי זר בעיר הוא אחד המיק־רים הבודדים שבו ההתפעלות הראשונית מתעוררת, לא למראה הרצון הטוב שהושקע בסרט, או ההקרבה העצמית, אלא נוכח ההישגים הנאים של העיצוב, התיפאורה והדרך שבה נראה הסרט הגמור.

סיפור על ערפד עירי, המתקשה למ־צוא מקומו בעיר הגדולה, למרות כל מאמציו להידמות לשאר בני־האדם (הסרט חייב לפחות קמצוץ של השראה לרומן פולנסקי). קריצות עין פזורות לכל אורכו, בין אם זו מזכירה אוטומטית של רופא שיניים, השולחת צריחות היסטריות כסימן זיהוי, או טלפון שצילצולו הוא כשיר אהבה של קרפדות. אפשר אפילו למצוא משמעות מאחרי הסיפור המוזר: מעשה ביצור, שלמרות כל הפשרות והוויתורים שהוא מוכן לעשות, אינו מוצא מקומו הרחק מן הבית.

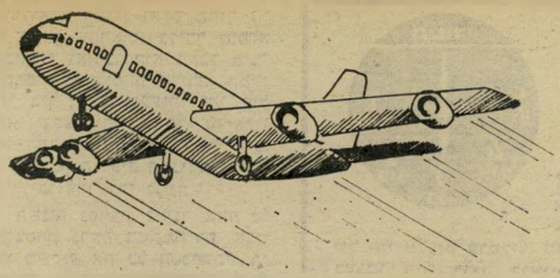
אולם מעניינת עוד יותר היא הדרך שבה צולם הסיפור, בחירת התפאורה, שכוללת, לדברי קונפורטי, כ־4000 פרי־טים. השילוב של צבעי אדום, מסננות אור ותאורה מלאכותיות, היוצרים אווירה מיוחדת — כל אלה מצולמים בכישרון רב על ידי ברנרד זלצמן, צלם תוצרת־הארץ במאה אחוז.

יפה מאוד. יש כאן הרגשה ברורה שקונפורטי וזלצמן לא רק השתעשעו בעי־צוב, אבל ידעו, לשם שינוי, גם מה לבחור כדי להשיג את האפקט הרצוי על הבד. יתכן מאוד שזאת תולדה של שמונה שנות עבודה בסרטים, בתפקידים שונים, שנערמו מאחורי קונפורטי (שעזב את האוניברסיטה לפני תום לימודיו, באי־שביעות רצון) וכמה שנים טובות של עבודה, חלקה בהתנדבות, של זלצמן, עבור לקוח אפשרי, מרשתות טלוויזיה זרות ועד לחברים־למיקצוע חסרי־אמצעים.

כאשר הראה קונפורטי את תסריטו, לפני תחילת ההפקה, וביקש תמיכה, נאמר לו: „התסריט יפה מאוד, אבל לא ברור איך תוכל לצלם דבר כזה.“ מאוחר יותר, אחרי שצילם את הסרט על חשבונו והראה את הקטעים המצולמים לאותם אנשים, כדי לקבל עזרה בעריכה, השיבו לו: „זה יפה מאוד, אבל איך אפשר לערוך את כל זה יחד לסרט?“

קונפורטי ערך, הראה להם את המוצר המוגמר, וקיבל באיחור של שלוש שנים את התמיכה. ובצדק. כי מעט מאוד סרטים ישראליים יכולים להתגאות בכך שחכונתם העיקרית היא המיקצועיות.

רהט ביתך עם דירן

וטוס חינם עם "ארקיע צ'רטר" לאירופה

בלי הגרלה !!!

מערכת ישיבה דגם DELTA
תוצרת הארץ
ספה תלת מושבית + ספה דו־מושבית (אפשרות לתוספות)
מחיר: -.13,300 שקל כולל מ.ע.מ. - ללא בד הריפוד
* כמות הבד - 18,7 מטר.

פינת אכל דגם TIMOTHY
תוצרת I.C.M. - איטליה
מיוצרת מעץ אשא
שולחן 90×160 - להגדלה + 6 כסאות
מחיר: -.14,520 שקל כולל מ.ע.מ.

חדר שינה דגם VENUSIA
תוצרת PRESOTTO - איטליה
מיוצר מעץ אגוז
מיטה + 2 שידות (2 מגירות) + שידה גדולה (3 מגירות) + מראה
מחיר: -.25,000 שקל כולל מ.ע.מ.

"דירן" - יבואן מס' 1 של רהיטי איכות מאירופה, בשיתוף עם "ארקיע צ'רטר", מזמינים אותך לרכוש את רהיטיך ב"דירן" בסכום של -.35,000 ש' ★ במזומן, ולטוס הלוך וחזור לאירופה - חינם! (פרנקפורט, דיסלדורף או מינכן - לבחירתך).
זאת ועוד, תנתן לך האפשרות להנות מכרטיס אחד נוסף עבור בן/בת זוגך, במחיר הנמוך בהרבה ממחירו הרגיל.

בוא לממלכת הרהיטים של "דירן" הכוללת מבחר מגוון מתוצרת הארץ ותוצרת חוץ, בעיצוב קלאסי ומודרני, באיכות ללא פשרות ובמחיר סביר.
לבחירתך גם מבחר מרשים של רהיטי "נצר סירני" הידועים באיכותם. עצב עכשיו את ביתך במיטב רהיטי "דירן" וטוס עם "ארקיע צ'רטר" לאירופה וחזרה - חינם !!!

* המבצע כפוף ל"תקנון המבצע" הנמצא ב"דירן".
* מבצע זה מבטל כל מבצע אחר על קנית רהיטים ב"דירן".
* סכום הקניה לפני מ.ע.מ.

arkia charter ארקיע צ'רטר

אפשרות רכישה של עד 8 תשלומים-מחוץ למבצע!

מבחר מרשים של רהיטי "נצר סירני"

בית האופנה לריהוט מודרני

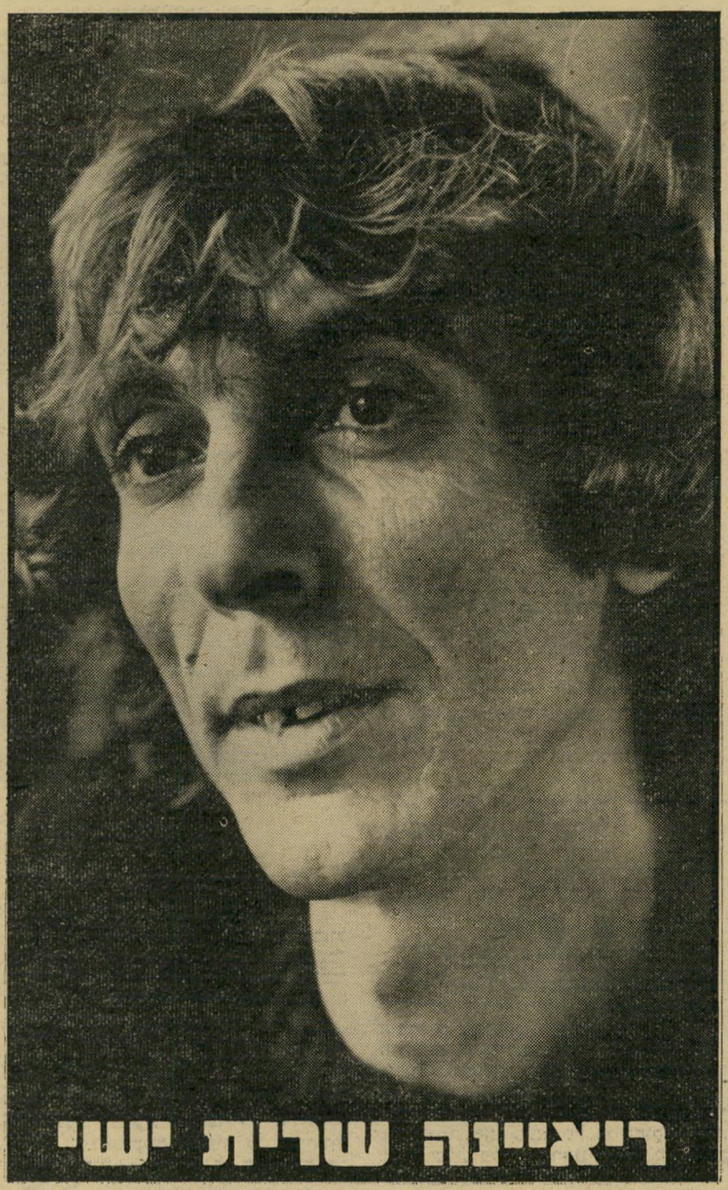
דירן

תל אביב- אבן גבירול 30
03-252470 (בניין נאות אביב)
ירושלים- יד החרוצים 14, איזור תעשיה
תלפיות 02-716368/9 (ט"י פולגת)
חיפה- טרומפלדור 54/56, נוה שאנן
04-229238
4 נגרים: ת"א הירקון 321 טל. 444932

בוא לדברים היפים שבחיים בוא לדירן.

יואל אביטל

שלמה בר, המלך המרוקאי, שהביא לפריחה מחודשת של תרבות עדות המיזרח, מספר על יסוריו כילד מרוקאי, על התפתחות השינאה והניוון של בני עדתו ועל דרכו משם אל היצירה

ריאיינה שרית ישי

בתרבות ובערכים המרוקאיים נטלו מאיתנו את צלם האנוש, וכך נוצרו הזונות והסרסורים

חשבתי שהכומד במיזרח הוא קדוש, עד שתפסתי אותו על חם עם הטבחית

היתה לי תקופה מסויימת ששיחקתי פיזה של עבריין, אבל לא יכולתי לגנוב. אני לא בנוי לזה

היתי בחור מעורער. היתי מלא זעם. הצבא החליט שאני פסיכי, ושוחררתי משרות צבאי

כשהייתי במוסד שיקרתי. לא אמרתי שאני מרוקאי. אמרתי שאני צרפתי

אני זועם. חשובה לי המדינה, כמו שחשוב לי הבן שלי. אבל איך אפשר לחיות כאזרחים מליגה ב'?

„לולא הייתי אמן – הייתי הורס את הכל!"

פגישה עם המוסיקאי שלמה בר־חיא חוויה. הוא מתגורר בבאר־יעקב בבית קטן בעל חלון גדול הקרוע אל החצר. דרכו ניתן לראות שני כלבים מתנמנמים בשמש ליד עצי־חדר עמוסי פרי.

הוא נשוי לרינה, עובדת סוציאלית במיקצועה. רינה אינה בבית וגם לא הבן, דניאל בן התשע, הנמצא בבית־הספר. שלמה אינו מרבה לדבר על המשפחה: „הם העסק הפרטי שלי. צריך להשאיר אותם מחוץ לעניין." הוא אומר.

בחדר הנשקף אל החצר מצויה מערכת סטריאופונית. בחלל החדר נשמעים מוסיקה עיראקית וצלילי סיטאר לסירוגין. על הטלוויזיה גלויית שנה־טובה דמויית לב מצוייתת בידי ילד שעליה כתוב: „לאבא ואמא, שלא תריבו אף פעם." לידה שני ספרים — „חוות־החיות" של אורוול ו„בית־הבובות" של קצטניק — השאולים בספרייה של באר־יעקב.

שלמה בר התגלגל בעשרות מוסדות, קיבוצים ומינזר ומכולם הורחק בשל התנהגות גרועה וחוסר־תרבות, אך הוא אחד האנשים התרבותיים ביותר שריאיינתי מאז תחילת הקאריירה שלי. הוא שוחרר מצה"ל בפרופיל נמוך, ובערכה שנמסרה לו נאמר כי האינטליגנציה שלו פגומה, אך הוא אחד האנשים האינטליגנטים שבהם פגשתי.

העברית שבפיו רהוטה והוא מטעים את החית והעין. יש לו אוצר לשוני גדול וידע בלתי־נדלה בספרות, בשירה וביהדות.

הוא נולד במארוקו, גדל במעברת באר־יעקב, כמעט שהיה לעבריין, שוחרר מצה"ל בפרופיל נמוך והתגלגל כל ימי חייו עד שמלאו לו 28 שנים, ולמרות זאת הוא הגיע רחוק. „אני יכול לקחת

(המשך מעמוד 51)

אותך מאה מטרים מפה, ולהראות לך במחי־יד את כל העבר שלי," הוא אומר. „ואני יכול לשבת אתך פה, בחדר הזה, להשקיף על הנוף ולספר לך על עצמי." אני מעדיפה להישאר בחדר.

בימים אלה יוצא שלמה בר בתוכנית חדשה. הוא התפרסם אחרי שכתב 13 שירים להצגה „קריזה", שהועלתה ב„תיאטרון חיפה". שלמה בר, כמו מלך מרוקאי, ישב ליד התופים, גוו זקוף, צווארו ארוך ושר. אחר־כך הקים את להקת „הבריכה הטיבעית", שהפכה הצלחה בין לילה. הרדיו אהב אותו, גם הקהל. הוא מילא את האולמות.

השנה הוא הצטרף לת"מ, ומעריציו האשכנזים התאכזבו. „הוא ליכלך אותה," אמר לי אחד מהם. שלמה בר מכר את שמו ואת פירסומו כדי לקדם ולעזור למיפלגה הספרדית החדשה, ושתיקתו האמנותית היתה ארוכה למדי. כעת הוא חוזר עם תוכנית חדשה בשם „חוט שזור". בין חברי הלהקה בולטת צרויה להב, בת קיבוץ שעבדה בעבר בלהקתו של זמר הרוקנ'רול האמריקאי, ברוס ספרינגסטין. היא תשיר ותנגן בויולה.

שלמה בר אינו עובד עם אמרגן או מפיק קונבנציונאלי — הוא בחר כמפיק בעופר ברונשטיין משכונת־התיקווה, שהתפרסם כאשר בא עם הקבוצה המכונה עצמה אל"ה לבית עיריית תל־אביב וכלא את ראש־העירייה שלמה להט. „אנחנו לא עובדים עם מפיקים או אמרגנים. אנחנו עובדים עם עצמנו, אנחנו לא בנויים לתשתית מיסחרית — לא בזמן ולא בתוכן," אומר לי שלמה.

● שלמה בר איפה צמחת?

בבית כאן. נולדתי במארוקו, עליתי בגיל ארבע ומאז אני בבאר־יעקב. התגלגלתי בהרבה מוסדות וקיבוצים, אבל חזרתי לפה. אבא שלי אלג'יראי, בן למישפחת אינטלקטואלים שבחר בכיוון אחר. אמא שלי אשה פשוטה. הסבים שלי למדו את תורת־הקבלה, ההורים שלי כבר לא. ב־בית שמעתי מוסיקה מרוקאית קלאסית, שהיא חוויה מוסיקלית יוצאת מן הכלל. זה השפיע עלי.

● מתי הרגשת שאתה מרוקאי?

מהרגע שבו הייתה לי הכרה והתחלתי להתגלגל במוסדות. אמרו לי שאני מרוקאי ואני ידעתי שמרוקאי זה לא טוב. כך קרה שכמה שהייתי יותר במוסדות פחות הערכתי את הורי, כי בגללם הייתי מרוקאי.

● למה התגלגלת במוסדות?

להורים שלי במעברת באר־יעקב לא היו תנאים לגדל ילדים. המצב היה קשה מבחינה כלכלית — הם לא יכלו להחזיק אותי. הייתי ילד נאיבי עם תחושה דתית חזקה. אהבתי ללכת לבית־הכנסת ולהקשיב לפיוטים. אבל מרגע שיצאתי מהבית והתגלגלתי במוסדות התחיל הניתוק. שכחתי לספר לך, שכשהייתי בן שמונה הייתי במינזר ברמלה.

● מה זה עשה לך?

הייתי ילד שחיפש אמונה. הייתי במינזר שנתיים. הפסלים השפיעו עלי ובשלב מסויים מאוד הערצתי את הכומר. החינוך במינזר היה נוקשה — אם לא הכנת שיעורים חטפת מכות באצבעות הידיים בסרגל. הכומר היה עולה כל יום אל ה־במה לשאת דרשה — הוא היה מרשים מאוד. גרנו במעין פרוזדור ארוך, כולו מיטות־מיטות. בסוף הפרוזדור גר הכומר.

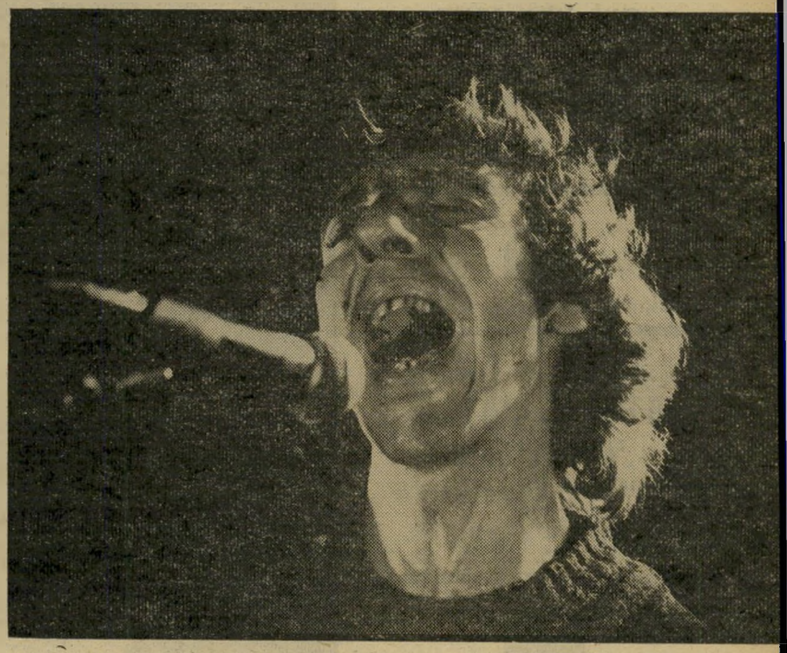
אני זוכר שלילה אחד, בשעה שתיים, שמעתי מוסיקה. זה היה ג'אז. פקחתי עיניים — היה ליל ירח מלא, ודרך הרשת בחלון התמקד בעיני צלב. שמעתי מוסיקה תלומית, ראיתי צלב וחשבתי שקורים דברים — כל חיי אני מחפש סימנים וזה מה שמפעיל אותי. הלכתי בעקבות המוסיקה והגעתי לחדרו של הכומר.

הצצתי בחרדת־קודש דרך חור־המנעול וראיתי אותו מקיים את העניין עם הטבחית שלו. האכזבה היתה נוראית — הבנתי שהכל דאווין, ואני חשבתי שהוא קדוש!

אחר־כך, המימסד הדתי הוציא אותי מהמינזר ולקח אותי למוסד דתי.

● ואז ראית את הרב מקיים את העניין, עם הטבחית שלו?

למה לא? שיקיים. שיהיה לו לבריאות. אבל ברצינות — התגלה לי האבסורד. ה־

זמר בר בקונצרט

„פעם הייתי שמאלני, עד שהבנתי שזה דאווין סתם!"

ההורים שלנו איבדו את המניות אצל הילדים שלהם ברגע שהגיעו לארץ־ישראל

נצרות היא ללא־ספק סם. אתה נכנס לכנסייה ואתה הופך לאפס לעומת הדבר הענק הזה. ואילו בבית־כנסת, כשאתה נכנס אתה מרגיש יותר בן־אדם מאשר בחוץ.

אחר־כך התגלגלתי לכפר־בתיה, אחר־כך הייתי במוסד — אוף! בכמה מוסדות שהייתי — ובהרבה קיבוצים.

■ ■ ■

● היית ילד בעייתי?

הבנתי שאני בעייתי. היום אני מבין שהמיסגרות השונות טימטמו לי את המוח. לא ידעתי במה להאמין, למי להאמין.

● הפכת עבריין?

לא. לא גנבתי ולא יכולתי לעשות את הדברים האלה. הייתה לי תקופה מסויימת ששיחקתי אותה בפוזה של עבריין, אבל אני לא בנוי לזה.

● ניסית לגנוב?

במוסד, פה ושם, אבל אף־פעם לא השתפתי בפריצות. אף פעם לא גנבתי כסף.

● האם העובדה שלא היית עבריין לא הפחיתה מערכך בעיני האחרים כחברה שכה חיית?

לא הייתי הרבה זמן במקום אחד, כך שלא הייתי צריך להסתגל לדפוסי־החברה.

● שירת בצבא?

לא. באותה תקופה הייתי מעורער מבחינה נפשית, הייתי מלא זעם. הצבא קבע שאני לא מאוזן. עשו לי בחינות פסיכוטכניות — אמרו לי תבדוק מאיפה מגיע לאן הולך, ואני במשחקים האלה לא שיחקתי, אז קבעו שאני פסיכי. העריכו שהאינטליגנציה שלי פגומה.

● זה פגע בך?

פגע בי עד שהייתי בן עשרים ושמונה. עד אז היתה לי דימוי מאוד נמוך על עצמי — בעיני עצמי הייתי אפס וזו הרגשה מאוד נמוכה, אתה לא יודע מה לעשות.

התופים החזיקו אותי. ניגנתי על תופים מגיל ארבע, והם הפכו בשבילי לצורך. דרך התופים יכולתי להביע את עצמי, לשחרר לחצים. איתם הייתי שמח, איתם הייתי בוכה, הם היו הפסיכולוג שלי, כמו שקוראים לזה בשפת המערב.

עד גיל 28 הייתי טייח. אהבתי מוסיקה וחלמתי לעסוק במוסיקה — חלום שעד אז לא התגשם.

בגיל 28 הלחנתי את השיר הראשון שלי. קודם שרתי כל מיני שירים כמו „שדמתי" ו„החליל" — שירים מאוד יפים של זהבי וארגוב, שירים שהם בחזקת קלסיקה. בפעם הראשונה כשהלחנתי את השיר שלי, הבנתי שזו הדרך. התחלתי לבדוק מה קורה איתי והחלטתי להוציא את עצמי באופן מוחלט למוסיקה, ואז באה העבודה המימסדית הראשונה. יובל מסקין, שאותו הכרתי דרך דודו אלהרר שגדל איתי, המליץ עלי לתיאטרון חיפה, והתבקשתי לכתוב את המוסיקה למחזה של יהושוע סובול קריזה.

● האם אי־פעם הפסרת את העובדה שאתה מרוקאי?

כן, בטח. כשהייתי במוסד לא אמרתי שאני מרוקאי, אמרתי שאני צרפתי. אבל היו כאלה שלא היתה להם ברירה.

■ ■ ■

● נחזור ל„קריזה"...

זאת הייתה בעצם העבודה הראשונה שלי כמוסיקאי. עד אז לקח לי שנה כדי להלחין שיר, ופיתאום הייתי צריך להלחין ב־חודשיים 14 שירים. הייתי חייב להתמודד. הבנתי שאם אני רוצה להתקיים, אני צריך לשחק לפי החוקים שלהם.

עכשיו אני כבר לא צריך — ביססתי את עצמי, ואני כותב על פי החוקים שלי, בזמן שלי, בלי הפאראנויה של מה יקרה מחר.

● איך הרגשת כשעברת, כמו שאתה קורא לזה, לצד שלהם?

אני לא בצד שלהם. עכשיו אני נמצא, אמנם, בפנים, אבל שייך לחוץ. המזל הגדול ביותר שלי הוא שלא למדתי בצורה מסודרת. אם הייתי לומד, הם היו הופכים אותי לאחד הבלוקים הרגילים שלהם. בגלל האינפורמציה שלא קיבלתי, כבר יכול, אני מה שאני.

אני מאמין שאינפורמציה של האמנות קיימת בזיכרון, לא בלימוד. אתה יכול ללמוד שנים אבל תישאר מה שאתה.

הבנתי דבר בסיסי אחד: אם אני שואב מאבא שלי, אני מקשר בין האבא שלי והבן שלי. בתרבות שלנו, בניגוד לתרבות המערבית, בנים קשורים לאבות. בתרבות המערבית בנים בוגדים באבות בצורה שיטתית — קם דור חדש, ואחריו קם דור עוד יותר חדש ועוד יותר חדש ועוד יותר חדש. מי שחדשן נעלם. אני לא רוצה להיות לא חדשן ולא נעלם.

אני מאמין בתפיסה היהודית בקבלה מאבות לבנים, אני מאמין בשפה כמהות. השפה העברית היא שפת־מהויות, ואילו השפות האחרות הן שפות של סמלים ואינפורמציה. אין עוד שפה אחת בה כל אות עומדת ברשות עצמה ואינה מחוברת לאות אחרת.

קחי לדוגמה את המילה חיים: החית והיוד יוצרות את המילה חי, היוד והמם יוצרות את המילה ים, היוד יוצרת את שמו של הקדוש־ברוך־הוא וחית ומם יוצרות חם משני הצדדים.

מה שמקסים אותי זה איזה אין סוף יש בשפה הזו, זו שפת קודש. זוהי שפת צללים, הבנויה על הדגשים של חית, עין וריש. בשפות מערביות אין דבר כזה. כל

אבו־חצירא הוא יציר השיממה. אם גנב, שיישב בבית־הסוהר

הוואוואוא זה שטויות, זה פלסטיק, אין לזה כוח תוכני או צלילי וזה לא מעניין. לפי דעתי, השפה הזו, בגלל היותה שפה נפלאה כל־כך, הצמיחה משוררי־ענק.

● כמו מי?

גיליתי שיר של אלתרמן, שנכתב בתקופת הסלקציה. שמעתי על העליה הסלקטיבית בשנים 55־56 — הציונים שלחו משלחת למארוקו כדי לבדוק אם אתה מתאים לעלות לארץ־ישראל. אם היו לך שיבעה ילדים, יכולת להעלות רק חמישה. הם מנעו עליית זקנים ואנשים לא־ברי־אים.

בטור השביעי מצאתי שיר שהתייחס לידיעה, שהופיעה בעיתון ושיספרה כיצד בדקו יהודי בשם דנינו, שהיה קצת צולע, והריצו אותו כדי לבחון את כשירותו.

כתב אלתרמן: כן קטע שכזה / גם הוא בל יאמד / גם הוא בל ישכח / דף אילם ואשם / דף בדינו של אב / אשר ניתר ניתורו ורץ / ותינוקו רואים דומם — / דף בדינו של אב / אשר שיבת ציון ציותה עליו / קפוץ! והוא בעיגולו אץ אץ / בלבבו תפילה לאל עליון / שמע וכה אמר לו אל / רוץ רוץ עבדי דנינו רוץ כי לא תמעד / עמדך אני / אם זה החוק לישראל יכול נוכל לו שנינו כאחד / רוץ רוץ עבדי דנינו עמדך אני / רוץ ואל תיחת / כי אכסה מומך / אבל לא אכסה עלבון תחיית עמי / אשר דיוה נוצץ בדמעך.

זה השיר של אלתרמן, אלתרמן הוא

מתופף בר

„לאשכנזים יש סנוביזם על התרבות"

מוסיקאי בר בביתו בכאר־יעקוב

„מהרגע שבו התחלתי להתגלגל במוסדות, הבנתי שאני מרוקאי...“

עלא כיף כיפאק. אלתרמן הוא אחי. אלתרמן עשה הוא מה שהאמנות חייבת לעשות. האמנות צריכה לתת לאנשים לחשוב מי הם ובשביל מה הם פה בכלל. היא צריכה לגרות אנשים להכרה עצמית ולא לפיזור הדעת ולטימטום.

כל אמנות שלא עושה את הדברים האלה היא מוצר קלוקל. איך רוצים לחנך עם כשמשמיעים ברדיו זמר בן 45 שר לילדה בת 17: „אני מחכה לך שאת תבוא“. אני לא יכול להבין את זה.

● **למי אתה רומז?**

לכל החינגה המוסיקאלית, שמתחרשת כעת ברדיו ובהופעות. את יודעת מה? אני לא רוצה לדבר.

● **למה?**

אני יודע... בעצם, למה לי להגיד שמות? זה לא יאה.

אני אגיד לך מה שאני חושב: כשאת מתנכת ילד בשפה נכונה בדיבור נכון, הוא מתחנך. אם את מלמדת אותו שרוח־שטות טובה לו, הוא הופך להיות כלומניק. את יודעת מה קרה לנו? שכחנו את הפשטות, שכחנו מה זה להיות פשוט.

רוב בני עדות־המיזרח עברו משבר תרבותי. בואי נבדוק את העבר: כשהם באו ארצה הם הכירו שירה אדירה. למשל, את ספר הידידות המרוקאי, שהוא ספר שירה נצחית קוסמית. מי שמבין בשירה, מי שיודע מה הערך של שירה והתכוונות, מכיר את גודל הערך של הספר הזה.

עם ספר כזה הגענו לארץ, ופה אנחנו צריכים לאהוב את „אני אוהב אותך ואת

הגענו לארץ עם הספר „שירת הידידות“ וכאן הפכו אותנו לחתי־תרבות

אוהבת אותי.“ היה קשה לנו, אחרי השירה הקוסמית הנצחית של ספרי היהדות, לאהוב את הסיגנון הזה. אז את מבינה מה קרה? הפכנו להיות חתי־תרבות, כי לא אהבנו את „אני אוהב אותך ואת אוהבת אותי.“

● **אתה מרגיש ממורמר?**

כן, ממורמר! כדי שאוכל לכבד בן־אדם ושהוא יכבד אותי, אני מנסה להעביר לו את ערכי התרבותיים והוא מנסה להעביר לי את ערכיו. לעולם לא יווצר דו־שיח עם מישהו שחושב שהוא בעל־הבית שלי וקובע בשבילי. וזה בדיוק מה שעשו האשכנזים — הם לקחו לעצמם את המונופול על התרבות, על החשיבה, על צורת הביטוי, ולנו לא היה ערך כבני־אדם.

אנחנו ראינו את האבות שלנו מתמוטטים מבחינה תרבותית — ואני לא מדבר פה על אוכל — אנחנו ראינו את תחילת הניוון והטינופת.

אוכל זה חשוב, אבל אני פוחד יותר משובע, לא מרעב.

● אתה מאשים את האשכנזים בכך שהתייחסו אליכם כאל אנשים נחותים. מאז שהמרוקאים עלו לארץ עברו למעלה מ־30 שנה. בזמן האחרון חזדמן לי לבקר בשכונות־עוני ובעיירות־פיתוח. בי קרתי בבתים שבעליהם נמצאים בארץ שנים רבות — יותר שנים משחיו במרוקו — ובכל זאת גרים שם ניוון מזעזע, פרימיטיביות ואנאלפבתיות. איך אתה מסביר את זה? אתה הרי אומר שהמרוקאים שהגיעו לכאן היו אנשי תרבות?

העלייה המרוקאית נחלקת לשתי עליות: היתה עליה שבניה בנו את צפת ואת טבריה. אנשים בעלי חזון דתי שהאמינו כי שיבת־ציון תחזיר את משיחנו. והיתה העליה של אחרי קום המדינה.

מה קרה בשנות ה־50? בני עדות־המיזרח הגיעו לישראל ולא ידעו מה זו דמוקרטיה. הם לא ידעו מה זה איזם — קומוניזם או סוציאליזם — הם באו לארץ־ישראל בגלל ארץ־ישראל. אז התחילה שיטה של התארגנות פוליטית — משום שבני עדות־המערב ידעו מה זה דמוקרטיה הם היו מאורגנים בגופים, אך אנחנו היינו מאורגנים בחמולות.

אני זוכר איך כל בחירות מפא"י היתה שוכרת ביריונים, שהיו קונים קולות בסיגנון של „תיקח מאה לירות ותצביע אל"ף.“ מי ידע מה זו דמוקרטיה? ההורים שלנו היו אנשים עם חזון דתי ותמימי־דרך. הם עסקו במלאכה זעירה ולא בפוליטיקה, וכאן הם החלו נשברים לאט־לאט. הם כבר לא היו אלטרנטיבה לילדים שלהם. הם איבדו את המגנית — הילד שלהם הפסיק להעריך אותם, הוא התחיל להעריץ את האיזם וכאן זה התחיל.

אחרי שהילד העריץ את האיזם הוא למד שהכל דאווין — הוא למד שהשיטה החברתית של המדינה שלו היא חסרת־מוסר, הוא למד שלא הטובים הם המנהיגים אלא המושחתים, הממזרים, בעלי הלשון החלקה. הוא למד שכל שיטה מצמיחה את היצירה שלה. כאן התחיל הניוון.

מי לא התנוון? אלה ששמרו על מסורת. אני יכול להראות לך מישפחות של־מות ששמרו על הדימוי האנושי שלהן, ואני יכול להראות לך מישפחות שלמות שאיבדו כל צלם־אנוש.

● מכאן כך בני עדות־המיזרח, למה דווקא המרוקאים? למה דווקא הם הפכו סמל לניוון?

כי הם לא גמישים. קרה משבר־ערכים והם לא ידעו להתמודד איתו. כך קרה שהמרוקאים מילאו את בתי־הסוהר וזה הפך לסטיגמה. על כל דבר שקרה בסביבה עצרו מרוקאי.

● אתה מספר לי על ערכים מו־

ראינו את האבות שלנו מתמוטטים מבחינה תרבותית. ראינו את תחילת הניוון, הטינופת

סריים נעזים, על קדושת המישפחה, על החמולות. איך קרה שכך הזונות היו ז'קלין, מרסל איוט וז'קו כל הסרסורים היו זוזו, ז'אקו ומישל. למה כך כך הרבה זונות וסרסורים היו בני העדה המרוקאית?

קודם כל תשאלי למה לא היו זונות במרוקו. כי היתה מיסגרת שהחזיקה, שנתנה טעם לחיים. כשבאנו לארץ נשברו כל המיסגרות — הציעו לנו לחיות כמו נספח זיין. אם לא הצלחת להתערב בחיים, נפלת. אם לא הפכת להיות צלם של מישהו אחר, יצאת מהמישחק. לא היתה הנהגה רוחנית, הבירזין הפך להיות מנהיג פוליטי. ואם זה המנהיג — מי יהיה העם שלו אם לא זונה? השיטה יצרה זונות, חוסר־ההתחשבות בתרבות המרוקאית יצר סרסורים.

באו לדבר אתנו על ערכים ולא קיימו ערך אלמנטרי כמו לתת לבן־אדם צלם־אנוש. זהו חומר־נפץ שעומד להתפוצץ בכל רגע. את יודעת מה קורה בבתי־הסוהר? מחזיקים אנשים מגיל 17 עד גיל 45, יושבים שם גברים בשיא אונם, בתנאים תת־אנושיים. מעשי־סדום מתבצעים בילדים.

מה אנחנו יכולים לצפות מבן־אדם שנאסר בגלל גניבת אופניים? במארוקו, אם ילד היה גונב אופניים, אבא היה מכניס לו מכות ובזה נגמר הענין. ילד במעברה שגנב אופניים ישר נעצר על ידי המישטרה ומוכנס לאבו־כביר. ואז, ילד בן 17 מגיע למיבצר של גברים אלימים, שרוצחים את נשמתו והורסים את חייו. הוא לא יצא בחיים ממעגל הפשע. הוא הופך להיות משרתו של איזה ג'באר — מלמדים אותו להיות בן־זונה ממדרגה ראשונה. נשמתו מושחתת.

● לאן נעלם האבא שהיה מרביץ מכות במרוקו?

הוא עסוק כל הזמן בהוצאת הילד מבית־הסוהר, בהשגת ערבויות. זה הופך לאורח־חיים. ואת עוד שואלת למה הם מנוונים. זה הניוון שאת קוראת לו דמוקרטיה, או צדק חברתי.

לוקחים איזה שופט, שלא יודע מאיפה הילד הזה בא, או מה גרם לו לגנוב את האופניים, והוא זורק אותו לבית־הסוהר. מה עם אלה שגנבו מיליונים, שגנבו את המדינה? אותם משחררים מפני שיש להם רישרוש בלב, בגלל המלצה של נשיא, בגלל הצווארון הלבן. למה הזונות הזאת?

● אם מדברים על כאלה שגנבו מיליונים — איך קרה שנתת את שמך ואת פירסומך לתמ"ע שבי־ראשה עומד השר אהרון אבו־חצירא המואשם כעת בעבירות חמורות ביותר?

אבו־חצירא הוא יציר של השיטה.

● אז צריך לסלוח לו, כי הוא מרוקאי?

אם הוא גנב, שיאכל אותה!

● לא ענית על שאלתי מדוע בעצם הצטרפת לתמ"ע?

הרגשתי מחנק תרבותי. לא מצאתי את מקומי לא בימין ולא בשמאל. פעם הייתי שמאלני, מפ"מניק. אף פעם לא מצפן.

אחר־כך הבנתי שמשתמשים בשם המיזרחי שלי.

בארץ יש שתי תרבויות — מיזרחית ומערבית — ומשחקים בדמוקרטיה. רוצים לשחק? בסדר! אני רוצה לשחק עם גוף רעיוני שיהיו לו הרעיונות שלי, כי אם לא יהיה לי כלי להילחם בו אני עלול לרוס, עלול לשרוף.

הרבה אנשים חושבים כמו הסטודנט שלמה צדוק, וזה מסוכן. זה חומר־נפץ, ושיידעו כבר! שיפסיקו לחיות את הציונות השלווה והבונה

את צריכה להבין, שזה דווקא טוב שקם גוף כמו תמ"י. אחרת דברים יתפוצצו פה, וצפויה סכנה איומה. בתמ"י קיים כוח רעיוני של אנשי רוח, כמו גבריאל בן־שימחון וארז ביטון. יש לנו חוג צעירים, שהוא כוח בתוך תמ"י. אנחנו עומדים לדרוש מינויים לאנשים שלנו.

באמונה שלמה: תמ"י היא תחילת הפירתרון המכובד לתשתית תרבותית של רוב המדינה. אנחנו חלק מהמיזרח התיכון, אנחנו לא יכולים להיות תרבות קוקה קולה.

יש לי ייחוד מזרחי, וזה חייב לבוא לידי ביטוי — אף מיפלגה במפה הפוליטית לא נתנה לנו הזדמנות. הם רק השתמשו בשמות המיזרחיים כעלה־תאנה.

● מה דעתך על דבריו של הסטודנט שלמה צדוק, שאמר שהוא שונא אשכנזים וקרא לאלימות?

את לא צריכה לשאול אותי מה דעתי על דבריו של צדוק. את צריכה לשאול אותי איך קרא שצדוק הגיע כילד לארץ־ישראל, גדל פה, למד באוניברסיטה, הרגיש את מה שהרגיש ואמר את מה שאמר. הרבה אנשים חושבים כמוהו וזה מסוכן. זה חומר־נפץ, ושידעו כבר! שיפסיקו לחיות את הציונות השלווה והבונה!

● **אתה שונא כמוהו?**

אני אמן. אם לא הייתי אמן, הייתי שונא. יש לי מזל שהאנרגיה שלי באה לידי ביטוי. אחרת הייתי מתעוות, ואז לא הייתי אחראי למעשים שהייתי עושה!

(המשך מעמוד 13)

סיטת גנואה שבאיטליה. הוא נהג לנסוע לשם רק פעם בשנה, בתקופת הבחינות. בנסיעות הללו השיג את הספרים שהיו ברשותו, שכולם היו כלולים בתוכנית ה־לימודיו של אקדמיה צבאית איטלקית.

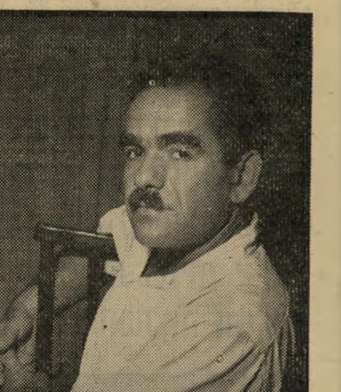
כאשר עזב את פלוגת בית"ר, שמחו בני מישפחתו. אביו ביקש לשגרו לשנת לימודים באנגליה, כדי שיסיים שם את לימודיו לקראת הבחינה בכלכלה. אך ללוי היו תוכניות אחרות. הוא סירב לנסוע וסי־רב להשתלב בעיסקי המישפחה.

ייצור חומר־נפץ

ה סיכסוך עם אביו היה קשה, והוא עבר להתגורר כמה חודשים בבית אחותו, אסתר מבורך, שבעלה, חיים, היה ממייסדי בנק־קופת־עליה. לוי עבד בבנק כמה חודשים, ואחר־כך נסע לנתניה עם שניים מחבריו שהיו עימו בפלוגות בית"ר.

בנתניה התחיל לוי לעבוד בליטוש יהל־מים. בתקופה זו, בראשית שנות ה־40', היתה נתניה ידועה כבר כעיר היהלומים. התרכזו שם גברים צעירים רבים שעבדו בתעשייה זו, ויהודה־אריה לוי הקים מוע־דון לעובדי היהלומים. הוא הגיע להסכם עם עובד בן־עמי, ועם בעלי המיפעלים, ש־תמכו במועדון.

במיסגרת זאת אסף לוי חבורה של גב־רים ונשים, והתחיל להעביר להם אימונים בנשק. כאשר פרש דויד רזיאל מאירגון ההגנה ויצר את האצ"ל, הצטרפו לוי ו־אנשיו לאירגון זה. אך שהותו באצ"ל לא ארכה זמן רב. כאשר פרש "יאיר" והקים

חבר־מרכז־לח"י שמיר
היה בפאריס

את לח"י, היו בנתניה שמועות שלוי עומד להצטרף אליו. די היה בשמועות כדי ש־כמה מאנשי אצ"ל יארבו ללוי, ויכו בו מכות נמרצות. אירוע זה הוא שגיבש את החלטתו. הוא ואנשיו הצטרפו ל"יאיר".

פעילותו של המועדון שיסד לוי, היתה לצנינים בעיני ההסתדרות. אנשי־ההסתד־רות שבמועדון, הצביעו נגדו בבחירות למזכירות המועדון, והכשילוהו. לוי ערך ביקורים אצל בעלי־המיפעלים שתמכו ב־מועדון, וגרם להפסקת התמיכה. לא עבר זמן רב והוא נבחר מחדש.

באמצע שנות הארבעים החליט לוי ל־עבור לתל־אביב, לדעתו, הגיע הזמן לעבור ללחימה של ממש.

גם הפעם סירב לוי לגור אצל בני־מישפחתו. הוא לא רצה לסכן אותם. ב־לח"י ניתן לו הכינוי "שמואל", היו ש־קראו לו "מוסוליני", שכן הוא בא מ־איטליה. הוא השתתף בכמה וכמה פעולות מיבצעיות של לח"י, אך עיקר פעילותו היתה מאחרי הקלעים. לוי היה מפקד ה־מלחקה הטכנית של לח"י.

בספר, שיצא בהוצאת מישרד־הביט־חון, על התעשייה הצבאית שקדמה להקמת המדינה, יש פרטים רבים על "ה־ייצור" של לח"י. פעילותו של לוי התחי־לה כאשר נפגש עם חבר לח"י אחר, יהושע זליבאנסקי, תעשיין שעסק בייצור מצות ובחומרים כימיים. בביתו של זליבאנסקי, ברחוב שבזי 65 בתל־אביב, על גבול יפו, הציב לוי מכונה לליטוש יהלומים ששימ־שה לפרנסתו. שם התחיל גם בתעשיית הנשק שלו. מלבד המצאותיו בשטח הנשק והתחמושת, המציא גם פטנט הרשום על שמו, והמשכלל את תהליך ליטוש ה־יהלומים. אחרי שנתפסה תחנת־השידור של לח"י, שממנה שידרה גאולה כהן, בנה לוי תחנת־שידור חדשה.

אחותו של לוי, קלרה וידרו, טוענת שאחיה זכר כיצד שפכה אמם סוכר על להבת־אש, וחימום הסוכר גרם להתפוצצו־תו. זיכרון זה, כך היא אומרת, הוא ש־הביא אותו לייצור חומר־הנפץ המיוחד שמאוחר יותר הביא בעקיפין למותו.

בחומר הנפץ שהמציא לוי לא היה סוכר. היתה זו תערובת של מלחת צ'ילי וחומצה חנקנית, שיצרה חומר־נפץ שנקרא אמונל — חומר־נפץ הודף רב־עוצמה ובטוח ל־שימוש. לוי וזליבאנסקי ייצרו את חומר־הנפץ על גג הבית ברחוב שבזי, באמצעים פרימיטיביים, תוך שימוש בפרימוסים. ל־סקרנים אמרו שהם מייצרים צבעים. ל־רשות המחתרות העבריות האחרות — ההגנה ואצ"ל, לא עמד חומר־נפץ כה חזק וכה בטוח. הם נאלצו להשתמש בחומרים חלשים יותר ובטוחים פחות, ולא אחת נגרמו תאונות קטלניות כתוצאה מכך.

פעילותו של לוי לא הצטמצמה לשטח ייצור חומרי־הנפץ. הוא היה האיש ש־בנה את "הסליקים" למען לח"י, את מחבואי האדם ומחבואי הנשק והכסף. ל־רשותו עמדו עשרה אנשים, שהיו נאמנים לו מאוד. אולי בצורה שלא מצאה־חן ב־עיני חברי מרכז הלח"י באותה תקופה, יצחק שמיר, נתן ילין־מור וישראל אלדד־שייב.

חבריו של לוי מאותה תקופה, זוכרים שהסתכסך כמה פעמים עם חברי המרכז. פעם אמר לוי לאלדד־שייב: "אתה בוגד!" בפעם אחרת סירב לתקן את הרדיו של ילין־מור. הוא שלח אותו לחשמלאי ש־יעשה זאת. בפעם אחרת הסתכסך עם ההנהגה כולה, כאשר אחרי שוד בנק־ברקליס בתל־אביב, הועברו לרשותו של לוי 3000 לירות ארץ־ישראליות בלבד,

חבר־מרכז־לח"י אלדד
"אתה בוגד!"

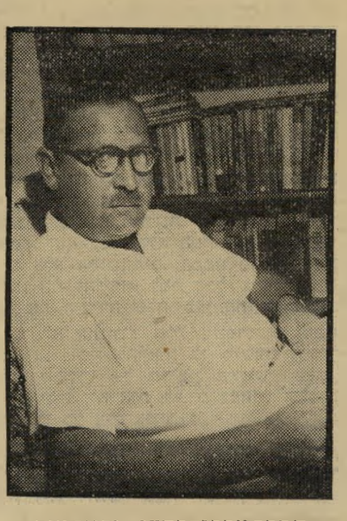
וכאשר ביקש כעבור שבוע כסף נוסף לרכישת חומרים וציוד להכנת חומרי־נפץ, נודע לו שיתרת הכסף, בסך עשרות אלפי לירות, הושקעה בקניית בית.

לאחד את כל המחתרות

ב קודת המיפנה הגורלית ביחסיו של לוי עם מרכז לח"י, היתה הכרזת האו"ם על החלוקה, ב־29 בנובמבר 1947. לוי מעולם לא ראה את עצמו כחייל פשוט בלבד. הוא כתב כמה חוברות־הסברה של לח"י. שמותיהן היו: האימפ־ריה השוקעת ויהודה העולה, הדרך לחי־רות ואבני יסוד לתורת החירות העברית. באחת מהן כתב:

"אין ספק בליבנו, כי עם סילוקו של הגורם הזר, המסית והמשסה, יסולקו גם גורמי האיבה מצד עמי־ערב אל שאיפו־תיו של העם העברי. את האמת הזאת, על האינטרס המשותף ועל האוייב המשותף, עלינו להחדיר בין כל הגורמים בארצנו ובארצות השכנות. מובן, כי אין תיקווה שנצליח לשכנע את 'השליטים' בארצות אלה, את עבדאללה במיזרחה של ארץ־ישראל, את נורי־פחה בבגדאד או את ה־קבוצות השליטות בסוריה. 'שליטים' אלה, לא טובת עמם לנגד עיניהם. 'שילטונם' הוקם ומתקיים בחסדה של בריטניה, והם משמשים כלי־שרת בידיה. אולם על אף הבערות של ההמונים, הולכת וצומחת הכרה חדשה על זכויותיהם המקופחות ב־ידי זרים ועושי־רצונם מבני־עמם. העם העברי חייב לזרז את התהליך הזה, של התפכחות ההמונים."

השקפות אלה לא היו יוצאות־דופן ב־לח"י באותן שנים. אך לוי היה יוצא־דופן בעניין אחר, חשוב בהרבה, שגזע לעצם קיומה של המחתרת. לראשונה נו־דע בפומבי על כוונותיו בנאום שנשא בעתלית לפני פעילי לח"י באזור, ואחדי המחתרת. במיגזג הימים ההם, נשא לוי את נאומו כשמיטפחת שחורה מכסה את פניו, כדי למנוע את זיהויו. הוא אמר שעל המחתרות כולן להתאחד, כדי ליצור צבא עברי אחד, ושיש לעשות זאת מייד. כמה חודשים מאוחר יותר, באמצע 1948,

חבר־מרכז־לח"י ילין־מור
מכשיר רדיו

קרה הדבר שלו הטיף לוי. אך בסוף 1947 נשמעו דבריו אלה כדיברי כפירה באוזני ההנהגת לח"י. לוי עורר חשות. הוא היה מפקדה של קבוצת אנשים שהיו נאמנים לו, והוא לא טרח להסתיר את דיעותיו.

הוא העמיד את דרישתו בצורה אולטימ־טיבית: או שמצטרפים להגנה — או ש־אינני עובד. למעשה, שותקה המחלקה הטכנית באותה תקופה, בסוף 1947. ל־דיברי אחד מחבריו באותה תקופה, לא יכול היה לוי לשאת את המחשבה שבעוד ההגנה והפלמ"ח כבר מעורבים בלחימה ב־פועל, מסתפק לח"י בשוד בנקים ובטירור עירוני. לדבריו, לא היה צורך בהכרזת מילחמה כדי להבין שהעם נתון במילחמה, וכל הכוחות צריכים להתאחד.

מרכז לח"י הורה לאחד מחבריו של אריה לוי לעקוב אחריו, אך אותו חבר סירב, ובעיקבות כך נשפט ונשלח לשש־שה חודשים לירושלים. כאשר נתפס אותו אדם בתל־אביב, בתוך תקופת ההגלייה, אמרו לו מפקדיו, לדברי אחיו של יהודה אריה לוי, יצחק: "עכשיו, שהפרת פקו־דה, אנחנו יכולים לעשות לך מה שאנחנו רוצים." המרכז היתנה את המחילה ל־חבר שנתפס, בכך שיחזור לפעילות ב־מיסגרת המחלקה הטכנית המשותקת. אחיו של אריה־יהודה לוי טוען, כי כאשר הצ־ליח אותו אדם בפעולתו, התברר למרכז לח"י שאפשר להסתדר גם בלי "שמואל", וכך נפלה ההחלטה על הוצאתו להורג.

לתפוס מרגל פולני

ח ברו למחתרת של לוי מאותם ימים, טוען, שההכרעה נפלה אחרת. לוי לא התרשם מהרחקתו מפעילות. החלטתו היתה נחושה למסור את סוד חומר־הנפץ שהמציא לידי ההגנה, כדי שזו תייצר מוק־שים ותבצר, בדרך זו, את הקיבוצים ו־המושבים שהיו נתונים להתקפות באותם ימים.

באמצעות אברהם פראנק, שהוא היום בעל־בית חרושת לקפיצים, יצר לוי קשר עם מפקד ההגנה, ישראל גלילי. נקבעה ביניהם פגישה ל־15 בינואר, 1948. גלילי היה אמור לקחת את לוי אל אחד הקיבו־צים, כדי שיוכל להתחיל בעבודה.

אך ב־15 בינואר, בשעה שש ושלושים בבוקר, באה חולייה של עשרה מחברי לח"י אל החדר שבו התגורר לוי, ברחוב הירקון 98 בתל־אביב. ללוי היה שם חדר שכור, בדירת רופא קשיש ואשתו. בראש חוליית לח"י עמד עמנואל הנגבי ("אדם") שהיה יידידו של לוי, ולימים בעלה של גאולה כהן. הנגבי היה אומנם יידידו של לוי, אך לכל שאר אנשי החולייה, שהיו מתנדבים חדשים בלח"י, נאמר שהמשימה היא לתפוס מרגל פולני.

לוי לא ניסה להתנגד. הוא הובל אל צריף מבודד, בלב אזור הפרדסים שליד רעננה. שם נערך לו מישפט. השופטים היו עמנואל הנגבי עצמו, ושני חברי לח"י אחרים. על־פי אחת הגירסות, זיכה בית־דין זה את לוי מכל אשמה, ברוב של שניים לעומת אחד — הנגבי. גירסה אחרת אומרת ששניים מחברי בית־הדין טענו ש־אפשר להסתפק בהגלייתו של לוי לאוסטר־ליה, ורק השלישי — הנגבי — טען שיש להוציאו להורג. מכל מקום, הנגבי לא קיבל את ההלטת הרוב, ונסע אל חברי מרכז לח"י בתל־אביב.

רק שניים מחברי המרכז היו אז בארץ — ילין־מור ואלדד־שייב. יצחק שמיר נמצא באותה תקופה בפאריס. בדרך־כלל הצטרף אליהם קצין־המיבצעים של לח"י, יעקב ("מזל") בנאי. עד עתה לא ברור כיצד התרחשו הדברים במרכז. בעיקבות חקירות בני־המישפחה, התברר כי כל אחד מחברי מרכז לח"י הטיל את האש־מה על הריגת לוי על חברו. לכתב העולם הזה אמר אלדד־שייב כי אין לו כל קשר לפרשה זו, וכי כלל לא הכיר את לוי.

התשובה שעימה חזר הנגבי לפרדסי רעננה ידועה היטב. הפקודה היתה: ל־הוציא את לוי להורג, למרות פסיקת בית־הדין דלמטה.

הנגבי נטל עימו שני אנשים. אחד מהם היה מאוחר יותר מדריך־נשק באחד מ־מחנות צה"ל, ולימים קצין בכיר בצבא. כינויו היה "לוי". האחר היה מאוחר יותר עובד עיריית תל־אביב. אחרי המילחמה, העיד "לוי" במישטרה על המיקרה. הוא אמר שהנגבי הסיר את משקפיו של לוי והשליכם על הריצפה, ואחרי שסירב הלוי להצעה שעיניו יכוסו, ניתנה פקודת האש.

"לוי" העיד שהוא עצמו ואיש לח"י האחר, הבחינו בכך שהנגבי עצמו אינו יורה. הם נבהלו, וחששו שעשו דבר־מה אסור. הם השליכו את נישקם ונמלטו מייד מהמקום, בלי לדאוג לגוויה.

לוי נהג לבוא בכל יום שישי ל־ארוחת לילי־שבת בבית אביו, משה, החי עדיין. כאשר לא הגיע לארוחה ב־16 ב־ינואר, יום לאחר הריגתו, נבהלו בני־מישפחתו, שידעו משהו על יחסיו ה־מעורערים של לוי עם הלח"י, והתחילו עוד באותו לילה לעבור בין חבריו, כדי לברר מה עלה בגורלו.

חלפו כמה ימים בטרם נודע למישפחה, מפי רופא מידידי אחיו של לוי, יצחק, שהוא נהרג. בני־המישפחה פנו לאחד מ־

(המשך בעמוד 78)

יהודה־אריה היה צריך להיפגש עם ישראל גלילי ב־15 בינואר, ובאותו יום שלח מרכז לח"י חוליה שתחטוף אותו. אנשי לח"י חשבו שהם חופפים מרגל פולני

גברים ונשים מגיבים על מאמרו של הגבר האוסטרלי

שטען כי הנשים אינן יודעות לענג גבר ואינן מכירות את גופו

„לקלף את האשה!"

משתורי המין הגברי

המאמר של הגבר האוסטרלי, שפורסם בגיליון „העולם הזה" (2307) לפני שבועיים, תחת הכותרת „מיסתורי המין הגברי", עורר, כמצופה, תגובות חריפות ביותר של חזדהמה. ככך היווה המאמר המשך לוויכוח שהתעורר בעיקבות מאמרה של האשה האוסטרלית לפני 20 שבועות („העולם הזה" 2288).

לא רק לגבי נשים רכות היווה המאמר גילוי ששינה את תפיסתן לגבי מקומן ביחסי־המין, אלא גם בעיני גברים רבים, בני כל הגילים, היו במאמר דברים שחששו לבטאם עד כה.

גילה רזין, כתבת „העולם הזה" לענייני רפואה, שגבתה כחודשים האחרונים עדויות ותגובות של נשים וגברים על מאמרה של האשה האוסטרלית ממשיכה ככך בעמודים אלה.

הוא נועז בדבריו. הוא מאמין בפתיחות בין בני־האדם, עד הסוף הטוב. כן, יש לו המון ידידים וידידות שלמדו לחשוב ולנהוג בדיוק כמוהו. שיחות כאלה עם ידידים הולידו כתיבת ספר על הזיות מין של גברים ונשים. בשיחה הוא אמר הרבה יותר ממה שניתן לפרסם בכתבה זו.

בן לאמא תימנית ואבא פולני, צבי צוייגנברג בן ה־34 מגיש קפה ו...סחוג. הסחוג, הוא אומר, עושה לי מה שסמים עושים לאנשים אחרים.

אומר צבי צוייגנברג:

האורגזמה של האשה הכניסה אותנו, הגברים, לתיסכול מפחיד. המישפט „הוא לא סיפק אותי הלילה," הפך נטל כבד על כתפו של הרווק המבלה, וגם על הנשוי השיגרתי.

מה בעצם דורשות הנשים? שעתיים־שלוש של תענוגות משותפים יכולים ל־התפרק כבועה ברגע שהאשה, בגלל סיבה כלשהי, לא הצליחה „לגמור".

הגבר עייף אחרי כל נסיונותיו להביא את האשה לשיא הנאתה. לעיתים הוא עושה זאת בחוסר חשק, וזיכרון מר נותר במוחו.

נשים רבות חושבות, או אפילו משוכנעות, שברגע שהן נשכבות ופותחות את רגליהן לרווחה, הן עושות טובה גדולה לגבר. עליו להיות אסיר־תודה על־כך. אולם אם גבר יעז לנהוג כך, תחשוב האשה שהוא מופרע.

תמיד הנשים הן שמענגים אותן. גם הגברים היו רוצים „גוד טיים"!

הבה נדבר על מה שהגברים היו רוצים שהאשה תעשה להן. נשים אינן מכירות את גוף הגבר במלואו! רוב הנשים משוכנעות שמרכז תענוגותיו של הגבר מצוי באיבר־מינו. בני־הזוג מתפשטים, ואז ה־מכסימום שהאשה טורחת לעשות הוא ללפות באגרופה את איבר־מינו, מחזיקה בו זמן קצר, מעבירה את כף ידה לאורכו ומרפה ממנו. בזה היא חשה שמילאה את תפקידה, וממתינה להמשך התגובה מצד הגבר. נשים רבות אינן מעלות על דעתן שראשו של הפין רגיש בדיוק כמו הדגדגן של האשה. טיפול ממושך, חזק מדי, לוחץ מדי, גורם לגירוי בלתי־נסבל.

המגע בראש איבר־המין צריך, למעשה, להיות קצר, מהיר, כשכף היד של האשה עולה מבסיסו אל ראשו ומרפה ממנו אחרי טיפול קצר.

נשים אינן מבינות שסתם להחזיק ב־איבר־המין של הגבר, זו פעולה שאינה מביאה לו תענוג. חשוב שהאשה תדע מה לעשות בו!

נשים חושבות שהשירות הזה שהן מואילות לתת נועד כדי לעורר אותו לזיקפה בפעם נוספת. התענוג, שאותו ה־גבר מבקש, הוא לחוש את תנועות הלשון שלה סביב ראש איבר־המין.

שימו לב! הדבר המפתיע ביותר הוא לחוש את נעיצת שיניך במקום הרגיש הזה. לכן עליך לתת לשפתיך להתעקל סביב השיניים, ובצורה זו תצליחו למנוע את מגען בעור הרגיש והעדין.

חשוב שנשים יבינו שאל להן לדחוף את האיבר עמוק עד לגרונן. תאור כזה הנשים בוודאי קלטו מסיפורי הפורנו הרבים המופצים בדוכני־הספרים. רוב הגברים ש־עימם שוחחתי סיפרו, שלעיתים רחוקות הם מתנסים בחווייה מינית עם אשה ה־יודעת איך לטפל באבר־מינם, כך שלדעתי הגבר האוסטרלי, שביקש להנחות את ה־נשים, פנה אליהן בצורה הסלחנית וה־עדינה ביותר.

כל גבר יגמור, גם אם הטיפול יהיה גרוע — כך שלא די בסימן זה כדי ש־האשה תחשוב שביצועיה היו נכונים וגרמו לעונג לגבר.

אני מצטרף לטענותיו של הגבר האוסטרלי, שאמר שנשים אינן מייחסות חשיבות למיזמוז אבריו הרגישים הנוספים של הגבר.

אפשר לפתור המון היסוסים ובעיות מן הסוג הזה בשיחה גלויה. כמעט כל הגברים מייחלים לאשה שתשאל אותם מה הם אוהבים, מה העדפותיהם? מה בדיוק היו חפצים שהיא תעשה להם?

נשים חושבות, כך אני מניח, שהטיפול בגוף הגבר יגרום להן לאבד את יכולת־הריכוז שלהן, וימנע את יכולתן ליהנות עד להנאת־שיא. לדעתי זוהי סיבה נוספת על זו שציין הגבר האוסטרלי (שוני באופי התנועה והמשך גירוי מיני בין גבר ואשה בשעת שיא־ההנאה.)

מתחק לי להזכיר דבר שכמעט אין מדברים עליו. ואנא, אל תתעוותי ואל תעשי פרצופים! גברים אוהבים שיגעו להם שם — בפי־הטבעת. המגע יכול להיות שונה מגבר לגבר. תוכלי להבין זאת לפי הדרך שבה הוא יטיל את ישבנו לעבר אצבעותיך. תוכלי להבין בדיוק מה הוא מעדיף — מישוש או אפילו חדירה לפתח האנוס. אני משוכנע שיש גברים הנמנעים מלבקש זאת מהאשה, פן היא תחרוץ ל־

(המשך מעמוד 55)

גבירתי דין — הוא הומו! רק הומואים אוהבים זאת!

דעי לך שכל גבר יהיה אסיר־תודה אם תעזי לעשות לו זאת.

אני שותף לדעתו של הגבר האוסטרלי, שציין את רגישות האיזור שבין האשכים ופי הטבעת. אחורי הירכיים, פיטמות וחזה של הגבר גם הם רגישים, ונגיעה בהם בצורה נכונה תעורר מייד זרמים נעימים של אבר־המין של הגבר. הלא כך זה גם אצל האשה!

נסי להפעיל על הגבר את כל דרכי הגירוי האפשריות, ותגלי שהוא שלך ל־נצח־נצחים.

נשים יקרות, השוביניזם הגברי מת. אני לא יודע מי יצר אותו מלכתחילה. יש כאלה הטוענים שהשוביניזם הוא תוצר גברי טיפוסי. שהוא בא לתת את מושכות הנהגת היחסים בידי הגברים.

יש נשים, הטוענות שהשוביניזם בא על־מנת לחפות על חולשותיו של הגבר. ועוד יש הטוענים, שהנשים המציאו אותו כדי לתת את הכוח בידי הגבר, ואת החוטים המניעים ביד האשה.

בעשור האחרון הסברתן לנו השכם ו־הערב, בכל הדרכים האפשריות, מה מטריד אתכן בהתנהגות הגבר. נראה שהבנו. הפ־סקנו לצפות מהאשה שתהיה הרכה, הניכ־נעת, המשרתת והצייתנית אבל — כן, בכל סיפור יש אבל, האם איננו מבחינים בראשה של ההידרה השוביניסטית זוקרת את ראשה המחודש, והפעם בשרות ה־לגיון הנשי?

אנא, אנא נשים. אל תניחו לפמיניזם להפוך לשוביניזם שלכן.

נערה מביאה עימה מהבית את מערכת המוסכמות שעליה התחנכה.

חבר שלי, שנהג לצאת עם אשכנזיות, החל לצאת לאחרונה עם בחורה מרוקאית משכילה ויפה. הנערה שיגעה אותו! ביום הראשון אהבה אותו. ביום השני רצתה להיפרד לכמה ימים. ביום השלישי צילצלה אליו. וביום הרביעי בכתה ואמרה שקשה לה, וכן הלאה.

המיסכן לא הבין שהבחורה האשימה את עצמה בכך שהתמסרה לו מהר מדי. היא חששה שהדבר יוריד את ערכה ב־עיניו. הדבר לא היה מתרחש כך אילו יצא עם בחורה שמערכת היחסים בביתה היתה פתוחה. כך שאין צורך לכעוס עלינו אם אנו מפשלים בפגישות הראשונות. לא כל אחד מאיתנו הוא פסיכולוג.

במדינה שבה כל הארץ צבא, והדימוי הגברי נובע מדפוסים של קשיות וחוזק נפשי ופיסי, קשה לפעמים להתנהג כפי שאתה מרגיש.

גם גברים מרגישים לעיתים חלשים, אומללים, מטופשים ועלובים. ולעיתים סתם מתחשק להיות רגשני.

נשים מצפות מאיתנו להוכיח את גבריו־תנו בכל התחומים. לפני שבוע, כשהתפרעו כמה צעירים בקולנוע, שמעתי אשה אומרת לבעלה: „למה אתה לא ניגש ונותן להם איזו סטירה טובה, איזה מין פחדן אתה.“ הגבר המסכן התכווץ בתוך כיסאו. התחשק לי לומר לה: „גברת, אם את רוצה לסתום את פיו של הפירחח, גשי וסיטרי לו ב־עצמך.“

לא כולנו בנויים להחלפת מהלומות. לא כולנו מעוניינים לנהוג את כלי הרכב בדרך־כלל התשובה היא: לך הביתה וחזור אלי מחר!

אשה חושבת שהגבר הוא רק חתיכת בשר שבקצה צינור. לגבר יש צוואר ואוזניים וירכיים וחזה עם פיטמות וישבן, וכל שאר האברים שיש בהם רגישות מינית. מדוע אתן נוהגות לשלוח את אצבעותיכן מייד לאבר־המין?

אני איני מגיע לסיפוקי, על־אף ש־„גמרתי“, אם מעשה־האהבה נעשה ללא רצון רב מצידה של בת־הזוג. משהו מהסוג של „אני עייפה, בוא נעשה משהו על־מנת שאתה תהיה מרוצה.“

אם אין חום אנושי במעשה האהבה, מגיע הגבר לשפיכה, אבל הגמירה שבראש ממנו והלאה.

„מיספרים חפוזים“ גורמים אצל הגברים לאותה התחושה. שיפשוף מהיר בחדר־המדרגות או במכונית אינו מספק. האשה יכולה לחשוב שהגבר הגיע לסיפוק ולא ייצא לחפש זאת במקום אחר, אך דעו לכן, אתן טועות!

הוא שפך אבל לידי סיפוק לא הגיע!

לאו דווקא השפיכה הסופית היא הדבר המעניין את הגבר. אנחנו רוצים שתטפלו בנו, תלטפו אותנו, תתנו לנו את אותה תשומת־הלב שלה אתן מצפות מאיתנו!

לדעתי עדיף לוותר על המעשה, גם על אונגות, אם זה נעשה בתנאי לחץ, כשיש צורך למהר. עדיף למצוא מקום אחר, כדי לעשות זאת בניחותא, או לא לעשות זאת בכלל.

„לגבר ישראלי מותר להרוג ואסור לנשק!“

ב מראהו ניכר שהוא זר. לפני ארבעה חודשים הגיע לישראל מהולנד, עם תעודת דוקטור ברפואה וכוונה להשתקע פה.

זהו שאול נגר בן 30, בלונדי, לבוש לפי צו האופנה האחרונה. הוא נראה נערה כזו לא תוכל להיות שלמה עם הסכמתה ליחסי־מין. היא יכולה להיות מעוניינת בהם, אך אל הגבר היא תשדר סירוב. לגבר קשה לפתח מערכת יחסים טיבעית וחופשית עימה. הם לא הורגלו לשוחח יחד ולהסביר מה עובר עליהם. מובן שמתפתחת מערכת קשרים המלווה בחשדנות ובהאשמות הדדיות, ואף צד אינו פוצה פה.

לבעיות אלה יש הסבר. הגבר והאשה הישראליים אינם מכירים את עצמם. הם חיים על פי מוסכמות היצוניות ושיט־חיות, ואינם נותנים את הדעת לאמת פנימית של עצמם.

אני מאמין שכל הבעיות, ובפרט המי־ניות, אינן טכניות אלא אך ורק נפשיות. פסיכולוג יכול להסביר לנו באופן רציו־נאלי איך עלינו לנהוג, אבל אנחנו פוע־לים באופן ריגשי. לכן ההסבר לא יעזור לנו להתנהג בצורה נכונה יותר. מבחינה שיכלית כל אשה רוצה להסתגל לערכים שנראים בעיניה נכונים, אך אמוציונאלית היא תחייה אחרת.

אני מתרשם שהבחורות בישראל חוש־בות שהן עשו טובה לגבר אם הן הסכימו להתמסר לו. אפשר להסביר להן באופן הגיוני שמערכת יחסים בין השניים נועדה כדי לתת סיפוק לשניהם, אך הנשים איתנות בדעתן שהגבר רוצה לנצל אותן.

לא פלא איפוא, שהגבר הישראלי נתון בלחצים שמשבשים את יכולתו לתפקד מבחינה מינית. אשה לא מבינה זאת. היא שוכחת, כשנוח לה, שמצבה הגופני שונה. שרק אצל הגבר ניתן לראות מתי הוא מתרגש ואילו האשה יכולה להסוות את מצבה.

גם אשה אינטליגנטית אינה מסוגלת להבין גבר, כי בסופו של דבר הת־נהגות היא אמוציונאלית ואינה ניתנת לשליטה.

סכס, אוכל ואהבה הם דברים בסיסיים בחיים, שאי־אפשר לתת להם פירוש הגי־יוני. לאדם הנאור ביותר אי־אפשר להס־ביר איך לנהוג מבחינה ריגשית.

הצלחתי ללמוד את השפה העברית, אך איני מסוגל להבין את המנטליות פה. מדוע לגבר המשרת בצבא בעיתות מילחמה מותר להרוג, אבל לנשק לנערה ישראלית ברחוב זו בושה! זה אסור! המנטליות הישראלית מובילה לכך שכל עשיית אהבה חייבת להיעשות בהיחבא, בגניבה, ולכן הישראלים לא יודעים לאהוב. מי שלא יודע איך לאהוב גם אינו מסוגל ליהנות.

הגעתי למסקנה שאני בכלל לא מבין את האשה הישראלית. איני מאמין שניתן לשנות אותה. ואם כן, לי כבר אין כוח לזה.

השאלה שלי היא, אם אתם, הישראלים, מבינים מה קורה ביניכם?

יצאתי לבילוי בעיר, בבר תל־אביבי. כולם רקדו ורק אני וחבר נשארנו ליד הבר. החבר שלי הבחין בבחורה שישבה לבדה ליד שולחן. היא מצאה־חן בעיניו והוא ניגש אליה. באדיבות הוא הזמין אותה לרקוד עימו. לא צריך לנחש מה היתה תגובתה. כמובן שהיא סירבה.

מאוחר יותר הסבירה לי, שהיא באה למקום עם חבורה, ולכן היא חייבת לי־הישאר איתה. להתיידד עם גבר זר זה כמו לבגוד בידידיה.

במהירות שבה נהג סטיב מקווין בסרט על נהגי המירוצים.

יש בינינו עדינים, רגישים, רכים ונפ־חדים.

נחזור למין. הבחנתי שנשים מצפות מהגבר להגיע למיטה עם אבר נוקשה. אחרת הן חושדות בו שאינו חושק בהן מספיק. הן מצפות שאותו אבר יישאר נוקשה במשך זמן ארוך. אחרת הגבר הוא חזיר שוביניסט שאינו מתחשב בצרכי האשה. הייתי רוצה לשאול את האשה שקוראת את דבריי, „מה את עושה, גבירתי, על־מנת שאברו של בעלך יזדקר?“

עליכן להבין שאנחנו לא מכונה לדפי־קות. מצבו של אבר־המין אינו מצביע על מצבה של התשוקה שבראש. גברתי, מה היית עושה אם הייתי אומר לך שהיום אין לי חשק לטפל בך ואני מבקש ש־תטפלי בי?

במיפגשים חברתיים עם כל היפים והיפות של תל־אביב, אך מרגיש שונה מהם בהתנהגותו המעודנת, הרגישה, שאינה מאפיינת את הגבר הישראלי.

שאול נגר אומר:

הגבר האוסטרלי לא חידש לי מאומה. הוא אפילו לא נחשב בעיני לנועז, כי אני בא מארץ שבה יחסי־מין ואווירה אינטי־מית בין גבר ואשה אינם נחשבים לאירוע סנסציוני. הם יחסים יותר אמיתיים ועמו־קים ממה שאפשר למצוא בין בני־זוג ישראליים ולכן הם יחסים הגורמים הנאה.

הישראלים בנויים אחרת. לכן הם לא מסוגלים, לעיתים קרובות, ליצור מערכת יחסי־מין עם הנאה. האשמה בכך נעוצה באופיים.

הכל מתחיל מהאם הישראלית, המטיפה לנערה לחזור הביתה בשעה מסויימת ולז־כור תמיד שעליה להישמר מפני הגבר.

רופא נגר

„הישראלים לא יודעים לאהוב, ולכן המין אינו מעניין!“

סופר צווייגנברג

„אל תניחו לפמיניזם להפוך לשוביניזם נשי!“

בארצות־הברית או בהולנד אם הייתי פוגש בחורה שמוצאת־חן בעיני, באופן הטיבעי ביותר הייתי מרשיט אליה יד, מלטף את הלחי שלה, אוחז בכתפה ואפילו מנשק לה. די היה בשיחת היכרות קצרה, שבה שנינו גלויים בריגשותינו, כדי ש־תיווצר ידידות.

בתוך מערכת יחסים כזו, עם גישה חיובית האחד כלפי השני, ברור מאליו שהסכס שיתפתח בהמשך יהיה מענג. ב־חברת נערה ישראלית אני לא מוצא סוב־לנות ויכולת להרגיש משוחררים יחד.

הנערה הישראלית היא חסרת ביטחון. היא חוששת להביע הסכמה ליחסים אינ־טימיים. היא תאמר „לא" גם כשכוונתה „כן". אין לה מספיק ביטחון כדי לעצור יחסים בשלב מאוחר יותר. היא משקרת לגבר כבר מתחילת ההיכרות, כי היא אינה סומכת על עצמה שתדע לומר את אשר היא מרגישה מאוחר יותר, כש־היחסים יתפתחו בצורה שאינה מקובלת עליה.

היא הובילה את הגבר הישראלי לנקוט בעורמה כלפיה.

אני לא מוכן, על־פי הגישה שלי, לשקר לאשה. אם ארצה לשכב עימה אהיה גלוי בכוונותי. בנימוס, באדיבות ובעדינות אומר לה מדוע אני מבקש לפגוש אותה. אין שום בושה ביחסים אינטימיים. הם קורים באופן טיבעי ביותר, ולכן לא חייבת להיות להם משמעות סנסציונית.

בגלל מישקע של חשדנות וחוסר אמון, לא מסוגל הזוג הישראלי להגיע למיפגש מיני ללא לחצים. לכן המתירנות בארצות־הברית כלל אינה דומה למושג המתירנות המוכר פה.

פה הגברים והנשים אינם נותנים לעצמם להיות טיבעיים עם תחושותיהם המיניות. האדם המתבייש מהגוף שלו — מה הפלא שהוא לא ידע מה לעשות עם הגוף של הפרסנר שלו במיטה?

לתוך המערכת המסובכת הזו נכנסת לבסוף הנערה, שהתמידה במשך תקופה ממושכת בסירובה, ולפתע היא מסכימה. כגבר אני נותר נבוך ומבולבל. אני ניצב לפני „היפהפיה הנירדמת." המצפה שהגבר יהיה המלך על הסוס הלבן. היא תהיה פאסיבית ותצפה ממנו שיגשים את חלום חייה. היא רק מתקשה להבין שהדימיון שלה נמצא במישור אחר מהמציאות ה־יומיומית.

הבעיה, אם כן, היא לא אבר המין, אלא עמוקה הרבה יותר וחודרת אל ניבכי המיבנה הנפשי.

נערת־זוהר רוזנבלום
„הם באים לבקש ליטוף..."

„לא קיבלתי חלונה אף מגבר אחד!"

פ נינה רוזנבלום מוכרת כסמל־מין, אשה סכסית שהגברים מתקשים לע־מוד מול קסמיה. היא תמיד מבטאת את מחשבותיה בפתיחות ובכנות. כשהיא מבססת כל דבר על ניסיונה העשיר ב־חיים בכלל, ועם גברים בפרט.

● פנינה, האם גברים נהנים מ־יחסי־מין איתך?

אני בחורה רגישה. יש לי אבחנה חדה לגבי התנהגותם של גברים. מספיק בשבי־לי המבט שהגבר שולח אלי, כדי שאדע אם טוב לו, או לא.

לומר את האמת — עד היום לא הגישו לי שום תלונה!

● איך את עושה זאת?

אני מתחשבת ברגשות של הגבר, וקו־לטת מהר מאוד אם עלי להתנהג בצורה זו או אחרת.

הרגישות במערכת־היחסים בין גבר ו־אשה היא הנקודה החשובה. צריך לדעת לוותר ולתת לגבר תמיד את ההרגשה ש־הוא נהדר, שהוא חשוב לך. אפילו אם זהו קשר זמני בלבד.

● למה לוותר לגברים?

במערכת המורכבת משני בני־אדם חייב אחד לוותר למען השני. שני עקשנים לא ישיגו לעולם הרמוניה.

● האם הגבר רגיש יותר ממך?

לא. אין הבדל בין גבר ואשה במובן זה. שניהם יכולים להיות רגישים באותה מידה, אבל אצל הגברים האגו חזק הרבה יותר. לגבר חשוב להרגיש שהוא הדר־מינטי. חשוב לו להפגין ביטחון עצמי. לכן על האשה להיות ותרנית.

על נושאים כאלה, שאינם חשובים, מותר לאשה לוותר. אפילו אם היא יודעת שהגבר אינו צודק.

● מה חשוב לך בגבר לשם יצי־רת קשר פיסי?

דבר ראשון — משיכה פיסית. לשם כך אני מייחסת חשיבות למראה החיצוני שלו, שיהיה אסתטי. עדיף גבר רזה, לבוש יפה, נקי, מקפיד על שיניים נקיות.

בקווי־האופי שלו אני אחפש טיפוס מלוטש, ג'נטלמן, לא פושר, עדין, אדיב. חשוב לי גם שיהיה חכם, בעל חוש־הומור, וכזה שאהנה את החיים. שכחתי להוסיף שעליו להיות בעל ביטחון עצמי, וכזה שיודע להעניק אהבה וחום.

כל התכונות שציינתי חייבות להיות בגבר שהוא מסודר היטב מבחינה כלכלית.

● גברים מתלוננים שאשה לא יודעת לענג גבר. את יודעת איך לענג גבר?

יש משהו בתלונות של הגברים. אני חושבת שבשביל לענג גבר צריכה אשה להבין מה זה גבר. לא מספיק לדעת שהוא נראה נהדר, שהוא אתלטי. חשוב להבין את רוחו של הגבר. מצבי־הרוח שלו. גבר, כאדם מפרנס, מוטרד יותר מהאשה. הוא נתון למצבי־רוח בגלל לחצים, ה־מתבטאים בבית שלו גם ביחסים האינטי־מיים המשתנים.

● אשה יציבה יותר מגבר?

כן, רוב הנשים אינן קאריריסטיות, ולכן מטרידות אותן פחות בעיות. אשה שיש לה פינה משלה וביטחון כלכלי היא יצי־בה מבחינה נפשית יותר מהגבר.

● איך יכולה אשה לענג גבר?

דבר ראשון, שלא תמטיר עליו את כל הצרות ברגע שהוא פותח את הדלת. אחרי יום־עבודה מייגע שעבר עליו. חשוב ב־מצב כזה שהיא תקבל אותו עם חיוך, כוס משקה והבנה. כל זה נכון גם לשלב המאוחר יותר, כשהם נמצאים לבד במצב אינטימי.

● מהן הנקודות הרגישות ב־גופו של הגבר?

זה אינדיווידואלי אצל כל גבר. ברור מאליו שהרגישות החזקה ביותר אצל הג־בר היא באברו. אך בכדי לענג גבר צרי־כה כל אשה ללמוד את הנקודות האחרות הרגישות בגופו של מאהבה, ולענג אותו ברכות.

● אם גבר יאמר לך: „תעשי לי כך!" — אין תגיבי?

תלוי איך מבקשים. כל בקשה הנאמרת ברכות ובחמימות מתקבלת יפה במערכת־יחסים אינטימית. אך אם הוא יתבע זאת ממך בזילזול או בהרמת קול, אמצא ש־זאת פניה וולגרית ודוחה. גבר כזה מכבה את היצר המיני של האשה.

העולם שלנו מלא בסוטים למיניהם, ויש האוהבים מערכת־יחסים סוטה. אני מחפשת את הנורמליים.

● לגברים יש לעיתים קושי ב־הפגנת יכולת מינית. למה הם מא־שימים ככך את האשה?

לדעתי, רוב הנשים לא יודעות איך להתנהג במצבים כאלה. נשים ממשיכות לנסות, והמחשבה שמשהו בהן לא בסדר גורמת להן אי־שקט. הן יפרשו זאת כאילו הן לא די טובות, לא מושכות. בעוד שלא כך הוא המצב. יתכן שהגבר מוטרד, או נרגש בפגישה הראשונה, או כל סיבה שהיא שאין זה הזמן להבין את פישרה. במיקרים כאלה אשה צריכה להגיח לגבר. לחבק אותו, לתת לו חמימות, להסיט את נושא השיחה, להחמיא לגבר. עוד לפני שאשה תבין מה קורה, הגבר שלה יתחדש והכל יסתדר.

● חיזור וגיפוף לפני האקט בין גבר ואשה מוסיפים להרגשה בזמן האקט עצמו?

בהחלט. זה לא רק חשוב, אלא הכרחי. זהו השלב המקדים. העוזר לשניים להגיע לפתיחות, ואז הסכס עשוי להיות מוצלח יותר.

● את חושבת שאשה יכולה ליזום מערכת־יחסים?

חשוב שאשה תהיה יוזמת ויוצרת. אשה יכולה לעשות זאת גם בשינוי מלבושיה ותיסרוקתה. ההופעה החיצונית צריכה לה־יות כזו שתפתיע את הגבר.

גברים נוטים להשתעמם במיפגש שיג־רתי, והם כל הזמן זקוקים לריגוש מחו־דש. אשה, שלה הם נשואים זמן ממושך, ושלא תקפיד על הופעה מפתיעה ומרשימה, אל לה להיות מופתעת שהגבר שלה יחפש סיפוק מיני בחוץ.

● באשה אחרת גבר יחפש מע־רכת־יחסים שונה?

כן. הוא יחפש את ההתרגשות הראשו־נית, שחסרה לו בבית. נשים נשואות מתייחסות אל הבעל כאל רכוש. השייך להן בכל תנאי. במציאות המצב שונה. הפיתוי בחוץ גדול. אשה חייבת להמשיך להתנהג כמו בתקופת רווקותה, כשניסתה „לתפוס" בן־זוג.

● נחזור אליך, פנינה. איך ה־גבר הישראלי מתייחס אליך?

הוא שומר מרחק. לא מעז להתחיל איתי, כפי שהוא עושה בחופשיות כלפי כל בחו־רה אחרת. אני חושבת שהוא מרגיש ש־אינו יכול לעמוד בדרישות ובציפיות שלי. יש לכך סיבה. נבנתה סביבי תדמית של אשה האוהבת אותם רק עשירים, וזה מפ־חיד אותם.

אני גם אשה מפורסמת, וצורת־החיים שלי אינה שיגרתית. גברים נרתעים מ־אשה כמוני.

● גם בתחום המיני נוצרות בעיות מיוחדות?

בשבע השנים האחרונות לא היה לי קשר אינטימי עם אף ישראלי, מכיוון שאני לא חיה כאן במשך כל השנה.

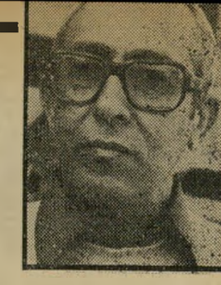
● גברים אינם מתרגשים יתר על המידה כשהם מנסים ליצור אי־תך קשר אינטימי?

האינסטינקט הנשי שלי אומר לי ש־ישנה התרגשות, אך האגו הגברי תמיד ינסה „לשחק אותה". זה נכון במיוחד לגי־בי הישראלים. הם חושבים שזה מה ש־מושך אותי אליהם, כשלאמיתו של דבר זה עושה לי את הפעולה ההפוכה. גן־יל־דים סיימתי מזמן!

אני לא רוצה לקטול לגמרי את הישי־ראלי. בכל גבר ישראלי או לא־ישראלי יש יתרונות וחסרונות. השאלה קובעת היא אישיותו האינדיווידואלית, ואם אני יכולה לחיות עם זה או לא! בשביל זה תודה לאל, יש חופש בחירה!

● פנינה, לסיום: האם סכס הוא חלק חשוב בחיים?

אני לא רואה שהעולם שלנו מתקיים בלעדיו.

יעקב שרת / איש ממאדים

מחולמים למלחימים

הגזע הישראלי נודע ברחבי עולם כגזע לוחמים. בתחילה התכונה הזאת נשאה־חן למדי בעיני הבריות. ולא קשה לנחש מדוע. הדימוי של דויד הקטן, המתמודד בגוליית הענק, ללא חת ובהצלחה, תמיד הרנין את הלב.

ולא היה כאן רק עניין של מילחמת הקיום של הקטן מול הגדול המבקש להכחידו. היתה זהות בין קטן וטוב, בין קטן וצודק, ובין גדול ורשע, בין גדול וזדוני. ביננו לבין עצמנו, העולם של ימינו אינו אוהב כל־כך מילחמות. הוא מעדיף לחזות בהן על המירקע או לקרוא עליהן בספרי גבורה והיסטוריה; להילחם ממש נמאס לו. אבל כאשר הוא רואה עם קטן של חולמים ולוחמים, הוא מתמלא הערצה על שלא פסה גבורת צדיקים מן הארץ.

הצרה היא, שבמרוצת הזמן הצדק, או החלום, מתחילים להישחק. המילחמה על הקיום מתגלגלת במילחמה על הקיים. שלהבת הניצחון מתגלגלת באש זרה של כיבוש. ומה קורה לחולמים המהוללים שלנו? אט־אט, מבלי להרגיש כמעט, הם הופכים למלחימים.

החולם־הלוחם הישראלי, שפעם ידו האחת עשתה במלאכת הבניין והאחת החזיקה בשלח, התמקצע למדי, ועכשיו הוא עושה מלאכה מסויימת מאוד. כאשר ידו האחת מחזיקה בשלח, ידו האחרת מחזיקה במכשיר ההלחמה והוא מרתך והולך, מרתך והולך, כמו צ'רלי צ'פלין הפועל ב„זמנים מודרניים", שידיו אינן פוסקות מלבצע אותה פעולה חוזרת ונשנית.

כך מתמלאים הימח"ים ברתכות ובפיסות־ברזל, ונגדל והולך הביקוש למיקצוע ההלחמה. עוד שביתה אחת, שלא לדבר על עוד מילחמה אחת, ונושא מעשי חדש יונהג בבית־הספר היסודי: ריתוך.

ונעמי שמר, אני משער, כבר משלימה להיט עולמי: על הלחם והמלח / על חלום ומילחמה / את כולכם נלחים ביחד / לארצנו השלמה // עם לוחם מלחים פה דלת / שוב ושוב ולא

המיזכר והפיטמה

נו, מה יש לדבר. אבן נגולה מעל ליבנו האסטרטגי.

יד על הלב! זה שלושים ושלוש שנים שאנו חיים־לא־חיים בצל האיום והאימה שמשלחים בגוונו הזדים הסובייטיים. שלושים ושלוש שנים של חוסר ביטחון נוכח אפשרות ממשית כל־כך, יומיומית או לילי־לילית, של פלישה סובייטית לשטחינו. חסל. הסיוט הוודאי כל־כך חלף ואיננו כבמגע מטה־קסם. לא עוד סכנת־פלישה. לא עוד זעקות שבר „הרוסים באים!" מיזכר־הבנה אחד, שישה סעיפים בסך־הכל — והסכנה האיומה, החרדה המבעיתה של השתלטות לגיונות רוסים, אוקראיניים, אוזבקים, טג'יקים, צ'קצ'ים ועוד כהנה מטובי חיילי ברית־המועצות האדירה בצבאות היבשה, חלוף חלפה. שאלת השאלות של קיום מדינת־ישראל נוכח הזוועה הסובייטית המתנכלת נפתרה באחת.

עכשיו לא נותר לנו אלא לפתור את הבעייה המישנית של איבת שכנינו הערבים — עניין שולי שבשולי — ולהכריז על ימות המשיח. אני גם לא אתפלא, אם בקרוב מאוד יתגלה שהמשיח כבר בא והוא שוכן בטח בגוו של אריאל שרון.

המשיח, כך יש לשער, אינו אישיות פשוטה. הוא הדין באריאל שרון. תמול שילשום, באותה ישיבת־ממשלה רפואית, שהתנהלה בניצוחו של הד"ר ארלנד, שהקפיד למנוע שרים מלהתבטא, שמא יעירו חס־וחלילה את ראש־הממשלה מתרדמותיו המחזוריות, שעקת לתוכן באורח טאקטי או אסטרטגי, עדיין הביע שרון אי־נוחות לקראת אפשרות צאתו וושינגטונה — וכבר שעט לשם כסוס מיוזן וחזר כסוס צוהל. לפי הסבריו המשכנעים, מבין עכשיו כל אמריקאי בר־דעת, כל אמריקאי בר־דעת, כל אמריקני בר־דעת (חזרה משולשת נוסח שרון על כל קבוצת־

לא עוד סכנת פלישה סובייטית! * עם לוחם

מלחים פה דלת / מפוצץ, אוטם במלט...

ירפה / מפוצץ, אוטם במלט / ומחר — ילחים גם פה..."

מכובש לנכבש

אחרי רבים להטות — אבל לא לרעות. דעת־יחיד כנגד דעת־רוב אינה מוכרחה להיות מוטעית. יתכן בהחלט, שהרוב יטעה ודווקא המיעוט יצדק. אם כל העולם נגדנו, אם רוב הלא־יהודים אנטי־שמיים, אין פירושו שמה שהם חושבים ואומרים עלינו נכון. אבל גם אין פירושו של דבר, שהמצב של היותך במיעוט משמעו שכל מה שאתה חושב ואומר או עושה נכון. קורה, שהמיעוט טועה ודווקא הרוב צודק.

וקורה גם לא זה ולא זה.

ניקח, למשל, את עניין השטחים שכבש צה"ל במילחמת 1967. האם השטחים הללו כבושים או משוחררים? בידי מי ההכרעה — בידי המיעוט או בידי הרוב (בארץ, באיזור או בעולם)?

ובכן, כאן אנו מוצאים את עצמנו במצב שונה בתכלית, שבו לא המיעוט ולא הרוב קובעים את התשובה. התשובה על השאלה אם שטח מסויים כבוש או לא כבוש (או „משוחרר") תלויה בראש ובראשונה בתושבים המקוריים של השטח שבו מדובר, ככל שהם מהווים אוכלוסיה של ממש. שכן, עד כמה שהדבר מוזר, לשטחים עצמם אין פה ולשון לדבר ולהביע דעתם, ואילו לתושבים החיים בהם יש — לכל אחד ואחד מהם — מוח לחשוב ולב להרגיש ופה לדבר, ויכולים הגורמים השולטים בשטחים הללו להתיימר בשחרורם ובאי־כיבושם — המבחן היחיד והסופי של מעמד השטחים, שבהם מדובר, הינו תחושתם והשקפתם של התושבים.

היותם של שטחי יהודה, שומרון וחבל עזה שטחים כבושים בבירור אינו נובע איפוא מגזר־דין של רוב, אינו פרי קונוניית כל־העולם־נגדנו או תוצאה של שילטון עולמי של אינטרנציונל אנטי־שמי. מעמד הכיבוש נגזר מן היחס הנפשי של תושבי השטחים לישראל כזו השליטה בהם. שום כיוכור דתי, שום פילפול לאומי, שום טיעון ביטחוני לא יאפילו על עובדת היותנו כובשים והיות הפלסטינים נכבשים, מפני שככה הם מרגישים.

לכן, אם מעמד הכיבוש אינו מרנין במיוחד, או אם יש את נפשנו להשתחרר ממנו — אבל לא להשתחרר מן השטחים, כמובן — הרי שעלינו לשנות את היחס הנפשי של התושבים כלפינו כאל כובשים. ואם חרף כל המאמצים והאנטי־מאמצים שלנו מאז 1967, יחס נפשי זה לא נשתנה — היכן טעינו? בזה שהאמנו כי אפשר לשנות יחס נפשי זה בדרכים שונות? בזה שהתעלמנו מיחס זה והצלחנו להיות אדישים לו? או בזה שהנחנו, כי יחס נפשי זה ככל שהוא קיים ועומד, ישתנה לפתע מעצמו?

שטויות! על שאלות אלה כבר אין טעם לענות, ולא מפני שאין עליהן תשובה, אלא מפני שבינתיים המצב התהפך על פניו. הכובש נעשה לנכבש, משום שהוא כבול לשטחים ושוב אינו מסוגל להשתחרר מהם בכוח עצמו; הכבוש נעשה כובש, שכן הוא מכתיב לנו בציניות סבלנית מחזורי נקיטת „גזר" ו„מקל" המוכיחים בעליל קיומן של מישטר כיבוש. פעם עוד יקראו למחזורים הללו מילחמת ההתשה הבלתי־גמורה.

מלים כבדוגמה שלעיל אינה יכולה שלא לשכנע כל אדם בר־דעת, שמה שאומר אריאל שרון אינו בר־עירעור), כי ארצות־הברית הגיעה סוף־סוף למצב המיוחל של הדדיות ביטחונית ביחסיה עם מעצמת־העל ישראל.

אמנם, מיזכר ההבנה מגביל את הסיוע הישראלי הצבאי לארצות־הברית רק לתחומי „האיזור", מבלי להגדיר באורח ממשי מהם תחומיו, איפה מתחיל ואיפה נגמר „איזור" זה? כלום לא נמצא בבית „כתב־העת הגיאוגרפי הלאומי" איזה גלובוס לרפואה, למען יוכלו האסטרטגים הדגולים, ישראלים כאמריקאים, להתוות עליו באצבעותיהם את „האיזור"? או שמא תחומי איזור זה הם הסוד הנורא של המיזכר? מכל מקום, סביר להניח שה„איזור" כולל את צפון־קוריאה ואת קובה, אך לא את ארצות־הברית גופא, וחבל. הרי יכולנו להציע לאמריקאים המפונקים והחלשלושים כמה אוגדות נוקשות — על המקום.

אדון יצחק שמיר, המתיימר להיות שר־חוץ רב־תיכוכים, היה מסתדר בהחלט גם בלי איזכור ברית־המועצות פעמיים במיזכר־ההבנה האסטרטגי, אבל משאוזכרה עלובה זו שחור־על־גבי־לבן אין הוא נבוך כלל. מה יש? — הוא שואל קבל עולם — ואחרת לא היו הכל יודעים נגד מי מכוון המיזכר? מול חוכמה עילאית זו, מול חידוש מקורי זה בחוכמת הדיפלומטיה המודרנית, לא נותר אלא לתהות על השוטים המופלגים שחתמו, למשל, על אמנת נאט"ו בהקפידם שלא לאזכר בה את ברית־המועצות ולו פעם אחת. שוטים, או שמא מוגי־לב? לא אנחנו. פעם היתה דיפלומטיה. היום — דוגרימטיה. פעם אמר חכם אחד: „החיים והמוות ביד הלשון." היום מציון תצא תורת ההתגרות הישירה, ודבר השם המפורש של ברית־המועצות מירושלים.

בהזדמנות חגיגית וטיקסית מאופקת זאת זכינו לשמוע מפי כמה שקרנים טיבעיים, כי ברית־המועצות היא שמנעה עד כה את ישראל מלהביס כליל את המצרים ב־1956, ב־1967 וב־1973. מה, השקרנים הללו עוד לא גילו את אמריקה? הייתי שולח אותם לספריה כמו הגנרל לשעבר שרון, אבל פשוט אין להם זמן. עובדים קשה על קו לוד־וושינגטון, ובין ההתייצבויות קופצים ל„הדסה". אבל נניח להיסטוריה ולסיבות העמוקות של אי־הבסתנו את המצרים והסורים (רק זה היה חסר לנו, להביס אותם, כלומר לפוצץ עד היום בתי זורקי אבנים ובקבוקים ברחבי סוריה ומצרים הכבושות), שלאמריקאים לא היתה, כידוע, שום נגיעה בהן. מה ששר־הביטחון אריאל שרון בישר לנו במשמע הוא שבפעם הבאה (חה חה, כולנו יודעים שהיא תבוא) הרוסים כבר לא יפריעו לנו לכבוש את דמשק וקאהיר, ואילו האמריקאים דווקא יעזרו, מה שלא כל־כך נובע מהפסוק הפותח של סעיף 1 במיזכר. אבל שרון הוא שרון. גנרל לשעבר.

ואחרי ככלות הכל אי־אפשר שלא לשאול: שרון, בגין וכל השאר האם הם אידיוטים גמורים? בוודאי שלא. אז מהו ההגיון שמאחורי האמוק האסטרטגי הזה שלהם?

ההגיון די פשוט: להיצמד ברגע האייוואקסי האחרון, ובכל מחיר, לפיטמה כלשהי בעטין האמריקאי, ולו גם חלבה מועט וחמצמץ. אפשר מאוד, שהיצמדות זו היא הסיכוי האחרון שלנו נוכח הוושטת הפיטמות העיקריות לסעודיה ולמצריים (אפשר לחשוב שבריה"מ מדאיגה אותנו; אמריקה מדאיגה אותנו?), ומכאן ההרגשה בצמרת השילטון כי השיגה הישג גדול.

כמו שנאמר: הישג גדול במינו, אבל מינו קטן.

במדינה

דרכי חיים

היסטריה זשוחד

האשה נחשדה בקבלת־שוחד, ונאשמה לכסוף במתן־שוחד לשוטרת.

השוטרים התפרצו לדירתה של המהנדסת בעיריית תל־אביב וער־כו חיפוש מדוקדק. הם הסבירו לאשה בת ה־40 כי הם חושדים בה בלקיחת שוחד מקבלנים, ו־ביקשו ממנה להתלוות אליהם ל־תחנת־המישטרה.

אחרי חקירה ממושכת ומייגעת החליטו החוקרים לעצור את ה־מהנדסת ולהעבירה לבית־המעצר באבו־כביר, כדי שתבלה שם את הלילה. היתה זו הפעם הראשונה שהאשה „מהחברה הטובה" נת־

פרקליט פרומט
„את שוטרת נזמדה..."

שופט קוואדט
שוחד או יאוש

קלה במישטרה ובבתי־מעצר, והיא הפכה היסטרית ואומללה.

באבו־כביר ביקשו ממנה למ־סור את ארנקה ולהוציא את תוכ־נו לרישום. היא בכתה והתייפחה, ורק שוטרת אחת, טובת־לב, הבי־נה אותה וניסתה להרגיעה. השוט־רת אמרה לה כי השד אינו נורא,

(המשך בעמוד 62)

בואו להתלבש עם האלופים

משה סיני ושבתאי לוי כוכבי הכדורגל מציגים את הנבחרת של "אופנת סגל":

LACOSTE – **FRANCE**
LOUIS FERAUD – **FRANCE**
VAN GILS – **HOLLAND**
SIDI FACIS – **ITALY**
HOM – **FRANCE**
WOLSEY – **ENGLAND**

ומיטב תוצרת הארץ באיכות יצוא.

אופנת סגל
אלופי האופנה
רח' העלייה 6-8 תל-אביב

Target Adv.

נעלי נמרוד. בוא למדוד.

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בריוק היה גליון ה־1000 של השבועון. תחת הכותרת „נופלים ההולכים ראשונה", החל השבועון בפירסום מונטרפיות קצרות לזכר הנופלים במערכה. במדור „הנדון" התייחס עורך השבועון, תחת הכותרת „כל העם צבא", לייחוד של צה"ל מול צבאות אחרים. כתב השבועון שמואל פרת תיאר ברשימתו „המדע עולה לסיני", את המדענים שהגיעו למינזר סנטה קתרינה לבדוק את אוצרותיו, כשהם יחזור הצי־האי סיני לידי המצרים. מדור הספורט של השבועון דיווח על כישלונה של משלחת ישראל לאולימפיאדה במלבורן. כתבו־המשנה של השבועון, עמוס קינן, סיפר ברשימתו „גשם גשם משמים" על החורף היורד על שלושה מקומות בארץ: יפו, ימין־משה בירושלים ובחיפה. בשער הגליון: חללי הסיכסוך השני.

עיתונות חופשית ופרשת כפר קאסם ✱ הקרב על השלום ✱ דויד בן־גוריון, הנסיגה ומשה שרת

„העולם הזה" 1000

תאריך: 12.12.1956

העם

המעיין המתגבר

לפתע, כמעט חודש וחצי אחרי המאורע, התעורר המצפון הלאומי. כמעיין של מים שהורים, פרץ מסלע האדישות.

במשך שבועות ארוכים שרתה דממה דקה מסביב לפרשת־הזוועה של כפר־קאסם. איפול חמור מנע את האמת מן ההמונים. המחאה היתה מוגבלת לאנשים מחוץ למחנה, כמו ח"כ מק"י תופיק טובי, ולאנשים מבודדים אך אמיצים, כמו ד"ר מרדכי שטיין, שהפיץ ברחובות כרוזים בלתי־חוקיים, שבהם הודיע את הפרטים.

היה נדמה כאילו יקרה דבר נורא אף מן המעשה עצמו: שלא יימצא שום גוף רק קול אחד נישא השבוע כדי לדרוש בגלוי את טישטוש הפרשה ואת עריכתו של מישפט סגור וסודי. היה זה קולו של דובר דתי: עורך הצופה, שבתי דניאל (49), שהשתמש באמתלה הנדושה של ביטחון־המדינה — אמתלה שהופעלה פעמים כה רבות לטישטוש רדיפות היהודים ב־היסטוריה.

היה זה סימן נוסף להידרדרות המוסרית של העסקנות הדתית במדינה. כבר קודם לכן מצאה את ביטוייה בעובדה הפשוטה כי אף אחד מן הרבנים הראשיים לא מצא לנכון לעשות את המחווה הפשוטה ביותר, הנאה לאדם המייצג את המוסד הדתי: לבקר בכפר הנפגע, לנחם את בני־המישפחות של קורבנות הרצח הסיטוני.

למזלה של האנושות, לא תמיד היו נציגיה של דת ישראל כאלה. מעולם לא היה נודע לעולם על מעשה הזוועה של שימעון ולוי בשכם* או על מעשיו של עכן ב־יריחו, אילו פקדו יעקב בן־יצחק או יהושע בן־נון להעמיד את האשמים לפני בית־דין צבאי סודי ולהטיל צנזורה על מעשיהם.

יורשיו של מוסר זה היו האנשים ש־הציעו השבוע לערוך את התגובה הנכונה לרצח כפר־קאסם: ביקור המוני של יהודים בכפר הנפגע, כדי לנחם את האבלים ולהפגין לעיני המדינה והעולם את דמותה האמיתית של האומה.

* בראשית ל"ד: „ויקחו שני בני יעקב, שמעון ולוי אחי דינה, איש חרבו ויבואו על העיר בטח ויהרגו כל זכר."

מפלגות

מטכ"ל לבן

שבוע לפני מיבצע סיני הציע העולם הזה (993) להקים, בצד מטכ"ל החאקי ה־מנצח על הצבא, מטכ"ל לבן, שירכז ויתכנן את כל המאמצים להשגת שלום על בסיס של איחוד מרחבי. הסיסמה העיקרית: ה־מילחמה בין שני העמים השמיים, פתחה את המרחב לפני האימפריאליזם הזר מכל הכיוונים.

השבוע הצטרפה באופן מפתיע אישיות נכבדה לדרישה זו. באסיפת־עם מטעם מיפלגתו ברמת־יצחק, קרא יגאל אלון: „ליד המיפקדה הצבאית, הדרושה לנו לשם הגנה על קיומנו וזכויותינו, יש צורך דחוף גם בהקמת מיפקדת־שלום, שתתווה מדיניות של שלום לטווח ארוך! עלינו לחזק את הכלים הקיימים, ולהקים גם כלים חדשים! הסברתנו צריכה להגיע לכל אוזן ערבית ולהבהיר את הסכנות הצפויות מ־מצב של מילחמה! יהיו חלקים בעמי ערב שיבינו מה הסכנות! עלינו לחתור ליום

עמוד הפתיחה לכתבה על הנופלים
משמאל קטע מהכתבה

ר"שמי ואחראי במדינה שיתן ביטוי לרגש הסלידה ממעשים שהכתימו את טוהר ה־מיבצע, אשר מיטב הצעירים הקריבו את נפשם על מיזבחו.

נכדה בישראל. השבוע, באופן ספונטאני לגמרי, השתנה הכל. האנשים לא נדברו ביניהם, אולם התגובה היתה כמעט אחידה. הקיפה אנשים כל־כך שונים כמו דן בן־אמוץ — מנציח כיבוי הפלמ"ח, ש־הקדיש למאורע רשימה מזעזעת במעריב — וגרשון שוקן — עורך הארץ, שהשתדל לארגן בכנסת חזית כל־מיפלגתית במאבק על פומביות מישפטם של הנאשמים.

את הפסוק האחרון אמר, כפי שאפשר היה לדרוש, נתן אלתרמן. המשורר, ש־הקדיש בעבר שירים כה רבים למעשי־הזוועה של הגרמנים והבריטים, לא היסס הפעם לדבר באותה חריפות על מעשה ש־בוצע על־ידי כמה מלובשי־המדים של ישראל.

קרא המשורר: „אין לכתוב על כל נורא שא אחר. לא מאמר ולא סיפור ושיר. כי מסרבת העברית/לדלוג על נבלה שנעשתה בישראל. כך אופי הלשון הזאת!"

„לא זו בלבד שאין לשמור על הדברים בסוד," קבע אלתרמן, „לא זו בלבד שאין לנעול דלתי־משפט על זה הפשע, ולדון בו במלוחש ובמכוסה, / כי הדיון צריך לחרוג ממסגרתו, כי יש לדון על כך באור מלא, מני גורמי ארעי ועד גורמי יסוד, / כי רק בדרך זו יוגד וייקבע כי אין לעם הזה יד באשם הזה."

תנ"ך כלי צנזורה. היה זה מוזר כי זה וליזום אופנסיבה של שלום!"

מה צריכה להיות התוכנית? גם בשטח זה קיבל יגאל אלון את הצעת העולם הזה: „יש לכונן חברי־עמים מיזרח־תיכוני, ברית אזורית של עמים ריבוניים לשיתוף־פעולה מדיני, כלכלי, תרבותי וצבאי. כל זמן שקיים מצב מילחמה בין הערבים וישראל, מהווה הדבר פירצה למעצמות הגדולות, לתקוע יתד של סיכסוכים באזור!"

פגישה עם המרשל. היה זה קו בלתי צפוי מצד דובר של מיפלגה שתמכה בכל ליבה בקו־המדיני של דויד בן־גוריון, והצביעה בממשלה בהתלהבות למען מיבצע־סיני.

יתכן שאחד הגורמים שדחפו את יגאל אלון לחפש לו דרך חדשה היה נעוץ ב־חוויה אישית: פגישתו עם המרשל טיטו. אלון, שלא ידע על מיבצע־סיני מראש, השתתף במישלחת חברי־הכנסת, שנפגשה עם המנהיג היוגוסלבי שעות מעטות לפני פתיחת המיבצע, וביקשה לשכנע אותו שישראל לא תיזום לעולם שום פעולת־התקפה. אין ספק שאלון ניזכר ב־הבטחתו זו כשנודע לו, באותו ערב, על פתיחת המיבצע.

המרשל השתדל מאוד להסביר פנים למישלחת הישראלית, סיפר לה בגלוי־לב על סיכסוכו עם סטאלין („רוזבלט וסטאלין הסכימו ביניהם שכל אחד יקבל 50% מן השילטון ביוגוסלביה. עשיתי פשרה ולקחתי 100% בשביל יוגוסלביה!") אי־אפשר היה לדרוש ממנו שיאמין כי ה־מיניסטר מרדכי נמיר והגנרל אלון לא ידעו על מיבצע־סיני יומיים מראש. אין ספק שהרגיש את עצמו מרומה בזדון. היה זה מזון למחשבה מצד אלון.

אם יתקבל הקו החדש על־ידי מיפלגתו ברצינות, ולא כסיסמה חולפת של נאום ספונטאני, הוא עשוי לתרום תרומה גדולה לקיומה של המיפלגה, התועה מזה כמה חודשים על הבימה המדינית, מבלי לדעת בדיוק מה היא רוצה.

אנשים

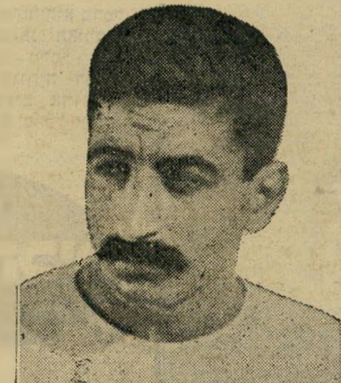
● במישרד־החוץ מתלוצצים כי ראש־הממשלה, **דויד בן־גוריון**, הורה לזרז את הפינוי מחצי־האי סיני, כדי ששר־החוץ לשעבר, **משה שרת**, שחזר השבוע מ־חוץ־לארץ, לא יספיק לבקר שם.

נשיא המדינה, **יצחק בן־צבי**, בשיחה עם הפקידים הממשלתיים הממונים על גביית המיסים: „על שני דברים עומדת מדינת ישראל — על המיסים ועל הנישקים."

אלוף פיקוד־הדרום, אלוף **חיים לסקוב**, בנאומו לפני כנס חטיבת השיריון בביר־חמה, בחצי־האי סיני: „עליכם להיות למומחים של מידבר, חיי מידבר ולוחמת מידבר."

● חבר־הכנסת ד"ר **משה סנה**, בי־הכחישו את השמועות שלפיהן הוא עומד בראש ההכנות ליריידת מיפלגתו למחתרת: „מחתרת? מתי יש לי פנאי להקים אותה? שלושה ימים רצופים בשבוע אני יושב בכנסת, יומיים אני כותב את מאמרי לקול העם ויומיים אני מסתובב במדינה וגואם. ומתי אקים את המחתרת? ביום השמיני?"

● העיתונאי **ישעיהו בן־פורת**, בי־צטט בכתבה מפאריס בדיחה שנפוצה ב־צרפת: „כיצד אומנו הרצים המצריים ל־קראת האולימפיאדה? מישהו היה צועק: היהודים באים! ואיש לא היה מסוגל להשיג את המצרים במרוצתם."

מאיר יעקובי

השבוי חזר מדמשק

האשה השחרחורת הנאה הבחינה בהסתר־דות המוזרה ברחוב. כשעלו האנשים הזרים לבית הסמוך, ידעה כי האסון פגע בשכנתה. היא עלתה לנחם אותה. כעבור רבע שעה בלבד הגיעה גם אליה הודעה. בנה, הסמל החסון מאיר יעקובי, בן 21, נהרג באותו יום ובאותו מקום בו נהרג שכנו, בנימין יעקובי, שנשא את אותו שם המשפחה, אף כי לא היתה ביניהם כל קירבה משפחתית שהיא.

בשעה שבנימין נהרג בג'יפ אי־שם בחצי־האי, הסתער מאיר בראש יחידתו על אנשי המארב. תוך כדי הסתערות פגע כדור ב־ידו, נשקו נשמט ממנה. אולם כדי לא להאיט את ההסתערות, הוסיף לרוץ עם חבריו, פצוע, שותת דם, וללא נשק, עד שנפגע על־ידי צרור כדורים בכל חלקי גופו. הסמל אויר־הממדים מת במקום.

שתי השכנות, נשים שונות ככל שנשים יכולות להיות שונות, הפכו שותפות באסון, מנחמות זו את זו.

חודשיו האחרונים של מאיר לא היו שמחים. משך למעלה משנה ישב בשבי הסורי, הצעיר ביותר מבין חמשת אסירי דמשק ה־מפורסמים. הצעיר ששוטט בכל חלקי הארץ, שידע כל הר וכל סלע ושהיו לו מכרים בלתי־ספורים בכל פינה, ישב דחוק בתאו הצר. הסורים לא האמינו כי הענק רחב־המידות, בעל השרירים השופעים, היה רק בן 19, סברו שהוא לפחות בן 25. מאיר לא נשבר.

אולם למרות שנפצע קל במרפק בשעה שנשבה, לא פסק הספק לכרסם בלבו. גם אחרי ששוחרר, לא חדל להרהר במקרה, לחשוש שיכולה להיות טענה נגדו. הוא הרגיש שהוא חייב חוב למדינה, ששסכה דם כדי לשחרר אותו. סימני דכאון עמוק ניכרו בפניו והקדירו את עיניו.

כל חייו היה מאיר יעקובי צעיר שונה לגמרי. מאז הצטרף לתנועת השומר־הצעיר, בגיל 10, התפרסם הנער בעל החולצה הכחולה והשרוכים כאום שבלעדיו לא זז כלום, כמרכז כל חברה. במוסד החינוכי של בית־אלפא נתקבל בזרועות פתוחות, במשק השתרש כבן המקום, נשא לאשה את אחת מבנות הקיבוץ. המשק גמל לו בגילוי חיבה אישית רבה בימי שבתו בשבי, ובמשלוח חבילות תדירות.

„הוא היה ילד נפלא, אכל טוב, תמיד מרוצה, תמיד במצב־רוח טוב," נאנחה אמו הצעירה (39) שילדה אותו בגיל 18, שנתיים אחרי שילדה את אחותו. „היו לו שרירים עצומים. איפה שהחזקתי בזרועו לא היה נוח, לכן הלכתי עמו תמיד יד ביד. היה נדמה לי ששום כדור לא יוכל לעבור שרירים כאלה..."

במשק עבד מאיר כטרקטוריסט, ובחזרו מן השבי, נכנס חזרה למסלול של חיי הקיבוץ, אך כעבור חודש החליט לחזור לצבא. הוא גרשם לקורס קצינים וחיכה שיקראו לו.

ושוב באה הקריאה. הפעם למלחמת סיני. הוא הצטרף ליחידה חדשה, בשורותיה סיים את חייו בתוך מטר הכדורים.

(המשך מעמוד 58)

וכי היא בוודאי תשתחרר למחרת, ותשכח את כל החוויה הרעה.

לדברי כתב האשום, שלפה ה־אשה מתוך החפצים שהוציאה מ־ארנקה, שטר בן 500 לירות, דחפה אותו לחזייתה של השוטרת ואמרה לה: „את שוטרת נחמדה, קחי מתנה." השוטרת מסרה מייד את הכסף לממונה על הפיקדון ולא התייחסה לעניין ברצינות. אולם כאשר סיפרה על כך לקציין ידיד, יעץ לה להתלונן במישטרה, וכך עשתה.

מהאשמה של נטילת־שוחד, ש־בגללה נעצרה האשה, לא יצא מאומה, וכל אישום לא הוגש נגד המהנדסת. אולם בימים אלה עומ־דת הגברת לדין באשמת מתן־שוחד לשוטרת. סניגורה, עורך־הדין אדם פרוסט, מסר את גירסתה שלה, כי היא לא התכוונה לשחד איש, וכי היתה כל־כך היסטורית ועצבנית, שזרקה את כל תכולת ארנקה לעבר השוטרת ואמרה לה: „קחו הכל ממני, גם את החיים שלי אתם יכולים לקחת."

השופט שמואל קווארט יצטרך להכריע אם ניסתה הגברת לשחד, או זרקה את החפצים בהיסטריה וייאוש.

מישפט

„יצא בשן ועין"

הנאשם זוכה בבית־המישפט אחרי שישב 14 חודשי מאסר, אך פיצוי לא קיבל.

למשה טטראשווילי לא מגיע פיצוי על החודשים שבהם בילה בבית־הסוהר על לא עוול בכפו. כך קבע בפסק־דינו המנומק השופט יעקב קדמי, וחבריו להרכב הסכימו איתו. השופטים שמעו את בקשתו של טטראשווילי לפיצויים בסך של יותר ממיליון וחצי לירות, שכללו את ההוצאות שהוציא הנאשם ל־הגנתו במישפט, וכן פיצוי עבור 14 חודשי־מאסר שישב בכלא, על עבירה שממנה זוכה לבסוף.

תובעת רג'ינאנו
שיחק לנאשם המזל

טטראשווילי הוא אחד הסבלים הגרוזינים, אשר נידונו בשנת 1979 בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב בעבירות של גניבת יהלומים ושקי־דואר ממטוסים בנמל־התעופה בן־גוריון. שני תיקים נפתחו אז נגד טטראשווילי, באחד מהם הוא הורי־שע ונידון ל־18 חודשי־מאסר ב־פועל וקנס כספי. עירעורו על פסק־דין זה נדחה בבית־המישפט העליון.

גם בתיק השני נאשם טטרא־שווילי בגניבת דברי־דואר ממטוס, והורשע בבית־המישפט המחוזי ב־תל־אביב. העונש שהוטל עליו לא היה חופף למאסר הראשון.

לא זך וטהור. טטראשווילי עירער גם על הרשעה זו, ואמנם, אחרי כשנתיים, זיכה אותו בית־המישפט העליון בתיק זה. בחשבון שעשה הנאשם התברר לו כי ישב בבית הכלא 14 חודשים מיותרים. על תקופה זו הוא ביקש פיצויים.

עורך־דינו, אריה מרינסקי, הגיש תביעה מיוחדת בשמו לבית־המיש־פט, והתובעת קלרה רג'ינאנו, אשר הופיעה גם בתיק שבו הורשע טטראשווילי, הסבירה לשופטים מדוע לא זכאי הנאשם לפיצוי, למרות הזיכוי.

השופטים השתכנעו מטיעונה של התובעת וקבעו כי הדיון בתיק לא נמשך זמן בלתי־סביר — בהתחשב בכך כי היה זה תיק עב־כרס, שכלל עוד שלושה נאשמים, וב־עומס המוטל כיום על בתי־המישפט.

השופטים ירדו לטיבו ומהותו של הזיכוי בתיק וקבעו כי בית־המישפט העליון לא קבע שטטרא־שווילי הוא זך וטהור, או שנפל קורבן לעלילת־שווא זדונית, או שנשחק בין גלגליה של מערכת שפעלה באורח בלתי־סביר לחלו־טין. להיפך — אפשר לומר כי שיחק לנאשם המזל, והוא נחלץ בשן ועין מן הראיות שסיבכוהו באשמה המקורית.

לטטראשווילי נותר לשמוח ב־חלקו על שזוכה ושוחרר בעוד מועד, בעוד חבריו שהורשעו נותרו בכלא.

סמים

הזיכרון של השוטר

האם שוטר שנכשל פעם בזיהוי יהיה כלתי־מהימן על כתי־המישפט לעולם ועד?

יואב חסן היה שוטר מוסווה, שנשתל על ידי המישטרה כדי לצוד סוחרי־סמים. בתפקידו זה שימש כמה חודשים, וכאשר „נש־רף" הורגשו כשמונים כתבי־אישום, על סמך הקניות שערך חסן. מובן כי היה עליו לזהות את כל הסו־חרים שאיתם בא במגע, ולהעיד נגדם בבית־המישפט.

התובעת גלית ויגוצקי, הגישה כתב־אישום נגד מרדכי מסיקה על ארבעה מיקרים של מכירת חשיש. לדברי כתב האישום מכר את הסם לשוטר המוסווה חסן. את הזיהוי עשה השוטר במיסדר תמונות, כרגיל במיקרים כאלה.

אולם בעת המישפט העלה ה־סניגור, יורם שפטל, טענה מעני־ינת. הוא הביא עדים על מיקרה קודם, שבו זיהה אמנם חסן סוחרי־סמים בתמונות, אך כאשר התעקש הסניגור וביקש מיסדר־זיהוי כדין, לא הצליח השוטר לזהות את ה־איש, ולכן ביטלה הפרקליטות את כתב־האישום נגדו.

„אדם שנכשל פעם אחת בזיהוי, יתכן שהוא טועה גם הפעם, ומ־כיוון שהנאשם כופר באשמה וטוען כי לא הוא שמכר את הסם, יש לזכותו מחמת הספק," טען ה־סניגור.

חסן עצמו העיד בבית־המשפט ואמר בביטחה כי הפעם לא טעה, וכי הוא מזהה היטב את הנאשם כאיש שמכר לו חשיש ושתיווך בינו ובין אדם אחר במכירה נו־ספת. באותו רגע הציץ העד לעבר הקהל וקרא: „הנה האיש שה־נאשם תיווך עבורו בסם!" הוא אמנם הצביע לעברו של אדם שנזכר בכתב־האישום, ואשר ישב לו בין הצופים באולם.

מרסל רוזנטל מספרת את לקוחותיה לצלילי אורגן־כשאינה גולשת ברוח וחולמת על הגבר הישראלי אשר יזכה באולימפיאדה

שערות נרות

באחד מערבי השבוע התקיי־מה בתל־אביב מסיבת הפתיחה של מוסד מיוחד במינו: מיספרה הפועלת בערבים ומשולבת בבר־משקאות ורחבת ריקודים. יפהפיות העיר באו לחגוג, ועימן שחקנים, דוגמניות, ומיספר לא קטן של המכונים „ספרי הצמרת".

בעלת השימחה והמוסד היא מרסל רוזנטל, שקידמה את פני האורחים בתילבושת בוקרים. מרסל כבר עשתה בשלושים שנותיה דברים רבים, ובמקומות שונים, אך הספ־רות היא אהבה ישנה. מרסל אוחזת במיספריים מזה 19 שנים, מאז היותה בת 11.

נא להכיר

מספרה ומוסיקה

את שם מישפחתה העניק לה בעלה, הצייר ריימונד רוזנטל. היתה זו אהבה ממבט ראשון. הם התחתנו כמעט מייד אחרי היכרו־תם, והתגוררו בארצות־הברית, שם נולדו בניהם דניאל ואריאל.

כאשר הגיעה מרסל לגיל הגבוה של 23 שנים, החליטה שדי לה מבעלה ודי לה מארצות־הברית. אחרי חמש שנות נישואין התי־גרשה, נטלה עימה את בניה ובאה לישראל. כאן פתחה ביחד עם אחותה מיספרה בשיכון בבלי ב־תל־אביב, ועבדה שם כשנתיים, עד שהרגישה, לדבריה, „שזה לא זה." מרסל פתחה מיספרה נוספת, הפעם לבדה, וקראה לה הבית ה־מדורה. היא ניסתה, התלהבה, והפכה שותפה במועדון לגלשני־רוח.

זקופה באילת

מרסל גילתה את ספורט הגלשני־הרוח במיקרה, בשיחה אל תוך הלילה ליד

הספרית

מספרת את לקוחותיה בלי־לילות. לאור נרות ולצלילי מוסיקה.

נכנסה לביתה הסמוך, לקחה משם כמה כיסאות ושידה מעץ אלון, והשליכה אותם לתוך הלהבות. ה־מדורה בערה עד לשעות הבוקר, ועימה גם השיחה. פולנץ סיפר למרסל שהתאהב באילת, והחליט לפתוח בעיר מועדון לגלשני־רוח. הוא הזמין את מרסל לבוא עימו לגלישה.

מרגע שעלתה מרסל על הגלשן ונשאה על־פני הגלים, החליטה כי זהו ייעודה הבא בחיים. היא הפכה שותפה בעסק החדש, וה־מקום, שלא היה ידוע כימעט קודם לכן, הפך מוקד ההתעניינות.

עסק רישמי

ג ינטר ומרסל החליטו לפתח את הספורט בארץ. הם נסעו לתערוכה בינלאומית של איספו, במינכן שבגרמניה. שם רכשו 35 גלשנים מאיש־עסקים הולנדי, ש־ייצג את החברה הגדולה ביותר ב־אירופה המייצרת גלשנים, ומרסל הפכה לנציגת אותה חברה בארץ.

נחתם הסכם עם עיריית אילת, ומועדון החוף של הגלשנים נפתח באופן רישמי. ד"ר פולנץ נסע לאירופה לייבא תיירים בטיסות ישירות לאילת, והעסק החל לפרוח. מרסל אומרת שהרגישה שהיא „גולשת עם הרוח."

בינתיים הגיעו למועדון גם יש־ראלים רבים. כאשר החליטה ה־שנה הוועדה האולימפית הבינלאו־מית לצרף את מיקצוע הגלישה למיקצועות הספורט של האולימ־פיאדה, היה זה יום חג למרסל. חלום חייה הוא שישראלי יהיה אלוף העולם בספורט הגלישה.

מרסל היתה בטוחה שמצאה את ייעודה האמיתי בחיים, ואז שוב באה התפנית הגדולה. זה קרה מדי לילה, באים היפים והמפורסמים למיספרה של מירו, אחיה של מרסל, שותים רוקדים ומסתפרים, לצלילי האורגן שעליו מנגן מירו.

אורגן במיספרה

גרוס, מכיוון שהמיספרה מוקמה בבית שהיה מיועד להריסה. מרסל טיפלה בלקוחותיה לצלילי מוסיקה סטריאופונית ובאופן אישי מאוד, כשהיא מעצבת לכל אחד מהם תיסרוקת המתאימה לאישיותו. כ־אשר נהרס לבסוף הבית, ועימו המיספרה, נטלה מרסל את ילדיה ועקרה לאילת.

בעיר הדרומית עבדה מרסל כ־אשת יחסי־ציבור עד שלפני שנ־תיים, ליד מדורת ל"ג בעומר, חלה התפנית הגדולה.

גולשת עם הרוח

ל קומזיץ שעל חוף הים נקלע תייר אוסטרי, דוקטור לכלכלה ואיש עסקים, גינטר פולנץ. המדורה דעכה לאיטה, ומרסל, שרצתה ל־המשיך בשיחה, לא היססה. היא נכנסה לביתה הסמוך, לקחה משם כמה כיסאות ושידה מעץ אלון, והשליכה אותם לתוך הלהבות. ה־מדורה בערה עד לשעות הבוקר, ועימה גם השיחה. פולנץ סיפר למרסל שהתאהב באילת, והחליט לפתוח בעיר מועדון לגלשני־רוח. הוא הזמין את מרסל לבוא עימו לגלישה.

מרגע שעלתה מרסל על הגלשן ונשאה על־פני הגלים, החליטה כי זהו ייעודה הבא בחיים. היא הפכה שותפה בעסק החדש, וה־מקום, שלא היה ידוע כימעט קודם לכן, הפך מוקד ההתעניינות.

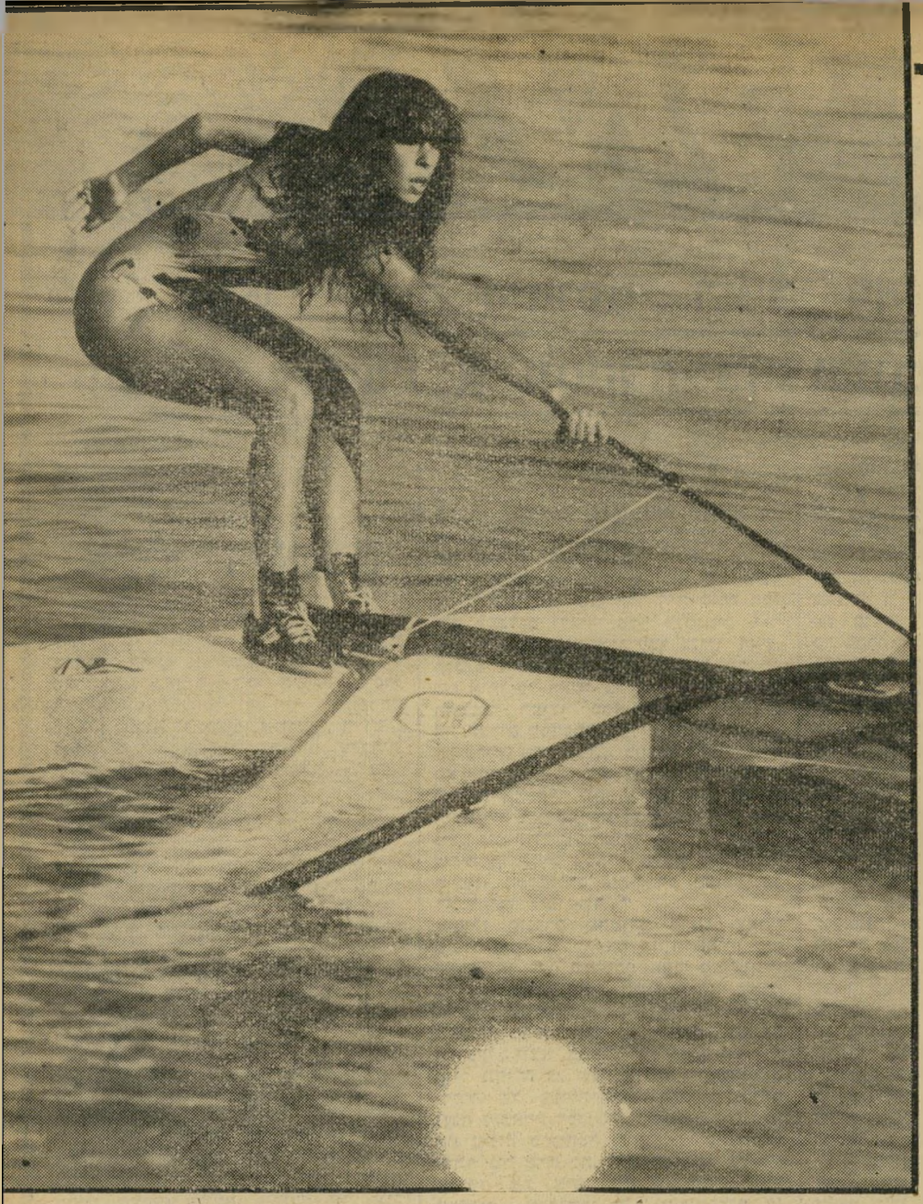
עסק רישמי

ג ינטר ומרסל החליטו לפתח את הספורט בארץ. הם נסעו לתערוכה בינלאומית של איספו, במינכן שבגרמניה. שם רכשו 35 גלשנים מאיש־עסקים הולנדי, ש־ייצג את החברה הגדולה ביותר ב־אירופה המייצרת גלשנים, ומרסל הפכה לנציגת אותה חברה בארץ.

נחתם הסכם עם עיריית אילת, ומועדון החוף של הגלשנים נפתח באופן רישמי. ד"ר פולנץ נסע לאירופה לייבא תיירים בטיסות ישירות לאילת, והעסק החל לפרוח. מרסל אומרת שהרגישה שהיא „גולשת עם הרוח."

בינתיים הגיעו למועדון גם יש־ראלים רבים. כאשר החליטה ה־שנה הוועדה האולימפית הבינלאו־מית לצרף את מיקצוע הגלישה למיקצועות הספורט של האולימ־פיאדה, היה זה יום חג למרסל. חלום חייה הוא שישראלי יהיה אלוף העולם בספורט הגלישה.

מרסל היתה בטוחה שמצאה את ייעודה האמיתי בחיים, ואז שוב באה התפנית הגדולה. זה קרה

הגלשנית

מרסל רוזנטל החליטה לפתח את ספורט גלשני־הרוח בארץ. יחד עם שותפה היא רכשה 35 גלשנים ופתחה את מועדון החוף באילת. מרסל חולמת שבבוא היום יהיו ישראלי אלוף העולם בספורט זה. עתה, כשצורף ה־מיקצוע לאולימפיאדה מקווה מרסל שחלומה יתגשם

השותף

ד"ר גינטר פו־לנץ, תייר מ־אוסטריה, שהתאהב באילת והחליט לפתוח במקום מועדון לגלשני־רוח.

לה בליל ה־13 בחודש, תאריך שהיא מאמינה שהוא גורלי בחייה. מרסל התעוררה בלילה, ולפתע חשה צורך עז לספר מישהו.

מיספריים לאור נרות

ב יתה היה זוג מספריים, ש־בהן לא השתמשה כבר שנתיים. כאשר הגיע פולנץ לדירה, הסבירה לו מרסל שעליה לספר אותו — ומייד. גינטר הסכים, ומרסל גזזה את שערותיו. למחרת בבוקר, כש־המספריים בתיקה, היא נסעה לתל־אביב, אל אחיה מירו, שהוא בעל מיספרה. מרסל הסבירה לו שמעתה עליה לסייע לאנושות באמצעות המיספריים, אך עליה לעשות זאת לאור נרות, ובסיגנונה שלה, בליווי מתאים של מוסיקה.

להסתפר ולהתבדר

ה וחלט כי מרסל תקבל את ה־מיספרה של מירו בכל לילה. החל מהשעה שבע בערב, והאח מירו ינעים את זמנם של הלקוחו בגינה באורגן. מרסל הפקידו את ילדיה בקיבוץ, וניגשה לעבודה

וכך, בשעה שבע מדי ערב מתחלף צוות הספרים, האורות כבים, ויפהפיות העיר מגיעות כד־להסתפר ולהתבדר, לשתות ולר־קוד.

מרסל שוב מאושרת, במיספרה הלילה שלה. לליל הפתיחה הזמינו את ד"ר גינטר פולנץ מאילת, שהביא עימו למיספרה קישוט מקורי: גלשן רוח, שמזכיר למרסל שגם במיספרה היא גולשת עם הרוח.

נעמי אדווה ■

בקבוק וכן

כך משלבת מרסל את שתי אהבותיה — גלש־נות־רוח באילת ומיספרה בתל־אביב. שנתיים לא השתמשה מרסל במספריים, עד שלילה אחד חשה צורך לספר מישהו.

נמר של עיר

ה„ליטוסט" הצ'כי של החייל האמיץ קונדרה ✶

יו"ר יו"ר ויורשיו ✶ עסקן־תרבות שנובר במתים ✶ אגדות בית־שאן

תרגום

אבסורד־אמיתי

מילן קונדרה, סופר צ'כי, נולד בברנו ב־1930. עד 1969 שימש פרופסור לקולנוע בפראג. הרומן הראשון שלו הבדיחה* ראה־אור באביב הצ'כי ב־1967. סיפרו השני, מחול אחרון ופרידה** התפרסם ב־1973 והקנה לו את פרס מדיצ'י, בצרפת. בימים אלה ראה־אור בתרגום לעברית סיפרו השלישי והמעולה מכולם — ספר הצחוק והשיכחה***.

קונדרה, הגולה בצרפת מאז 1975, מת־מודד עם בעיית הדמיטה של עמו במאבק, שאותו מכנה אחד מגיבוריו „מאבקו של הזיכרון נגד השיכחה." אם גדול סופרי צ'כוסלובקיה בלשון הגרמנית **פרנץ קפ־קא**, מתאר בספריו עולם של סיוט בלתי־מתקבל על הדעת, הרי שקונדרה בספריו, ובעיקר בסיפרו החדש, מוכיח כי הסיוט מתקבל על־הדעת, וחוויות של ספרות ה־אבסורד הפכו בצ'כוסלובקיה של שנות ה־70' לאמת מתרידה ומדכאת.

שיבעת הסיפורים בקובץ הם פרץ בלתי־פוסק של צחוק ודמע, מעיין נובע של הומור, המוליך לנהל הזורם לביצה, שבה הוא מתנוון. גיבוריו של קונדרה מתמו־דדים עם נגישה אחד ויחיד: האם עליהם לנסות ולהיזכר, כאשר אפרוריות וקדרות ההווה מעיקה עליהם. גיבוריו של קונ־דרה מעלים את סיפורו של העם ה־צ'כי, הנתון לשילטון זר, המנסה לנתק אותו מן התרבות־המערבית ולהשריש תרבות אחרת. בוזמנית מתאר קונדרה בצד הצחוק והשיכחה את שילטון הכיבוש של המתירנות־המינית על התרבות־המערבית — כסיגנון אחר של כליה תרבותית.

---

* מילן קונדרה — **הבדיחה**; הוצאת עם עובד — הספריה לעם (כריכה רכה).

** מילן קונדרה — **מחול אחרון ופרי־דה**; הוצאת עם עובד — הספריה לעם (כריכה רכה).

*** מילן קונדרה — **ספר הצחוק וה־שיכחה**; עברית: רות בונדי; הוצאת זמורה ביתן מודן; 201 עמודים (כריכה רכה).

כבר בפרק הראשון, המיכתבים האבו־דים, פותח קונדרה בבניית פאנורמה פו־ליטית: „בינואר 1948 יצא המנהיג ה־קומוניסטי קלמנט גוטוואלד למרפסת ארי־מון בארוקי בפראג, כדי לנאום באוזני מאות אלפי האזרחים שמילאו את כיכר העיר־העתיקה... גוטוואלד היה מוקף חב־רים למפלגה ולצידו עמד קלמנטיס. ירד שלג. היה קר וגוטוואלד עמד בגילוי ראש. קלמנטיס הסיר את כובע־הפרווה שלו ו־שם אותו על ראשו של גוטוואלד. מחלקת ההסברה הפיצה במאות אלפי עותקים את תצלום המרפסת, ועליה גוטוואלד, כו־בע־פרווה על ראשו... בעבור ארבע שנים האשימו את קלמנטיס בבגידה ותלו אותו. מחלקת ההסברה מיד מחקה אותו מן ה־היסטוריה וכמובן, גם מן התצלומים. מאז ניצב גוטוואלד על המירפסת לבדו. במקום שהיה קלמנטיס נשאר רק קיר חשוף של ארמון. מקלמנטיס נותר רק הכובע על ראשו של גוטוואלד..."

מילן קונדרה מתמודד ב־201 עמודי סיפרו בנסיון לגרד את הזיוף מאותו קיר חשוף, או כפי שאומרת אחת מנפשותיו, מירק: „מאבק האדם בשילטון הוא מאבק הזיכרון בשיכחה..."

מירק, מדען המצוי במצור אחרי האביב הפראגי, יוצא במסע לזיכרון שלו. הוא חוזר תחילה 25 שנה אחרה, כאשר היה ידידה של פעילת־המיפלגה־הקומוניסטית זדנה („באחת הפגישות מצא אותה מנקפת את עיניה בממחטה ומאנפפת. הוא שאל אותה מה קרה לה. היא הסבירה לו, ש־אתמול מת איזה מדינאי רוסי, איזה ז'דאנוב, ארכוזוב או מאסטורבוב...") מילחמת־המעמדות שכנה גם בחדר־המיטות שלהם: „נודע לו שלא היתה מרוצה מדרך אהבתם. היא טענה ששכב אתה כאינטלקטואל..."

השילטון סילק את מירק מעבודתו ה־מדעית, והוא מצוי במליטה מפני כוחות המישטרה־החשאית בדרכו אל זדנה, כאשר הגיגיו על המישור הפוליטי־ציני („רצח איינדה כיסה עד מהרה על זכרון הפלישה לבודפשט, השחיטה ההמונית באנגלה־דש השכיחה את איינדה, המלחמה במדבר־סיני החניקה את בכח של באנגלה־דש, רצח עם בקמבודיה מחק את זכרון סיני וכך הלאה וכך הלאה, עד לשכחה מוח־לטת של הכל על־ידי כולם...")

במיסגרת ציניות זו חוזר הזיכרון אל מיתחמי השיכחה, אל ההשתלטות הקו־מוניסטית על צ'כוסלובקיה: „...הקומו־ניסטים כבשו את השילטון בפברואר 1948, לא בדם ובכוח. אלא תוך תרועות שמחה של מחצית העם. ועכשיו שימו לב: ה־מחצית שהריעה היתה המחצית הפעילה, האינטליגנטית והטובה יותר..." ועל גורל מחצית זו הוא מספר: „ובמקום לצאת אל מחוץ לגבולות נכנסו לבתי־הסוהר. עד מהרה נדדו בעקבותיהם אלפים ורכבות ולבסוף גם קומוניסטים רבים, כמו, למשל, שר־החוץ קלמנטיס..." בסופו של תהליך זה „הזמורים שרו וגופתו של קלמנטיס התנדנדה ברוח כמו פעמון המכשר שחר חדש לאנושות..."

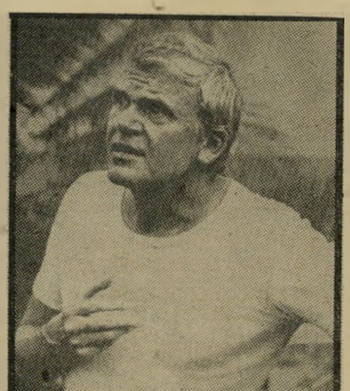
הביוגרפיה הקצרה של מירק עוברת על פני נישואיו, הצלחתו, מות אשתו, הפיכתו לאישיות המופיעה על מירקעי הטלוויזיה, כניסת הרוסים וגירושו ממקום־עבודתו. בדרכו האחרונה מתנהל מירק אל זדנה, אשר במשך כל אותן שנים „עדיין היתה שומרת אמונים לגן שבו שרים הזמירים. לאחרונה אפילו נמנתה עם אותם שני אחזים בעם שקידמו בברכה את בואם של הטנקים הרוסיים..." שיבתו אליה היא גבורה כפולה, משום שחמאה הגדול, מלבד אהדתה את הטנקים הרוסיים, הוא בכי־עורה („אפה הגדול של זדנה הטיל צל על חייו גם ממרחקים...")

הערת ביניים על ההיסטוריה הצ'כית החדשה ותהפוכותיה, מסבירה את האביב של פראג כך: „הנפולות נפתחו, התווים נמלטו מן הפרטיטורה של הפוגה הגדולה לבאך וכל אחד שר מנגינה משלו... רוסיה, אשר כותבת פוגה גדולה למען כדור־הארץ כולו, לא יכלה להסכים לכך שה־תווים יתפזרו לה לכל עבר..."

הפגישה המחודשת של זדנה ומירק, מת־נהלת כאשר היא אומרת לו: „אינני יודעת מדוע כאת, אבל אני שמחה ש־כאת. דיברתי עם החברים במפלגה. הרי זו שטות שתפיים את חייך כשכיר־יום כ־בניין..." בעוד הירהוריו למשמע הצעותיה הינם: „הוא מכיר את העיסקה הזאת. הם מוכנים למכור לאנשים את עתידם תמורת עברם. הם יכריחו אותו לדבר ב־קול נכאים בטלוויזיה ולהסביר לאומה שעשה בדברו נגד רוסיה ונגד הזמירים..."

מירק משנה כיוון ומזכיר לזדנה מיכ־תבים ששיגר לה בעבר. הוא מבקש או־תם, אך היא מסרבת להשיבם. מירק רוצה למחוק את הזיכרון המכוער שלו. הוא נכשל ושב למציאות בביתו: „הוא מחק אותה כמו שמחלקת ההסברה מחקה את קלמנטיס מן המירפסת שעליה נשא גוט־וואלד את נאומו ההיסטורי. מירק משכתב את ההיסטוריה כפי שמשכתבת אותה ה־מפלגה הקומוניסטית, כפי שמשתבתים אותה כל המפלגות, כל האומות, כל בני־אדם..."

בביתו ממתינים לו אנשי המישטרה החשאית. הם אוסרים אותו („הם ביקשו למחוק מן הזכרון מאות אלפי חיי־אדם, כדי שיישאר רק זמן אחיד ללא רבב, אך הוא נשכב על האידליה הזאת מלוא נופו, כמו כתם. הוא יישאר עליה, כפי שנשאר כובעו של קלמנטיס על ראשו של גוט־וואלד...")

סופר־גוזה קונדרה
הכובע של שר־החוץ

הסיום: „אחרי שנת מעצר וחקירה, נערך המשפט. מירק נדון לשש שנות מאסר, כנו לשנתיים, ועשרה מרידיו קי־בלו עונשי מאסר בין שנה לשש שנים."

הפניית תשומת־הלב, כפי שעושה קונ־דרה, לכובעו של קלמנטיס, היא תפקידה הנעלה של ספרות.

חלקו השני של הספר, אמא, הוא פא־רודיה על עולם־המתירנות. גיבוריה של פארודיה זו הם בני־הזוג **קארל ומארי־קטה**, שעברו להתגורר „כמה שיותר רחוק מאמא," האם ואשה ששמה **אווה**. האם מגיעה לביקור, ובין בני־הזוג מארקטה וקארל נחשפת מערכת־יחסים מינית מסו־בכת עם אווה („ההילט בין קארל ומארי־קמה, שקארל יכנוד בה ושמארקמה תש־לים עם כגידתו, בתנאי שתהיה לה ה־זכות להרגיש טובה יותר ושקארל ירגיש אשמה כלפיה...")

אחרי הסכמה זו מגיעה פרק האהבה־בשלוש („כבר לפני שנים הניעה אותו מארקטה לכך, שישכבו בשלושה, היא והיא יחד עם אהובתו, שעוררה את קנ־אתה. ראשו המתחרר אז מרוב התרגשות מהצעתה. אך ערב זה לא הביא לו הנאה רבה. להיפך, היה זה מאמץ עצום! שתי הנשים התחבקו והתנשקו לנגד עי־ניו, אך לא חדלו לרגע מתחרותן...")

הפגישה בין האם ובין מערכת יחסים משולשת זו, מתגלה כאשר האם טוענת שאווה מזכירה לה חברה מנעוריה, ואז מתגלה, כי אותה חברת האם, עוררה את קארל בילדותו („עוזב בין עירסות בגדי נשים. ואז נכנסה למלתחה אשה תמירה, נהדרת, עירומה, הפנתה אל הילד את גבה והתמתחה... היתה זו נורה... הוא הביט באווה (היא עמדה עדיין וגבה אליו) וראה את הגברת נורה... הוא כרע על ברכיו מול אווה וסובב אותה כך שגבה יהיה מופנה אליו שוב ועיניו יוכלו ללכת

החוויה הישראלית

שיער שיבה צבוע בשחור

לאחרונה נתבשרו סופרי ישראל, כי כיסאו של מייסד אגודת הסופרים בארץ, **חיים נחמן ביאליק**, אינו מיותם. סופרי ישראל גילו מהודעה לאקונית, בשולי כרוניקת החדשות, כי „שמאי גולן נבחר כיו"ר אגודת הסופרים."

בחירה זו בעיתות מצוקה שכאלה לסופר העברי, אחרי דור של קשישים בעלי שיער־שיבה, שהנהיגו בעסקנותם את האגודה אשר נועדה להתמודד בבעיות קיומיות של סופרים, היא צביעת שיערה של אגודת הסופרים בצבע שחור מלאכותי.

קהל שוחרי הספר העברי, והסופר הישראלי אינו יודע כמעט מיהו **שמאי גולן**. עסקן־ספרות ירושלמי המתקרב לשיבה, המהווה את סמל הנעורים והמהפכה של הספרות הישראלית של 1981, הוא דמות אלמונית למחצה, שלא הותירה בקרוב ל־40 שנות יצירה רישום כלשהו על הספרות הישראלית המתחדשת.

סיפרו הראשון של גולן, אשמים (בהוצאת אגודת הסופרים באמצעות מסדה), הוא ספר פוסט־שואה, שבו מנסה מחברו להתמודד עם נושא השואה בכללי־ספרות יבשים וללא תוצאות כלשהן. ספר זה, אשר ראה אור בשנות ה־60, לא הותיר רישום כלשהו בחיים הספרותיים, ותוצאתו היחידה היתה מינויו של גולן למנהל בית־הסופר בעיר־העתיקה בירושלים — מוסד שזכות קיומו לא הוברחה במשך עשר שנותיו.

תרומתו השניה של גולן לתרבות הכתיבה בישראל היא אספות סיפורים, תחת הכותרת המאוד לא־מקורית ברי־חות למרחקים קצרים. סיפוריה הקצרים של אספה זו אינם עומדים בשום השוואה לסיפוריהם הקצרים של **יצחק בן־נר, אברהם ב. יהושע ועמוס עוז**. סיפורים חסרי יכולת־תיאור לשונית, נטולי מיבנה ספרותי בסיסי ומשוללי קסם כלשהו.

גולן העניק לספרות הישראלית גם רומן אחד מפרי עטו — חיין ומותו של אורי פלד, שהוא נסיון להתמודד עם המילחמה האינסופית של הישראלים. ברומן זה ניסה המחבר לעלות על גלי הלאומנות של סוף שנות השישים, אך לא זכה להכרה ממשית מצד הביקורת הספרותית.

תרומה אחרונה של גולן היא סיפור תחת הכותרת שנת השתלמות (מאוניים, תמוז תשמ"א), שאותו הוא פירסם אחרי כמה שנות שליחות ציונית (בלתי־ספרותית) בחוץ־לארץ. סיפור זה, הנקרא כתערובת של סיגנונות **אהרון מגד ואהרון אפלפלד**, הוא מייצג נאמן לאי־מקוריותו היצירתית של יו"ר סופרי־ישראל החדש, יצירה ייצוגית של זה שנבחר כדי לשמש כצבע שחור על שיער־השיבה של אגודת הסופרים, שחשובי הסופרים והמשוררים בישראל אינם מראים פניהם במוסדותיה.

סיפור קצר, שבכוחו להעיד על דמותו של היו"ר החדש התרחש לפני כמה שנים, במהלך קונגרס של הפאן קלוב (ארגון הסופרים) הבינלאומי בירושלים. גולן, שבמסגרת עסקנותו הספרותית נמנה על מארגני הקונגרס, נקרא לאולפן גלי צה"ל, ושם אמר בנוכחות כותב שורות אלה: „חלומו של כל סופר הוא לזכות בפרס נובל, וגם אני מצפה לקבל פרס זה בבוא היום..."

עכשיו, כששמאי גולן הוא יו"ר סופרי ישראל, סביר להניח מי יהיה המועמד הישראלי הקבוע לזכייה בפרס זה. כל שנותר לקוות הוא, ששופטי פרס נובל חכמים יותר מהסופרים ומעסקני הספרות בישראל. כמו שאמר סופר נודע על גולן: „יו"ר יו"ר ויורשיו".

בנתיב מבטו של הילד הקטן מלפני שנים...") ואת הזינוק על אווזה, הוא הופך לזינוק של צ'כוסלובקיה הדוויה על עברה.

הסיפור השלישי, המלאכים, הוא סיפור בתוך סיפור, על מורה עם שתי תלמידות, המלמדת אותן את סיפור הקרנפים של יונסקו („הקרנף הוא קודם כל ממל... את לא חושבת שזה ממל האיבר ?...") שהמישור השני הוא שוב פראג 1968, סיפור אוטוביוגרפי של קונדרה, ההופך להיות מחבר בעילום־שם של הורוסקופים בעיתון הנוער של המיפלגה, עד לחשיפתו בידי שילטונות־הביטחון, ופיטורי מעסיקתו הצעירה.

קונדרה מעמת את הקרנפים של יונסקו עם מציאות מקרנפת, תוך צרורות של בדיחות שחורות ומטורפות.

הסיפור הרביעי, המכתבים האבודים, הוא הכואב מכולם: טאמינה ובעלה עזבו את צ'כיה באופן בלתי־חוקי. בעלה מת בגולה, וטאמינה מנסה לשחזר את עברה הצ'כי בעזרת יומנים משוחזרים ונכשלת. היא מתכננת כיצד להגיב מ־מולדתה לגלותה את יומניה בעבר, כדי לחזק את יישותה. אבל היא פוחדת מה־מישטרה החשאית („רק כארכיוני המישטרה מובטחים לנו חיי נצח...") מאז מות בעלה לא שכבה טאמינה עם איש. היא מנסה להתאבד („לבשה בגדים ובלעה שפופרת של כדורי שינה. אחר כך יצאה בשחייה הרחק מן החוף. אך המים הקרירים ותנועות השחייה מנעו אותה מל־הירדם... היא חזרה אל החוף, נכנסה לחדר כמלון וישנה עשרים שעות...")

טאמינה שוברת את נזירותה המינית עם הוגו, בתיקווה שזה יגיע לצ'כיה ויגאל משם את יומניה ומיכתביה לגולתה („והוגו, נסער מהתרשותה המדומה, גילה לפתע בתדהמה, שערוותה של טאמינה יכשה...") וכאשר מתברר לה שהוא פוחד לצאת לפראג, היא מקיאה, נמלטת ונעלמת, והסיפור מסתיים ב„היא הוסיפה להגיש קפה ולעולם לא טילפנה עוד לפראג."

הפרק הרביעי, שהוא גם פרק מפתח, הוא ליטוסט. סיפור זה הוא הפרשנות הפרטית של קונדרה ליצר התבוסתנות הצ'כי („ליטוסט היא מילה צ'כית שלא ניתן לתרגמה לשום לשון אחרת. היא מבטאה תחושה אינסופית, כמו אקורדיאון פתוח, הרגשה שהיא תרכובת של הרגשות רבות: צער, חמלה, חרטה וגעגוע עם... ליטוסט הוא מצב מצוקה המתעורר עקב ראייה פנימית, החושפת לפני האדם חולשה עצמית... הליטוסט פועלת כמו מנוע דו־פעימתי. אחרי תחרשת הינון בא הרצון לנקמה...")

סיפור זה ממחיש את הליטוסט הצ'כי באמצעות חוקר־ספרות צעיר, הנקרע בין פגישת משוררים ומגע־מיני („היה זה חלומו הנשגב ביותר לבלות ערב אחד במחיצתו, אך אחר כך נזכר שכבר חודשים לא שכב עם אשה... באותו הרגע שזה כריסטינה כל שירת מולדתו..." אלא שכריסטינה מביאה פשרה. היא ממתינה לו בחדרו, בעוד הוא הולך לפגישת־המשוררים, שהיא פגישה סוריאליסטית, שבו משתתפים וולקייר, ירמונטוב, ייסנין, פטרארקה וכוקאצ'יו — ש־נושא דיונם הוא אחד: נשים („האשה תמיד עולה עלינו במשהו. יכולתי לספר על כך שבועות.") כאשר שב הסטודנט לחדרו ומתפשט לזרועות כריסטינה, היא אינה משיבה למתח־ציפיותיו המיניים: „היא אחזה בשרביט אהבתו, שהזדקר לכבודה, ולחצה אותו בידיה בכל ההינונות הנהדרת: בכנות, בחוזקה, בלהט, בתשוקה, כאב, כאהות, כידידה... אשת הקצב לא פסקה לאחוז בכלי אהבתו, אך לא כדי להעניק לו בכמה תנועות זריזות תחליף למישגל שאליו נכסף..." כמעט עד אור הבוקר („כאילו הפך ליל השירה לים של פרווה.")

בסיפור השישי, אף הוא המלאכים חוזר קונדרה ל„פברואר 1948 יצא המנהיג הקומוניסטי קלמנט גוטוואלד אל מירפסת..." ומעיר כי „גם גוטוואלד וגם קלמנטיס לא ידעו, שהמדרגות שבהן עלו אל המרפסת ההיסטורית, הן אותן המדרגות שבהן עלה במשך שמונה שנים פרנץ קפקא, כאשר שכנה כאן, בימי המונרכיה האוסטרית־הונגרית, החינמיה הגרמנית..." וקונדרה מעיר בהקשר זה: „הומן בסיפורו של קפקא הוא זמנה של אנושיות, שאיבדה את קשר ההמשכיות עם האנושות..."

מול קפקא גוטוואלד וקלמנטיס מעמיד קונדרה את גומבב הסאק, מנהיגה של צ'כיה אחר הפלישה הסובייטית ב־1968 („מאז 1621 לא נרשם בתולדות האומה הצ'כית טבח של תרבות ואינטליגנציה כמו תחת שלטונו...") וגיבורו של קונדרה מבהיר: „כדי לחסל אומות, נוטלים מהן קודם כל את זכרונן. הורסים את ספריהן, את השלכתן, את תולדותיהן, ומישהו אחר יכתוב ספרים אחרים בשבילן, יתן להן השכלה אחרת, יגציא היסטוריה אחרת..." בסיפור זה מחזיר קונדרה כמה מגיבורי סיפוריו הקודמים, כמו טאמינה, הנעלמת במהלך הסיפור, ומעמת אותם שוב עם עברם („וזהו רומן על־אודות טאמינה, וכל אימת ש־טאמינה נעלמת מן התמונה, זהו רומן למען טאמינה...") כאשר הסיפור והחיטוט בעבר נקרע, מפעם לפעם, בהגדרות כמו „לפתע נשמע קולו של הוסאק מבעד לעין־התפוח: ‚ילדים! אתם העתיד!'..." ומהו עתיד ריקני כזה לעומת עבר מורכב כל־כך, כאותו עבר שקונדרה שואף בו־זמנית לחשוף ולשמר. אלא שטאמינה מבכרת לבסוף להתאבד.

הסיפור השביעי והאחרון הוא הגבול. בדומה לסיפורים האחרים מוליך קונדרה את הגבול על שני מישורים. בריחת האנשים מעצמם ובריחת האנשים מארצם. הוא מלגלג בציניות על שיחרור האשה מהמחוך והחזייה. הוא מעמיד את המין בימינו כדת וכפולחן, אשר נועדו לטמטם את ההמונים, לעכב את תהליך הקידמה.

ספר הצחוק והשיכחה הוא ספר אוניברסלי, שצ'כוסלובקיה היא בו משל ל־שחיקת המין האנושי. תדמית השילטון הצ'כי־סובייטי, זהה לכל שילטון אחר, במזרח או במערב, כאשר מטרת כולם היא בעצם שחיקת־הפרט וטחינת זיכרונו־תיו לכדי זיכרון קולקטיבי אחד. ספר זה הינו הוכחה, כי הספר, האות הכתובה, נותרו הנשק האחרון של המין־האנושי להגנתו, וקונדרה עושה זאת באופן מעולה. האופן שבו הוא מוליך מהעצב אל הבדיחה השחורה, דרך חוויות אנוש ו־מוסיקה, הופכים את סיפרו לאחד מן הספרים הממצים ביותר של התקופה שאחרי מילחמת העולם השניה.

מקור

מי־מוות

אלכס זהבי, מורה ירושלמי, חשק מאז ומתמיד למצוא את שמו חקוק לנצח בכרטיסיית המחברים של הספרייה־הלאומית. החודש הצליח אלכס זהבי להגשים את משאת חייו. מאחר שלא ניתן בכל כישרון יצירתי, ולמעט כמה שירים לקויים למדי שאותם פירסם ברבעון קשת (שלא הצטיין בריפרטואר השירי שלו), ומאמרי־הערכה מוזמנים, אותם הוא מפרסם חדשות לבקרים במוסף־לספרות של ידיעות אחרונות, מתנוסס שמו על כרטיסיה במחלקת הקטלוג של הספרייה־הלאומית על אנתולוגיה שהיא מן־הסתם פאר יצירתו עלי־אדמות.

האנתולוגיה, פרי בית־היוצר של זהבי דגן, נושאת את הכותרת האנגלית 'LINES CUT'. היא מומנה על־ידי משלם המיסים הישראלי, המסבסד את גוף־הנפל הממשלתי, שכותרתו היא המכון לתרגומים מהספרות העברית.

אלא שאנתולוגית־זהבי אינה מייצגת את השירה העברית. היא מייצגת ארבעה משוררים, שעליהם כתוב בכותרת העבריית: משיריהם של ארבעה משוררים שנפלו. המשוררים הם: **מתי כץ, רון אדלר, בארי חזק ויוסף שריר.** זהבי מטעה את המעיין בקובץ זה, משום ש־**רון אדלר** — שהיה משורר מוכשר לכל הדיעות — התאבד ולא נפל.

אין בכוונת כותב טורים אלה לעסוק בערך שירת הארבעה, שאחרי מותם פורסמו קיבוצי־שירתם. טעם לפגם בפירסומו של קובץ מעין זה, שהרי גם משוררים מתים — כפי שמבקרי־ספרות מתים וכפי שאפילו עורכי אנתולוגיות כאלכס זהבי מתים — כך שמכנה משותף כמו המוות אינו עילה לפירסום אנתולוגיה, ובוודאי לא לאנתולוגיה דו־לשונית, כמו זו ש־פורסמה כאן על־חשבון משלם המיסים ועל־חשבון התקציבים המקוצצים של מישרד־החינוך־והתרבות. מה עוד שהמוות הינו הדימיון היחיד בין ארבעתם.

הקדמתו של אלכס זהבי לאנתולוגיה היא תמיסה־מימית וחולנית. זהבי שוחה בדברי הקדמתו במימי המוות כמו היו הין אלה סם חיים עבורו. מותם של אחרים יצר לו הזדמנות לזכות־קיום ספרותית, זכות קיום אותה הוא ממשיך בשקידה בכיוון זה — מתורגמת לאנגלית בכיוונית לא פחות — הנקראת כמו היתה ותעתוק־שמש תיזורת של השורות הרעות בשיח לוחמים.

לקראת סיום הקדמתו מבהיר זהבי: „ארבעת המשוררים הצעירים המוצגים כאן משתייכים כנראה לעילית הרוחנית של הדור הישראלי..." ובהמשך הוא מעלה ריר מעמדי בנוסח של: „מוטב שתייכו לדורים שהשתייכו למעגל הקטן של החלוצים..." ושאר תשבוחות מיקוניות, שכל קשר ביניהן לבין המציאות, שבה חיו ונפלו יוצרי האנתולוגיה שלו, הוא מיקרי בהחלט.

הצער הגדול למקרא ולמראה אנתולוגיה מוזרה זו עולה לעצם המחשבה, שיצר ההגשמה הספרותי של אותו זהבי מכרסם כרימה בשרידיהם השיריים של ארבעה שבחייהם ובמותם היה תום רב. החברה והתרבות הישראליים, שקיימת בהם בריאות בסיסית, אינם זקוקים לכייניות־מוות נוסח אלכס זהבי. מה לנו העבודה הזרה הזאת?

פולקלור

פינטו הטוב

עליזה שנהר וחיה בר־יצחק מאוניברסיטת חיפה, הביאו בקובץ סיפורי־עם מבית־שאן** מארג מרתק של סיפורי אגדות פולקלוריסטיים, שהועתקו מפי בני עדות שונות, המתגוררים בעיירה בית־שאן.

אתנולוגיה זו היא אוצר של אגדות ומיסמך לתשתית של תרבות. האגדות מלוות בהערות, הסברים ופרשנויות, תוך תיאור מקורו ועיסוקו של המספר, הצגת תמונתו, או מיסמכים הנוגעים לאגדה (לרוב דמויות אגדיות).

אחת האגדות, ר' פינטו מרפא החולים, עוסקת באחד מאבות אבותיו של טוראי **דניאל פינטו** (לשעבר סגן), הידוע לשימצה ממיבצע־ליטני, ובכוח אגדה זו ללמד כי גם צאצאיהם של צדיקים עשויים ליהפך לרוצחים.

קובץ זה של אגדות הוא מהמעולים שראו אור בז'אנר זה בשנים האחרונות, ומעלתו העיקרית היא בעדיפותו על ה־תרבות הפולקלוריסטית המאולצת. נוסח **ארז ביטון וגבריאל בן־שימחון** — מאחר שהאמת כאן היא אוטנטית, תוך שהיא מעידה על השורשים המעולים של עדות מקופחות.

קובץ זה מומלץ לכל מי שמסורת יהדות־המיזרח יקרה לו, ואשר אינו מוכן להיעזר בתחליפים מלאכותיים.

---

* אלכס זהבי — קווים קטועים; הוצאת הקיבוץ המאוחד והמכון לתרגומים מן ה־ספרות העברית; 79 עמודים (כריכה רכה).

** עליזה שנהר וחיה בר־יצחק — סיפורי־עם מבית־שאן; הוצאת אוניברסיטת חיפה; 191 עמודים (כריכה רכה).

תמונת ר' חיים פינטו ז"ל
גם צאצאיהם של צדיקים עלולים להפוך רוצחים

מאת דן טומר

כך חולפת התהילה (4)

ההגיל עושה את שלו

היא מדברת על תקופה זו בנוסטלגיה. „אז תצוגת־אופנה היתה אירוע מיוחד במינו. הלכו אז גם עם ארנקים, כפפות, כובעים ומטריות, מה שהצריך תירגול רב, וכל העסק היה אפוף סודיות. תמיד גם חיכו שם כמה מעריצים נלהבים בנוסח פוקה הירש, עם זרי פרחים."

לאה עבדה עם מיטב הצלמים ומעצבי־האופנה בארץ. במשך כל אותו הזמן המשיכה לשמש גם דוגמנית־בית קבועה במיפעל הסריגים שגילה אותה.

הגערה הגבוהה מדי, הביישנית וחסרת־הביטחון, הפכה אישה יפה ומלוטשת, והסברתי לה שמאחר שזה פוגע בילד, לא אופיע יותר בבגדיים. וכך היה."

למרות שהיתה שמרנית ויש דברים שסירבה לעשות, קיבלו אותה כמו שהיא. „נשארתי לאה," היא מחייכת בחביבות. „לא נסחפתי אחרי שיגעונות אופנה וסיגנון. לא רציתי לשנות את עצמי, כי לא הייתי קאריריסטית. אבל מפני שהייתי אני עצמי, ושמרתי על עצמיותי, הצלחתי. מי שמסתחררת מכל הסיפור של הזוהר, מי ששוכחת שקיים גם תוכן פנימי ושצריך לפתח אותו, נתקלת במצבי בדידות קשים. כי אם את קולטת דברים חיצוניים, את עת לפרוש. „כשהרגשתי שזהו זה, ושאני לא נהנית, הבנתי שמיציתי את העניין עד הסוף ושהגיע הזמן לחתוך."

מאז, זה שבע שנים, היא מפקחת על הייצור ואחראית על יצירת קשרים עם קניינים, בעיקר בחו"ל.

לאה שוורץ היא אשה השלמה עם עצמה. ידעה להעניק לכל תיפקוד בחייה את הפורפורציה הנכונה. היא רואה עצמה כאישה עצמאית ומשוחררת, אשר לא עולה על בריקדות ולא יוצאת בהצהרות מהפכניות. „במקום לדבר, אני מיישמת." היא אומרת ועיניה הכחולות צוחקות.

לאה שוורץ כמלכת הדוגמניות (1963) וכמנהלת שיווק מצעירה חסרת ביטחון לאשה מלוטשת

לאה שוורץ כיום
מתחשק ללמוד פילוסופיה

לכתוב עד דוגמניות ותיקות ולא לכתוב על לאה שוורץ, הרי זה כאילו פסחנו על אגדה. לאה, אחת הדוגמניות הראשונות בארץ, התחילה להופיע באמצע שנות החמישים, כשתודעת האופנה והלבוש היתה בחיתוליה. להיות דוגמנית בתקופה ההיא, פירושו להיות מנות עם מועדון חברים זוהר, סגור ואקסקלוסיבי, שמנה נשים ספורות בלבד. בין הבולטות היו זיווה שומרת, גילה גולן, מימי מרגוליס, וויאן דל ביאנקו ואלמה בן פורת.

היום, לאה שוורץ היא בת 50, יפה, גבוהה ומטופחת מאוד. 18 שנים היא שלטה בצמרת ובמשך כל הזמן הזה נחשבה למלכת הדוגמניות.

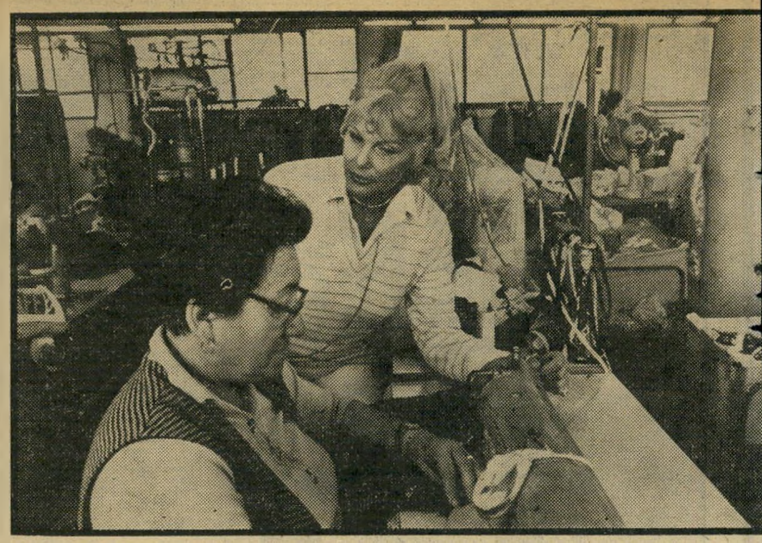
כבר יותר מ־25 שנים חיה לאה את עולם האופנה, שאליו נקלעה במיקרה, כשטיילה עם תינוקה בשדרות רוטשילד, באחר־צהריים של שבת מנומנמת. לאה, המתנשאת לגובה של 178 סנטימטרים, נחשבה אז ליוצאת־דופן ואף סבלה מחוסר ביטחון בגלל גובהה הרב.

אישה פנתה אליה, הציגה עצמה כבעלת בית־חרושת לסריגים שהיה אז ידוע מאוד, ושאלה אותה אם היא רוצה לעבוד אצלה כדוגמנית. לאה נדהמה ולא ענתה מייד. הפגישה שינתה את חייה של האישה הצעירה, בת ה־25, שכל חלומה הסתכם בגידול ילדים וטיפול בבעל. לקח לה שנה לענות בחיוב לאישה שעצרה אותה בשדרה. כל העניין הפחיד אותה, נראה בעיניה זוהר מדי ו„גדול עליה."

משעברה את סבילת האש, היה ברור לכולם שהיא מס' 1. היא הפכה דוגמנית מבוקשת, אהובה על הצלמים, הקניינים והקהל. המראה הבלונדי הקפוא שלה שידר תדמית מתנשאת, מרוחקת וזוהרת של גבירה הדורה. ובשל כך כינו אותה רבים „קים נובאק הישראלית." היה זה רק טבעי שלאה תדגמן תכשיטים, אבני־חן ופרוות יקרות. תמונותיה קישטו את כל השבועונים, והיא פיירסמה את אופנת ישראל בחו"ל.

בעלת סיגנון אישי מאוד. אך האירועים הסוערים — תצוגות־האופנה, הצלמים, האורות, הבגדים ההדורים, המעריצים והנסיעות — לא סיחררו אותה. בנה ובעלה עמדו כל הזמן בראש סולם העדיפויות שלה, וכשהתנגשה העבודה עם חיי המישפחה, היא כלל לא היססה לוותר לטובת המישפחה.

„פעם," היא נזכרת, „הצטלמתי בבגדים. גיורא, הבן, חזר הביתה מבית־הספר כשהוא בוכה, כי בכיתה לעגו לו הילדים שיש לו אמא מופקרת. כשניסיתי להרגיע אותו ולהסביר לו, הוא סירב להבין. מייד למחרת התקשרתי ללאה גוטליב ואמרתי לה שאני לא יכולה יותר. אני רוצה להיות אמא בבית. לאה הבינה אותי. היא היתה אמא בעצמה. היא הבינה שאני לא מתחרפנת, אלא שזה באמת מה שאני רוצה. היא הבינה שאני לא מתכוונת לפרוש לנצח, אלא רק לתקופה מסוימת

לאה שוורץ כמפקחת על הייצור כיום
דוגמה לאישה עצמאית ומשוחררת

משך אנשים לקופות ומילא אולמות, משחק היום בתיאטרון יידיש. הוא, מו־פיע לפני קהל קשיש, ומעניק לו שע־תיים של נחת ושחוק. מוישה ונטילטור, אינסטלטור בעל מראה גלותי והומור שו־פע, חזר הביתה ומודיע שהוא מרגיש שם טוב.

כשבא בודו מרומניה, ב־1951, הוא גוייס מייד לצה"ל. כשהודיע שהוא רו־צה לשיר ולשחק, צחקו ממנו כולם. אבל כשהוקמה להקת פיקוד־צפון, הוא נשלח לשם והיה בין מקימיה. הלהקה העלתה מערכון קטן בשם מוישה ונטילטור, בודו נבחר לשחק בו.

כך התחילה הקאריירה של יענקל'ה, שמצא שהוא כוכב — בלהקה הצבאית, וגם אחר־כך, על הבימה האוזחית, ב־קולנוע ובתיאטרון.

יום לפני נסיעתו לאירופה למסע הו־פעות לפני קהילות יהודיות, יושב בודו, היום בשנות ה־50 לחייו, בבית־קפה תל־אביבי שקט ומשחזר:

„בלהקה הצבאית הפכתי ישראלי. כי אז עשיתי היכרות עם הקהל הישראלי." בעיני יענקל'ה, שהיה אז פחות משלוש שנים בארץ, דיזנגוף היתה משולש ברמודה, והוא חשב שיצטרך להילחם קשות כדי לכבוש אותו. „אך בין־לילה הייתי כוכב, ולא כל־כך ידעתי מה לע־שות."

לבצע תפקידים קטנים

מייד אחרי שהשתחרר, חטף אותו פשנל, שהיה אז מנהל הצגות בתי־אטרון זירה. חושיו המיסחריים המפולפלים של „פשה" לא איכזבו גם הפעם, ומוישה ונטילטור התרחב והפך מחזה שהועלה ב־הפקה מיסחרית.

ההצגה זכתה בהצלחה אדירה, רצה שנה שלמה באולמות מלאים והפכה את המצחיקן גמור־הקומה, שרק השתחרר מהלהקה הצבאית, לדמות מוכרת מאוד.

„אבל," ממשיך יענקל'ה ומספר, „אחרי שנה, כשירדה ההצגה, בא הדיכאון."

לכאורה, לא היו צריכות להיות לו טענות — רק בן 26 וכבר הוגחו לראשו כתרי־התהילה. לוח־ההופעות שלו היה צפוף, סדר־יומו עמוס, שמו ותמונותיו לא ירדו מן הכותרות.

אך הוא חש ריקנות. „פיתאום הרגש־תי שאין לי לאן לטפס. הגעתי ישר ל־צמרת. כל זה קרה מהר מדי, ולא ידעתי

בודו כיום
„התאהבתי באשה אחרת"

מה לעשות עם עצמי. היו לי אפילו מח־שבות לנטוש את המיקצוע, כי תפקיד קטן כבר לא היה לפי כבודי לעשות."

מייד אחרי ונטילטור יצא בודו בשני קוני למל. ההצגה הפכה שלאגר סוחף נוסף, ואף נחשבה לאחת ההצגות היפות ביותר של שנת 1960. שני קוני למל הסיר מבודו את התווית של הוונטילטור, ואת זילזולם בו של בעלי הטעם־המעודן — ה„פיין שמקרס" כפי שהוא מכנה אותם.

הוא התאקלם לחלוטין בחברה הישרא־לית ונהנה מכל סממני־ההצלחה שממטיר התיאטרון המיסחרי על כוכביו, כפיצוי על שיטחיותו ורדידותו. בודו הפך אליל והוצף במיכתבי־מעריצים, גלויות ובקשות לחתימות — תופעה שבזמנו לא היתה כה נפוצה כבימים אלה.

בודו לא הסתפק בכך. הוא חש שמשהו חסר לו. העובדה שנחשב כ„חלטוריסט" שיטחי הפריעה לו, והוא חיפש דרך להו־כית שהוא שחקן רציני, ושהקומדיה היא רק שטח אחד נוסף, שגם בו הוא שו־לט היטב.

כשהוקם תיאטרון חיפה, קטף יוסף אטרון את בודו כפרי בשל, וצירף אותו מייד לתיאטרון. בודו הבין שהוא ניצב לפני תקופה חדשה בחייו, ושאם בר־צונו בעולם החדש, עליו להנמיך את קו־מתו ולבצע גם תפקידים קטנים.

„המיקרים של מוישה וקוני למל היו רק מזל. כדי להישאר בג'ונגל הזה, הייתי צריך להתחיל מהתחלה. ועשיתי את זה בהתלהבות וברצון." מנתח יענקל'ה את הקאריירה שלו במבט לאחור.

הרומן בינו ובין מילוא נמשך עשר שנים, ובודו זכה לגלם בתיאטרון כמה מתפקידיו הגדולים באילוף הסוררת, ב־אנדורה, במעגל הגיר, בימים של זהב ובאופרה בגרוש.

בהקרנפים, הצגת האבסורד מפרי־עטו של יונסקו, קנה בודו את עולמו. תפ־קידו בהצגה זו מהווה שיא בחייו האמנו־תיים. „פחדתי להיכנס לנעליים של ז'אן לואי בארו ולורנס אוליבייה," מסביר יענקל'ה בגילוי־לב, „אך דחפה אותי תחו־שת נקמנות. היה עלי להוכיח שוונטי־לטור לא היה מיקרה, שאני לא חלטו־ריסט. זה כבר היה תפקיד דרמאטי מגו־בש עם מסר. וזה לא בא מהשרוול."

עד היום מתרגש בודו כשהוא נזכר ב־הצגה זו: „הנה אני, יענקל'ה הקטן מלהקה הצבאית, משחק את יונסקו בתי־אטרון ישראלי ובעברית. יש בחיים רג־עים שאתה לא יודע איך לאכול אותם."

מבוגרים ועצובים

אחרי ההצלחה בהקרנפים, שבה הוכיח לכולם שהוא שחקן רציני, שוב עמד בודו לפני השאלה המציקה למצלי־חנים רבים — מה הלאה?

כשהתחילה הנשירה הגדולה מתיאטרון חיפה, פרש ממנו גם בודו — כמו חיים טופול, ז'רמן אוניקובסקי, אברהמ'לה מור ואחרים. מאז הוא התרוצץ בין התי־אטרון המיסחרי והרפרטוארי, ושיחק גם בסרטים בתפקידים ראשיים.

אחרי מוישה ונטילטור הגיצחי, שאותו ביים אורי זוהר, הוא הופיע בכתשעה סרטים נוספים, ביניהם: אף מילה למור־גנשטרן, מרגו שלי, גם בעיירה, רק לא בשבת.

כל תוכניות־הבידור, שבודו היה הכו־כב הראשי בהן — הצביעו בעד בודו, ופישקה החיגר — הפכו להיטים.

הצלחה רדפה הצלחה. בודו הרוויח כסף רב והפופולאריות שלו היתה בשיאה, אך בתוך תוכו הרגיש שוב שהוא מדשדש במקום.

אחרי מילחמת יום־כיפורים עבר בודו, כמו רבים אחרים, משבר. הוא התחיל להרגיש שנמאס לו.

„ראיתי שהקהל רוצה אך ורק את הגששים, אך כמוהם לא רציתי להיות. „הגעתי למסקנה שאני מוכרח לעשות משהו דראסטי בקאריירה שלי. לא יכולתי לשחק שוב את ונטילטור. הר־גשתי שאני באפיסת־כוחות נפשיים."

בדיוק אז הוצע לו להופיע בתפקיד הראשי בהצגה ביידיש. בתחילה התייחס בודו אל ההצגה ביידיש כאל קוריוז מז־דמן, המאפשר לו למלא חלל בין הצגה אחת ושניה. אך הפגישה עם שפת היידיש ועם הקהל, המבקר בתיאטרון זה, גרמו למהפכה בדרכו האמנותית.

„קרה לי משהו מוזר," הוא מתוודה, „פיתאום גיליתי שנולדתי בעיירה יהודית קטנה, למדתי בחדר ועד גיל 18 דיברתי יידיש. ההצגה הזו החזירה אותי ללידות ולעולם שממנו באתי."

גם כאן נחל בודו הצלחה אדירה והקהל הציף אותו באהבתו. „מי שרוצה לראות אהבת־קהל לשחקן, לשמוע הומור אמי־תי ולדעת את מקורותינו — שיבוא לתי־אטרון יידיש," מייעץ בודו בחום.

בשבע השנים משחק בודו ביידיש והר־

לאה שוורץ כדוגמנית אז
תכשיטים ופרוות יקרות

בודו כמוישה ונטילטור (1960)
בין לילה כוכב

(המשך מעמוד 67)

גשתו היא שהוא חזר הביתה. הוא יודע שהוא ניתק את עצמו מן הקהל הישראלי, ולכן גם נעלם מתודעתו בשנים האחרונות. „עשיתי את זה בלב שלם ובהכרה מלאה. אם אתה משחק טוב, לא משנה באיזו שפה אתה עושה זאת."

יענקל'ה מודה גם שהוא מתגעגע מאוד אל הקהל הישראלי, אך „התאהבתי באשה אחרת," הוא מתנצל, וזיק שובבי בעיניו.

כשהוא מופיע היום לפני זקנים, הבאים עם נכדיהם לתיאטרון, או לפני קהל יהודי בארצות אחרות, פרט לסיפוק האמנותי והחומרי, הוא חש גם בתחושת שליחות. „הקהל הזה לא הולך לאף תיאטרון בארץ. הוא קונה כרטיסים שבועיים מראש, ומחכה ב„פואייה" שעה לפני עליית־המסך. האנשים יודעים שהם באו לקבל שעתיים של אושר וקורטוב של צחוק.

„אני עכשיו ‚סטאר' של האנשים הבוגרים והעצובים האלה. ולפעמים," נזכר בודו ומתרגש, „מסוף האולם מתקרבות אלי זקנות שבקושי הולכות, וזורקות לי פרחים לבימה. אז האם יש סיפוק יותר גדול מזה?"

„נתתי לדברים לקרות"

ב שנה: 1957. המקום: מועדון התיאטרון. על הבימה שני עלמים צעירים פורטים על גיטארה ומנעימים בשירים עם שקטים. הקהל מקבל אותם במחיאות־כפיים ממושכות. הם מוחתמים מייד על חוזה, ומתחילים להרוויח חמש לירות ליום. צמד הדואים, שם שגולד במיקרה, הצטרף אלה הנבחרת הלאומית של כוכבי הבידור והזמר הישראלי.

בני אמדורסקי בן 27, יוצא קיבוץ הראל ונהג משאית שגם שר לפעמים ו־ישראל גוריון, פנטומימאי ירושלמי בן 22 ושחקן בתחילת דרכו — שבו את לב הקהל.

מבלי שנתכוונו לכך, יצרו השניים סיגנון חדש. השילוב בין קולותיהם נחשב „ואז התחילה החגיגה הגדולה, שאני נמצא בה עד היום," מסכם אמדורסקי. „דברים פשוט קרו והתפתחו. מצבי החדש מאוד מצא־חן בעיני, והסתגלתי אליו בקלות. ואולי בגלל שההצלחה נראתה לי טבעית ומובנת מאליה, לא הסתחררתי אלא נתתי לדברים לקרות."

האמן החולם ואיש הביצוע

א חרי תקליטם השני הפכו הדואים לצמד המבוקש ביותר בארץ, ושיריהם הושמעו ברדיו השכם והערב. הם הופיעו באוניה שהפליגה לאירופה, ירדו בפאריס, ומשם המשיכו לנדוד בכל העולם במשך שלוש שנים רצופות, כשהם מתפרנסים מהופעות.

אחרי שלוש שנים חזרו השניים לארץ. הצטרף אל שלישיית גשר הירקון ו־השלושרים. הם נפגשו שוב בהטוב הרע והנערה, בעקבות הצלחת המופע הפך אמדורסקי מפיק ופתח מישרד להפקות. וכאן בא לידי ביטוי השוני המהותי בין השניים: ישראל, האמן החולם והפיוטי, ובני — איש־ביצוע עם חושים מיסחריים חדים.

גם היום אי־אפשר לומר שהדואים חלפו מנוף הבידור הישראלי. הם עדיין מבוקשים ומצליחים מאוד בהופעותיהם. אך היום הופעותיהם סלקטיביות ונדירות. בקרוב יחגגו הדואים חצי יובל לקיומם, זמרים צעירים, שבני וישראל היו גיבורי הילדות שלהם, שרים ומבצעים היום את שיריהם הנחשבים לקלאסיקה של הזמר העברי בעיבודים חדשים.

למצוא היום את ישראל גוריון, זוהי משימה בלתי אפשרית. הוא מופיע עם הפופולאריות שלהם היתה עדיין בשיאה. אך כשהופיע הצמד בהצגה פונדק הרוחות של אלתרמן, נזכר ישראל גוריון שמה שהוא רצה כל הזמן לעשות זה תיאטרון, ושזוהי בעצם אהבתו האמיתית.

כאן התפצלו דרכיהם, אך הם המשיכו להיפגש ולהופיע מדי פעם. ישראל גוריון שקע בעבודה בתיאטרון, ובני הסביר ישראל בחטף. „כל מה שרציתי זה לעסוק בתיאטרון ולהביא לידי ביטוי מירבי את כל כשרונותי: כפנטומימאי, כזמר, כשחקן וכבימאי. בתקופה ההיא היה לי המון כסף וביזבזתי אותו ללא הנד עפעף. כי זה כלל לא עמד בסדר העדיפויות שלי."

גם גוריון, כמו יעקב בודו, שימעון ישראלי, ריבקה רז ואחרים, מודה שהיה צעיר מדי כשנפלה עליו ההצלחה, ולכן גם היה לו קשה לקלוט את מימדיה. „הייתי אז צעיר ולא מוכן. ומבחינה מיקצועית הייתי רחוק מלהבין את המיקצוע."

במחשבה שנייה הוא גם מודה שאולי זה אפילו הפריע לו לפעמים בהמשך דרכו. כי תמיד הוא נחשב כ„זמר" וכ„בחמד", ובגלל תדמית זו אולי נמנעו ממנו תפקידים דרמאטיים.

מאז התפרק הצמד, מצא עצמו ישראל בעשרות הפקות קטנות וגדולות. בין השאר הוא עבד בקאמרי עם חנוך לוין, ביים להקות צבאיות והופיע בתוכניות טלוויזיה רבות. כיום, כל רצונו הוא לחיות בשקט, ליצור ולעשות את הדברים שהוא אוהב. היום הוא גם מרגיש בשל לצאת בהצגת־יחיד, שבה ישלב את כל כישרונותיו.

גם בני אמדורסקי שינה כיוון. אחרי מילחמת יום הכיפורים הוא פרש כימעט לחלוטין מהופעות. הוא פתח ביפו את החצר, מיסעדה אינטימית בסגנון אישי מאוד, שבה העיצוב, התמונות, הריהוט ו־התפריט הם מעשי ידיו.

המיסעדה של בני ביפו נחשבת לאחד המקומות היפים בעיר, כשאישיותו של אמדורסקי שורה על המקום. עד היום, מדי ערב, מנעים בני לאורחיו־חבריו את שהותם, כשהוא מציע להם בשרמנטיות מתבשיליו המשובחים.

בני, כסוף שיער ושזוף, מביט אחורה וקדימה בסיפוק. כשהתעייף מן ההופעות והבין, שברוב המיקרים הוא מופיע בגלל שהוא צריך להתפרנס, הוא הרגיש שהוא זקוק לשינוי דראסטי ודחוף בחייו. „נקודת השבירה היו הנסיעות. כשקמתי בבוקר והייתי נזכר שבערב אני צריך לנסוע, זה היה מאפיר לי את היום."

מאז פתח את החצר, לא החסיר בני כשירה תרבותית השקטה, והיווה משב רוח מרענן אחרי שירי הרועים ששלטו אז.

ללא הירהור נוסף מכר אמדורסקי הצעיר את המשאית שלו, הזוג חרש את הארץ ואת העולם ושיריהם הפכו להיטים: ויבן עוזיהו, ערב של שושנים, תפוח חינני ושיר נוקדים, הם רק מעט מהם.

הדואים בפאריס (1961)
סיגנון חדש בזמר הישראלי

ישראל גוריון בטלוויזיה (1981)
„הייתי אז צעיר ולא מוכן"

בני אמדורסקי (מימין) במיטבח מיסעדתו (1981)
נקודת השבירה היו הנסיעות

„דחפה אותי תחושה נקמנות, להוכיח שוינטלטור לא היה מיקרה ושאני לא חלטוריסט" ★ „הייתי צעיר, ת הייתי רחוק מלהבין את המיקצוע"

בכל מה שקשור למיטה אני מוהגת בזהירות. לכן בחרתי בסדין חימום זק"ש.

פניה רוזנבלום

"מי שמכיר אותי מקרוב יודע שאני בררנית גדולה. זה לא רק ענין של טעם: אני גם יכולה להרשות לעצמי לבחור את הטוב ביותר. אחד הדברים הטובים שגיליתי בחורף האחרון הוא סדין חימום זק"ש. אם זה לא היה סדין החימום הכי טוב־הוא לא היה מגיע למיטה שלי. ולכל אלה שחושבים לעצמם "בשביל מה היא צריכה סדין חימום"? — אני יכולה לומר דבר אחד: מי שלא ניסה לישון על סדין חימום בחורף־לא יודע מה זה תענוג במיטה... ואני יודעת על מה אני מדברת."

גם את יכולה להרשות לעצמך תענוג כזה:

הוא יעלה לך רק 25-10 אגורות ללילה —

כי צריכת החשמל של סדין חימום זק"ש היא אפסית. יותר מזה: את יכולה לוותר על כל חימום אחר בחדר־השינה — ובמחירי החשמל כיום זהו חיסכון גדול. השימוש בסדין חימום פשוט ובטוח: את פורשת אותו פעם אחת בלבד בתחילת החורף — ומידי לילה תהני מחמימות נעימה במיטה.

זו הסיבה שמליוני בתים באירופה ואלפי בתים בישראל אימצו את סדין החימום כשיטה אידיאלית לחימום חדר השינה בחורף.

לסדין חימום זק"ש יש יתרונות שאין לאחרים

■ וסת חום עם 3 דרגות.
רק וסת חום בעל 5 מצבים ו־3 דרגות חום מאפשר קביעת דרגת חום אידאלית לשינה נעימה במשך הלילה וחימום מהיר של המיטה.

■ ניתן לכביסה במכונת כביסה (כביסה עדינה 40°). ■ 3 שנות אחריות.

■ מיוצר בשיטת הבטחון הכפול: הסדין נצמד למזרון בצורה המונעת קפלים, ע"י התקני קשירה מיוחדים. רשת עדינה של מעבירי חום מודבקת בין שני בדים דחוסים ומונעת אפשרות תזוזה של מעביר החום.

■ עמד בדרישות הקפדניות של מכון התקנים הבריטי. דוגמת המוצר עמדה בבדיקת מכון התקנים הישראלי (אישור 231־41806).

■ ועתה שיכלול נוסף לביטחון בשימוש — נורית ביקורת נדלקת בשעה שהסדין פועל.

סדין חימום זק"ש: היחידי הניתן לכביסה במכונת כביסה עם 3 שנות אחריות, והמיוצר בשיטת הביטחון הכפול.

יש חדש החורף בזק"ש:

תענוג חדש במיטה.
סדין חימום עשוי פרווה,
המילה האחרונה בסדיני החימום.
ציפוי הפרווה נעים למגע
ושומר על החום משך הלילה.

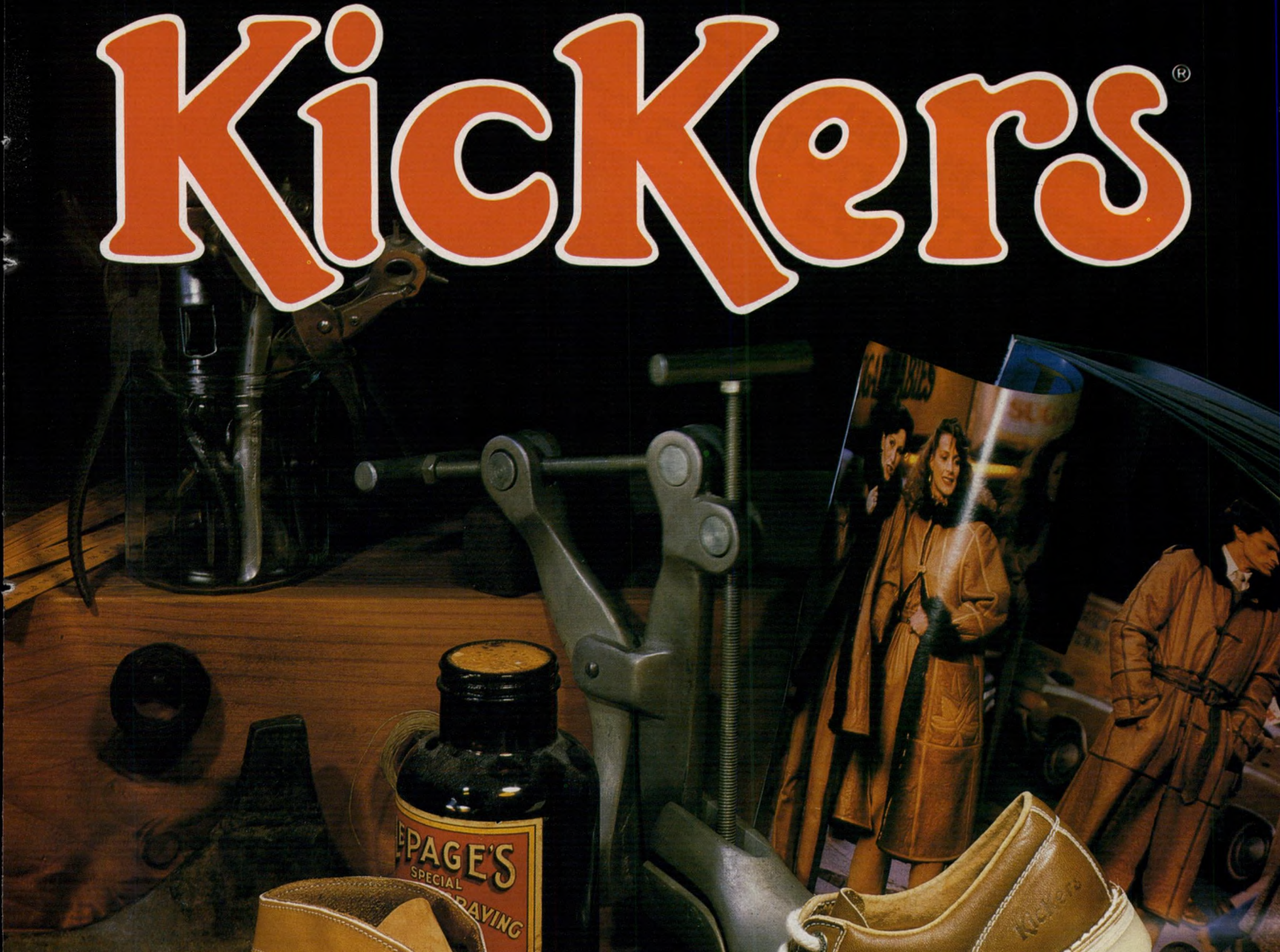
תצלום: עיצוב: צבי גלין

זכה בתואר
המוצר הנבחר
לשנת 1982

זק"ש SACHS

ניתן להשיג ברשתות השווק, בחנויות חשמל מובחרות ובבתי מרקחת (שווק ע"י אגיס).

Kickers®

קלקר מעוצב

המישטרה פרצה לדירת הצעירה הבלונדית - ותפסה את שני הפושעים שברחו - מי היא רינה ירקוני?

ביום **השישי** לפנות ערב נשמעו דפיקות על דלת ביתה של הספרית רינה ירקוני, ברחוב העליה 23 בשכונת בת־גלים, ליד חיפה. רינה הופתעה לראות בדלת את רפי מיכאלי. היא ידעה שהוא נעצר וממתין לברור מישפטו. יחד עימו היה גבר נוסף.

כאשר הופיעו השניים, נחה רינה ירקוני בדירתה, אחרי שהלקוחה האחרונה עזבה את המיספרה. היא המתינה לתחילת ה־סרט הערבי בטלוויזיה, שאותו היא נוהגת לראות מדי יום שישי.

אך באותו יום השישי לא ראתה רינה ירקוני את הסרט.

בצאתה מהכלא

הספרית רינה ירקוני נעצרה על־ידי המישטרה אחרי ש־הנמלטים נמצאו בביתה. למענתה, המישטרה מנעה ממנה תרופות.

כעבור שעתיים

רינה ירקוני נראית טוב יותר אחרי שקיבלה טיפול. היא טוענת שאין לה קשר לעיסקי־הסמים, ומבקשת שיניחו לה.

הספרית

רינה שמחה לראות את מיכאלי, ידידו של גבי חידרה, הגבר שעימו היא חייה מזה עשר שנים. חידרה מרצה עתה עונש־מאסר בכלא־דמון, אחרי שהורשע בעוון החזקת שליש הגרם הראוין.

רינה שאלה את רפי מיכאלי: „מתי השתחררת?" אך הוא לא השיב ועבר לנושא אחר. היא נכנסה למיטבח, שם המתינה לה בכיור ערימת כלים, שלא הספיקה להדיח. היא שמעה כיצד משוחח מיכאלי עם חברו ברוסית. החבר לא הוצג בפניה, אך היום היא יודעת שזהו סילו־בין, המכונה „אנג'ל".

אחרי 20 דקות חזרה רינה לסלון. מי־כאלי שאל אותה לשלומו של גבי חידרה ולשלום שני בניה.

היא סיפרה למיכאלי שהילדים נמצאים בקיבוץ בצפון הארץ. היא הפקידה אותם שם אחרי שעברה משבר נפשי בעיקבות מאסרו של חברה. היא איבדה 15 קילו־גרמים ונזקקה לטיפול.

בעוד השיחה נמשכת, נשמעה לפתע דפי־קה חזקה בדלת. לשאלתה מי האורח, נענ־תה: „מישטרה!"

„את שרמוטה!"

רינה **לא מיהרה** לפתוח. בעבר הר־בתה המישטרה להטריד את רינה ירקוני וגבי חידרה בדירתם. לדבריה, נפ־סקו הטרדות המישטרה רק אחרי שהגישה נגדה בג"ץ. הדפיקות על דלתה של רינה ירקוני נמשכו ביתר עוז. אנשי המישטרה קראו לה לפתוח, ולא — יפרצו את הדלת.

כאשר התבוננה הספרית בשני אורחיה, ראתה כי שניהם קמו על רגליהם והח־זירו כסיד. אחד מהם התבונן לעבר ה־חלון, כאשר נזכר, כנראה, שהדירה נמ־צאת בקומה הרביעית.

ירקוני פתחה את הדלת. נכנסו שני בל־שים ששאלו אותה לזהותם של אורחיה. הם ידעו שאחד מהם הוא מיכאלי, אך לא ידעו לזהותו מבין השניים, וביקשו שרינה תצביע עליו. היא הסבירה לבלשים שרפי הוא ידיד־המישפחה, ואילו את ה־אורח השני היא אינה מכירה. כאשר שאלה את השוטרים מה קרה, אמרו לה:

„לא שמעת שהיתה בריחה מבית־המעצר אבו־כביר?"

„לא," ענתה. מאז נאסר גבי חידרה, אמרה, היא אינה קוראת עיתונים, ואת היממה האחרונה בילתה עם אחותה, ש־ילדה תינוק. באותו בוקר חשה ברע והלכה לקליניקה לגמילה־מסמים, ברחוב הגפן בחיפה, כדי לקבל מנת אדולן.

הבלשים כבלו את שני אורחיה של רינה ירקוני באזיקים והזעיקו תיגבורת. כעבור כמה דקות הגיעו 10 אנשי־מישטרה נוס־פים, שערכו חיפוש מדוקדק בבית, אך לא מצאו דבר.

רינה נבהלה והתחילה לרעוד — היא חשה בביטנה וביקשה מהשוטרים שיניחו לה. „אני פוחדת שהם יחשבו שהלשנתי עליהם," אמרה. השוטרים אמרו שהם פעלו על־סמך מיברק ממישטרת־יפו, שבו הורו להם לחפש את העבריינים הנמלטים בביתה. הם הציעו לה לרדת לניידת כדי לראות את המיברק.

כאשר ירדה, הכניסו אותה לניידת, ו־הסיעו את הספרית המבוהלת למישטרת־חיפה. לדבריה, כאשר נמצאה בבניין מטה־המישטרה, עלבו בה השוטרים בביטויים „שרמוטה," „נרקומנית," „מחביאה עברייי־נים בבית," ו„העסק המישפחתי שלכם זה סמים."

רינה ירקוני מספרת שנתקפה בהיס־טריה וביקשה כדור־הרגעה, אך הקצין שהיה במקום הורה לשוטרת להפשיטה ולערוך על גופה חיפוש מדוקדק. אחר־כך הושמו אזיקים על ידיה ורגליה, אך שוטר שהכיר אותה התיר את האזיקים וטייל עימה במיסדרון.

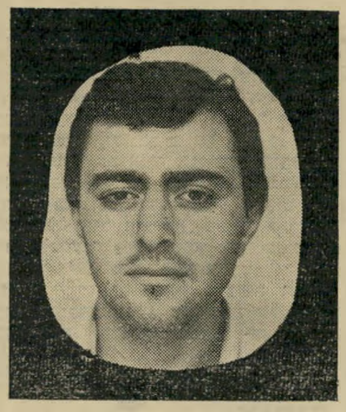
אחרי כמה שעות הוסעה רינה ירקוני למישטרת־יפו. שם חקרו אותם על מקום מחבואם של שאר הבורחים — בני פרץ וציון ארביב. אך מה שביקשו השוטרים לדעת יותר מכל היה, מהיכן היא מכירה את רפי מיכאלי ומה קשריה עימו.

הסבה מיקצועית

את **מיכאלי** מכירה רינה מזה כ־שנתיים.

סיפרה רינה ירקוני ל„העולם הזה":

אני נמצאת עם גבי חידרה כבר עשר שנים. היה לו בית ליד החוף, בחיפה,

המתחבא רפי מיכאלי נמלט ממעצרו באבו־כביר ויחד עם חברו מצא מיקלט בבית הספרית.

והעבריין הנמלט

הבלש פקד חביב שוויקי, ראש צמ"א, עמד מאחרי תפיסתו של מיכאלי, ולזכותו זוקפים שורה של תפיסות סמים בשנתיים האחרונות.

(המשך מעמוד 71)

וזו הסיבה לכך שכל החבר׳ה היו באים לשבת אצלו אחרי השחייה בים.

הוא אהב לקבל אורחים וזו היתה הצרה שלו. את כל האנשים האלה מכיר גבי מאז שהיה לו בר בחיפה, בשם פונדק ונציה. גבי לא רצה להיות מלשין של המישטרה כמו רוב בעלי הבארים, ולכן סגרו לו את המקום. לפני זה הוא עבד בחברת החשמל, ועד היום הוא מקבל מהם פנסיה.

יותר מאוחר הוא פתח עוד שני בארים, שהמישטרה סגרה אותם. הם טענו שה־מקומות שלו הם מוקד לעבריינים, ועד היום הם טוענים שגבי הוא איש־סמים ידוע בצפון. אבל עובדה שעד היום, מכל החיפושים שחיפשו 20 שנה, מצאו שליש גרם הירואין — ועל זה הוא יושב.

את מיכאלי הכרתי דרך גבי. במישטרה אמרו לי שמיכאלי בא אלי כי אני גרה קרוב לנמל־חיפה ומכירה ימאים, ושהוא התכוון לברוח מהארץ דרך הנמל. האמת היא שאני לא יודעת כלום. אני באמת מחבבת את רפי ואם הייתי יכולה לעזור לו הייתי עושה זאת ברצון, אבל אני פשוט לא יודעת איך.״

עד כאן דברי רינה ירקוני.

למישטרת־ישראל מוכר רפי מיכאלי זמן רב יותר משנתיים. הוא הגיע מברית־המועצות ב־1971. שמו היה רפאל מיכאל־שווילי. הוא נתפס והורשע כמה פעמים על עבירות מירמה ורכוש. ונפתחו נגדו תיקים גם על תקיפת אנשי־מישטרה. מי־כאלשווילי קיצר את שמו, ולטענת ה־מישטרה גם עבר „הסבה מיקצועית״.

בחודש פברואר השנה התחילו אנשי צוות הסמים המיבצעי הארצי — צסמ״א — לפעול נגד מיכאלי. על פי האינפורמציה שהגיעה לידי המישטרה, הוא עמד בראש

חשודה ירקוני
פירור חשיש

כנופיה שעסקה בהברחת־חשיש לאירופה, ובייבוא כמויות גדולות של הירואין ל־ארץ.

אנשי הצסמ״א, שבראשו עומד פקד חביב שוויקי, מתמחים בתפיסת כנופיות העוסקות בסחר־סמים בקנה־מידה ארצי ו־בינלאומי. הם התחילו לערוך תצפיות על מיכאלי וחבריו והאזינו לשיחות־הטלפון שלהם. אחרי חודשיים הצליחו לזהות את רוב חברי הכנופייה, שחלק גדול מחבריה היו יהודים שהיגרו מגרוזיה. חלק מהם פעלו בארץ, ואחרים פעלו בחו״ל.

בראש הרשת שפעלה מחוץ לגבולות ישראל עמד, לטענת המישטרה, קרוב־משפחה של רפי מיכאלי — מישה קצו־שווילי, המכונה „הדוד מישה״.

אחרי שזוהו רוב חברי הכנופייה, החליט פקד שוויקי להמשיך בפעילות סמוייה, כדי לאסוף ראיות נגד כל חברי־הרשת.

באפריל הצליחו אנשי הצסמ״א „לעלות״ על תוכנית להברחת כמות חשיש גדולה לחו״ל. הם החליטו למנוע את ההברחה, אך לעצור רק את הבלדרים — שני יוצאי־גרוזיה מאשדוד, ולהתעלם משאר חברי הכנופייה, עד אשר ייאספו הראיות נגדם.

ב־17 באפריל הופיעו שני הבלדרים בנמל־התעופה בן־גוריון. הם הצליחו לקבל את הסמים לרשותם בתוך נמל־התעופה, למרות כל הבדיקות הביטחוניות, אך נעצ־רו, כאשר עמדו לעלות למטוס. בחיפוש שנערך בכליהם נמצאו 23 קילוגרמים חשיש בתוך תיק־יד של אחד הבלדרים.

המישחק נגמר

אנשי החקירות והמודיעין של מישטרת נמל־התעופה, שהוכנסו לסוד ה־עניינים על־ידי שוויקי, נהגו בהתאם ל־תוכנית־הפעולה. הם יצרו רושם שהתפיסה היתה מיקרית לחלוטין ושאין היא מו־ליכה לחשודים נוספים. במישפט שנערך לבלדרים הודו שניהם בכל סעיפי־האישום והורשעו.

מההאזנה לטלפון של מיכאלי התברר לאנשי הצסמ״א, שאכן הוא סבור שהתפי־סה בנמל־התעופה היתה מיקרית ושהוא יכול להמשיך בפעולתו. המישטרה טוענת כי התוכנית החדשה, כפי שטוכמה ביגו ובין שותפו בווינה, הדוד מישה, נגעה להברחתו מהארץ של מיטען בן 80 קילו־גרמים חשיש.

מיטען זה עמד להיות מוברח בדרך הים מחיפה, בתוך מכולה, בין חפצי אביו של הדוד מישה, שיבוא לארץ במיוחד לצורך זה.

מיכאלי פנה לאחד משותפיו בארץ, יוסי דהאן. ממנו הוא ביקש, לפי טענת המיש־טרה, להשיג את הסמים.

אחרי שנקנה החשיש חל שיבוש בתוכ־נית, ומיכאלי התחיל לתכנן ייבוא הירואין. דובר במישלוח שהיה אמור להגיע מווינה לישראל. לצורך עיסקה זו ביקש מיכאלי לצאת יחד עם יוסי דהאן לחו״ל, כדי להביא את החומר.

בשלב זה החליט שוויקי ללחוץ על ה־שניים. מישטרת נמל־התעופה התבקשה לערוך חיפוש על גופם עם יציאתם מהארץ.

על גופו של דהאן התגלו בחיפוש עש־רות אלפי דולרים, שנועדו, ככל הנראה, לקניית ההירואין בווינה. הכסף הוחרם על־ידי המישטרה, ודרכוני השניים נלקחו מהם, אך הם שוחררו.

ההאזנה לטלפון של מיכאלי הבהירה למישטרה כי עתה הוא מבקש שהדוד מי־שה יביא את ההירואין לארץ. המישטרה החליטה להמתין, ולא לעשות דבר בעניין הברחת 80 הקילוגרמים של חשיש, כדי שלא להפחיד את אנשי הכנופייה, וכדי ש־מישה אכן יגיע עם ההירואין, כמתוכנן.

ואכן, באוגוסט השנה הגיע במטוס מ־ווינה גבר בגיל העמידה, מכובד למראה, ובידו תיק־עור שחור. הוא צעד בביטחה לכיוון היציאה מנמל־התעופה.

אנשי המישטרה, שהיו בתצפית ועקבו אחריו, חייכו בסיפוק. חצי שנה של פעי־לות עמדה להסתיים במעצר זה.

„מחפשים אותי״

מ יכאלי המתין באבו־כביר להתחלת מישפטו, כאשר הוא ושלושת העצי־רים האחרים נמלטו משם, לפני שבועיים.

הוא לא הביא בחשבון שאנשי הצסמ״א האזינו לטלפון שלו במשך חודשים ארו־כים, והיו עשויים ללמוד מכך על תנועותיו האפשריות. ואכן, פקד חביב שוויקי שיער שמיכאלי יפנה לביתו של חידרה, ושלח לשם את מישטרת־חיפה.

רינה ירקוני, שנעצרה יחד עם ה־עבריינים הנמלטים, שוחררה ביניתיים מ־מעצרה. היא טוענת שהידרדרה לשימוש בסמים רק בגלל מעצרו של חברה, גבי חידרה. היא התמוטטה בעת־המעצר, עברה טיפול אמבולטורי, שבמיסגרתו ניתנו לה כדורי־הרגעה, ומכאן הגיעה לסמים.

על מעצרה היא אמרה: „המישטרה עשתה לי תרגיל. כשהייתי בבידוד ב־אבו־כביר, ביקשתי פוליגרף (גלאי־שקר). אמרו לי: בסדר. פיתאום, יום לפני ה־שיחרור, אמרו לי: בואי לפוליגרף.

„כל הדרך חקרו אותי איפה הבורחים האחרים, עד שהגענו. אמרו לי שבאו לע־שות חיפוש אצלי בדירה. התפלאתי, כי עשו אצלי חיפוש כשלקחו אותי.

„צחוק־צחוק, אבל כשנכנסנו, הלך שו־טר אחד לכיוון הספה ועשה את עצמו כאילו מצא חשיש. זאת היתה תחיכה קטנה מאוד, אבל אני יודעת שלא היה לי בכלל חשיש בבית.

„הביאו אותי לפני שופט ונתנו לי עוד כמה ימים, ועכשיו יהיה לי מישפט גם על זה. אני חושבת שהמישטרה מנסה להתלבש עלי. מחפשים אותי ואת גבי כל־כך הרבה זמן, ולא מצליחים לתפוס כלום״.

נעמי אדווה ■

אמנית פינקלשטיין בתערוכה

את מי מעניינת החלפינקלשטיין

ה תגובה הראשונה היתה הלם. צי־לומים של ערוות־אשה וחגורת־צניעות — ברזל שחור על גוף לבן. הכל בגדול, הכל צועק. אחר־כך מביט הצופה ושואל את עצמו: מה רצתה האמנית לומר?

רחל פינקלשטיין בת ה־21 נולדה בישי־ראל ויצאה לרעות בשדות־זרים. היא מתגוררת בלונדון מזה תשע שנים, שם היא חברה בקבוצה פמיניסטית הנקראת מעגל. בקבוצה תשע נשים העוסקות ב־אמנות פמיניסטית, והיא ממומנת בכספי מישרד־החינוך הבריטי.

האמנית נמוכת־הקומה, המסופרת בסיג־נון פאנק, באה בימים אלה לישראל, והיא מציגה את תערוכתה הנקראת הצורך להעניש, בגלריה הלבנה בתל־אביב. אין זו תערובת צילום רגילה, ויש להניח שאיש לא ירכוש את הצילומים ולא יתלה אותם בחדר האורחים שלו, אלא אם־כן הוא סובל מאי־שקט נפשי כלשהו. יתר־על־כן: רחל שילמה לגלריה סכום של מאתיים דולר, כדי שתיאות להציג את תערוכתה. עם זאת, יש לציין כי אוצרת הגלריה, חנה שביב, גילתה פתיחות רבה, כאשר הסכימה להציג את התערוכה הקשה בגלריה שהיא גם בית־קפה ומיסעדה.

לא במוסיאון!

ר חל אינה מבינה על מה המהומה שקמה סביב תערוכתה. היא מסכימה שהתערוכה קשה, מתגרדת בתוקף כאשר

אומרים לה שכיום, מקומה של חגורת־הצניעות במוסיאון. „נכון, הדברים קשים, אך אלה הם החיים! לגברים צורך מתמיד וטיבעי להעניש אותנו. זה התחיל כאשר ערכו לנו ברית־מילה וקיצרו לנו את הדגדגן, כדי שלא יתחרה עם אבר־המין שלהם וזה נמשך עד היום בכל תחומי החיים," היא אומרת.

פעילותה הפמיניסטית־אמנותית התחילה, כאשר נטלה חלק במאבק למען הפלה חופשית, שהתקיים באנגליה, מולדתה ה־שניה. אך כמו פמיניסטיות רבות אחרות היא התאכזבה ממאבקה: „פיתאום הבנתי שההפלה החופשית מאפשרת לגבר לא ליטול אחריות לגבי התוצאות של קיום יחסי־מין. הבנתי מדוע כל־כך הרבה גברים שמאלניים הם בעד הפלה חופשית — הם פשוט לא מוכנים לקחת את האחריות." כאשר הבינה שהפלה חופשית היא בעצם נגד האשה ולא למענה, התחילה רחל במסע נגד אמצעי־מניעה לנשים. „מדוע מעולם לא נעשו נסיונות הורמונליים על גברים," היא מתריסה.

בשלב מאוחר יותר, אחרי שסיימה את מאבקה בעד ההפלות ונגד אמצעי־מניעה, היא נרתמה למסע של נשים נגד פורנוגרפיה. ההפגנות התקיימו ברובע סוהו הלונדוני, שבו מרוכזים מרבית מועדוני־המין וחנויות הפורנוגרפיה. הן מחו על הדרך שבה מתעללים גברים בגופה של האשה. „האשה היא אבר לשימושו של הגבר," אומרת רחל. היא המשיכה לעסוק בפעילות פמיניסטית, והפכה פעילה בתנועה גדולה שמחתה על אלימות נגד נשים.

במקביל גם עבדה על התערוכה המוצגת היום בתל־אביב. לכל אחד מהצילומים הבוטים מצורף טכסט מתוך סיפרה של מהמינים. הן פשוט אסכטואליות (לא מיניות). את האנרגיה שלהן הן מנוטות לאפיקים אחרים. הן מוציאות אנרגיה במישחק סקווש, בריצה, בהתעמלות — לא צריך לקיים יחסי־מין כדי להיפטר מאנרגיה."

תערוכתה נועדה, לדבריה, לפקוח את עיני הנשים והגברים כאחד. היא מציגה את הדברים באופן גלוי ובוטה, וקובעת: „זהו המצב. בואו נשנה." היא טוענת כי הנשים מתחילות אט־אט לתפוס מקום שווה לצד הגברים. אך זאת רק בשכבות מפותחות מאוד בחברה המודרנית. היא דואגת לעולם השלישי, שבו נשים משמשות שפחות לגברים, שבו גברים מתעללים בגופן של נשים ו„רוצחים את נישמתן." יותר מזה, למרות שהיא לא חיה בארץ, טוענת רחל שדי אם תדרים כמה מטרים מהגלריה, שליד היכל־התרבות, והיא תמצא נשים המתענות תחת ידי הגברים.

שינאת הגבר לאשה

ה תנועה הפמיניסטית אכן עשתה רבות לשיפור מצבה של האשה. אולם מניין השינאה לגברים, השבה ומופיעה בעבודותיה? „זוהי שינאה עתיקת־יומין," היא אומרת. „אך אין זו שינאה של נשים לגברים, אלא שינאתו של הגבר היודע כי האשה שווה לו ואף יכולה לעלות עליו, לכן יש בו הצורך להשפיל, לדכא, להעניש."

התערוכה, שנפתחה ביום הראשון בערב, הפכה לחגיגה פמיניסטית. רק גברים מעטים באו לפתיחה. „חלק מהנשים שבקהל הגיבו

ציור ארגוב בתערוכה (ליד תמונה של חגורת־צניעות)
„אני מתלהב מן המסר!"

אליזבט גולד דימיס, המין הראשון. ה־תערוכה מוצגה ביחד עם עבודותיהן של עוד שמונה נשים בלונדון, בגלריה הפמי־ניסטית הנודעת חצי הירח, ועוררה עניין רב.

לסביות כאידיאולוגיה

ח טועים כי עולמנו הוא עולם של גברים „ואם לא נילחם בהם נהיה תמיד הנזע הנחות."

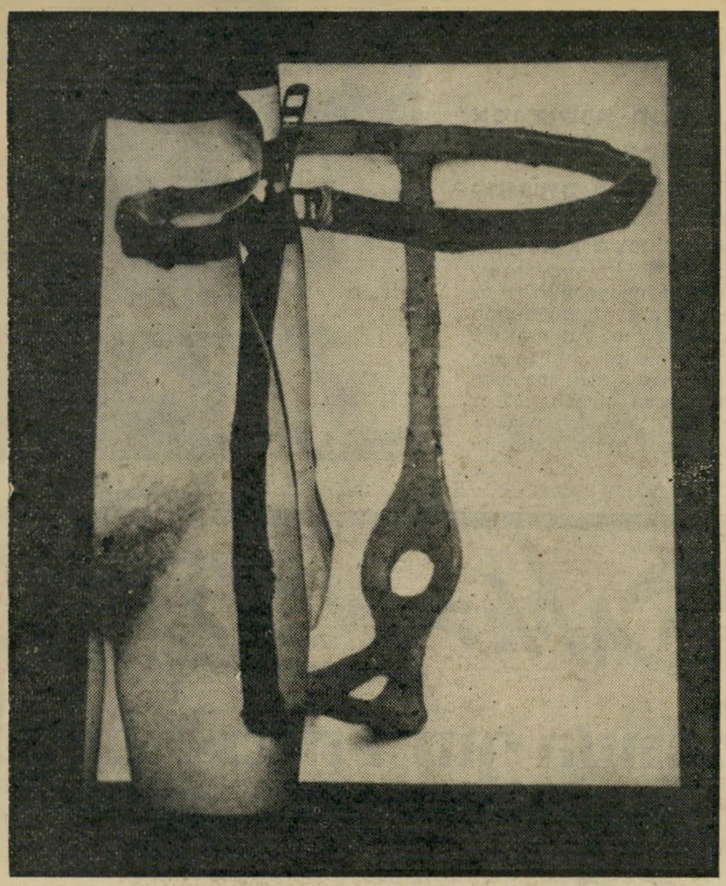
על השאלה מדוע חברות בתנועה ה־פמיניסטית כל־כך הרבה נשים לסביות, שמטבען אינן אוהבות גברים, היא משיבה: „הלסביות, החברות בתנועה הפמיניסטית, אינן לסביות מתוך נטייה. אנו מאמינות כי כל יצור אנושי הוא דו־מיני. אם יש ביניכם לסביות, הרי שהן לסביות מתוך אידיאולוגיה. החלטנו שאנו נפנה את ה־אנרגיה שלנו רק לנשים. ניקח אותה מהגברים וכך נועיל לעצמנו. אנרגיית נשים למען נשים."

ומה בדבר הטבע? מה בדבר הצורך הטבעי לקיים יחסי־מין עם בני המין השני? „יש נשים בתנועה הפמיניסטית, שהחליטו לא לקיים יחסי־מין עם אף־אחד באופן פיסי ממש. הן סיפרו לי כי נתקפו בהילה למראה התמונות. הגברים, לעומת זאת, התעלמו מהמסר הפמיניסטי והתרכזו באמנות הצרופה."

הצייר מיכאל ארגוב, שביקר בפתיחת התערוכה, טען כי לא קיימת אמנות פמי־ניסטית כלל וכלל. לדעתו יש אמנות טובה ואמנות רעה. הוא ניתח את התערו־כה מבחינה אמנותית ואמר: „יש כאן צילומים טובים, אבל איני מתלהב מהמסר. השימוש הצורני בחגורת־הצניעות כניגוד לגופה של האשה הוא חזק וטוב. הטכסטים לא אומרים לי דבר."

תגובתה של רחל גילעדי, המגדירה עצמה כאמנית פמיניסטית, היתה שו־נה: „זוהי עבודה רציונית וחזקה. רחל היא אמנית־אשה, המזדהה עם עבודתה מבחינה ריגשית. היא עובדת מהבטן. לדעתי, אשה העוסקת באמנות פמיניסטית עומדת יותר מאחרי יצירתה מאשר אילו עסקה באמנות אוניברסלית. זהו חלק מהיום־יום, מהחיים, ואינו ניתן להפרדה. היא עובדת על חגורות־צניעות לנשים כסמל לנשים מדוכאות. כיום זה אולי אבסורדי, אולם העובדה היא שאנו, ה־נשים, עדיין מדוכאות וצריך לחשוף ו־להראות עד כמה אנחנו מקופחות."

רחל גילעדי ערכה מיצג בצוותא והיא

ציום של פינקלשטיין: חגורת־צניעות וגוף אשה
„מדוע כל־כך הרבה לסביות?"

מספרת: „לקחתי שתי נשים, הלבשתי אותן בבגדי־בלט, והכנסתי להן אבנים קשות לתוך אבר־מינן. גם שם זה לחץ, הכאיב, דיכא וגרם למחה. גם במיצג שלי באה לידי ביטוי השאלה עד מתי וכמה זה כואב."

אורחת מעניינת אחת בתערוכה היתה אסתר עילם, מרכזת מרכז־סיוע לנפגעות אונס, וסוציולוגית במיקצועה. אסתר הגי־בה: „ברגע הראשון הייתי ממש בשוק. חשבתי לעצמי: סוף־סוף מישהו עשתה את זה! הוציאה את הדברים החוצה בצו־רה כל־כך מוקדת ומרוכזת. התערוכה אינה עוסקת במראות מעולם אחר. זהו היא החבלה הגדולה ביותר בגוף האדם. כל זה נעשה בצורה לגיטימית, במערכת שבה שולטים למעשה הגברים. למה הגברים אינם לוקחים אחריות בכל מה שקשור להריון? הרי האקט המיני הוא משותף לגברים ולנשים!

„אני חושבת שהתערוכה הזאת חשובה, כי היא מראה כיצד נשים רואות את עצמן. זוהי תערוכת־מחאה, המכריזה מי אני ומה אני. רק כאשר את יודעת מי את ומה את, את יכולה לבקר."

כדי להמחיש את דבריה, סיפרה אסתר: „אחרי שילדתי, היו צריכים לתפור לי את אבר־המין. הרופא שאל אותי בצורה

פמיניסטית גילעדי ליד תמונה של גוף אשה
„יצירה של פמיניסטית חשובה יותר!"

בדיוק עולמן של נשים המעונות פיסית — ושלא יטעה מישהו לחשוב שכיום אין דברים כאלה! נשים מעונות היום אם בדרכי אונס ואם במיסגרת חיי היום־יום.

„חגורת־הצניעות אמנם אינה קיימת כיום בצורה הממשית, אך בהחלט מגיעות אלי למרכז נשים רבות עם חגורת־צניעות פסי־כולוגית־נפשית. זה אבסורד שב־1981 נמצא עדיין כל דבר הקשור בעולמה ה־מיני של האשה בידיהם של הגברים. „הנשים הן אלה שבולעות גלולות למנ־עת הריון, ומשמשות שפני־נסיון בידיהם של הגברים. הכנסת ההורמונים לגופנו הטבעית ביותר כמה בדיוק לתפור, על־מנת שיתאים לאבר־המין של האיש שלי."

גיא רודס, עמיל־מכס במיקצועו, היה מן הגברים המעטים שביקרו בתערוכה: „קשה לי לדבר. אני מזועזע. אני עדיין בשוק. לדעתי זה יותר מדי. איני יודע מה זה צריך להביע, החגורות והברזלים. אני מבין שפעם זה היה הכרחי, אבל היום זה מיותר. התערוכה היא תופעה, אך אין בה מעבר לזה. זה אנאכרוניסטי. להראות חגורת־צניעות היום? מדוע להע־לות זאת שוב? מתוך מזוכיזם?"

שרית ישי ופנינה מרקמן ■

אמן גיטרת הבלוז והרג־טיים סטפן גרוסמן להופעות בישראל

אמן הגיטרה סטפן גרוסמן המגיע עתה לישראל להופעות ב„כיתת אמן" המאורגנות על ידי חנות הגיטרות גיטר־סיטי, ידוע בחוש ההומור המיוחד שלו. פעם נפגעה הגיטרה שלו והוא פנה לסוכן הביטוח כדי לקבל את דמי הביטוח. הסוכן אמר לו כי הוא לא יקבל כסף אלא גיטרה ממש כמו שהיתה לו לפני הפגיעה. הדבר הראשון שאמר לו סטפן גרוסמן היה: „אם כך תבטל מיד את ביטוח החיים שעשיתי לאשתי".

במדינה

דרכי אדם

קשה להיות הומו

השודדים התעללו בהומוסכסואל, סחטו ממנו כסף וכלאו אותו בארון.

גם בתקופה מתירנית כשלנו ו־גם בעיר מתקדמת כמו תל־אביב, קשים עדיין מאוד חייו של ההו־מוסכסואל. אנשים כאלה מוצאים את עצמם לעיתים קרובות קורב־נות לגניבות, לסחיטות ואף לרצח אכזרי.

דב סמדג'ה, 41, ניצל רק בנס מ־סכנת־רצח, לפי דברי כתב־האישום שהגישה התובעת דבורה חן לבית־המישפט המחוזי בתל־אביב. נטיו־תיו המיניות של סמדג'ה הביאו אותו לקשר אינטימי עם צעיר ערבי בן 19, אמין חילו שמו. זמן מה אף התגוררו השניים ביחד, בדירתו המפוארת של סמדג'ה ב־תל־אביב. בחודש אוגוסט עזב חי־לו את הדירה.

לדיברי כתב־האישום, חודשיים אחר־כך קשר חילו קשר עם צעיר יהודי לשדוד את סמדג'ה. בחודש אוקטובר השנה, אחרי חצות, באו השניים חמושים בסכין לדירה ו־ביקשו מסמדג'ה שיפתח את הד־לת. חילו אמר כי הוא רוצה את מסמכיו ששכח בדירה. כאשר נפ־תחה הדלת התנפלו השניים על בעל־הדירה, סתמו את פיו בצמר־גפן ודרשו את כספו.

הגבר הכבול והמפוחד נתן להם 600 שקלים שהיו בידו, אך הם צחקו. הם לא הסתפקו בסכו־מים פעוטים, הם רצו את כל כס־פו. לכן התעללו בו, היכוהו באג־רופים, ואחר־כך ליבנו את הסכין באש ועשו בה כוויות בגופו של סמדג'ה. כאשר עייפו, קשרו את ידיו וכלאוהו בארון בדירה.

טרף קל. הם הלכו לישון וכ־אשר התעוררו, המשיכו במלאכ־תם. שוב כלאוהו למשך שעות בארון החשוך, כשידיו קשורות ופיו מלא צמר־גפן. כאשר המשיך להתעקש, משכוהו למיטבח, פת־חו את ברז־הגז ודחפו את ראשו לעבר המיתקן הדולף.

אחרי יום וחצי של טיפול כזה התרצה סמדג'ה. הוא הסכים ללכת עם השניים לבנק־דיסקונט ברחוב פינסקר, שם מצוי חשבונו, ולהו־ציא את כל חסכונותיו — 40 אלף שקלים — ומסרם לחילו. חילו התחלק בכסף עם חברו הקטין.

השניים, שראו כי סמדג'ה הוא טרף קל, חזרו לביתו אחרי ימים אחדים ודרשו גם את מערכת ה־סטריאו היקרה שלו ואת אוצר תקליטיו. למרות כל אלה, חשש עדיין סמדג'ה לפנות למישטרה בגלל היותו הומוסכסואל.

רק אחרי שהבין כי גורלו עלול להיחרץ אם יהסס לפנות למיש־טרה, התלונן על מה שקרה וה־שניים נעצרו ומחכים למישפט.

מישפט

הקרמבו המר

11 ימי־מעצר לגבר שכיבד יד ב„קרמבו".

„אני כבר לא מבין כלום, אני חושב שאני משוגע," אמר קמאל מג'לדה, 40, לשופט המעצרים. ה־תורגמן, שתירגם את דבריו מ־ערבית לעברית אמר לשופט: „הוא אומר שהוא משוגע." מג'לדה נשלח ל־15 יום לבית־חולים לחולי־רוח, כדי שיבדקו אותו ויקבעו מהו מצבו הנפשי.

עורכת־הדין הצעירה נורית פיש מיהרה לערער על החלטת השו־פט. היא קראה את האמור ב־בקשת־המעצר של המישטרה, ו־

(המשך בעמוד 76)

אחר 13 שנות נשואין מאושרים נפרדת הזמרת חווה אלברשטיין מבעלה, מנהל הבמה וטכנאי הקול עמירם סנגבוים

„מ חר אני אהיה כה רחו־קה / אל תחפשו אותי / מי שיידע למחול / ימחל לי על אהבתי / הזמן ישקיט הכל / אני הולכת לדרכי." (כמו צמח בר — רחל שפירא / נחום היימן).

גם חווה אלברשטיין? הידיעה נלחשה מפה לאוזן. הזמרת חווה אלברשטיין ובעלה, עמירם סנג־בויים, אחד הזוגות היציבים של

חווה אלברשטיין (1970)
מברווזון מכוער —

חווה אלברשטיין כיום
— לאישה יפה ומושכת

עולם־הבידור הישראלי, עוברים משבר רציני בחיי־הנישואין של־הם, ועומדים להיפרד.

מכריהם וידידיהם הרבים הת־קשו לעכל את הידיעה. השניים נחשבו זוג מאושר ששמר בקנאות על חיין הפרטיים. מרים עציוני, האמרגנית שגילתה אותה, נדהמה גם היא: „אני לא מבינה מה קרה שם," אמרה.

אמנים מצליחים רבים עומדים לפני דילמה קשה ואכזרית: חיי־משפחה או קאריירה? רבים מאוד נאלצו לוותר למען ההצלחה על חיים מסודרים. לכן קינאו כל־כך בחווה, על שהצליחה לשלב קאריי־רה פורחת עם חיי־משפחה למופת.

מאז החלה בהופעותיה ועד ש־הגיעה למעמד של כוכב, נמצא צמוד אליה, אוהב, מסור ונאמן, בעלה עמירם. מה קרה, אם כן, בין בני־הזוג שנחשבו זוג אידיאלי והורים מסורים? האם נמאס ל־עמירם לחיות בצילה של אשתו המצליחה והמפורסמת?

אחרי 13 שנות־נישואין החליטו חווה ובעלה על „פרידה לגיסיון".

הדרך לצמרת

מיבר חיותה זמרת נערצת הוכיחה חווה לכולם שאפשר להיות גם אשה, גם אם, וגם אמן רגיש ומחונן המצליח בעבודתו. חווה היא אחת הזמרות הבודדות המקפידה תמיד על שירים בעלי איכות ותוכן. שיריה לא נכתבו למען מיצעדי הפזמונים, אלא גב־חרו בקפידה רבה. הם מסוג השי־רים שעושים לשומע אותם משהו בלב.

דרכה לצמרת נסללה באיטיות. מזמרת קצוצת־שיער, נמוכת־קו־מה וממושקפת, שניגנה על גיטא־רה בעיירות־פיתוח ובמושבים מטעם

„אל תחפשו אותי..."

חווה ועמירם
פרידה זמנית בלבד?

חווה ב„בארץ הקסמים"
מתרחקת מצלמים וטורי רכילות

מרכז־ההסברה, היא הפכה כוכב צמרת. חווה התוודתה פעם ואמ־רה: „לולא עמירם, שנסע איתי לכל מקום, הייתי מפסיקה. לעולם לא הייתי מגיעה למה שהגעתי."

היום הופעתה שונה. על הבימה מופיעה אשה יפה ומושכת, בליווי תיזמורת ותפאורה, לבושה בשמ־לות־ערב ונותנת לקהל „שיר ש־הוא תיאטרון."

את עמירם פגשה חווה אחרי שכבר הופיעה בערב שירי רחל, והפכה זמרת מוכרת. חווה הופיעה אז במיסגרת מילואים, ועמירם היה האחראי על התאורה ועל ציוד הקול שעל הבימה. מאז לא נפ־רדו השניים.

עמירם, האיש שמאחרי הקלעים, הפך לאיש שמאחרי חווה. מאז ליווה אותה לכל הופעותיה. הוא היה טכנאי־קול, חשמלאי־בימה, מנהל־הצגה, נהג והאיש של חווה. ב־1968 נישאו השניים, וכיום הם חיים בווילה ברמת־השרון ומגד־לים בן ובת.

טיפוס של „אנטי כוכב"

באופן טיבעי סבו חייהם סביב עבודתה של חווה, כש־עמירם היה אחראי על הצד הטכ־ני־אירגוני. היה זה פיתרון אידיא־לי. השניים נסעו יחד להופעות, חזרו יחד הביתה, והקדישו את שעות הבוקר לבית ולילדים.

חווה ידועה כאם וכעקרת־בית נהדרת. „היא מבשלת דברים ש־אני בחיים לא אדע לעשות," מעי־דה עליה מרים עציוני, אמרגניתה וחברתה הטובה. „היא היתה תמיד אשת־בית. אף־פעם לא הסתובבה ולא פלירטטה עם אחרים. חיי־המישפחה שלה חשובים לה ביו־תר. „הקאריירה שלה," מוסיפה

(המשך בעמוד 76)

במדינה

„אל תחפשו אותי!"

(המשך מעמוד 75)

„היא עקרת־בית נהדרת. הבית תמיד מסודר ונקי. בצהריים כולם אוכלים סביב השולחן ביחד. בכל בוקר היא קמה ושולחת את הילדים לבית־הספר, אפילו אחרי הופעה שנסתיימה ב־3 לפנות בוקר."

הצבר הישראלי הטוב

? מי שנשא על עמירם, ראה אותו כאיש שקט ומופנם וכמנהל האישי של חוה. יותר מזה לא ידעו לומר. מרים עציוני מוסיפה: „הוא בחור נהדר. היה בתנועת נוער ובצנחנים. עמירם הוא הצבר הישראלי הטוב של ארץ־ישראל היפה.

„הם היו כל הזמן ביחד," ממשיכה עציוני, „חוה שיתפה אותו בכל שיר, בכל מגגינה. תמיד היה לה חשוב מאוד אם עמירם אהב את השיר או לא."

חוה אלברשטיין היא אשה בת־שנית מאוד. עמירם היה זה שדחף אותה להעז, לשנות ולהתחדש. חוה בחרה את החומר, אך לעמירם חלק רב בהצלחתה. הוא היה האיש שהאמין בה.

חוה המופנמת, שאמרה פעם כי היא שונאת להצטלם משום שהיא לא פוטוגנית, היתה זקוקה לעידוד רב כדי להיעתר להצעתו של נדב לויתן להשתתף בסירטו סרפור אינטימי. היה זה עמירם ש־

אם אלברשטיין
עייפות מצטברת

הצליח לשכנע אותה להתגבר על מעצוריה ולהעז לגלם תפקיד מרכזי בסרט.

במהלך הצילומים נפוצו שמועות כאילו יחסיהם של חוה והבימאי הם יותר מסתם יחסים מקצועיים. אך לא היה מה שימתוך בשמועות אלה. יתכן שמה שקרה בין חוה ונדב, שניהם אנשים רגישים מאוד, הוא מה שקורה, בדרך־כלל, בין שחקנית ובימאי. נוצר קשר ריגשי, שברוב המקרים מסתיים עם צילומי הסרט.

עציוני שוללת אפשרות זו מכל וכל. „הסרט היה לפני שנה, וזה בכלל לא רלבנטי. הם נפרדים לתקופת נסיון בלבד. הם רק רוצים לבחון את היחסים ביניהם."

עציוני גם מבטלת את האפשרות שאולי חוה, שהתפתחה מבחינתו מכוער לאישה יפה ופורחת, נפרדה מעמירם בגלל פערים שנוצרו ביניהם עקב הצלחתה. „גם עמירם התפתח במיקצוע שלו," אומרת מרים, „הוא מיקצועי מאוד, ונחשב לטכנאי קול ותאורה מעולה. כך שהפערים שבין השניים, לא היו גדולים. הם עבדו יחד בהפקות, כשמשכורת של מתפעל ומנהל הפקה היא משכורת גבוהה ביותר."

מיליונים רבים

? דעת מרים עציוני נובע המשבר ביחסים בגלל העובדה שבתקופה האחרונה חוה אינה עוד בדת. אחרי שסיימה את הסרט הרגישה שהיא מותשת. חוה, שבשנתיים האחרונות הוציאה תקליט עם נחצ'ה היימן, הופיעה בהצגת ילדים, בערב היחיד שלה שיר בתפנה, הוציאה ספר שירים, השתתפה בסרט, ערכה ראיונות שבועיים בגלי־צה"ל והופיעה בקונצרטים בחו"ל. אחרי כל אלה היתה חוה זקוקה למנוחה מוחלטת.

בתחילה דובר על כמה חודשים בלבד, אך בינתיים תקופת המנוחה נמשכת. עמירם, שעבודתו עד עתה היתה תלוייה בקצב הופעותיה של חוה, מצא עצמו מובטל גם הוא. לכן החליט לבנות עסק משלו, כדי שלא יהיה תלוי בחוה.

כבר כמה חודשים מתכננים עמירם, בני אמדורסקי ומשקיעים נוספים את פתיחתו המחודשת של התמאם ביפו. שיפוץ המקום דורש השקעה של מיליונים רבים. תוכניתם של השניים היא לחדש את המקום, שבו חוה תהיה כוכבת־הבית ושישמש אכסנייה קבועה לאמנים אורחים כמו הגשש החיוור, אריק לביא, יוסי בנאי ועוד.

כגראה שהמשבר בין בני־הזוג

(המשך מעמוד 74)

גילתה כי מג'לדה חשוד במעשה מגונה, משום שחיבק ונישק ילד, וקנה לו קרמבו.

מעבידו הישראלי של מג'לדה סיפר לעורכת־הדין כי העציר עובד אצלו כבר זמן רב, כי הוא אדם שפוי והגון וכי לא הראה כל נטיות פליליות בעבר. למג'לדה שתי נשים ועשרה ילדים בעזה, והללו לא ידעו מה קרה למפרנס שנעלם ללא הסבר.

?לא כוונות רעות. העירעור, לפני השופט אברהם מלול, קיצר את תקופת־המעצר לחמישה ימים בלבד. אבל השופט קבע כי יש לברר את מצבו הנפשי של האיש.

בתום תקופת המעצר קבע הפסיכיאטר כי הגבר בריא בנפשו. אולם השופט סירב לשחררו ללא ערבות של 15 אלף שקלים, שתופקד בבית־המישפט. העציר הערבי, שאינו תושב ישראל, לא מצא איש שיפקיד עבורו את הערבות.

ביניהיים ישב מג'לדה 11 יום במעצר, למרות שהוא טוען כי הוא קנה ממתק לילד שהוא מכיר ממקום עבודתו, ולא היו לו כל כוונות רעות.

מצלמה נסתרת

השופט השתעמם למראה סירטי־הווידיאו של צלם־הפורנו.

„מה זה כאן? סעודיה? אסור כבר לשכב עם בנות?" כך שאל דניאל גרנות, צלם הפורנו, את קצין־המישטרה שלום אפל, שחקר אותו בעת מעצרו. הוא אמם לא הואשם על מאות המישגלים המצולמים ואף לא על שלוש מאות שעות סירטי־הפורנו שצילם. הוא נאשם רק בבעילת ארבע קטינות, ועל מעשים מגונים במירמה.

במישפטו, שהתחיל בימים אלה, הוצג לשופט שמואל קוארט אור סף מדהים בגודלו — 1268 תמונות ציבעוניות, כל אחת בגודל גלויה, ובהן נערות בדרגות שונות של עירטול. חלקן צולמו בגדים ביקיני — אלה היו הצנועות שביניהן. אחרות הסכימו להסיר את חלקו העליון של בגדיהם ולעטוף את חזן בצעיף ציבעוני. אחרות, נועזות יותר, ויתרו אף על הצעיף, ורבות מהן ויתרו על כל לבוש והצטלמו בעירום מלא.

אלבומי התמונות של גרנות מהווים חתך מעניין מאוד של נערות ישראל. מצויות בהן נערות, שלפי דיברי התביעה חלקן קטינות מתחת לגיל 16, ואחרות נערות ונשים עד גיל 30. יש ביניהן שחרחרות, בלונדיות ואדמוניות, שמנמנות, צנומות וחטובות. יש יפות, נחמדות וגם מכוערות. כולן צולמו וקוטלגו על־ידי הצלם.

רגזיים פשוקות. הנערות הגיעו לסטודיו של גרנות, שהיה בביתו, לפי מודעות שפירסם בעיתונים. הוא הציע רווחים נאים לנשים יפות ומתקדמות, שרוצות להשתתף בסירטי־וידיאו. הוא גם פירסם: „מחפשים נערות יפות לצילומים עבור תמונות לקטלוג, תוצרת חוץ." בעיקבות המודעות הופיעו בביתו של גרנות, במרכז תל־אביב, מאות נערות. מתוכן איתרה המישטרה רק 171, ו־32 מתוכן הוזמנו להעיד בבית־המישפט.

למרות שהתובע, אברהם לנדשטיין, הבטיח לנערות כי שמן ופרטי־זהותן יישמרו בסוד וכי עדותן תישמע בדלתיים סגורות, היה קשה לו לשכנע את הנערות לחשוף עצמן בבית־המישפט, אפילו בתלבושת מלאה.

השבוע הן החלו לעלות על דוכן העדים וסיפרו את פרטי פגישתן עם הצלם. יפהפיה שחרחורת פרץ על רקע חילוקי־דיעות מיקצועיים וכספיים. ייתכן גם, כמובן, שחוה ועמירם, החיים כל הזמן ביחד — בעבודה ומחוץ לעבודה — חשים בצורך להתאוורר זה מזה.

עמירם וחוה ימשיכו לגור באותה סביבה, רק בשני בתים נפרדים. מרים עציוני טוענת בתוקף שזהו משבר חולף שקורה בחיי נישואין רבים. „אני מאמינה שהם יחזרו האחד לשני," אמרה.

חוה אלברשטיין עצמה מסרבת להתייחס לעולם הזה שהיא מסרבת להגיב. גם עמירם, בעלה, סירב להתייחס לעניין.

הוסיפה מרים, „חוה אף פעם לא הפריעה לחיי־המישפחה שלה, וחיי־המישפחה שלה לא עיכבו את הקאריירה שלה."

למרות הצלחתה הגדולה, ידועה חוה כטיפוס של „אנטי כוכב". היא התרחקה מאורות הצלמים, לא הופיעה בפרמיירות חגיגיות, ולא ישבה בבתי־קפה של הבוהמה. כל מירצה חופנה לשני דברים: לשירה ולבית.

„כל החברים שלהם הם לא מהמיקצוע," ממשיכה מרים עציוני, כשהיא מסרבת לעכל את הידיעה.

נאשם גרנות בבית־המישפט
אוסף מדהים

עיתונאים וסקרנים אחרים חיכו ליד דלת האולם, בתיקווה כי ייתן להם להציץ לכמה דקות בסרטי־הפורנו, שהוקרנו שעות ארוכות בבית־המישפט. אך השופט עצמו דווקא נראה עייף ומשועמם בסיום ההקרנות. הוא שמח מאוד כאשר הציע התובע לוותר על המשך ההקרנות משום שהן חוזרות על עצמן.

יצרים מפותחים. הסרטים, 50 במיספר, שנתפסו בחיפוש שנערך בדירתו של גרנות, עוררו עניין רב גם בין חוקרי־המישטרה. השוטרים בילו מאות שעות בצפיה בסרטים כדי לאתר את הנשים המצולמות. למעשה, חריצותם הזתה כה גדולה עד שמונה קציני־בודק מיוחד, כדי לחקור מדוע נערכו הקרנות פרטיות של סרטים אלה לפני אנשים שלא היה להם חלק בחקירות.

גרנות, שעיסקו העיקרי הוא ייבוא וייצוא של סחורות לישראל וממנה, ביזבז הון־תועפות על חומרי־צילום ופיתוחם של סרטים ותמונות. אולם האיש מפוטו פרג', שפיתח את התמונות, לא התרשם כלל ברמתו האמנותית של הצלם. הוא העיד בבית־המישפט כי רמתו המיקצועית נמוכה מבינונית.

גרנות נעצר בתחילת חודש יוני. סניגורו, צבי לידסקי, ערר אל בית־המישפט העליון וביקש לשחררו ממעצר. אך השופט משה לנדוי, נשיא בית־המישפט העליון, שדן בערר, החליט להשאירו במעצר. „מתברר על פני הדברים," קבע השופט, „כי העורר (גרנות) ניצל את טיפשותן של בחורות צעירות, ולהיטותן להיכנס לעולם הזוהר של הפירסומת, כדי לספק את יצריו המיניים, שהם ככל הנראה מפותחים מעבר למידה.

סיפרה כי אחרי שהצלם ביקש ממנה להצטלם ברגליים פשוקות וניסה לגעת בה, היא עזבה את הסטודיו וסירבה להמשיך בצילומים.

כל הנערות שהעידו סירבו להיישאר באולם בעת הקרנת סירטי־הווידאו שצילם גרנות בהסתר, כאשר הנערות התלבשו והתפשטו בחדרו.

לפני השופט הוקרנו גם כמה וכמה סירטי־משגלים, שבהם גרנות הוא הכוכב הראשי. לידו מכובות נערות שונות, לפעמים בזוגות ולפעמים בשלשות.

„העורר מהווה בשלב זה סכנה חמורה לציבור של בחורות המוכנות להתפתות לו."

איגום בת

האב נאשם כי אנס את בתו הקטינה והתעלל בה.

כל מיקרה שבו נאשם אב בבעילת בתו, מעורר חלחלה, אך כתב־האישום, שאותו הגישה התובעת הבלונדינית תמר פינקוס נגד אב מפתח־תיקווה, הוא מחריד במיוחד. לדברי כתב־האישום, התחיל האב להתעלל בבתו כשהיתה בת תשע בלבד. כאשר נעדרה אשתו מהבית בשנת 1977, משך את הילדה לחדר ונעל אותו במפתח.

האב השכיב את הילדה על המיטה, הפשיטה מבגדיה והחדיר את איבר־מינו לעכוזה של הילדה. צעקותיה הנואשות החרידו את אחיה, אך הוא לא הצליח להיכנס לחדר הנעול.

במשך ארבע שנים המשיך האב לעשות בה מעשים מגונים מדי שבוע. לפעמים היה מפשיט אותה עירומה ומכה אותה במקל. לפעמים היה מפשיט אותה ומציץ לתוך איבר־מינה. כאשר שאלה אשתו אם הוא רופא נשים הבודק את הקטינה, ענה כי הוא רוצה לבדוק אם עודנה בתולה, משום שהוא חושש כי היא הולכת עם גברים והוא „לא רוצה לתת לה לצאת החוצה."

מכת אחת לשניה. בתקופה מאוחרת יותר נהג להלוות את הילדה לפרדס, שבו עבדה בדרכה לבית־הספר, ושם היה מפשיט אותה ושוכב עליה. בתישעה באוקטובר 81' משך בשערותיה וגזר אותן, כבל את ידיה בחבל והיכה אותה במקל. אז לא יכלה האם להתאפק עוד ופנתה למישטרה.

החקירה העלתה כי האב נהג כך גם עם בתו השניה, שהיא כיום בת 14, אך הפסיק זאת כאשר עבר לגלות עניין בבת הצעירה. כתב־האישום, שהוגש נגדו בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב, מפרט את כל שורת המעשים המזעזעים המיוחסים לו. האב, יליד 1940, עצור בינתיים עד תום ההליכים נגדו.

כדורגל

כבוד לשכנים

„זה היה מישחק של קאסח," התרעמו שחקני הכדורגל בקבוצת בני־יהודה, „שימשון הציגו מישחק לוחמה נגד ירידה," הם הוסיפו להסביר.

לעומתם, התלוננו שחקני שימשון על השופט, שקיפח אותם, לדעתם. שערים לא היו במהלך המישחק, ולכן לקהל היתה הסיבה להרגיש מקופח עוד יותר.

קראו לזה „דרבי הפרברים", כי שחקני שימשון צמחו בשכונת כרם־התימנים, ואילו שחקני בני־יהודה גדלו ברובם בשכונת־התיקווה — אלה שתי שכונות בפרברי תל־אביב שרוב תושביהן תימנים.

למרות הרקע המשותף הזה, לפחות ב־מושגי הכדורגל, קיים בין שתי הקבוצות פער, שיצר יריבות. בכרם אין מיגרש כדורגל, ואילו בשכונת־התיקווה נבנה מיגרש גדול עם מושבים נוחים ביציעים.

המיקום בטבלת ההישגים גם הוא מורה על פער. בעוד שבני־יהודה היא המובילה, כדורגלני שימשון שקעו עמוק לתחתית הטבלה.

במישחקי הדרבי, אמנם, אין לדעת מראש מה יהיו התוצאות, אך ניתן היה לצפות שהמישחק יהיה מותח, ושיסעיר את ה־יציעים.

אך ארבעת אלפי הצופים, שגדשו את היציעים ואת גגות הבניינים הסמוכים למיגרש, שתקו. לא היתה זו השכונה הגועשת, שהתפרסמה בשל התקריות ש־אירעו בה אחרי כל מישחק כדורגל.

מפקד חדש — שכנים ישנים. מבין כעשרה שוטרים ששמרו על הסדר, שלושה לפחות — בעלי הדרגות במקום — היו בני השכונה.

הקציניס הבכירים לא התרכזו במיגרש כדי לשמור דווקא על צעדיו של הקבלן בצלאל מיזרחי, אחד שימשון. הם פשוט מילאו אחרי הוראתו של המפקד החדש של מחוז תל־אביב. עם כניסתו לתפקידו, הורה ניצב אברהם תורגמן לכל הקציניס הבכירים לשמש כתורנים במיגרשי הכדור־גל בשבת. הממונים על סידור עבודה זה משחדלים לשבץ כל קצין בשכונה שבה הוא גר או שהתושבים בה מכירים אותו — אם המדים לא יעזרו לשמור על השקט, אולי אפשר להשיג אותו בעזרת הכבוד לשכנים.

כדורגלנים אורנשטיין, דמתי וישי במישחק בנייהודה־שימשון בשכונת־התיקווה
סיפור הפרברים

כדורגלן פרסלני
אגדה שהתנפצה

אליצור ראובני, צלם־עיתונות, שהמיגרש של בני־יהודה הוא המיגרש הביתי שלו, הסביר בפשטות: „כשכל הסדרנים ואנשי המישטרה המופקדים על שמירת הסדר במיגרש הם ילידי השכונה, אז הקהל ה־שכונתי חש אליהם יחס של כבוד ואף אחד לא יעז להשתולל."

שיברי אגדת ירון פרסלני

נקודת התורפה של קבוצת הכדורגל מכבי חיפה היתה, לפי הצהרות המנהלים, חסרונו של חלוץ מבקיע. הפיתרון הושג כשרכשה האגודה החיפאית את החלוץ אלי מיאלי. יחד עם שני החלוצים האחרים, ברוך ממן ורוני רוזנטל, התחילה הקבוצה שוב להריח טעמם של שערים. התוצאה היום היא שרוני רוזנטל הצעיר — הוא עדיין תלמיד בכיתה הי"ב — חולם כבר על קאריירה של שחקן כדורגל בצרפת.

אך הבעיה האמיתית של החיפאים היתה בצד השני של מיגרש הכדורגל. היה זה הסיכסוך האישי בין הבלם ירון פרסלני והשוער ירון בראון. השוער והבלם, שני שחקנים שחייבים לפעול בתיאום מלא, לא שיחקו כצוות.

לא ברור מה קדם למה. הסיכסוך, או הכדורים שנחתו ברשת של בראון. אך מצב זה של יריבות אישית עזר בוודאי לכדורים הנוספים שהמשיכו מדי שבת לחדור דרך ההגנה — שהוכתה כ„עבירה" — של פרסלני.

ירון בראון יושב היום מחוץ למיגרש, אחרי שנאלץ להעביר את אפודת השוער שלו אל מחליפו — אבי רן. העובדה שה־שוער הצעיר התגלה כמוכשר והגן על השער במיבצעים מדהימים, היוותה הפתעה לחיפאים. אך בעייתם עדיין לא נפתרה.

אבני־נגף. אגדת הבלם פרסלני, הגבוה והחסון, שהחיפאים ייחסו לו כישורים ברמתו המיקצועית של הליברו האנגלי אבי כהן — התנפצה.

בעוד שירון בראון יושב מובטל על הספסל, כושל ירון פרסלני כאילו שיש־ברי האגדה שלו מוטלים לרגליו, על כר הדשא, כאבני־נגף.

באגודה החיפאית לא זנחו את השוער בראון. כשיצליחו לשפר את היחסים בין הבלם והשוער, יוכל שוב בראון לחזור ולחסום בגופו את השער, אם יוכיח שהוא לא פחות טוב מאבי רן הצעיר.

חלוץ צריך להבקיע

שבתאי לוי, הכוכב המשחק במדי קבוצת הכדורגל של הפועל תל־אביב, עדיין לא הבקיע בעונה זו כל גול.

הבחור הצעיר (22), ששיחק בעונה קודמת כשהיה עדיין חייל בשירות־סדיר, עלה כמטאור בשמי הכדורגל הישראלי. בכל שבת הופנו מבטים רבים לעבר המיגרש שבו הוא שיחק, ושבתאי אף פעם לא איכזב. בסיום העונה הוא זקף לזכותו 17 שערים.

אך שלא כחבריו, הזוכים בשכר קבוע וגם במענקי ניצחונות, שיחק לוי ללא שכר, משום שהיה חייל.

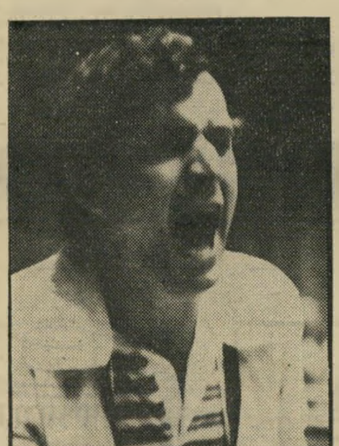
העונה הוא פשט את המדים. גם כאזרח, סברו כולם, הוא ימשיך לכבוש כותרות ושערים. אך השנה נכונה לו הפתעה. שלא כחברו משה סיני, שממשיך להחדיר כדו־רים לרשת היריב, הכזיב השנה שבתאי.

מאמנו, דויד שוייצר, רואה את הירידה בכושרו של שבתאי בכך שהוא לא התאושש עדיין מפציעה, שממנה סבל בעונה הקודמת. שבתאי נפגע בבירכו, אך הוא לא טיפל בעצמו. הפציעה גרמה להעברת עומס־הגוף אל הגב, והיום הוא סובל גם מכאבים בגבו.

העונה, אחרי שעברו 11 מחזורי־מישחקים מבלי שהבקיע שער אחד לרפואה, העלה המאמן את ההשערה ששבתאי לוי איבד את האמונה ביכולתו. פסיכולוגים, העוקבים אחרי יכולתם של ספורטאים, קובעים במחקריהם שכדורגלנים מושפעים יותר מהאחרים ממצבי־רוח, הפוגעים ביכולתם המיקצועית.

אם כך, ייתכן ששבתאי זקוק לשער אחד בלבד כדי להתאושש. אך שוייצר אינו רוצה לאפשר לו להבקיע את הגול הזה בבעיטת פנדל. הוא אומר: „חלוץ כמו שבתאי צריך להבקיע שער מהשדה, תוך כדי מישחק התקפה."

המאמן גם בטוח שאחרי השער הראשון, שיבקיע לוי, יבואו השערים הבאים בשר־שרת. „שבתאי לגי עוד יחזור אל עצמו," קבע השבוע שוייצר, „עד תום העונה הוא יבקיע 12 שערים!"

מאמן שרף
צעיר תקיף

כדורסל

הפועל רמת־גן -

סיגנון אחר

צבי שרף, 30, מאמן קבוצת הכדורסל הפועל רמת־גן ועוזרו, יאיר שרון, 32, קבעו סטנדארטים יוצאי־דופן בעונת ה־כדורסל הנוכחית.

העבודה המיקצועית שהשקיעו השניים בקבוצה משתקפת על לוח־התוצאות בתום כל מישחק ליגה בארץ, וגם מול קבוצות אירופיות.

אלה שליוו את שרף בעבודתו במכבי תל־אביב הצביעו על תכונה אחת המסבירה את הצלחתו. רק צבי שרף יכול היה לתע־לות את השחקנים העייפים לאימון נוסף אחרי מישחק. לנוכח אופיו התקיף נשמעו לו השחקנים.

תמונה זו חוזרת על עצמה היום, כשהוא מאמן את הפועל רמת־גן. עבודה יסודית, אימונים מפרכים מדי יום ואף לא שחקן אחד המעז לערער על הקביעות המיקצו־עיות של המאמן ועוזרו. לא רק הם, אלא גם מנהלי האגודה נותנים לשני המאמנים יד חופשית, מבלי להתערב בהחלטותיהם.

„אני אהיה המנהל וגם המאמן, כמו שמקובל בקבוצות כדורסל זרות," יכול היה להצהיר וגם לקיים רק צעיר שתלטן ובעל אופי תקיף כמו צבי שרף.

זינוק ירכבת. לפני המישחק בבור־לוניה, מול סינדודינה, יצא עוזרו יאיר שרון למסע ריגול אצל הקבוצה האיטלקית.

בבוקר יום הראשון לפני שבוע יצא שרון בטיסה לרומא. הוא עלה על הרכבת לבולוניה בזינוק מדהים, כשזו כבר החלה נוסעת. הוא הגיע בשעה שהמישחק התחיל, ואז נוכח לדעת שאזלו הכרטיסים. מבלי לדעת אף מילה בשפה האיטלקית, תחת עינם הבוחנת של שוטרי־חרש מקומיים, שניסו למנוע מעשי־ספסרות ליד הקופה, הוא קנה בשוק השחור כרטיס כניסה ל־מישחק במחיר 40 דולר.

במשך שעה, לפני המישחק בבולוניה, טיילו המאמן ועוזרו ברחובות בולוניה, וליבנו ביחד מהלכים טאקטיים לקראת המישחק.

עד היום ליוו אוהדי הכדורסל הישראלי בסקרנות רק את מאמני מכבי תל־אביב, ושחקנים כמו ויליאמס, פרי, ברקוביץ וארואסטי. בערב המישחק, ביום השלישי, השבוע, ליוו הם את שחקני הפועל רמת־גן מלוביץ, נלסון, שלכטר וחבריהם.

בתחילת העונה היו אמנם תלונות קשות על אופיו התקיף של צבי שרף, כשהשחקנים חשבו שגם להם יש מה לומר על ההכרעות המיקצועיות במהלך המישחק. אך כל עוד הקבוצה מנצחת, משלימים השחקנים עם דעתו הקובעת והיחידה של המאמן.

הוצאה להורג

(המשך מעמוד 54)

ידידיהם בעיריה, והלה פנה ל־עיתונות. בעיקבות כך הופיעה הידיעה הראשונה על הריגת לוי בהארץ מיום 21 בינואר 1948. דבר פירסם בפרשה זו מאמר־מע־רכת, ויתר העיתונים דיווחו עליה על־פי נטיותיהם הפוליטיות. ב־דבר, בעל המשמר ובהארץ נאמר שלוי נרצח, בעיתון הבוקר של הציונים הכלליים נוסף למילה „גרצח" סימן שאלה, ואילו בהמש־קיף הרוויזיוניסטי דובר על „הרי־גת יהודה אריה לוי."

בעיתון זה, המשקיף, נאמר כי „מיפקדת לח"י שלחה הודעה פנימית לחברי התנועה, בה נאמר כי ,הלוחם שמואל' הוצא להורג ב־15 בינואר בעוון הפרת מיש־מעת של הגוף אליו השתייך וגי־לוי סודות של התנועה."

עכשיו, כשגורלו של לוי כבר היה ברור, ביקשה מישפחתו לק־בל לידיה את הגוויה. הרבנות ה־ראשית פירסמה מודעות בעיתו־נות, שלפיהם התבקש כל מי שיו־דע דבר על מקום הגוויה, למסור את המידע לרבנות. אנשי לח"י, שנמלטו מייד לאחר ההוצאה ל־הורג מן הפרדס, שלחו לשם לפ־חות שתי חוליות, עד שהצליחו למצוא את הגוויה. זו נגררה לצי־די הכביש, ואחד מאנשי הלח"י הכניס פתק לחצר חברה קדישא ברחוב יבנה בתל־אביב. בפתק היתה מצויירת מפה, שבה צויין המקום שבו נמצאת הגוויה. בני־מישפחתו של לוי ומישטרת רעג־נה פתחו בחיפושים ובתום שלו־שה ימים, שלושה שבועות אחרי ההוצאה להורג, נמצאה הגוויה, והובאה לקבר שעל מצבתו נכתב שלוי נרצח בידי זדים.

„שתוק לי ואשתוק לך"

עורכי־הדין יוסי ושלמה תופייה־כהן (1949)
נישואי־תערובת עם אשכנזייה אמיתית

ה פרשה לא הסתיימה בכך. בשלהי מילחמת־השיחרור, ב־דצמבר 1948, התפרסמה בדבר רשימה קצרה תחת הכותרת „תהיה חקירה." על הרשימה היה חתום אחד משה בן־דויד. בעיקבות רשי־מה זו פנה אחיו של יהודה־אריה לוי, יצחק, לעיתון דבר, בנסיון לברר מיהו משה בן־דויד. הוא לא הצליח בכך, אך לביתו נשלח אדם מיסתורי, שסירב להזדהות, ושנטל עימו את כל המיסמכים וה־רשימות שהשאיר לוי אחריו. מיס־מכים אלה הוחזרו, בחלקם, מאו־חר יותר למישפחה.

ליצחק לוי, שהיה מגוייס באו־תה עת, נאמר, כי המישטרה תפ־תח בחקירה אם יושגו עדויות. לוי הצליח למצוא את איש לח"י „לוי", שהשתתף בהריגת אחיו אך, לדבריו, לאחר זמן, נעלם ה־תיק שנפתח במישטרה, ולא הת־קיימה שום חקירה בנושא.

בבחירות לכנסת הראשונה עשו מיפלגות השמאל שימוש פוליטי בפרשה, והזכירו אותה בכרוזים שהוציאו נגד מיפלגות הימין, אך אט־אט נשכחה פרשת לוי, ובני־מישפחתו משוכנעים עד היום שה־פרשה הושכחה במתכוון במיסגרת הסכם של „שתוק לי ואשתוק לך" בין אירגוני ההגנה, האצ"ל ו־לח"י.

לפני כמה שנים, בעקבות הש־תדלותם של בני־מישפחתו של לוי וחבריו, הוכנס שמו לרשימת חל־לי לח"י. אולם כל נסיונותיהם של בני־המישפחה להציל מפי אנשי הנהגת לח"י את הסיפור המלא על הריגת יהודה־אריה לוי, עלו בתוהו. המצבה על קיברו של לוי, שבה נאמר, כי נרצח בידי זדים, מכאיבה לכמה מאנשי לח"י. אנשל שפילמן, יו"ר ארגון ותיקי לח"י, אמר להעולם הזה, כי ביקש לשכנע את בני מישפחתו של לוי כי ישימו על קיברו מצבה סטנ־דרטית של חללי המחתרות וצה"ל, אך הם סירבו. **שלמה פרנקל**

התוש"יה של חוסיה

(המשך מעמוד 29)

את מזכירתו החיננית אלקה עדן, כדי שתשמש כקצרנית במישפט.

המישפט, שנערך בשפה האנג־לית, היה קשה להבנתה של בתו של אחד מראשי אגודת־ישראל בירושלים, שמואל עדן, והיא ביקשה את עזרתו של עורך־הדין הצעיר. לשניים נסתבר כי במשך שנתיים הם גרו בשכנות אך לא הכירו האחד את השני.

בערבו של אותו יום ניגש שלמה לבית מישפחת עדן ועזר לאלקה לתרגם את המישפט. המשכה של היכרות זו הובילו את השניים לחו־פה. „חיים כהן היה, למעשה, ה־שדכן שלנו, וכשהתחתנו יום לפני ערב־פסח, שימש חיים כשושבין."

חצי שנה אחרי נישואיהם, הפ־סיקה אלקה לעבוד, ומאז ועד היום עיסוקה העיקרי הוא הטיפול בבית ובמישפחה. „להיות אשתו של שלמה ואם לששת ילדינו, היה מאז ומתמיד משרה מלאה."

עורך־הדין השאפתן ניסה את כוחו בתחום השיפוט. בשנת 1951 התמנה לשופט בבית־המישפט ה־מחוזי והיה לשופט הצעיר ביותר (34). אך אחרי שנתיים הוא פרש מבית־המישפט וחזר לעבוד כעורך־דין. בין השנים 1948 ו־1950 שי־רת שלמה בחיל־המתנדבים הארץ־ישראלי, שהיה „צבא של אחרי־הצהריים. פקידי ממשלה שהתגיי־סו לאימונים לקראת אפשרות של מילחמה." אחר־כך שירת שלמה בפרקליטות הצבאית והשתחרר ב־דרגת רב־סרן „שהיתה אז דרגה גבוהה ומכובדת."

„שלא כמו האשכנזים..."

כ שהשתחרר שלמה מה־צבא היה כבר נשוי „נישואי־תערובת עם אשכנזיה אמיתית, ש־הוריה הם דור שביעי בארץ."

סבה של אלקה מצד אמה הוא יליד רוסיה וסבתה היא ילידת אנגליה. הורי אביה הם ילידי ליטא.

הפעם היחידה שבה התנסה תו־סייה־כהן בפעילות ציבורית היתה כעת שנבחר לשמש כיושב־ראש ועדת הבחירות לכנסת השלישית, כשיצחק בן־צבי היה נשיא המדי־נה. „זו היתה הפעם האחרונה ש־כיהנו במישרה זו אנשי־ציבור," נזכר שלמה. „בכנסת הרביעית כבר שימשו בתפקיד זה שופטים."

אלקה ושלמה תופייה־כהן אינם מתעייפים מן הסיפורים על ילדי־הם. בגם הבכור, יוסי, הוא עורך־דין, המחלק את מישרדו עם אביו. אחרי יוסי נולדה קמי, שלא פנתה אומנם ללימודי המישפטים, אך לא איכזבה את ההורים ופנתה ללמוד רפואה. כיום היא רופאת ילדים, וכמו יוסי, גם לה שלושה ילדים.

אריה, שלמד מישפטים באנגליה, מתמחה במישרדו של אביו. ארנון, החי בקיבוץ, הוא מהנדס אלקט־רוניקה. שרון השתחרר מן הצבא בדרגת סגן ופנה ללימודי כלכלה ומדעי־המדינה. בן הזקונים של מישפחת תופייה־כהן, מיכאל (מיקי), עושה את שי־רותו בצה"ל מזה כשנה וחצי.

„שלא כמו האשכנזים", מסביר שלמה, „אנחנו, הספרדים, מגד־לים דור."

הבית בעל שני המיפלסים מש־מש כיום למעשה שלושה אנשים „או ארבעה, כשמיקי בא לחו־פש," אולם בני־הזוג אינם מרגי־שים בודדים.

שלמה בא הביתה רק בשעות־הערב המאוחרות, ובדרך־כלל אינו עושה הפסקת־צהריים — אך אל־קה אינה מתלוננת. „למרות שאני מבלה הרבה זמן עם עצמי, אני מאושרת, כי שלמה הוא בעל נהדר."

לפני ארבע שנים החליטה אלקה להגשים שאיפה ישנה ופנתה ל־לימודי ציור „תמיד ראיתי צורך לצייר," מספרת אלקה, כשהיא מוקפת בעשרות ציוריה, המפארים את קירות ביתה. „אבל לא היה לי זמן ורק עכשיו, כשהילדים גדלו, החלטתי להתחיל ללמוד."

ארגזי־תמונות

נ יהוד בית־המישפחה גוזל מאלקה זמן רב, אך היא עושה זאת בלב שלם ובאהבה רבה.

כלי הנחושת הממלאים את ה־בית, שבו היה מישפחת תופייה־כהן 18 שנה. הם כלים שאותם הת־חילה אלקה לאסוף עוד בהיותה נערה צעירה. היא ממשיכה בתח־ביבה זה גם היום.

„כשהתחתנו, גרנו בדירת חדר אחד עם שירותים משותפים לשכ־נים," מספר שלמה, כשהוא מביט באהבה רבה על הגינה המטופחת המקיפה את ביתו, „אולם לאט התקדמנו ועברנו לדירת שני חד־רים ואחר־כך לדירה בת שלושה וחצי חדרים, ומשם הגנה," לבית השוכן בקרית־יובל.

מפעם לפעם מוצא לו מי ש־היה פרקליטם של פלאטו־שרון ו־אשר ידלין זמן כדי לגזום מעט את העצים והצמחים בגינה. „אולם את רוב העבודה עושה אלקה."

שולחן הפינג־פונג גם הוא אינו משמש כיום רבות את בני־המישפ־חה, ורק לעיתים רחוקות נשמעות חבטות המחבטים בכדור. אולם שלמה תופייה־כהן אינו מרגיש ב־חיסרון כל אלה.

על היציאה לגימלאות הוא אמ־נם חושב, אך רק כשהוא נתקל בארגזים, שבהם התמונות המישפח־תיות שאותן הבטיח לסדר כשיפ־רוש. „אבל אני לא רואה שזה מת־קרב," מחייכת אלקה ומוסיפה: „ובכראה שזה יחכה עוד כמה שנים טובות." **מיכי זכרוני**

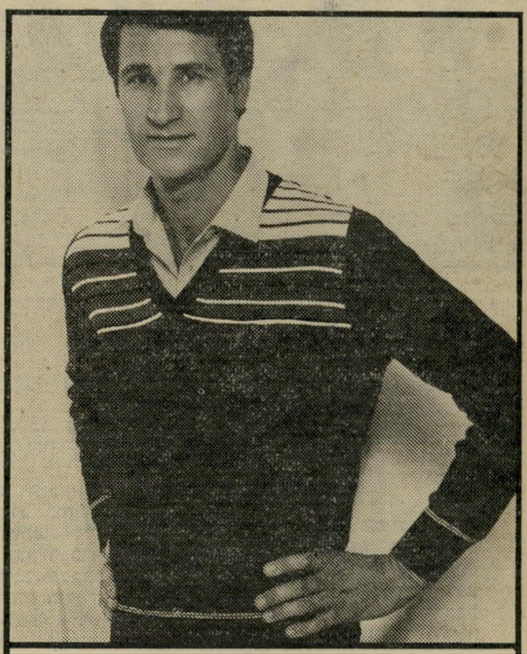
לויקי ויעקב פרנקו

להולדת הבן

אח לרועי ועדי

ברכות חמות

מצוות עובדי
פירסום מלניק

★ סוודרים ב„מראה הטניס" וחולצות סריג.
★ מעילי רוח מרופדים.
★ חליפות ג'וגינג, טרנינגים ו„סווטשרטס".
★ בגדי ריקוד, בגדי ספורט וטניס.

HANG TEN

תן טרמפ לחייל

טל. 777075 ; 03־746480

וידיאוסרט

הסרטת ארועים בוידיאו!
צילום חתונות, בר מצווה וארועים מיוחדים
רח' רוזנבאום 5, ת"א, טל. 296662
רח' ירושלים 13 חיפה טל. 662757

פורד טרנזיט 1982
השיטה הכדאית ביותר להריץ עסק

תא נהג חדש, נוח ובטוח.

תא הנהג בטרנזיט 82 — פרי מחקר מדעי מתקדם, נועד להקל עליך, הנהג. להפחית את עייפותך ולהוביל אותך בעבודתך בנוחות ובבטיחות.
תא הנהג מרווח ביותר ומקנה לך תחושה של נסיעה במכונית פרטית חדישה. המושבים מעוצבים בקו אורטופדי לבריאותך, ומושב הנהג ניתן לכיוונון והתאמה. ההיגוי קל ונוח לתמרון, וההגה ממוקם בזוית המאפשרת לך כניסה ויציאה נוחה ביותר.
לרשותך תא מסמכים מיוחד בהישג ידך ושטח רחב לחפצים. כמו־כן, תמצא לנוחותך מערכת איוורור משוכללת הניתנת לוויסות בקלות. כן, זהו תא נהג ממנו תוכל להריץ את העסק שלך בנוחות, בבטיחות ובהנאה.

מנוע אמין, יעיל וחסכוני

כאשר בפורד אומרים שטרנזיט 82 היא השיטה הכדאית ביותר להריץ עסק, יש לך על מה להסתמך. לפורד טרנזיט מנוע משוכלל, רב עוצמה, אמין וחסכוני. וכשמדובר בחסכון, השירות והטיפול התקופתי הם מרכיב חשוב בו (טיפול תקופתי כל 20,000 ק״מ בלבד).
יחד עם העובדה שמנוע הטרנזיט הוא רב ביצועים, הוא תוכנן בפשטות, ואתה יכול להגיע בקלות ובנוחות לכל נקודה בו. מיקום המנוע בחזית המכונית מגביר את בטיחותך, מפחית רעש ותנודות, ומשאיר מקום רחב בתא הנוסעים, לך, ולעוד שני נוסעים לידך.

תא מטען גדול ונוח לטעינה.

תא המטען של פורד טרנזיט תוכנן בגאוניות. פשוט ונוח: הדלתות הרחבות מאפשרות לך כניסה ויציאה נוחה, וגם המטען המסורבל ביותר ימצא את מקומו בקלות. המרחב העצום בטרנזיט מאפשר לך להעמיס כמות סחורה ומשקל, שבמכוניות אחרות היית צריך לנוסע פעמיים כדי להוביל אותם — וזהו שוב חיסכון עצום עבורך.
פורד מציעה לבחירתך מספר שיטות כדאיות להריץ את העסק שלך ואתה רק צריך לבחור איזו טרנזיט תתאים לך ביותר. ואם אתה זקוק למכונית נוסעים — אין בעיות — בטרנזיט תוכל להסיע בנוחות מירבית 11 נוסעים (כולל נהג).

עכשיו כדאית עוד יותר
חינם! תוספת פסי צבע + מענק 1000 ש׳
לרכישת שרות ומוצרי פורד.

עכשיו הבנת מדוע הטרנזיט החדשה היא השיטה הכדאית ביותר להריץ עסק?!
היכנס איפה, לאחד ממפיצי פורד בישראל וקח לך טרנזיט משלך, שגם העסק שלך ירוץ.

במחירים ללא תחרות

חברה ישראלית לאוטומובילים בע״מ מפיצי פורד בישראל תל־אביב, רח׳ גיבורי ישראל 59 פינת יצחק שדה טל. 03-337863-6
ירושלים, רח׳ המלך דוד 14, טל. 02-226141 חיפה, רח׳ יפו 145, טל. 04-531171 **סוכני משנה:** אילת 059-76913, אשדוד 055-32653,
אשקלון 051-22284; באר טוביה 055-82454, באר שבע 057-72277, הרצליה 04-55463, יפו 03-823449, נתניה 053-23852;
נצרת 065-55266; עפולה 065-23875 קרית ביאליק 04-731291, קרית שמונה 067-40205, ראשון לציון 03-941385, רמלה
054-27681, איזור התעשיה רמת החייל 03-479244, חדרה 063-22937; כפר חיים 053-91462

Ford פורד לטווח ארוך.

שנה 46 המחיר: 20 שקלים (כולל מע"מ)
80 עמודים
מיספר 2310 9.12.1981 י"ג כסלו תשמ"ב

העולם הזה

חוה אלברשטיין נפרדת מבעלה

